

Ull úr Uppspuna notuð
til uppgræðslu

Eini íslenski garðyrkubóndinn
sem ræktar sellerí til sölu
í stórmörkuðum

Borgarbýli í Reykjavík
gefur ríkulega uppskeru

Bændablaðið

17. tölublað 2020 • Fimmtudagur 10. september • Blað nr. 570 • 26. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is

Langt er síðan að svona fátt fólk hefur verið á réttardegi í Undirfellsrétt í Vatnsdal sem er ein fjárflesta rétt landsins, með um 15–17 þúsund fjár. Á innfelldu myndinni má sjá að vel rigndi á gangnamenn og mannskap sem kominn var til að draga fé í dilka, en allt gekk þetta samt vel. – *Sjá nánar á bls. 2*

Myndir / Hjörtur Leonard Jónsson

Garðyrkjubændur vilja aðskilja starfsmenntanám greinarinnar frá Landbúnaðarháskóla Íslands:

Unnið að stofnun Garðyrkjuskóla Íslands sem gæti tekið til starfa um næstu áramót

Fulltrúar græna geirans sem vilja setja á stofn nýjan garðyrkjuskóla sem leggur áherslu á og tryggir starfsmenntanám í garðyrkju á landinu mættu á fund menntamálaráðherra í síðustu viku til að viðra hugmyndir sínar. Gunnar Þorgeirsson, formaður Bændasamtaka Íslands, og Samband garðyrkjubænda segir að ábyrgð ráðherra á starfsmenntanámi garðyrkjunnar sé mikil.

Gunnar segir að stór hluti græna geirans í landinu standi að baki þeirri hugmynd að stofna Garðyrkjuskóla Íslands og efla þannig starfsmenntanám í garðyrkju á landinu.

„Það er búið að stofna kennitölu og við sem stöndum að stofnun skólans erum búin að hitta menntamálaráðherra og leggja fyrir hana okkar hugmyndir.“

Fundur með ráðherra

Að sögn Gunnars voru á fundinum, auk fulltrúa félagsins um nýja skól-

ann, ráðherra og fulltrúar háskóla- og framhaldsskólasviðs og fjármála- sviðs menntamálaráðuneytisins, lögmenn og báðir aðstoðarmenn ráðherra og fleiri. „Það er því greinilegt að ráðuneytið lítur málið alvarlegum augum.“

Nauðsynlegt að halda framhaldsskólastiginu sér

„Eins og staðan er í dag er Garðyrkjuskóli ríkisins hluti af Landbúnaðarháskóla Íslands og að mínu mati og fleiri innan græna geirans fer ekki vel að vista framhaldsskólanám undir háskóla. Það er einu sinni þannig að þótt við séum metnaðarfull hvað varðar rannsóknir í garðyrkju á Íslandi þá eiga þær ekki heima á framhaldsskólastigi. Að okkar mati er því nauðsynlegt að halda framhaldsskóla- og háskólastiginu aðskildu.

Í mínum huga er það svipað, að setja framhaldsskólastig á garðyrkju

Gunnar Þorgeirsson. Mynd / HKr.

undir háskólanám og að setja alla nema í húsasmíði beint í verkfræði í háskóla.“

Ábyrgð ráðherra mikil

Gunnar segir að ábyrgð ráðherra á starfsmenntanámi garðyrkjunnar sé mikið og ekki síst ef það á að fara fram á háskólastigi og það verði að gæta þess vel að það sitji ekki á hak-

anum og verði einhvers konar bastarður innan Landbúnaðarháskólans.

Allt í járnum

Gunnar segir að því miður virðist ekki vera sátt í sjónmáli hvað varðar framhald Garðyrkjuskóla ríkisins og hvernig kennsla í honum á að vera í framtíðinni.

„Því miður er allt í járnum og við hjá græna geiranum sáum okkur ekki annað fært en að leita leiða með því að stofna nýjan garðyrkjuskóla þar sem lögð verður áhersla á starfsmenntanám.“

Skólinn geti tekið til starfa um næstu áramót

„Það er nú þegar búið að bjóða Garðyrkjuskóla Íslands aðstöðu á tveimur stöðum en við lögðum til við ráðherra að skólinn tæki við aðstöðunni að Reykjum og að hann yrði til húsa þar, án þess að nokkuð hafi

enn verið ákveðið í því sambandi. Ef það verður ekki þannig, þurfum við fljótlega að fara að huga að öðru húsnæði svo að skólinn geti tekið til starfa um næstu áramót,“ segir Gunnar.

Kennsla fer fram á Keldum eins og er

Vegna slæms ástands húsnæðis Garðyrkjuskóla ríkisins að Reykjum í Ölfusi fer öll kennsla við skólann fram að Keldum á Keldnaholti í Reykjavík. Eftir að garðskáli við skólann skemmdist í vondu veðri í vor var hann rifinn. Í framhaldi af því komu fram meiri skemmdir, auk þess sem ýmsir innviðir garðskálans fóru illa í veðrum eftir að hann var rifinn og það rigndi inn í kennslustofur.

Samkvæmt heimildum Bændablaðsins er vonast til að viðgerðum á Reykjum ljúki um áramótin og að þá verði hægt að taka upp kennslu þar að nýju. /VH

FRÉTTIR

Smalað í Undirfellsrétt í Vatnsdal undir ströngum sóttvarnareglum vegna heimsfaraldurs COVID-19

Það var ljóst löngu fyrir smölun búfjár af fjalli að víða yrði smölun og réttir þetta „COVID-ár“ með öðru fyrirkomulagi en hefðin hefur verið í gegnum árin og aldrei. Vætanlega hefur engan órað fyrir því að þetta ár yrði ekki bara öðruvísi vegna COVID-19 því að veðrið breytti líka upphaflegu áætluninni um smölun.

Hjörtur Leonard Jónsson fór í Undirfellsrétt eins og svo oft áður. Sagðist hann að um leið og hann aflaði fréttar fyrir lesendur Bændablaðsins hafi hann verið að reyna að vinna fyrir fæði og húsnæði með heimilisfólkinu á Hofi. Taldi hann sig hafa skilað nokkuð góðu verki þetta árið.

Ýmis tilmæli vegna sóttvarnareglna þurftu að uppfylla

Settar voru fjöldatakmörkanir á mannskap í réttir vegna COVID-19, en undanþága var fengin til að vera með 150 manns í Undirfellsrétt. Þetta er ein stærsta fjárrétt landsins með um 15–17.000 fjár samkvæmt heimildum, en hefur farið alveg upp í 22–24.000 fjár þegar mest var.

Sérstakir aðgöngumiðar

„Hver bær fékk aðgöngumiða í réttina og með þeim tilmælum að deila út miðunum til sinna manna, helst þeirra sem „röskir væru og duglegir við fjárúrdrátt“. Eftir á að hyggja hefði eflaust mátt stunda svartamarkaðsbrask með þessa miða,“ sagði Hjörtur, enda vinsælt að komast í réttir.

„Inni í réttinni á áberandi stað var sprittbrúsi samkvæmt sóttvarnareglum. Við veginn að réttinni var sóttvarnafulltrúi sem átti að sjá til þess að enginn óviðkomandi færi í réttina báða réttardagana.“

Aldrei áður þurft að fresta réttum um tvo sólahringa

Venjan er sú að fyrstu menn fara

Tveim sólahringum á eftir áætlun vegna veðurs kemur síðasta féð niður af Grímstunguheiði. Á innfelldu myninni má sjá aðgöngumiða sem bændum í Hofi var úthlutað vegna smalamennsku í Undirfellsrétt.

Myndir / HLJ

Svona var staðan þegar lagt var upp frá Öldumóðsskála á Grímstunguheiði í vonskuveðri föstudaginn 4. september. Knapinn á myndinni heitir Karl Gústaf Davíðsson.

Mynd / Holger Páll Sæmundsson.

suður að Langjökli á sunnudagseftirmiðdegi og byrja að smala Fljótsdrög sem eru norður af Langjökli. Fyrstu tveir dagarnir voru nokkurn veginn á áætlun, en á þriðja degi smölunar, miðvikudag, kom þoka og ekkert hægt að smala. Sama var á fimmtudag, þoka og snjóföf yfir öllu efst á heiðinni og ekkert smalaveður framan af degi. Þetta þýddi að upphafleg áætlun hafði raskast og að réttir myndu frestast um tvo daga, eða frá föstudegi og laugardegi fram á sunnudag og mánudag.

Samkvæmt orðum Jóns Gíslasonar á Hofi minnst hann þess ekki að nokkurn tímann hafi þurft að fresta fyrstu réttum í tvo daga áður vegna þoku. Hann man samt að nokkrum sinnum hafi orðið sólahringsfrestun á smalamennskunni.

Á föstudeginum gekk smölun vel bæði á Grímstunguheiði og Haukagilsheiði og enn betur gekk að smala á laugardegi þegar Grímstunguheiðin var klárð.

Smalað og réttað á sama tíma

Fyrir en venjulega fóru smalamenn fram á Haukagilsheiði til að klára smölunina á meðan safnið af

Grímstunguheiðinni var rekið í réttina og dregið í sundur. Þrátt fyrir að óvenju fátt fólk hafi verið í réttinni kláraðist að draga féð í sundur á óvenju skömmum tíma.

Stutta seinna kom safnið af Haukagilsheiðinni niður af fjallinu og eftir stutta hvíld var byrjað seinnipart sunnudags að draga féð í sundur. Dregið var fram í myrkur á sunnudagskvöldinu og vantaði ekki mikið upp á að hægt hefði verið að klára.

Margir keyrðu féð heim á vögnum og í kerrum

Greinilegt að margir bændur höfðu útbúið vagna og kerrur til að aka fénu heim því að almennt krefst rekstur mikils mannskapar sem ekki var í boði í þetta sinn. Það var því töluverð umferð fram og til baka yfir Vatnsdalsána. Þeir fáu sem ráku sitt fé heim voru frekar fálíðaðir og alveg á mörkunum að vera nógu margir.

Á mánudeginum fyrir hádegi kláraðist að draga allt fé og vinir og vinnumenn fóru til síns heima. /HLJ/HK.

Skógræktin og Landgræðslan:

Hvetja til söfnunar og dreifingar á birki

Í haust verður birkifræi safnað um allt land og dreift á völdum, beitarfriðuðum svæðum í öllum landshlutum. Það eru Skógræktin og Landgræðslan sem nú hafa tekið höndum saman og óska eftir stuðningi landsmanna við að breiða birkiskóga landsins út. Að verkefninu vinna einnig Terra, Prentmet Oddi, Bónus, Lionshreyfingin, Skógræktarfélag Íslands og Landvernd.

Formlega hefst söfnunin á degi íslenskrar náttúru 16. september en söfnunin stendur svo lengi sem fræ er að finna á birki í haust.

Innan skamms verður hægt að fá söfnunarbox á starfsstöðvum Skógræktarinnar, Landgræðslunnar, Terru og verslunum Bónus og þar er einnig tekið við fræinu. Upplýsingar um hvernig á að tína fræ og dreifa því er að finna á vefnum birkiskogur.is.

Alltaf þarf að skrá hvar og hvenær fræið var tínt. Hægt er að skrifa þetta á box átakansins eða á miða sem festur er á fræpoka, ef söfnunarbox er ekki notað. Athugið að aldrei má láta birkifræ í plastpoka eða aðrar loftþéttar umbúðir.

Fræi sem er skilað á söfnunarstöðvar verður dreift í haust undir leið-

sögn starfsmanna Skógræktarinnar og Landgræðslunnar.

Átakið er liður í því að útbreiða á ný birkiskóglendi sem þakti a.m.k. fjórðung landsins við landnám. Á rýru landi er gjarnan kolefnislosun því þar er gamall jarðvegur enn að rotna. Þegar landið klæðist birkiskógi stöðvast þessi losun og binding hefst í staðinn.

Birkið er frumherjategund sem sáir sér mikið út á eigin spýtur ef hún fær til þess frið. Birkið heldur því starfinu áfram ef vel tekst til að koma því af stað á nýjum svæðum.

Landgræðslan og Skógræktin vilja með þessu átaki auka vitund og áhuga fólks á eflingu náttúrunnar og útbreiðslu birkis, víðis og annars gróðurs á landinu, enda er þátttaka almennings lykillinn að árangri í umhverfismálum. Sjá vefinn birkiskogur.is.

Á Facebook er átakið að finna undir heitinu „Söfnun og dreifun birkifræi“ og sömuleiðis verður efni deilt á Instagram og myndböndum á Youtube. Almennir eru hvattir til að deila þessu efni á samfélagsmiðlum en einnig að birta þar frásagnir og skemmtilegar myndir frá eigin söfnunar- og sáningarferðum.

- Sjá nánar á bls. 7

Afurðaverð sláturleyfishafa til sauðfjárbænda haustið 2020:

Hæsta meðalverð 508 krónur

Sláturleyfishafar hafa nú allir birt afurðaverð vegna sauðfjárslátrunar haustið 2020. Hæsta verð fyrir dilka greiðir Kaupfélag Skagfirðinga og Sláturhús KVH, eða 508 krónur á kílóíð þegar reiknað hefur verið meðalverð sem byggir á útkomunni úr síðustu sláturtíð.

Landsmeðaltal á afurðaverði fyrir lömb er 499 krónur á kílóíð, en það er 6,4 prósentum hærra en lokaverð úr síðustu sláturtíð.

Það verð er talsvert undir kröfum Landssamtaka sauðfjárbænda um að afurðaverð fari í 600 krónur á kílóíð, til að halda í við almenna verðlagsþróun.

Hækkar mest hjá Sláturfélagi Vopnfirðinga

Mest hækkar verð hjá Sláturfélagi Vopnfirðinga, eða 8,5 prósent miðað við lokaverð fyrir síðustu sláturtíð.

Norðlenska var fyrsti sláturleyfishafinn til að birta afurðaverð til sauðfjárbænda vegna sauðfjárslátrunar haustið 2020.

Reiknað meðalverð fyrir dilka er 490 krónur á kílóíð, sem er 6,4 prósent hækkun frá lokaverði úr sláturtíðinni 2019.

Verð fyrir kjöt af fullorðnu helst óbreytt á milli ára, eða 111 krónur á kílóíð.

Verð fyrir fullorðið lækkar hjá Fjallalambi

Reiknað meðalverð SAH afurða er 492 krónur á hvert kíló dilka, sem er hækkun upp á 6,7 prósent frá síðustu sláturtíð. Verð fyrir afurðir af fullorðnu er 114 krónur á kílóíð og er óbreytt milli ára.

Fjallalamb hækkar verð um 5,7 prósent miðað við verðskrá og álagsgreiðslur 2019. Reiknað meðalverð hjá Fjallalambi er 483 krónur á hvert kíló dilka.

Verð fyrir afurðir af fullorðnu lækkar um 8,6 prósent, úr 121 krónu á kílóíð í 111 krónur.

Sláturfélag Suðurlands hækkar afurðaverð um 6,7 prósent

Sláturfélag Suðurlands (SS) hefur gefið út verðskrá yfir afurðaverð til sauðfjárbænda vegna sauðfjárslátrunar haustið 2020. Reiknað meðalverð er 497 krónur á kíló dilka, en það er hækkun frá lokaverði úr sláturtíðinni 2019.

Verð fyrir fullorðið er óbreytt frá fyrstu útgáfu verðskrár á síðasta ári, eða 121 króna á kílóíð. Með uppbótum var það 123 krónur á kílóíð og lækkar þess vegna um tvö prósent frá lokaverði.

SS var eitt um að greiða uppbætur á verð fyrir fullorðið í fyrra.

KS/SKVH hækkar afurðaverð til sauðfjárbænda um sex prósent

Kaupfélag Skagafirðinga og Sláturhús KVH hafa gefið út sameignlega verðskrá.

Reiknað meðalverð er 508 krónur fyrir hvert kíló af dilkum, sem er það hæsta meðal sláturleyfishafa. Það er hækkun um sex prósent, sé miðað við lokaverð á síðasta ári.

Verð fyrir fullorðið helst óbreytt, eða 138 krónur á kílóíð.

SV greiðir 507 krónur á kílóíð

Reiknað meðalverð hjá Sláturfélagi Vopnfirðinga fyrir dilka er 507 krónur á kílóíð. Hækkun frá lokaverði 2019 er sem fyrr segir 8,5 prósent.

Verð fyrir fullorðið er óbreytt, eða 117 krónur á kílóíð.

Reiknað landsmeðaltal fyrir annað kindakjöt en lambakjöt er 124 krónur á kílóíð, sem er 0,8 prósent lægra en í síðustu sláturtíð þegar það var tæpar 125 krónur. /smh

Active **JOINTS** & Stronger **BONES** frá Eylíf

*Eylíf vörurnar fást í öllum apótekum,
Fjarðarkaup, Hagkaup, Heilsuhúsinu, Melabúðinni
Ókeypis heimsending af www.eylif.is*

Active JOINTS og Stronger BONES Sveigjanlegri liðir og sterkari bein

Vörurnar eru unnar úr hreinum íslenskum hráefnum og er framleiðslan á Íslandi. Margra ára staðfestar rannsóknir er að baki öllum hráefnunum. Við hjá Eylíf vöndum til verka og sækjum í sjálfbærar auðlindir úr sjó og landi. Við notum hreina íslenska náttúruafurð, náttúruleg og hrein hráefni sem ekki eru erfðabreytt og stuðla að sveigjanlegri liðum, því með sveigjanlegri líkama erum við færari til að takast á verkefni í dagsins önn.

Ég hef verið sárþjáð í líkamanum

árum saman og þrátt fyrir að hafa fengið vel heppnaða hnéaðgerð var ég gersamlega ónýtt í líkamanum og gat ekkert gengið um nema með miklum sársauka. Ég fékk að vita frá læknum að ég væri með vefjagigt og slitgigt. Ég prófaði að taka inn ýmis náttúruæfni og fór einnig í endurhæfingu og það hjálpaði mér nokkuð. En þegar ég sá ummæli og umfjöllun um Eylíf heilsuvörurnar þá las ég mig til um innihaldið, þá varð ég mjög spennt. Einnig hafði vinkona mín mælt með Active Joints, þá ákvað ég að slá til og prófa það. Vá hvað ég er þakklát fyrir það.

Stronger BONES inniheldur uppbyggjandi næringarefni, en margra ára rannsóknir hafa sýnt fram á jákvæð áhrif þeirra á beinauppbyggingu. Það hefur fyrst og fremst áhrif á styrkingu beina en húð, liðir, neglur og meltingin njóta líka góðs af. Stronger BONES inniheldur íslensk hráefni með staðfesta verkun Kalkþörungna, GeoSilica, C, D3 vítamín ásamt sinki og mangan.

GUÐRÚN JÓNSDÓTTIR

Eins og leyst úr fjötrum

Eftir aðeins tvær vikur var sem ég væri leyst úr fjötrum eða eins og að bönd hafi verið skorin utan af mér. Allar hreyfingar urðu mér auðveldar og sársaukalausar. Ég finn enn fyrir hinu hnénu en ég hef öðlast nýtt og betra líf.

Active JOINTS inniheldur uppbyggjandi næringarefni og margra ára rannsóknir sýna fram á jákvæð áhrif þeirra á heilsu beina, auma og viðkvæma liði, meltingu og húðar. Active JOINTS virkar vel á liðina, eykur liðleika.

- ☒ Vinnur vel á viðkvæmum og aumum liðum
- ☒ Styrkir beinin, byggir upp bein og bandvef
- ☒ Eykur orku og þrek og styttr tíman í endurheimt
- ☒ Öflugt andoxunarefni, góð vörn fyrir frumur líkamans
- ☒ Inniheldur: Kalkþörungna, Smáþörungna (Astaxanthin), GeoSilica, Birkir, C & D3 vítamín.

Undanfarið hef ég ekki getað verið á æfingum vegna Covid 19, en það eru aðeins liðnir 2 mánuðir síðan ég byrjaði á Active Joints og get ég gengið um í dag sem ég gat ekki áður með góðu móti. Ég hélt á tímabili áður en ég kynntist Active Joints að ég væri útbrunnin en svo er ekki. Ég mæli með Active Joints frá Eylíf við alla, það sem ég hef upplifað er dásamlegt og ég preytist ekki á að dásama það.

HEILSAN ER DÝRMÆTUST

HREYSTI

LIÐLEIKI

STYRKUR

FRÉTTIR

Bændur á Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum orðnir mjög sjálfbærir og loftslagsvænir í sinni framleiðslu:

Góð uppskera í repju og bygggi

— Nýta repjuolíuna til manneldis og í eldsneyti, hratið fer í skepnufóður og hálmurinn í svepparækt — Byggið fer m.a. til bjórgerðar

Feðgarnir Ólafur Eggertsson og Páll Eggert Ólafsson, bændur á Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum, segja ræktun á repju og korni hafa gengið mjög vel í sumar. Þeir hófu þreskingu á repju í þurrki og góðu veðri 27. ágúst. Síðan kom smá stopp vegna rigningar en 4. og 5. september létti til og var þá hægt að halda áfram og í bygginu líka.

Ólafur segir að þeir hafi sáð haustafríð af repju 15. júlí 2019. Það hafi lifað af veturinn og komið snemma til þannig að uppskeran er nú mun fyrr á ferðinni en annars væri með repju sem sáð er að vori. Slíkt afbríði er vart hæft til þreskingar fyrr en í október.

Með 5 hektara af repji og 40 hektarar af bygggi

„Haustrepjan tekur landið að vísu frá í tvö ár þar sem henni er sáð um mitt sumar, en hún gefur hins vegar mun meira af sér í uppskeru. Við erum með fimm hektara undir af vetrarrepjunni og tæpa 40 í korninu. Þetta kemur allt saman mjög vel út núna og ágústmánuður hefur gert útslagið á þetta bæði með hita og rekju,“ sagði Ólafur í samtali við Bændablaðið.

Hann sagði að kornaxið hafi verið orðið vel þroskað um mánaðamótin ágúst-september og biðu þeir feðgar þá bara eftir að það þornaði. Á föstu-

Páll Eggert Ólafsson var á þreskivélinni í sólinni á laugardaginn. Mynd / HKr.

dag í síðustu viku brast hann á með þurrk og sólskini og var þá hafist handa við þreskingu.

Sjálfbærir með allt fóður

Ólafur segir að á Þorvaldseyri væru þeir nú orðnir nær algjörlega sjálfbærir með fóður fyrir skepnur. Repjan er öll pressuð og unnin úr henni olía. Hratið, eða mjólið sem þar fellur til, er síðan notað í fóður fyrir kýrnar á bænum ásamt bygginu sem þeir rækta.

„Við höfum ekki keypt neitt erlent fóður fyrir búið í tvö ár. Kornid er

Ólafur segir kornið í sumar með besta móti í gæðum.

kjarngott og repjumjólið inniheldur 30% prótein og kemur mjög vel út. Við kaupum svo bara steinefni og blöndum fóðrið allt saman heima á búiinu.“

Kornið fyrr á ferðinni en oft áður

„Varðandi byggið þá höfum við svo sem áður byrjað að þreskja í lok ágúst, en núna virðist þetta allt vera að færast framur sem betur fer. Þá reynum við forðast að geyma allt á akrinum fram í október til að ná meiri þroska, því það er svo mikil hætta á slæmum veðrum í september.“

Repjan á Þorvaldseyri gefur af sér dýrmæta jurtaolíu og um leið kjarngott fóður handa kúnum. Þá veldur ræktun á repju mikilli kolefnisbindingu.

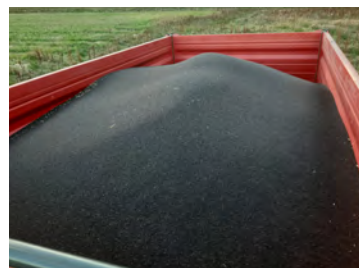
ISAVIA hyggst nýta repjuolíu frá Þorvaldseyri á sinn tækjabúnað

Þriðjudaginn 8. september undirrituðu forstjórar Isavia og Samgöngustofu viljayfirlýsingu um samstarf við tilraunaverkefni um íblöndun repjuolíu í tæki á Keflavíkurflugvelli.

Meðal gesta við undirritunina voru Sigurður Ingi Jóhannsson samgönguráðherra, Sveinbjörn Indriðason, forstjóri Isavia, Jón Gunnar Jónsson, forstjóri Samgöngustofu, og Ólafur Eggertsson, bóndi á bænum Þorvaldseyri. Afhenti Ólafur

repjuolíu við þetta tækifæri til íblöndunar í dísilolíu tækjabúnaðar flugvallarins.

Með íblöndu repjuolíunnar frá Þorvaldseyri er verið að búa til líf-dísilolíu sem annars yrði að flytja inn. Repjuolían leiðir til hreinni bruna dísilolíunnar, en tilraunir á Þorvaldseyri sýna að hrein repjuolía veldur engri sótmengun við bruna á dísilvéllum. Það er einmitt sótmengunin sem valdið hefur hvað mestri andstöðu við notkun dísilbíla í þéttbýli.

Repjufræ í tonnaveis beint af akrinum á Þorvaldseyri. Mynd / ÓE

Ólafur segir að þeir noti mest núna íslenskt afbríði af byggi sem heitir Kría og Jónatan Hermannsson hjá Landbúnaðarháskóla Íslands

hafi þróað. Það sé oft tilbúið til þreskingar um mánaðamótin ágúst-september. Krían gefi um 3 til 4 tonn á hektara, en vissulega séu til afbríði sem gefi af sér meira, en þau séu ekki eins veðurþolin og heldur ekki eins kjarngóð.

„Annars er ágætt að vera með tvær til þrjár tegundir af korni.

Undanfarin ár höfum við notað startáburð með sáningunni sem gefur rötarkerfinu aukinn kraft þannig að kornið þroskast fyrr. Annars fer þetta allt eftir veðrinu, sumarið núna er jafnbetra en í fyrra þegar það sviðnaði gras hér á túnnum sem var mjög sérstakt.“ /HKr.

Framsýn og Fjallalamb með nýjan sérkjarasamning

Framsýn og Fjallalamb hafa gengið frá nýjum sérkjarasamningi fyrir starfsfólk við sauðfjárslátrun í haust. Samningurinn byggir á gildandi kjarasamningi Samtaka atvinnulífsins og Starfsgreinasambands Íslands sem Framsýn á aðild að.

Til stendur að slátra um þrjátíu þúsund fjár hjá Fjallalambi í haust. Sláturtíðin hefst 15. september og er ætlað að hún standa yfir í um sex vikur.

Ekki tókst að manna sláturhúsið með Íslendingum

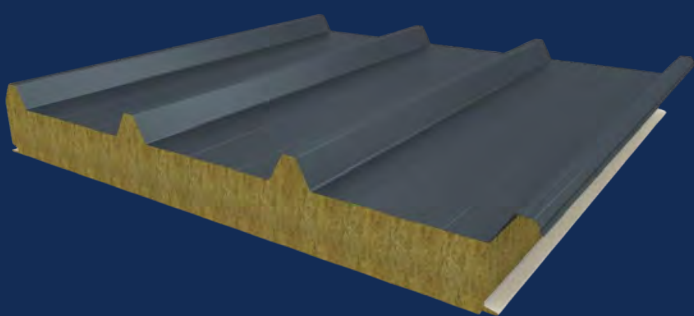
Í heildina koma um sjötíu starfsmenn að slátruninni. Búið er að fullmanna sláturhúsið. Þrátt fyrir mikið atvinnu-

Nýr sérkjarasamningur var undirritaður á Kópaskeri fyrir starfsfólk við sauðfjárslátrun hjá Fjallalambi.

leysi á Íslandi tókst ekki að manna sláturhúsið nema með því að flytja inn um tuttugu starfsmenn. Fram að þessu hefur þurft að ráða um 40 erlenda starfsmenn til starfa hjá Fjallalambi en í ár verða þeir helmingi færri þar sem um 20 starfsmenn á íslenskum vinnu-markaði réðu sig til starfa á Kópaskeri í haust „sem er að sjálfsögðu jákvætt“, segir í frétt á vefsíðu stéttarfélagsins Framsýnar. /MBÞ

YLEININGAR

PIR og steinullar yleiningar
Stuttur afgreiðslutími

BK HÖNNUN
MANNVIRKAHÖNNUN - BYGGINGAVÖRUR

TÖLVUPÓSTUR
sala@bkhonnun.is
SÍMI
865-9277
VEFFANG
www.bkhonnun.is

Um helmingur starfsfólks í sláturtíð hjá Norðlenska kemur frá útlöndum:

Umtalsverður kostnaður og óhagræði vegna aukinna sóttvarna

„Það er erfitt að skjóta á eina tölu varðandi kostnað en ljóst að hann er umtalsverður og einnig er óhagræði mikið. Þó ekkert í líkingu við það sem yrði ef upp kæmi hópssmit hjá okkur,“ segir Jóna Jónsdóttir, starfsmannastjóri hjá Norðlenska, en upphaf sláturtíðar er með öðrum hætti en vant er hjá fyrirtækinu vegna aukinna sóttvarna í tengslum við kórónuveirufaraldurinn.

Norðlenska ræður um 110 starfsmenn í sauðfjársláturtíð til viðbótar við þá 50 sem starfa á starfsstöð félagsins á Húsavík árið um kring. Hlutfall starfsmanna sem kemur erlendis frá hefur undanfarin ár verið 80–85% en er í haust um 50%. „Það er þó ekki þannig að allir þeir sem eru ráðnir innanlands séu Íslendingar – margir hafa erlent ríkisfang en eru með kennitölu og hafa verið að vinna á Íslandi um einhvern tíma,“ segir Jóna.

Fóru extra varlega þetta árið

Þeir sem komu erlendis frá luku sóttkví í lok liðinnar viku. Þeir fóru í seinni COVID-skimun á Húsavík og

Jóna Jónsdóttir starfsmannastjóri hjá Norðlenska.

enn sem komið er hefur enginn verið mældur jákvæður að sögn Jónu. „Við fórum extra varlega þetta árið. Skiptum hópnum upp í 4–7 manna hópa sem komu með bílaleigubílum frá Keflavík og beint í það húsnæði þar sem þau dvöldu í sóttkví. Farið var eftir leiðbeiningum yfirvalda varðandi fjarlægðartakmarkanir og smitvarnir, fólkinu var færður matur

og aðrar nauðsynjavörur. Allt þetta kallaði á mikla skipulagsvinnu og gott upplýsingaflæði en sem betur fer voru margir sem hjálpuðust að og urðum við ekki vör við annað en mikinn samstarfsvilja bæði hjá starfsfólkinu okkar og öðrum sem við höfum leitað til,“ segir Jóna. Vegna þessa þurfti að seinka upphafi sláturtíðar um nokkra daga en lítills háttar forslátrun var tekin með því starfsfólki sem komið var á staðinn.

Ráðstafanir áfram í gangi

Jóna segir að um síðustu helgi hafi starfsfólk getað að lokinni sóttkví flutt sig í það húsnæði sem þau mun dvelja í yfir sláturtíð. Þá mættu einnig þeir sem ráðnir voru innanlands og eru í húsnæði á vegum Norðlenska. „Sem betur fer er samfélagssmit á Íslandi lítið en við höfum að sjálfsögðu áhyggur af því að smit geti borist í hópinn innanlands. Þess vegna erum við með ýmsar ráðstafanir áfram, takmörkum gestakomur, takmörkum fjölda í rýmum og umgengni hópa sem og skiptum upp matar- og kaffitímum,“ segir Jóna. /MBÞ

FÓÐURBLANDAN

...gæði í hverri gjöf!

Yfir
1.000
VÖRUR Á
TILBOÐI!

20%

BRYNNINGARSKÁLAR

20%

**FLEDBAG
SKAMMTARAR**

20%

SALTSTEINAR

20%

HESTAFÓÐUR

20%

**UNDIRBURÐUR OG
SÓTTFREINSUN**

20%

BÆTIEFNABLÖNDUR

20%

GÆLUDÝRAVÖRUR

20% af öllum gæludýravörum
nema Royal Canin

SPAREX VARAHLUTIR

Sparex

20%

20%

**DRAPER VERKFÆRI
& ÍHLUTIR**

**DRAPER
Tools**

**FRÍ HEIMSENDING FYRIR ÞÁ SEM VERSLA FYRIR 30.000 KR.
EÐA MEIRA Í GEGNUM VEFVERSLUN***

*Gildir í póstnúmer 101-371 og 800-881

FÓÐURBLANDAN

www.fodur.is
fodur@fodur.is

FB Reykjavík
Korngarðar 12
570 9800

FB Verslun Selfoss
Austurvegur 64 a
570 9840

FB Verslun Hvolsvöllur
Ormsvöllur 2
570 9850

Bændablaðið

– Mál gagn bænda og landsbyggðar –

Bændablaðið kemur út 24 sinnum á ári. Því er dreift ókeypis á yfir 400 stöðum á landinu og á öll lögbýli landsins.

Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu. Árgangurinn kostar þá kr. 11.200 með vsk. (innheimt í tvennu lagi). Ársáskrift fyrir eldri borgara og öryrkja kostar 7.200 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Bændahöll við Hagatorg, 107 Reykjavík.
Sími: 563 0300 – Fax: 562 3058 – Kt: 631294-2279

Bændablaðið er í eigu Bændasamtaka Íslands.

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is – Sími: 563 0339 – Rekstur og markaðsmál: Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is – Blaðamenn: Erla Hjördís Gunnarsdóttir ehg@bondi.is – Margrét Þóra Þórsdóttir mth@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is – Vilmundur Hansen vilmundur@bondi.is – Auglýsingastjóri: Guðrún Hulda Pálsdóttir ghp@bondi.is – Sími: 563 0303 – Netfang auglýsinga: augl@bondi.is – Vefur blaðsins: www.bbl.is – Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Anna Kristín Ólafsdóttir – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: sjá forsiðu – Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Ríkidæmi þjóðar

Orðatiltækið enginn veit hvað átt hefur fyrr en misst hefur, lýsir vel því hugsunarleysi sem fólk lifir oft við í amstri dagsins. Það er þó hægt að ganga lengra í þessari hugsun varðandi núvítundina meðal okkar Íslendinga, því flest okkar gerum okkur alls ekki grein fyrir þeim forréttindum sem við búum við sem þjóð.

Íslendingar hafa oft öfundað Norðmenn af þeirra dýrmætu olíulindum. Sú öfund er þó ástæðulaus því afar líklegt er að aðrar þjóðir séu þegar farnar að öfunda okkur vegna okkar auðlinda. Sumar þeirra auðlinda eru af slíkri stærðargráðu sem við gerum okkur líklega fæst fulla grein fyrir.

Fyrst bera að nefna þá auðlind sem lyfti okkur úr aumustu fátækt sem þjóð til ríkidæmis, en það er fiskurinn í sjónum. Vissulega hefur okkur ekki auðnast að búa til kerfi um þá auðlind sem tryggir sanngjarna skiptingu tekna milli íbúa landsins. Menn hömpuðu samt kvótakerfinu sem skástu lausninni þegar það var sett var á 1984. Illu heilli var það síðan gert að skrímsli með frjálsu framsali kvótans 1991. Þá vankanta sem þá urðu til hefur mönnum enn ekki tekist að sníða af kerfinu þrátt fyrir að menn hrósi sér yfir að byggja stjórn fiskveiða á vísindum. Illa hefur líka gengið að útskýra fyrir fávísium lýðnum hvers vegna margháttuð friðun á vísindalegum grunni og stíf veiðistjórnun í áratugi hefur t.d. ekki skilað sér í umtalsvert auknum veiðum á þorski.

Þrátt fyrir alla vankantana verður ekki fram hjá því horft að mikið ríkidæmi er falið í fiskveiðiauðlindinni í lögsögu Íslands. Þá auðlind, eða aðrar í okkar lögsögu, má aldrei braska með eins og Bretar gerðu við sínar fiskveiðiauðlindir þegar þeir gengu inn í ESB 1972. Það brask reynist Bretum nú dýrkeypt við tilraun þeirra til að slíta sig aftur úr faðmlaginu við ESB.

Þó við getum ekki státað af að eiga jarðolíu eins og Norðmenn, þá búum við svo vel að sitja á jarðhitapotti sem sparar okkur árlega gríðarleg innkaup á olíu og kolum til húskyndingar. Þennan jarðhita getum við líka nýtt til að framleiða rafmagn og til að hita upp gróðurhús.

Þó við eigum ekki olíulindir í jörðu, þá getum við hæglega framleitt jurtaolíu sem nýta má á ökutæki og vinnuvélar. Repjuolía sem þannig er framleidd getur skilað verulegum umhverfislegum ávinningi í stað þess að nota innflutt eldsneyti.

Enn stærri auðlind er falin í fallvötnum Íslands. Þar fáum við raforku sem dugar til að knýja stóriðju, sem að vísu er afar umdeild, en hefur skapað hér umtalsverða vinnu og verðmæti. Raforkuna nýtum við líka til lýsingar íbúðarhúsa og gróðurhúsa í stórum stíl og erum enn að bæta þar í. Raforkuna getum við líka nýtt til að framleiða vetni sem nýta má til að knýja efnarafala í farartækjum. Vindurinn og sjávarföll eru svo tvær auðlindir til viðbótar.

Þó hér hafi verið talinn upp fjöldi auðlinda sem Íslendingar búa svo vel að eiga, þá er ein enn sem ekki hefur verið nefnd, en er kannski sú dýrmætasta fyrir utan mannauðinn. Það er hreina neysluvatnið. Hratt gengur nú á neysluvatnsbirgðir heimsins og fáar þjóðir geta enn státað af að geta boðið hreint drykkjarvatn beint úr vatnslindum án þess að það hafi fyrst þurft að fara í gegnum dýrar hreinsistöðvar. Þetta höfum við nýtt okkur til að framleiða hreinar landbúnaðarafurðir og t.d. bjór sem ekki er framleiddur úr endurunnu skólpi eins og víða þekkist. Í þessu liggja gríðarleg verðmæti til langrar framtíðar. Við skulum passa vel upp á vatnsauðlindina okkar því hún er ekki sjálfgefin eign. Enda hafa hernaðarspekingar lýst því yfir að næsta stórstyrjöld muni snúast um aðgengi að neysluvatni. /HKr.

Misræmi í inn- og útflutningstölum frá ESB

Gunnar Þorgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
gunnar@bondi.is

Enn af tollamálum, forysta Bændasamtakanna hefur á síðustu vikum fundað með fjármálaráðherra og utanríkisráðherra. Á fundi með fjármálaráðherra var farið yfir stöðu mála gagnvart innflutningi afurða til Íslands frá löndum Evrópusambandsins. Eitt er að vera með milliríkjasamning um aðgang að íslenskum markaði á grundvelli þessa samnings og annað er það sem flutt er inn á forsendum hans.

Þegar bornar eru saman útflutningstölur ESB annars vegar og innflutningstölur Hagstofunnar hins vegar þá munar ansi miklu þar sem hallar á það magn sem getið er um í samningnum frá árinu 2016. Fjármálaráðherra tilkynnti að settur yrði saman hópur innan ráðuneytisins til þess að fara yfir hvað það sé sem veldur. Bændasamtök Íslands hvetja til að þessi vinna verði unnin hratt og vel þar sem þessi atriði hafa gríðarlega mikil áhrif á starfsumhverfi landbúnaðarins í heild sinni.

Viðræðum um endurskoðun rammisamnings í landbúnaði frestað

Samninganefnd um endurskoðun rammisamnings í landbúnaði hefur frestað viðræðum þar til einhver niðurstaða er komin í tollamálin, því eins og áður sagði þá er þetta ekki síður áhrifavaldur í starfsumhverfi landbúnaðarins eins og búvörusamningar. Einnig var fundað með utanríkisráðherra þar sem þessi mál voru rædd og áhyggjur okkar af samningi við Breta vegna útgöngu þeirra úr ESB. Mikilvægt er að staðið verði vörð um íslenskan landbúnað í þeim viðræðum. Þar að auki var farið yfir misræmi í aðurnefndum inn- og útflutningstölum frá ESB og þann grunn sem unnið er með í tölulegu samhengi.

Forsendubrestur

Dregið úr losunaráhrifum landbúnaðar

Eins og fram kemur í forsendum samningsins um aukinn innflutning til landsins er ástæðan sú að ferðamenn séu orðnir svo gríðarlega margir. Nú árið 2020 þá erum við í þeirri stöðu að nánast enginn ferðamaður er á svæðinu sem átti að neyta allrar þessarar vöru á örmarkaði sem Ísland er, því aðalsamkeppni íslenskra framleiðenda er við innflutning.

Tækifæri landbúnaðarins felast í upprunamerkingum

Á vegum atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins hefur verið unnið að reglum um merkingu matvæla. Von er á að tillögur nefndarinnar verði kynntar á næstu dögum. Ég tel að tækifæri landbúnaðarins felist í upprunamerkingum og þar þurfum við bændur að standa vörð um íslenska framleiðslu þar sem við tryggjum neytendum heilnæma vöru. Eitt sem vekur okkur til umhugsunar er að fersk kjötvara skal upprunamerkt en ef kjötið er kryddlegið þá þarf ekki að upprunamerkja vöruna. Nú spyrjum við; af hverju gerum við ekki kröfu um að upprunamerking verði einnig á þeirri vöru þar sem neytandinn á rétt á að vita hvaðan varan kemur sem þeir neyta? Þetta verður að laga.

Í samstarfi Bændasamtakanna og skógarbænda er unnið að því að þróa verkefni sem nefnist Kolefnisbrúin. Með þessu frábæra verkefni er stefnt að því að bændur um allt land geti tekið frá land undir skógrækt og fengið útreikning á hversu mikið kolefni spildan bindur og með því kolefnisjafnað eigin framleiðslu og svo selt það sem út af stendur. Ég á von á að þetta verkefni verði kynnt mjög fljótlega þar sem skógareigendur hafa unnið að þessu verkefni í allt sumar og eru að sjá til lands í útfærslum á hvernig við nálgumst bændur í verkefninu. Það verður fróðlegt að sjá verkefnið verða að veruleika, en með þessu tel ég að við komum til með að draga verulega úr losunaráhrifum landbúnaðar á Íslandi og bændur fá tækifæri til að leggja sitt af mörkum við kolefnisbindingu til heilla fyrir íslenska þjóð.

Talandi um skógareigendur, þá heyra málefni skógræktar í stjórnsýslunni undir umhverfisráðuneytið. Í mínum huga eiga skógrækt og málefni þess að heyra undir atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið (landbúnaðarráðuneytið). Þarna eru að öllu jöfnu landeigendur sem stunda annan búskap samhliða. Ég hvet stjórnsýsluna til að skoða fyrirkomulag þessara mála með áherslur á hagsmuni bænda að leiðarljósi.

ÍSLAND ER LAND ÞITT

Litla-Breiðavatn í Veidiðvötnum. Veidiðvötn eru vatnaklasi á Landmannaafrétti milli Þórisvatns og Tungnaár, sem samanstandur af allt að fimmtíu vötnum, bæði smáum og stórum. Veidiðvatnasvæðið er u.þ.b. 20 km langt og 5 km breitt frá suðvestri til norðausturs. Mörg vötnin eru sprengigígir sem mynduðust í Veidiðvatnagosinu 1477. Fjölmörg eldgos hafa orðið á Veidiðvatnasvæðinu frá því ísöld lauk, t.d. gosið í Vatnaöldum í upphafi landnámstíðar (um 870) en þá myndaðist landnámsgjóskulagið. Tungnárhraunin, þar á meðal Þjórsárhraunið mikla, eru upprunnin frá Veidiðvatnasvæðinu.

Mynd / Hörður Kristjánsson

Hundrað ár eru liðin frá því að bændur í Fljótshlíð og kirkjan í Odda gerðu samning við Skógræktina um beitarfriðun Þórsmerkur. Ljóst er að breyting Þórsmerkur frá því að vera að mestu rofið mólendi og opnar moldir yfir í birkiskóg hefur gjörbreytt kolefnisjöfnuði svæðisins. Sá árangur sem náðist í Þórsmörk er merkilegur, enda er hann einstakt dæmi um endurheimt vistkerfa.

Mynd / HKr.

Endurheimt birkiskóga á Íslandi

Í ár eru hundrað ár frá því að bændur í Fljótshlíð og kirkjan í Odda gerðu samning við Skógræktina um beitarfriðun Þórsmerkur. Þá einkenndist svæðið af birki- torfum umkringdum uppblásnu og gróður- snauðu landi. Nú er Þórsmörkin nær alþakin skógi og einn eftirsóttasti útivistarstaður landsins. Það er árangurinn af merkilegu frumkvæði heimamanna og samstarfi opin- berra stofnana, félagasamtaka og almenn- ings.

Birkiskógar eru og voru eitt af lykilvist- kerfum landsins. Talið er að við landnám hafi birkiskógar þakið að minnsta kosti 25% lands- ins en nú þekja þeir aðeins um 1,5% þess. Leifar hinna fornu birkiskóga er að finna víða um land. Leiða má rök að því að skógarnir hafi verið ein af forsendum þess að Ísland væri byggilegt sökum jákvæðra áhrifa þeirra á verndun, uppbyggingu og frjósemi jarðvegs, nærvíðri, vatnsmiðlun, áfallaþol landsins og frjósemi vatnavistkerfa.

Trjágróður þolir mikið áfok og óskufall án þess að bíða skaða af og hindrar frekari dreifingu ösku og áfoksefna, eins og sýndi sig í Þórsmörk þegar Eyjafjallajökulsgosið stóð yfir og í kjölfar þess.

Uppbygging jarðvegs er að miklu leyti háð frumframleiðni vistkerfa og skógar, ásamt votlendi, hafa mesta frumframleiðni innlendra þurrlendisvistkerfa. Í þessum vistkerfum er þykkun jarðvegs hröðust sem og uppbygging kolefnisforða og frjósemi.

Auðugt jarðvegslíf birkiskóga hefur jákvæð áhrif á hringrás næringarefna og uppbyggingu og frjósemi jarðvegs. Skjól sem skógurinn veitir dregur úr vindkælingu, sem gerir ræktun auðveldari og hefur jákvæð áhrif á búpening, til dæmis vaxa lömb sem njóta skjóls mun hraðar en lömb sem gera það ekki.

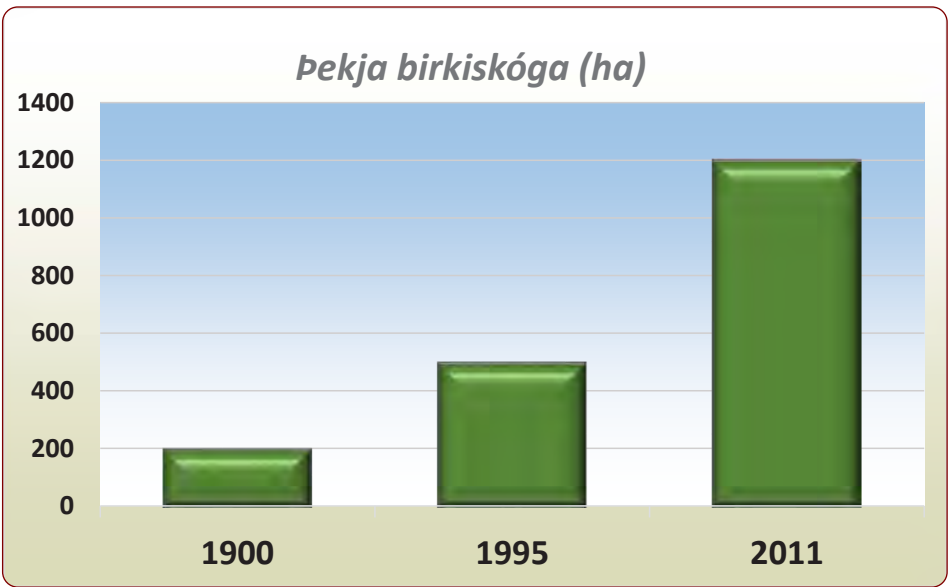
Skógar safna í sig snjó á vetrum og skógar- jarðvegur getur geymt mikið vatn. Skógurinn bætir því vatnsmiðlun, þ.e. dregur úr sveiflum í vatnsbúskap og flóðum sem valda jarðvegsgrofi og útskolun næringarefna. Lífríki straumvatna er að miklu leyti háð framleiðni vistkerfa á bökkum þeirra.

Lauf trjágróðurs sem fellur í ár og læki er ein helsta undirstaða smádyralífs sem er undirstaða fiskistofna. Hér við bætist að lífríki birkiskóga er auðugt á íslenskan mælikvarða og erfðabreytileiki íslenska birkisins verulegur, til dæmis virðist næmi gagnvart vissum skaðvöldum vera mismikið hjá mismunandi stofnum birkis.

Verndun og endurheimt birkiskógaí Þórsmörk

Hér á landi hefur verið unnið merkilegt starf við verndun og endurheimt birkiskóga. Endurheimt skóga í og við Þórsmörk er gott dæmi um það. Birkiskógur í Þórsmörk og næsta nágrenni var um 200 ha um þarsíð-ustu aldamót. Þá var mikil jarðvegseyðing á svæðinu.

Samkvæmt mælingum árið 2011 var

Mynd 1. Flatarmál (ha) birkiskóga á Þórsmerkursvæðinu.

flatarmál skógarins þá um 1.200 ha (>10% þekja) og nær engin jarðvegseyðing. Þess utan var gisnara birki að vaxa víða um svæðið á hundruðum ha lands. Útbreiðsluaukning skógarins var hæg allt fram til ársins 1995, eða um 1% á ári að jafnaði, enda var landið ekki fullfriðað fyrir beit fyrr en árið 1990 og síðustu áratugirnir þar á undan voru kaldir. Eftir það stóreykst útbreiðsluhraðinn og var um 6% á ári fram til ársins 2011 (mynd 1).

Útbreiðsla birkis á Þórsmerkursvæðinu takmarkast annars vegar af því hversu fjölliött það er, þó reyndar finnist birki þar í rúmlega 600 metra hæð, og hins vegar af beit utan frið- aðs lands. Ef þessar takmarkanir væru ekki fyrir hendi mætti ætla að útbreiðsluhraðinn væri mun meiri. Reynslan af landnámi birk- is á Skeiðarársandi sýnir einnig mikinn dreifingarmátt birkisins. Þar fundust fyrstu birkiplönturnar árið 2004 en nú er þar að vaxa upp einn af stærstu birkiskógum landsins.

Ljóst er að breyting Þórsmerkur frá því að vera að mestu rofið mólendi og opnar moldir yfir í birkiskóg hefur gjörbreytt kolefnisjöfnuði svæðisins. Rofið land losar verulegt kolefni þegar jarðvegsgleifar rotna en þegar það klæðist skógi snýst dæmið við. Engar rannsóknarniðurstöður hafa verið birtar um losun og bindingu kolefnis í Þórsmörk, en mælingar frá öðrum svæðum benda til þess að kolefnisbinding birkis í landgræðslu sé á bilinu 1–5 tonn af CO₂ á ha á ári.

Sá árangur sem náðist í Þórsmörk er merkilegur, enda er hann einstakt dæmi um endurheimt vistkerfa. Ferðamaður sem gengur um Þórsmörk í dag lætur sér ekki detta annað í hug en að þannig hafi Mörkin alltaf verið, myndarlegur birkiskógur iðandi af lífi. Gamlar myndir segja aðra sögu; fyrir nokkrum áratugum voru birkikræklur á rofabörðum eitt af einkennum Þórsmerkur. Endurheimt Þórsmerkur er einnig gott dæmi um árangur af samstarfi margra aðila.

Heimamenn áttu frumkvæðið að beitarfriðun; Skógræktin og síðar Landgræðslan sáu síðan um að girða landið og græða upp örfoka svæði í góðu samstarfi við félagasamtök og almenning.

Hekluskógar

Hekluskógar byggja á svipaðri hugmynda- fræði. Þar hafa opinberar stofnanir með öfl- ugri liðveislu heimamanna stuðlað að friðun svæðisins, uppgræðslu örfoka lands og gróð- ursetningu birkis í litlar eyjar víðs vegar um svæðið þaðan sem það mun síðar dreifast út með fræi. Þar er meginmarkmiðið að hefta fok ösku frá Heklu og vernda byggðir og vistkerfi.

Þjóðaráttak í söfnun og dreifingu birkifræs

Í Aðgerðaráætlun stjórnvalda í loftslagsmálum 2018–2030 er kveðið á um umfangsmikið áttak við endurheimt birkiskóga og kjarrlendis og er það í takt við Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun þar sem lögd er áhersla á endurheimt raskaðra vistkerfa. Nú í haust munu Landgræðslan og Skógræktin ýta úr vör áttaki til að endurheimta birkiskóga landsins. Reynslan frá Þórsmörk, Hekluskógum og Skeiðarársandi hefur sýnt að með samstarfi stofnana, félagasamtaka, almennings og móður náttúru má stórefla útbreiðslu birkis. Við viljum því hvetja almenning til að leggja góðu málefni lið og taka þátt í þjóðaráttaki í söfnun og dreifingu birkifræs. Nánari upplýsingar um verkefnið er að finna á birkiskogur.is.

Höfundar:
Guðmundur Halldórsson,
sérfræðingur hjá Landgræðslunni
Brynjar Skúlason,
sérfræðingur hjá Skógræktinni

MÆLT AF MUNNI FRAM

257

Eyjólfur hét maður og var **Magnússon** en hafði viðurnefnið „ljóstollur“. Eitt sinn var hann fótgangandi í Borgarfirði og hafði gengið niður úr skóm sínum. Gekk þá heim að bæ einum og bað vinnukonu gera sér skóbætur. Vinnukona neitaði allt þar til Eyjólfur bar fram bón sína í vísu:

*Þó eg sé dóni á ýmsa hlið,
einhver þjóna verður.
Taktu skóna og tylltu við,
títuprjónagerður.*

Eyjólfur átti sjaldan götur með guðsmönnum. Um séra **Jóhann Þorsteinsson** í Stafholti orti hann:

*Kristindóminn kyrkjandi,
í kersknismálum þungur,
æðir Jóhann yrkjandi
um allar Stafholtstungur.*

Og um séra **Einar á Borg** kvað hann þessa vísu:

*Skálkaktaðan skammaprest
skelli ég laga hrömmum,
ellegar honum að ég sest
með óbotnandi skömmum.*

Það er beiskja í þessari vísu **Eyjólfs**:

*Leitt er að standa á lífsins reit
langt að baki hinna,
þó blandað hafi Bæjarsveit
bikar harma minna.*

Annar **Eyjólfur** er nefndur til sögu. Sá bjó á Hofsstöðum í Hálsasveit. Eyjólfur var mikill hestamaður og reið, þegar þetta var, hesti frá Hjallalandi í Vatnsdal. Eyjólfur kom eitt sinn ríðandi að Hömrum og fór húsfreyja, **Guðrún Pálsdóttir**, að spyrja út í hestinn. Eyjólfur svaraði:

*Kalla ég Hjalla klárinn minn,
á kostum valla tregur,
þó ég hallist út og inn
ærið kallalegru.*

Þá svaraði **Guðrún**:

*Æsku blóminn brigðull er,
þú barst hann áður fegri,
en sumir yngri sýnast mér
sjöfalt karlalegri.*

Einhverju sinni fór **Eyjólfur** til Reykjavíkur og var ferðin heldur svallsöm. Í tilbakaleið kom Eyjólfur við hjá bónda ónefndum og falaði sá reiðhestinn af Eyjólf. Þar seldi hann ein- hvern sinn besta gæðing er Korgur hét. Heimkominn bónda sinn, spyr húsfreyja hvar Korgur sé. Varð hún gröm við, og sendi vinnumann til að rifta kaupunum. Gekk það eftir og varð Eyjólfur harla glaður við, enda allsgáður orðinn. Um hestinn **Korg** orti Eyjólfur síðar:

*Þegar ég í síðsta sinn
sofna hlýt án tafar;
kys ég þessi klárinn minn
komi mér til grafar.*

Eiríkur Guðmundsson frá Hoffelli, f. 1844, bjó um árabíl í Syðri-Firði í Lóni A-Skaftafellssýsslu. Sá ljóður var þó á landi því, að á Syðra-Felli sá ekki til sólar svo mánuðum skipti. Um sólarleysið orti Eiríkur þetta snillilega ljóðbrot:

*Mikaels frá messudegi,
miðrar Góu til,
sólin ekki á sínum vegi
sést það tímabil.
Hér að þreyja í þessum skugga
þykir mörgum hart.
Samt er á mínum sálarglugga
sæmilega bjart.*

Umsjón:
Árni Geirhjörtur Jónsson
kotabyggð1@gmail.com

FRÉTTIR

Grímsnes- og Grafningshreppur: Mikil fækkun sauðfjár

Samkvæmt tölum, sem teknar hafa verið saman um fjárfjölda í Grímsnes- og Grafningshreppi má sjá hvað fé hefur fækkað mikið í sveitarfélaginu frá 2013 til dagsins í dag.

Þetta er í takt við það sem er að gerast um allt land, sauðfé fækkar og fækkar. Árið 2013 voru samanlagt 3.696 fjár í Grímsnesi og Grafningi, þar af 2.486 í Grímsnesi og 1.210 fjár í Grafningi. Hefur fénu

Ár	Grímsnes	Grafningur	Fjárfjöldi alls
2013	2.486	1.210	3.696
2014	2.403	1.322	3.725
2015	2.376	1.385	3.761
2016	2.173	973	3.146
2017	1.935	953	2.888
2018	1.813	927	2.740
2019	1.441	921	2.362
2020	1.284	754	2.038

fækkað jafnt og þétt og nú 2020 er féð komið niður í 1.284 í Grímsnesi og 754 í Grafningi. /MHH

Gott ferðasumar í Grímsey

Grímseyingar eru ánægðir með nýliðið sumar, einkum hversu margir Íslendingar lögðu leið sína út í eyju og nutu þess sem hún hefur upp á að bjóða. Margir dvöldu eina nótt eða tvær og voru duglegir að nýta þjónustu sem í boði var, versla og kaupa veitingar, og völdu gjarnan vörur úr heimabyggð fram yfir aðrar.

Að jafnaði var vel bókað með ferjunni Sæfara í hvert sinn sem siglt var, 30 til 50 manns í ferð. Íslendingar voru áberandi í byrjun sumars en þegar leið á fóru erlendir gestir einnig að sjást, en þeir kjósa nær alltaf dagsferðir. Um fimm

klukkustunda dvöl er í eyinni meðan ferjan liggur við bryggju í Grímsey. Komur skemmtiferðaskipa féllu nánast alveg niður í sumar fyrir utan þrjár og því var töluvert minna selt af minjagripum og lopapeysum en fyrri ár.

Nú hefur vetraráætlun tekið gildi hjá ferjunni Sæfara sem siglir fjóra daga vikunnar frá Dalvík og í Grímsey: mánudaga, miðvikudaga, fimmtudaga og föstudaga. Auk þess býður flugfélagið Norlandair upp á áætlunarflug frá Akureyri þrisvar sinnum í viku út árið. Þetta kemur fram á vefsíðu Akureyrarbæjar. /MPP

Hrútarnir Bubbi og Megas

Þessa skemmtilegu mynd af hrútunum Bubba og Megasi tók Lilja Sigurlína Pálmadóttir nýlega en hún býr á Hofstorfunni á Hofi á Höfðaströnd. Hrútarnir eru þó ekki í eigu Lilju heldur á Jónas Þór Einarsson á Brekkunni á Hofsósi þessa myndarlegu hrúta.

– Bændablaðið –

Breytingar á dreifingu í kringum þéttbýli

Breytingar á fyrirkomulagi fjöldreifingar hjá Póstinum í vor hafa leitt til þess að lögbýli í nokkrum póstnúmerum í námunda við þéttbýli fá ekki lengur Bændablaðið sent til sín. Bændur á viðkomandi lögbýlum eru hvattir til að hafa samband við blaðið.

Pósturinn er hættur að bjóða fjölpóstdreifingu á höfuðborgarsvæðinu, Akranesi, Suðurnesjum og Selfossi. Þetta hefur þau áhrif að dreifing á Bændablaðinu breytist á þann veg að lögbýli í póstnúmerum 101–300 og 800 fá ekki blaðið sent til sín nema það sé nafnamerkt. Fjöldi lögbýla í þessum póstnúmerum er ríflega 100 talsins, flest í Kjósinni (pnr. 276) og Mosfellsbæ (271).

Eru íbúar lögbýla á þessum svæðum, sem ekki hafa fengið blaðið sent að undanfögnu, hvatt-

ir til að senda upplýsingar með nafni, heimilisfangi og kennitölu í netfangið bbl@bondi.is.

Þeir sem eru aðilar að Bændasamtökum Íslands og greiða þangað félagsgjöld munu fá blaðið sent til sín sérmerkt með póstinum endurgjaldslaut.

Þeir sem ekki eru aðilar að Bændasamtökum Íslands en vilja fá blaðið sent, þurfa að greiða póstdreifingarkostnað eins og aðrir áskrifendur. Ársáskrift kostar 11.200 krónur en eldri borgarar og öryrkjar greiða 7.200 krónur.

Bændablaðið er prentað í 32 þúsund eintökum og dreift ókeypis á yfir 400 stöðum á landinu, m.a. í matvöruverslunum, sundlaugum og fleiri almenningsstöðum. Blaðinu er dreift til 5.400 lögbýla.

Innflutningur landbúnaðarafurða: Ósamræmi milli útflutningstalna ESB og innflutningstalna Hagstofunnar

Komið hefur í ljós að mikið ósamræmi er í magntölum sem sýna innflutningstölur Hagstofunnar til Íslands og útflutningstölur frá löndum Evrópusambandsins á ýmsum landbúnaðarvörum.

Gunnar Þorgeirsson, formaður Bændasamtaka Íslands, segir að hann hafi nýverið fundað með bæði fjármálaráðherra og utanríkisráðherra um málið.

„Fjármálaráðherra samþykkti á fundinum að skipa starfshóp til að skoða þetta ósamræmi á grundvelli innflutningstalna Hagstofu Íslands og útflutningstalna Evrópusambandsins til Íslands.

Bændasamtökin áttu síðar fund með utanríkisráðherra um sama mál og vorum við einnig að velta fyrir okkur stöðunni gagnvart samningum við Breta og útgöngu þeirra úr Evrópusambandinu. Ef gerður yrði tollasamningur við Breta yrði hann að byggja á einhverjum magntölum en við vitum ekki hvert það yrði þá á grundvelli magntalna Hagstofunnar

Meira virðist vera flutt út af einstökum tegundum landbúnaðarafurða frá Evrópusambandinu en fram kemur í opinberum innflutningstölum á Íslandi. Í sumum flokkum munar mjög miklu í magntölum.

eða tölum frá Evrópusambandinu. Það liggur því ljóst fyrir að það verður að komast að því hvaða tölur eru réttar ef það á að fara að gera einhverja samninga um millilandaviðskipti.“

Gunnar segist ekki vita hver staðan er hjá starfshópi fjármálaráðuneytisins en vonast til að hann sé farinn að skoða málið því munurinn í magntölum sumra vöruflokka sé gríðarlega mikill. /VH

Samruni Norðlenska og Kjarnafæðis:

Búsæld hefur samþykkt sameiningar

Samþykkt var á aðalfundi Búsældar ehf. að fela stjórn félagsins fullt og óskorað umboð til að samþykkja sameiningu Norðlenska Matsborðsins ehf., Kjarnafæðis hf. og SAH afurða ehf. í samræmi við kynningu á fundinum og til að standa að ákvörðunum og aðgerðum sem nauðsynlegar eru til að ljúka vinnu við samruna félaganna. Þetta var samþykkt með 86,25% greiddra atkvæða.

Norðlenska og Kjarnafæði komust í byrjun júlí að samkomulagi um helstu skilmála samruna félaganna. Viðræður um samruna þeirra hafa staðið yfir frá því á haustmánuðum 2018 og voru á tímabili settar á ís. Félögin náðu saman um þau atriði sem út af stóðu.

Úr sláturhúsi SAH á Blönduósi.

Brugðist við breytingum í rekstrarumhverfi matvæðis

Með samruna félaganna eru eigendur að bregðast við breytingum í rekstrarumhverfi matvæðis með undanfarin misseri. Það er mat eigenda félaganna að sameinað félag sé betur í stakk búið til að veita

viðskiptavinum sínum og birgjum, ekki síst bændum, góða þjónustu á samkeppnishæfu verði. Kjarnafæði er í eigu bræðranna Eiðs og Hreins Gunnlaugssona, en Norðlenska er í eigu Búsældar, sem er í eigu um 500 bænda á Íslandi.

Samkomulag um samruna félaganna var gert með fyrirvara um samþykki samkeppnisyrivalda og samþykki hluthafafundar Búsældar. Það samþykki er nú í höfn.

Stjórn Búsældar var kjörin til eins árs í senn. Í stjórn eru Björgvin Gunnarsson, Núpi Berufirði, Geir Árdal, Dæli Fnjóskadal, Gróa Jóhannsdóttir, Hlíðarenda Breiðdal, Guðmundur Óskarsson, Hríshóli Eyjafjarðarsveit og Þórarinn Ingi Pétursson, Grund Grýtubakkahreppi. /MPP

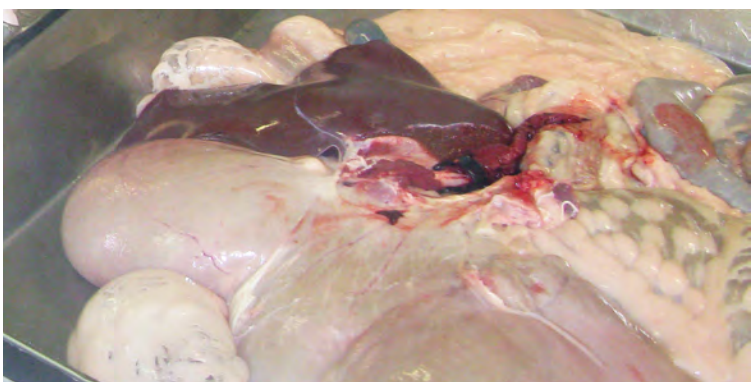
Norðlenska fær heimild til að dreifa gor á svæði til uppgræðslu

Sveitarstjórn Norðurlþings hefur samþykkt að veita Norðlenska (sem nú er hluti af Búsæld ehf.) heimild til að losa gor á landi innan afgirts svæðis á Ærvíkurhöfða, en það hefur verið leigt út til uppgræðslu skógar á vegum Kolviðs. Tekið er sérstaklega fram að með gor sé átt við skilgreiningu hugtaksins á þá vegu að um „innihald meltingarveggar“ sé að ræða.

Norðlenska átti í viðræðum við sveitarfélagið um að leitað yrði leiða til að nýta gor og blóð sem til fellur í sláturtíð til uppgræðslu í landi sveitarfélagsins. Sveitarfélagið leitaði álits Heilbrigðiseftirlits og Matvælastofnunar á mögulegri dreifingu efnanna á Ærvíkurhöfða, innan girðingar sem girðir nú af land sem leigt hefur verið Kolviði til uppgræðslu skógar.

Taka þarf tillit til smíðattu

Um dreifingu gors, sem er innihald meltingarveggar, eru settar sömu kröfur og fyrir húsdýraáburð og má sem slíkt nota innihald meltingarveggar á landi án vinnslu. Öðru máli gegnir um blóðið þar sem taka þarf tillit til smíðattu af því og dreifingu þess þar sem slátrað er í umræddu sláturhúsi frá riðusvæðum og þar sem Ærvíkurhöfði er í nálægð við sauðfjárbúskap, byggð

Gor úr vömbum sauðfjár getur hentað vel til uppgræðslu lands. Mynd / HKR.

og árvegi er umrætt hólf á höfðanum því ekki talið heppilegt til dreifingar á blóði. Í framhaldi af því óskaði Norðlenska eftir því að fá heimild til að bera innihald meltingarvega sauðfjár (gor) til uppgræðslu innan girðingarinnar í samráði við Kolvið, en að blóðvatn fari í fráveitukerfi Norðurlþings á Húsavík.

Þrír fyrirvarar

Á fundi sveitarstjórnar lagði Kristján Þór Magnússon sveitarstjóri fram tillögu sem samþykkt var samhljóða. Settir voru þrír fyrirvarar við heimildina, sá fyrsti að framkvæmd losunar fari ekki fram nema í

samráði við forsvarsmenn Kolviðs og starfsmenn sveitarfélagsins. Þá var heimildin tímabundin til eins árs og í þriðja lagi að ef reynsla af því að bera efnið á landsvæðið veldur umtalsverðu ónæði vegna aukins ágangs fugla á svæðinu þá verði heimildin tekin til endurskoðunar í skipulags- og framkvæmdaráði eins skjótt og verða má.

Sveitarstjórn fól sveitarstjóra að tryggja að óháður aðili hafi eftirlit með framkvæmdinni og áhrifum hennar á nánasta umhverfi. Niðurstöður verði lagðar fram á fundi skipulags- og framkvæmdaráðs eftir því sem framkvæmd tilraunarinnar vindur fram. /MPP

„HEYRÚLLUPLAST, BYLGJUPAPPI EÐA HVERS KYNS ÖNNUR
ENDURVINNSLUEFNI, PRESSUÐ Í LITLA EÐA STÓRA BAGGA
OG HENTA VEL TIL SÖFNUNAR OG FLUTNINGA“

HLJÓMAR VEL EKKI SATT?

Pure North Recycling er á sömu skoðun og þú og þess vegna bjóðum við nú bændum, rekstraraðilum sem og sveitarfélögum upp á breitt úrval af pressum fyrir endurvinnsluefni.

Hægt er að velja um minni pressur sem henta stökum býlum og stærri pressur sem henta t.d. fyrir móttöku- og söfnunaraðstöðu á vegum sveitarfélaga þar sem bændur geta komið með heyrúlluplast í lausu og pressað í bagga.

*Frekari upplýsingar er að finna á
www.purenorth.is. Einnig er hægt að senda
fyrirspurnir á netfangið purenorth@purenorth.is.*

Matvælasjóður auglýsir eftir styrkumsóknum

Hlutverk Matvælasjóðs er að styrkja þróun og nýsköpun við framleiðslu og vinnslu matvæla úr landbúnaðar- og sjávarafurðum.

Áhersla er á nýsköpun, sjálfbærni, verðmætasköpun og samkeppnishæfni íslenskrar matvælaframleiðslu um land allt.

Markmið sjóðsins er að ná til verkefna á öllum stigum, allt frá hugmyndum til markaðssetningar og hagnýtra rannsókna. Úthlutunarfé sjóðsins eru 500 milljónir á árinu 2020.

Hvar á mitt verkefni heima?

- + **KELDA** styrkir rannsóknaverkefni sem miða að því að skapa nýja þekkingu.
- + **AFURÐ** styrkir verkefni sem komin eru af hugmyndastigi en eru þó ekki tilbúin til markaðssetningar, en leiða af sér afurð.
- + **BÁRA** styrkir verkefni á hugmyndastigi. Styrkur úr Báru fleytir hugmynd yfir í verkefni.
- + **FJÁRSJÓÐUR** styrkir sókn á markað. Fjársjóður er samansafn verðmætra hluta og styrkir fyrirtæki til að koma sínum verðmætum á framfæri.

Matvælasjóður

UMSÓKNARFRESTUR ER TIL OG MEÐ **21. SEPTEMBER 2020**
SJÓÐURINN STARFAR SAMKVÆMT LÖGUM NR. 31/2020 UM MATVÆLASJÓÐ
NÁNARI UPPLÝSINGAR Á VEFSDUNNI WWW.MATVÆLASJÓÐUR.IS

FRÉTTIR

Ull úr Uppspuna notuð til landgræðslu

Hulda Brynjólfssdóttir, sauðfjárbóndi í Lækjartúni á austur-bökkum Þjórsár, á og rekur smáspunaverksmiðjuna Uppspuna. Í byrjun ágústmánaðar stóð hún fyrir nokkuð nýstárlegri landgræðsluferð þegar afgangssull frá verksmiðjunni var dreift á malarkamb nálægt Heklu í landgræðsluskyni.

Um tilraunaverkefni er að ræða og unnið í samstarfi við Landgræðsluna og Hekluskóga. „Við nýtum orðið nánast alla okkar ull hjá okkur. Alltaf er þó eitthvað sem nýtist ekki í garn eða aðrar afurðir sem við gerum. Það geta verið sneplar á haustullinni sem orsakast af leifum frá rúningi vorsins á undan; hún getur verið full af sandi eða grasi og lyngi. Svo er það hárskiljan okkar sem hreinsar togíð, grófu hárin, frá þelínu, þeim finni, og með því fer einnig sandur og fræ. Ef það er hreint getum við notað það í vörur, en ef það er óhreint, notum við það ekki í garn heldur höfum safnað því með það að markmiði að nýta til landgræðslu,“ segir Hulda um þessa afgangssull.

Áburðarkögglar úr ull

Hún segir nokkrar ástæður fyrir því að ákveðið var að prófa að nota afgangssullina í Uppspuna til landgræðslu. „Við vitum að ull er lífrænt efni sem brotnar niður með tímanum. Flest allt sem brotnar niður getur gert jarðveg frjósamari og við höfum ávallt veitt því athygli að kringum ull, vex gras vel. Við vitum af dæmum um að ull hafi verið notuð með góðum árangri til uppgræðslu, bæði hér á Íslandi og í út-löndum í rofaböð og á steinklappir. Ég heyrði fyrir nokkrum árum af strák í Austurríki sem var að þróa áburðarköggla úr ull, ásamt því að gera ábreiður yfir beð og utan um viðkvæm tré. Fáum árum síðar

Hulda Brynjólfssdóttir, sauðfjárbóndi á Tyrflingsstöðum og verksmiðjustjóri í Uppspuna.

Ullin frá Uppspuna komin á malarkamb við Heklu.

heyrði ég að þessi áburður hefði verið tekinn til tilrauna í grasa-garðinum í Vín.

Þetta þótti mér afar áhugavert og langaði að gera tilraunir með hvort

ekki mætti nýta afgangssullina okkar á gróðursnautt land einhvers staðar til að hjálpa til við uppgræðslu eins og gert er með úrgangshay. Ég hef svo sem ekki mörg slík svæði á

minni jörð, sem er öll grasi gróin, en afreitur okkar er ansi hrjóstrugur víða og Sprengisandur sem umlykur hann er náttúrliga að megninu til grjót og hraun.

Ég talaði því við Landgræðsluna til að vita hvort ekki væri svæði einhvers staðar sem þyrfti úrbóta með, þar sem kindur væru helst ekki. Eftir að hafa talað við nágranna mína um hvort og þá hvert væri heppilegt að fara með slíka ull – þar sem ekki væru kindur – ræddi ég við fólk hjá Landgræðslunni og Hekluskógum. Í kjölfarið var okkur úthlutað svæði innan landgræðslugirðingar rétt innan við Heklu sem við máttum nota til að prófa okkur áfram með þetta verkefni.

Þetta er fyrsta ferð okkar með svona, en við munum fylgjast með hvernig gengur og bæta við blettinn eftir þörfum. Við höfum fulla trú á að þetta verði til bóta.“

Vel fylgst með áhrifunum

Hulda gerir sér ekki alveg grein fyrir því hversu lengi ullin verði að brotna niður. „Ég veit það ekki þar sem við höfum ekki gert þetta áður, en ég geri ráð fyrir að það taki ekki nema ár að verða bundið jarðveginum og væntanlega bætir það hann í einhver ár á eftir. Það er í rauninni margt sem við erum að athuga með þessu. Þó ég sé ekki að fara í vísindalega rannsókn á þessu, þá er markmiðið að fara reglulega og taka myndir og meta framfarir og ég á von á að Garðar og Hrönn muni fylgjast með þessu líka. Það sem ég vil athuga er hvort þetta bæti jarðvegin og þá hversu lengi hún gerir það – eða hvort þetta fjúki bara allt í burtu í vetur.“

Gæti nýst í trjárekt

„Við fórum með um 1.000 kíló á

kerrum og dreifðum á malarkamb með litlum gróðri sem sneri frá veginum og blasir því ekki við þeim sem leið eiga um veginn,“ svarar Hulda þegar hún er spurð um mögulega sjónmengun af ullinni. „Það er vissulega sjónmengun af ull sem dreift er á opið svæði – sérstaklega af þeirri hvítu. En það verður líka spennandi að fylgjast með hversu lengi hún sker í augun. Ég mun fara aftur fljótlega inn úr og skoða þetta, þá er um mánuður liðinn frá dreifingu og verður fróðlegt að sjá þá hvernig þetta lítur út.

Við erum svo sem engir frumkvöðlar í því að nýta ullina til landgræðslustarfa, en okkur þykir þetta samt spennandi. Við höfum líka lagt hana í þykkum lögum í kringum berjarunna sem eru að kafna í grasi, þannig að hún heldur grasinu niðri og einnig heldur hún rakanum betur í jarðveginum við trén. Við höfum sett skjólbelti á nokkra staði í okkar land í samstarfi við Suðurlandsskóga og þá höfum við fengið plastrenning til að setja yfir ræmuna sem plægð er fyrir skjólbeltið. Ég spurði hvort ekki væri hægt að nota eitthvað annað efni en að setja plast út í náttúruna með þessum hætti, en þeir töldu ekki að neitt annað gæti hamið grasvöxtinn að gagni.

Okkar reynsla af þessu er að blessað grasið er ansi ákaft að bora sér upp um plastið og eiga trén erfitt sums staðar þrátt fyrir það, þó það hjálpi vissulega, en okkur grunar að ef trjá er plantað í plægða reiti og ull lögð með þeim, þá muni hún ekki síður aðstoða við að halda niðri grasvesti á meðan trén eru að ná sér af stað og auka síðan gæði jarðvegar þegar hún brotnar niður og hjálpi þá trjánum jafnframt að vaxa í framhaldinu.“

/smh

Teigskógarmálið enn í kærufjerli:

Eitt tilboð barst í lagningu 6,6 km kafla í Gufudalssveit

Tilboð í endurbyggingu og breikkun Vestfjarðavegar (60-28) á um 6,6 km kafla frá Gufudalsá að Skálanesi var opnað 14. ágúst. Aðeins eitt verktakafyrirtæki, Borgarverk ehf. í Borgarnesi, bauð í verkið og var mjög nálægt kostnaðaráætlun Vegagerðarinnar.

Þarna er um að ræða hluta af vegi sem tilheyrir fyrirhugaðri vegalagningu um Teigskógarsvæðið í Gufudalssveit.

Verkið skiptist í tvo kafla, annars vegar um 5,4 km langan kafla frá Gufudalsá að Melanesi. Sá kafla er ekki hluti af framtíðar Vestfjarðavegi en mun þjóna umferð um Gufudal þar til þverun Gufufjarðar og Djúpaþfjarðar verður framkvæmd. Hins vegar um 1,2 km langan kafla frá Melanesi að Skálanesi, en sá kafla er hluti af framtíðar Vestfjarðavegi. Skal verkinu að fullu lokið 15. júlí 2021.

Borgarverk ehf. í Borgarnesi bauð 305.563.000 krónur í verkið, sem er 5,8% yfir kostnaðaráætlun Vegagerðarinnar. Munurinn er upp á 16,7 milljónir króna.

Tafir og endalausar kærur

Veglagning um Teigsskóg sem verið hefur í endalausum kærufjerli fellur ekki undir þann hluta verksins sem boðinn var út í sumar. Kærurnar hafa verið knúnar áfram af Landvernd og hins vegar landeigendum að Hallsteinsnesi og Gröf. Einnig hafa Náttúruverndarsamtök Íslands og Fuglaverndarfélag Íslands komið að kærum vegna fyrirhugaðrar

vegalagningar sem tafið hefur samgöngubætur við suðurhluta Vestfjarða um áratugi. Hafa fjölmargir íbúar og sveitarfélög á Vestfjörðum marglýst megnri vanþóknun sinni á framgöngu kæranda sem gangi þvert á hagsmuni íbúa fjórðungsins og skaði uppbyggingu á svæðinu.

G. Pétur Matthíasson, upplýsinga-fulltrúi Vegagerðarinnar, segir að enn sé beðið niðurstöðu úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála sem gaf út að úrskurður kæmi núna í haust. Nefndin hafði þegar hafnað því að fallast á stöðvunarkröfu þar sem Vegagerðin væri ekki að fara á þessu ári í framkvæmdir á umdeildu svæði.

Samkvæmt úttekt nefndarinnar sjálfrar, sem samanstendur af sjö fulltrúum, var meðal vinnsluhraði á málum sem nefndin fékk til umfjöllunar á síðustu tveim árum um 9 til 14 mánuðir. Hefur þessi seinangangur verið gagnrýndur, en í upphafi ársins 2020 voru 83 óafgreidd mál hjá nefndinni.

„Það sem var boðið út núna mun nýtast, hvað sem verður, og mun nýtast í nokkur ár sem hluti Vestfjarðavegar og því akkur í því að leggja hann,“ segir G. Pétur Matthíasson.

Hann segir að verið sé að vinna í samningsmálum við landeigendur, en reiknar með að ekki gerist mikið í því fyrr en nefndin hefur skilað úrskurði sínum. Áframhald miðist síðan allt við hver úrskurðurinn verður.

/HKr.

Landbúnaðarráð Dalvíkurbyggðar:

Skorar á yfirvöld að bregðast við óheftri útbreiðslu á villimink

— Formaður segir mink hafa alvarleg áhrif á fuglalíf og veiðiár víða um land

Landbúnaðarráð Dalvíkurbyggðar ályktaði á dögnum um það ófremdarástand sem uppi er vegna óheftrar útbreiðslu á mink. Er villiminkur orðinn mikill skaðvaldur í fuglaverpi og víða farið að sjá verulega á fuglalífi, ekki síst í friðuðu landi. Í ályktuninni segir: „Til umræðu minka- og refaveiðar í Dalvíkurbyggð 2020. Landbúnaðarráð Dalvíkurbyggðar leggur til að sótt verði um aukið fjármagn til Umhverfisstofnunar vegna eyðingar minks í sveitarfélaginu sem nú er farinn að gera allt of mikið vart við sig eftir að átaki nokkurra sveitarfélaga lauk sem miðaðist við að útrýma villimink, þessu átaki lauk of snemma með þeim afleiðingum að minkurinn er farinn að vaða upp á nýjan leik með tilheyrandi eyðileggingu á lífríki sveitarfélagsins.“

Útrýming villiminks stór umhverfismál

„Landbúnaðarráð telur skipulagða útrýmingu villiminks vera eitt af stærri umhverfismálum margra sveitarfélaga, þess vegna þurfi ríkisvaldið að bregðast við með stórauðnu fjármagni í málaflokkinn. Ráðið felur sviðsstjóra að senda inn umsókn til Umhverfisstofnunar.“

Alvarleg áhrif á fuglalíf

Jón Þórarinnsson á Hnjúki í Skíðadal,

Minkur drepur mikið af fugli í náttúrunni ekki síður en refurinn. Þá er minkurinn líka afburða sunddýr og sækir mikið í veiðiár, vötn og fjörur þar sem hann veldur oft miklum usla. Hann hika heldur ekkert þó bráðin sé mun stærri en hann sjálfur. Á þessari mynd, sem er úr myndbandi sem tekið var af David Suggitt á Ontariovatni í Kanada 2014 og finna má á YouTube, sést minkur í átökum við máv.

Minkur með lax.

formaður Landbúnaðarráðs, segir ástandið víða orðið mjög dapurlegt. Minkurinn drepur mó- og vaðfugla í stórum stíl og því sé það mjög aðkallandi fuglaverndarmál að halda villta minkastofninum í skefjum.

Á vef Náttúruverndarstofnunar Íslands segir að minkur hafi átt þátt í að útrýma keldusvíninu hér á landi. Þá sé minkur skilgreindur sem ágeng

tegund á Íslandi og í fleiri löndum þar sem hann er talinn hafa valdið usla í vistkerfum. Minkur hefur t.d. valdið miklum skaða þar sem hann hefur komist í lundabyggð eins og greint var frá í Skessuhorni fyrir nokkrum árum. Þá drap minkur lunda í tugatali í Kjarrarnesi á Mýrum og hirti egg.

Aðskotadýr í íslenskri náttúru

Jón segir að minkur sé líka mikill skaðvaldur í lax- og silungsveiðiám. Hann sé aðskotadýr í íslenskri náttúru sem eigi sér enga náttúrulega óvini hér á landi, frekar en refurinn.

/HKr.

ÚTSALA

HEFST 3. SEPTEMBER Í ÖLLUM VERSLUNUM LÍFLANDS

Fatnaður, gæludýravörur, reiðtygi, hjálmar,
hestafóður, bætiefni og margt fleira
á frábærum tilboðum!

 LÍFLAND

LÍFLAND SÖLUDEILD
BRÚARVOGI 1-3
SÍMI: 540 1100
lifland@lifland.is

REYKJAVÍK
LYNGHÁLSI 3
SÍMI: 540 1125

AKUREYRI
ÓSEYRI 1
SÍMI: 540 1150

BORGARNESI
BORGARBRAUT 55
SÍMI: 540 1154

BLÖNDUÓSI
EFSTUBRAUT 1
SÍMI: 540 1155

HVOLSVELLI
ORMSVELLI 5
SÍMI: 487 8888

LANDSTÓLPI 20
ára
—2000—2020—

Afmælistilboð **Landstólpa**
BITAGÚMMÍ Á STEINBITA Á
20% AFSLÆTTI Í SEPTEMBER
Á MEÐAN BIRGÐIR ENDAST

20%
afsláttur

Bitagúmmi SR 120/2000
Verð kr. 9.699 (**20% afsl.** - kr. 7.759)

Bitagúmmi SR 130/2000
Verð kr. 10.580 (**20% afsl.** - kr. 8.464)

Bitagúmmi fyrir kálfa
Verð kr. 11.853 (**20% afsl.** - kr. 9.482)

*Öll verð eru með vsk

Bitagúmmi er tilvalið á steinbita í
meðferðar- og sjukrastíum.
Einnig hentar það vel í smákálfastíur
og hesthús.

Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi
Sími 480 5600

Kaupvangi 10, 700 Egilsstöðum
Sími 480 5610

FRÉTTIR

Nýr forstjóri Matvælastofnunar mótar framtíðarsýn til næstu ára: Viðhorf iðnaðarins til eftirlits þarf að breytast

– Matvælaöryggi forsenda öflugs nýsköpunar í landbúnaði og matvælaframleiðslu

Hrönn Ólína Jörundsdóttir var á dögum skipuð í embætti forstjóra Matvælastofnunar. Hún tekur við starfinu af Jóni Gíslasyni, sem gegndi embættinu í 15 ár. Hún segist koma að starfinu með nokkuð frjálsar hendur og er fráfarandi forstjóra þakklát fyrir að skilja borðið eftir hreint en nokkur stór verkefni bíða hennar.

Hrönn starfaði hjá Matis undan-farin 11 ár, síðast sem sviðsstjóri mælipjónustu og matvælaöryggis. Hún er með BS-gráðu í efnafraði og lauk meistara- og doktorsprófi í umhverfisefnafraði. Hún hefur sérhæft sig á sviði matvælaöryggis, áhættumats og áhættumiðlunar og er formaður áhættumatsnefndar á sviði matvæla, fódurs, áburðar og sáð-vöru. Spurð um verksvið hennar hjá Matvælastofnun segir hún að fagleg og rekstrarleg ábyrgð á verkefnum stofnunarinnar sé á herðum forstjóra. „Ég þarf þannig að tryggja að stofn-unin starfi á skilvirkan hátt sem ein heild og uppfylli þannig hlutverk sitt og skyldur samkvæmt lögum,“ segir Hrönn.

Mitt hlutverk að tryggja starfsfólkinu nauðsynleg verkfæri

„Forstjóri markar stefnu stofnunar-innar inn í framtíðina og sér til þess að stofnunin starfi sem ein heild. Forstjóri gæti einnig að því að stofnunin geti tekist á við áskoranir samtímans í síbreytilegu umhverfi á sviði matvælaöryggis, plöntu- og dýraheilbrigðis. Við vitum það að heimurinn er síbreytilegur þar sem nýjar hættur koma á sjónarsviðið og gamlar hættur birtast aftur. Við verðum því að

hafa sterka sérfræðinga og innviði sem eru vel í stakk búin að svara þessum síbreytilega veruleika og mitt hlutverk er að tryggja það að starfsfólk Matvælastofnunar hafi þau verkfæri í hendinni sem þau þurfa til að vinna sína vinnu – ásamt því að vera andlit Matvælastofnunar út á við,“ útskýrir Hrönn.

Hún segist að stór verkefni séu fram undan, bæði innanhúss og utan. „Fyrir lá stefnumótun fyrir árin 2015–2020 og nú tekur við stefnumótun fyrir næstu ár með ýmsum tækifærum til að efla og styrkja stofnunina. Ég vil hrósa fráfarandi forstjóra fyrir að ganga frá málum þannig að ég tek við hreinu borði. Það eru engu að síður stór verkefni fram undan bæði innanhúss og utan. COVID hefur til dæmis kennt okkur að það er hægt að nýta rafrænar lausnir betur en við höfum gert hingað til.

Aukið samráð og samtal er mikilvægt

Þegar Hrönn er spurð um þann styr sem stundum stendur um Matvælastofnun, segir hún að eðli starfsemi hennar sé þannig að ákvarðanir sem þar séu teknar verði alltaf misvinsælar. „Hins vegar er aukið samráð og samtal alltaf af hinu góða. Ég hef þá framtíðarsýn að með skilvirku og sanngjörnu eftirliti, þar sem gegnsæi er í ferlum og ákvörðunum, náist betri sátt. Ég tel mjög mikilvægt að stuðla að samráði og samtali við iðnaðinn, hvort sem er landbúnað eða annan matvælatengdan iðnað, því þá skapast betri sátt. Slíkt eftirlit myndi einnig styrkja

Hrönn Ólína Jörundsdóttir er nýr forstjóri Matvælastofnunar.

landbúnað og matvælaíðnað því það bætir frammistöðu og eykur traust almennings á greininni. Ég tel að Matvælastofnun sé ein af mikilvægustu stofnunum landsins, þar sem við kynnum okkur sem Matvælalandið Ísland og matvælaframleiðsla er ein af okkar kjarnastarfsemi, hvort sem það tengist landbúnaði, sjávarútvegi eða ferðapjónustu,“ segir hún.

Hrönn telur það eitt af sínum lykilhlutverkum að tryggja góð samskipti við bændur og aðila í landbúnaði eins og alla þá sem stofnunin vinnur eða hefur eftirlit með. „Samskipti má alltaf bæta ásamt því að skapa sátt í samfélaginu og innan landbúnaðarins um störf Matvælastofnunar. Í mínu fyrra starfi hef ég unnið með fjölmörgum starfsmönnum Matvælastofnunar og ég veit að hjá Matvælastofnun vinnur frábært fólk. Lykilatriði þar er að tryggja

að eftirlit sé samhæft og skilvirkt og að eftirlitsmenn séu þjálfaðir í að veita upplýsingar um fyrirkomulag eftirlits. Við þurfum alltaf að geta útskýrt okkar ferla til að tryggja gagnsæi í okkar ákvarðanatöku. Margt hefur verið unnið á þessu sviði síðastliðin ár og ég mun leggja áherslu á að halda þeirri vinnu áfram til að bæta okkar starf. Ég tel líka mjög mikilvægt að allir eftirlitsaðilar hérlandis séu samhæfðir og vinni sem ein heild.

Lykilatriði að hafa fjármagn til að sinna verkefnum

Matvælastofnun var stofnuð 1. janúar árið 2008, þegar Landbúnaðarstofnun, matvælasvið Umhverfisstofnunar og matvælasvið Fiskistofu voru sameinuð undir einum hatti. Síðan hefur á stundum komið fram gagnrýni þess efnis að hana skorti fjárhagslegt bolmagn til að geta sinnt þeim verkefnum nægilega vel sem eru á hennar ábyrgð. „Eftir því sem ég hef kynnt mér hefur Matvælastofnun ávallt verið vel rekin og ég mun leggja áherslu á að því verði haldið áfram. Starfssvið Matvælastofnunar er mjög viðamikíð og kannski umdeilanlegt hvort fjármagn endurspegli verkefnin. Ég mun leggja áherslu á að skoða hvaða tæki og tækni við getum innleitt til að auðvelda okkur starfið, auka sjálfvirkni og gagnagrunna. Eins má skoða samtengingu milli stofnana sem dæmi í leyfisveitingum eða sameiginlegri nýtingu gagna. En það er vissulega lykilatriði að tryggja það að Matvælastofnun hafi nægilegt fjármagn til að sinna

sínum verkefnum og að starfsfólk hafi getu og tæki til að takast á við þau verkefni sem okkur er úthlutað,“ segir Hrönn.

Eftirlit bætir framleiðsluhætti

Hrönn segir að til næstu fimm ára horfi hún til þess að viðhorf iðnaðarins til eftirlits breytist. „Mín framtíðarsýn er að viðhorf til eftirlits verði jákvætt og að iðnaðurinn sjái möguleika og tækifæri í sterku, skilvirku og sanngjörnu eftirliti sem er unnið í sátt milli eftirlitsaðila og eftirlitsþega.

Eftirlit hefur það að markmiði að bæta framleiðsluhætti og er styrkur en ekki baggi fyrir öflugan landbúnað. Til að tryggja traust almennings á íslenskri framleiðslu og tryggja útflutningsverðmæti Íslands, þá er lykilatriði að eftirlitið sé framkvæmt með réttum hætti. Matvælaöryggi er forsenda öflugrar og lifandi nýsköpunar í landbúnaði og matvælaframleiðslu í landinu,“ segir hún.

„Til að ná þessari framtíðarsýn þá þurfum við sem stofnun að stíga ákveðin skref og ég hlakka til að hefja þá vegferð. Á þessari leið verða mörg atriði sem við þurfum að breyta og margar hindranir sem við þurfum að yfirstíga, bæði innanhúss og innan stjórnsýslunnar, en ég er sannfærð um að þessi framtíðarsýn tryggi betri og hagkvæmari landbúnað og hagsæld bænda. Góðir framleiðsluhættir hjá bændum undir virku eftirliti opnar markaði fyrir afurðir þeirra og stuðlar að aukinni neytendavernd og velferð dýra,“ bætir hún við að lokum.

/smh

Hrun í ferðapjónustu: Sex sveitarfélög fá stuðning

Sigurður Ingi Jóhannsson samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra hefur ákveðið að úthluta 150 milljónum króna úr ríkissjóði til sex sveitarfélaga vegna hruns í ferðapjónustu í kjölfar COVID-19.

Um er að ræða sveitarfélögin Mýrdalshrepp, Skaftárhrepp og Skútustaðahrepp, sem fá hvert um sig úthlutað 32 milljónir króna. Þá fá Bláskógabyggð, Rangárþing

eystra og Sveitarfélagið Hornafjörður hvert um sig 18 milljónir króna.

/MHH

Íslenskir smáframleiðendur fá sitt svæði í Krónunni Granda

Í lok síðustu viku setti Krónan Grandi upp sérstakt svæði í verslun sinni sem er sérmerkt íslenskum smáframleiðendum.

Þar er vörum félagsmanna Samtaka smáframleiðenda matvæla stíllt upp saman á svæðinu sem kallast Matarbúr Krónunnar – hnossgæti frá íslenskum smáframleiðendum og er samstarfsverkefni samtakanna og Krónunnar.

Stefnt er að því að sambærilegum svæðum verði komið upp í öðrum verslunum Krónunnar, verði næg eftirspurn eftir vörum.

Sérsmíðaðar innréttingar og sérhannað kynningarefni

Á svæði íslensku smáframleiðendanna er sérstakur kællir, frystir og sérsmíðaðar innréttingar og sérhannað kynningarefni um framleiðendurna og vörurnar.

Að sögn Oddnýjar Önnu Björnsdóttur, framkvæmdastjóra samtakanna, er tilgangurinn að gera vörum smáframleiðenda matvæla hærra undir höfði og gera þær aðgreinanlegri og aðgengilegri fyrir viðskiptavinum Krónunnar. „Við skiptum árinu upp í tveggja mánaða tímabil og munu um 20 smáframleiðendur bjóða valdar vörur á hverju tímabili,“ segir hún.

Tæplega eins árs samtök með 75 framleiðendum

Samtök smáframleiðenda matvæla voru stofnuð á Hótel Sögu 5. nóvember 2019. Innan þeirra vébanda eru 75 framleiðendur.

/smh

Svæðið er sérstaklega merkt sem Matarbúr Krónunnar – hnossgæti frá íslenskum smáframleiðendum. Mynd / Lava Cheese

Allt fyrir matvælaíðnaðinn

- Vacumpokar
- Umbúðir
- Glerkrukkur
- Kjötnet og garnir
- Vélar og tæki
- Krydd og hjálparefni
- Hnífar og stál
- Hlífðarfatnaður
- Einnota fatnaður

Áratuga reynsla í sölu á kryddum, hjálparefnum, umbúðum og vélum
NOKK ehf · Víkurhvarfi 5 · 203 Kópavogur · S: 533-5555 · www.nokk.is

Viltu ná hámarksárangri í þinni mjólkurframleiðslu? Við getum hjálpað!

Sláturfélag Suðurlands býður upp á 7 tegundir af kjarnfóðri fyrir mjólkurkýr.

Þjóðum einnig upp á kjarnfóður fyrir ungkálfa, millifóður fyrir nautgripi og kjarnfóðurlöndu fyrir nautgripi á lokamánuðum eldis fyrir slátrun.

- Allar kjarnfóðurlöndurnar innihalda gott jafnvægi vítamína, stein- og snefilefna.
- Fjölbreytt úrval kjarnfóðurs sem hentar með þínu gróffóðri.
- Erum með þrjár óerfðabreyttar kjarnfóðurlöndur.
- Hágæða fóður frá DLG í Danmörku.

Allir sem kaupa kjarnfóður fyrir mjólkurkýr fá heysýnatöku, túlkun á niðurstöðum heysýna/jarðvegssýna og fóðurráðgjöf.

Sláturfélag Suðurlands svf. | Fosshálsi 1, Reykjavík - 575-6070 | www.buvorur.is

ATVINNUBÍLAR FYRIR KREFJANDI VERKEFNI

Eigum atvinnubíla sem henta í vöru- og fólksflutninga. Skoðaðu úrvalið á notadir.is

MERCEDES-BENZ VITO 111 CDI MILLI LANGUR

Raðnúmer: 994407

Árgerð 2018, ekinn 11 þús. km, dísil, 115 hö, beinskiptur, framhjóladrifinn, burðargeta 1349 kg, rennihurð b/megin.

Verð nú **3.750.000 kr.**

Verð áður 4.290.000 kr.

MERCEDES-BENZ VITO TOURER

Raðnúmer: 994636

Árgerð 2017, ekinn 99 þús. km, dísil, 191 hö, sjálfskiptur, fjórhjóladrifinn, fólksflutningabíll, 9 manna.

Verð nú **5.290.000 kr.**

Verð áður 5.790.000 kr.

MERCEDES-BENZ VITO TOURER

Raðnúmer: 994605

Árgerð 2016, ekinn 97 þús. km, dísil, 191 hö, sjálfskiptur, fjórhjóladrifinn, fólksflutningabíll, 9 manna.

Verð nú **4.950.000 kr.**

Verð áður 5.490.000 kr.

MERCEDES-BENZ MARCO POLO

Raðnúmer: 995235

Árgerð 2018, ekinn 69 þús. km, dísil, 191 hö, sjálfskiptur, fjórhjóladrifinn, ferðabíll, rennihurð h/megin.

Verð nú **8.490.000 kr.**

Verð áður 8.990.000 kr.

MERCEDES-BENZ VITO 111 CDI

Raðnúmer: 994608

Árgerð 2009, ekinn 133 þús. km, dísil, 116 hö, beinskiptur, afturhjóladrifinn.

Verð nú **ÁN VSK 1.290.000 kr.**

Verð áður ÁN VSK 1.590.000 kr.

MERCEDES-BENZ SPRINTER

Raðnúmer: 321143

Árgerð 2015, ekinn 211 þús. km, dísil, 164 hö, sjálfskiptur, fólksflutningabíll 9 manna.

Verð nú **4.690.000 kr.**

Verð áður 5.350.000 kr.

MERCEDES-BENZ VITO 119

Raðnúmer: 994623

Árgerð 2017, ekinn 104 þús. km, dísil, 191 hö, sjálfskiptur, fjórhjóladrifinn, rennihurð b/megin.

Verð nú **ÁN VSK 3.650.000 kr.**

Verð áður ÁN VSK 3.990.000 kr.

MERCEDES-BENZ VITO 119

Raðnúmer: 994946

Árgerð 2017, ekinn 102 þús. km, dísil, 191 hö, sjálfskiptur, fjórhjóladrifinn, rennihurð b/megin.

Verð nú **ÁN VSK 3.690.000 kr.**

Verð áður ÁN VSK 4.190.000 kr.

FRÉTTIR

Um 60 manns sem starfa við landbúnað frá Norðurlöndunum komu saman þann 20. ágúst síðastliðinn á ársfundi NBC-samtakanna þar sem staða landbúnaðar vegna COVID-ástandsins var rædd ásamt loftslagsmálefnum. Gunnar Þorgeirsson, formaður Bændasamtakanna, var fulltrúi íslenskra bænda á fundinum.

Ársfundur Samtaka norrænna bændasamtaka (NBC): Sjálfbær og holl matvæli eru í forgrunni

Á dögnum héldu Samtök norrænna bændasamtaka (NBC) stóran ársfund sinn sem að þessu sinni fór fram rafrænt. Til stóð að halda fundinn í Brumunddal í Noregi en vegna kórónakrísunnar var það ekki unnt á þessu ári. Fyrirferðarmestu málefni fundarins voru áhrif COVID-19 á landbúnað á Norðurlöndunum ásamt umhverfis- og loftslagsmálefnum, en formenn norrænu bændasamtakanna sendu í framhaldi af fundinum ályktun í þeim efnum til Norðurlandaráðs.

Kórónukrísan hefur kastað nýju ljósi á mikilvægi matvælakerfa um allan heim og eru neytendur nú meðvitaðri um hvaða gildi norræn matvælaframleiðsla hefur. Á þessum erfiðum tímum hafa norrænir bændur og samvinnufélög þeirra sýnt hvað í þeim býr við að afhenda örugg, sjálfbær og holl matvæli. Hér að neðan má sjá brot úr ályktun sem formenn norrænu bændasamtakanna undirrituðu í kjölfarið af fundinum sem sent var til Norðurlandaráðs:

„Norrænn landbúnaður og skógariðnaður eru í fararbroddi þegar kemur að sjálfbærri framleiðslu. Við höfum heilbrigð dýr, minnstu notkun á sýklalyfjum í Evrópu, ákjósanlega notkun varnarefna og áburðar ásamt

loftslagsskilvirkri framleiðslu. Bændur og skógareigendur stjórna stórum landsvæðum sem fanga upp og geyma kolefni og starfsemin leiðir af sér líffræðilegan fjölbreytileika og hreint vatn. Loftslagsbreytingarnar eru hnattræn ógnun sem eykur varnarleysi í matvælaframleiðslu.

Bændur og skógareigendur verða fyrir áhrifum vegna þessa en oft og tíðum eru það þessir aðilar sem hafa lausnir til að minnka losun. Norrænir bændur og samvinnufélög þeirra eru leiðandi þegar kemur að minnkun á losun gróðurhúsalofttegunda sem hefur verið á bilinu 6–17 prósentum minna frá árinu 1990.

Losun gróðurhúsalofttegunda frá jörturðýrum er hluti af náttúrulegu ferli og horfa verður á það á annan hátt en losun vegna vinnslu og brennslu á jarðefnaeldsneyti. Ekki er hægt að koma í veg fyrir losun gróðurhúsalofttegunda frá líffræðilegum kerfum, þar á meðal landbúnaði. Norrænir bændur hafa í stórum mæli skuldbundið sig til að halda áfram með enn umhverfisvænni framleiðslu en áður. Nú þegar er unnið með verkfæri til að bæta fóðrun og uppskeru, skipta út jarðefnaeldsneyti fyrir líforku ásamt framleiðslu á lífgasi úr búfjáraburði.“

/ehg

Kveikur að störfum, Birgir Leó heldur í merina og Aðalheiður Anna í Kveik. Nýir eigendur taka við honum í Danmörku í haust. Mynd / Magnús Hlynur Hreiðarsson

Kveikur seldur til Danmerkur

Stóðhesturinn Kveikur frá Stangarlæk hefur verið seldur til Danmerkur en eigendur hestsins, þau Birgir Leó Ólafsson og Ragna Björnsdóttir, segja kaupverðið trúnaðarmál.

Kveikur hefur verið einn af allra vinsælustu stóðhestum landsins en hann hlaut m.a. 10.0 fyrir tölt og

vilja og geðslag á Landsmóti 2018. Aðalheiður Anna Guðjónsdóttir og Kveikur hafa gert það gott saman á keppnisvælinum og náð frábærum árangri á alls konar mótum. Faðir Kveiks er Sjóður frá Kirkjubæ og móðir hans er Raketta frá Kjarnholtum.

/MHH

Aðsóknin aldrei verið meiri á Fræðasetur um forystufé

Aðsóknin að Fræðasetri um forystufé í Þistilfirði hefur aldrei verið meiri en í sumar. Að sögn Daníels Hansen forstöðumanns eru gestir nánast allir Íslendingar.

Hann segir að þegar COVID-fárinu léttir muni sjónum einnig í meira mæli verða beint að erlendum ferðamönnum í markaðssetningu á þessu einstaka fjárkyni. Í litlu sýningarrými inn af móttökurými setursins hefur listsýning verið í gangi í sumar, þar sem Gunnar Karlsson sýnir leirhrúta, og eru þeir til sölu. „Næsta sumar verður Pétur Magnússon með sýningu á ljósmyndum af forystufé. Pétur býr

Daníel Hansen er forstöðumaður fræðasetursins.

Myndir / smh

„Ef þú klæðist fatnaði úr ull af forystufé þá ratar þú alltaf heim“, stendur hér fyrir ofan varninginn í versluninni.

Uppstoppaðir hausar prýða vegg í aðalrými sýningarsalarins.

Einstakt ullarband af forystufé er til sölu á setrinu.

bæði í Reykjavík og á Rauðarhöfn. Gaman er að geta þess að þetta gallerí er bókað til ársins 2032,“ segir Daníel.

Þrennir tónleikar haldnir í sumar

„Í sumar hafa verið haldnir þrennir tónleikar þar sem listafólk í heimabyggð hefur spilað og sungið. Áætlað var að hafa þrenna tónleika í ágúst en þeim verður frestað vegna ástandsins í landinu,“ bætir hann við.

Pylsur, kerti og ullarband

Alls kyns varningur er jafnan á boðstólum í fræðasetrinu, allt sem er unnið úr afurðum forystufjár eða tengt forystufé á einhvern hátt; kerti, pylsur, horn og svo ullarband af forystufé, sem Daníel segir að sé mýkra en annað band og það sé mjög vinsælt.

/smh

Sýningarrýmið þar sem Gunnar Karlsson sýnir leirhrúta.

Umhverfisverðlaun Norðurlandaráðs:

Borea Adventure og verndun fjallarefsins fær tilnefningu

Ferðaskrifstofan Borea Adventures á Ísafirði er tilnefnd til umhverfisverðlauna Norðurlandaráðs árið 2020 en þar er stunduð sjálfbær ferðamennska sem verndar fjallarefinn. Þema umhverfisverðlaunanna í ár er líffræðileg fjölbreytni og endurspeglar og styður við 14. og 15. Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um líf í hafi og á landi.

Í tilkynningu frá Norðurlandaráði segir að líffræðileg fjölbreytni sé undirstaða velferðar og grundvöllur tilveru okkar og þess vegna renna umhverfisverðlaun ráðsins í ár til einhvers sem hefur lagt eitthvað sérstakt af mörkum til verndar fjölbreytileika í náttúrunni.

Borea Adventures vinnur með vísindafólki frá Náttúrufræðistofnun og Melrakkasetri Íslands (The Arctic

Fox Centre) til þess að tryggja að starfsemin fari fram bæði á faglegan og sjálfbæran hátt. Fjallarefurinn, einnig nefndur heimskautarefur (Vulpes lagopus), er eina upprunalega landspendýrið á Íslandi. Hann gegnir mikilvægu hlutverki í íslenskrí náttúru vegna þess að hann er eina rándýrið sem er til staðar á náttúrulegum forsendum. Ferðaskrifstofan hefur sýnt að með starfsemi sinni geti verndun líffræðilegrar fjölbreytni og sjálfbær ferðamennska farið saman. Með því að leggja áherslu á mikilvægi tegundarinnar fyrir vistkerfið á Íslandi og takast á við fordóma um að fjallarefurinn sé meindýr sem eyðileggi náttúruna vill Borea Adventures snúa almenningssálitinu á sveif með þessu litla rándýri.

Tilkynnt verður um verðlaunahafann 27. október

næstkomandi og hlýtur vinningshafinn að launum 350.000 danskar krónur. Aðrar tilnefningar í ár eru eftirfarandi:

- Dag O. Hessen – Noregi
- Jens-Kjeld Jensen – Færeyjum
- YLE fyrir herferðina „Bjargið frjóberunum“ – Finnlandi
- Lystbækgaard – Danmörku
- Torbjörn Eckerman – Álandseyjum
- Samband félagasamtaka lífrænna bænda á Norðurlöndum – Svíþjóð.

/ehg

Auglýst eftir umsækjendum um stuðning til söfnunar ullar

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið auglýsir eftir umsækjendum um stuðning til söfnunar ullar samkvæmt reglugerð nr. 1253/2019 um stuðning við sauðfjárrækt (III kafli).

Umsóknnum skal skilað inn á skrifstofu Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins á sérstökum eyðublöðum sem stofnunin lætur í té eigi síðar en tveimur vikum eftir birtingu auglýsingar.

Stuðningur til söfnunar ullar er háður því að umsækjandi uppfylli eftirfarandi skilyrði:

1. Aðili skal vera reiðubúinn að taka við allri vinnsluhæfri ull af öllum framleiðendum sem þess óska.
2. Aðili þarf að sækja ull heim til framleiðanda eða taka á móti ullinni á móttökustöð sem ekki er lengra frá hverjum einstökum framleiðanda ullar en 100 km.
3. Að minnsta kosti 30% allrar ullar sem aðili móttækur skal þvegin hér á landi og jafnframt unnið úr þessari sömu ull band, lopi eða samsvarandi vara hérlandis.

Umsóknarfrestur er til 25. september næstkomandi.

Nánari upplýsingar veitir Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið. Netfang: postur@anr.is

Stjórnarráð Íslands
Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

**PETROL
POST DRIVER**

Bensínknúnir staurahamrar frá Petrol Post með Honda mótór

Verð kr. 369.000.- án vsk.

Vorum að fá vandaðar gripaflutningakerrur *indespension*

16" dekk. Heildar burðargeta 3.5 tonn

Verð kr. 1.678.000.- án vsk.

Bændablaðið

Kemur næst út **24. september**

Búvís

Akureyri · Sími 465 1332
www.buvís.is

Haustrilboð

Gildir til 16. október

Steinn og sökkull, grátt granít
Grafskrift og skrautmynd (efst)

Uppsetning á höfuðborgarsvæði og N-landi

Frí sending um allt land

Geymum steina ef óskað er

Tilboð 1

Blómarammi - innanmál 45 cm

Verð:

Sett eins og á mynd : 445.000

Sett án blómaramma : 345.000

Steinn : 245.000

Tilboð 2

Blómarammi - 45 cm innanmál

Verð:

Sett eins og á mynd : 530.000

Sett án blómaramma : 430.000

Steinn : 330.000

Tilboð 3

nr 113

Verð:

Sett eins og á mynd : 180.000

Steinn án aukahluta : 140.000

Tilboð 4

nr 111

Verð:

Sett eins og á mynd : 180.000

Steinn án aukahluta : 140.000

STEEKUR

Kaffi er best í hófi

Á eftir hráolíu er kaffi verðmætasta varan í milliríkjavískiptum í heiminum og því ljóst að mikið er drukkið af kaffi í heiminum og mikið af kaffikorki sem fellur til. Samfara aukinni umhverfisvitund hefur áhugi á endurvinnslu af öllu tagi færst í aukana og ekki síst á jarðgerð á því sem fellur til úr eldhúsinu. Þar á meðal kaffikorg.

Fyrir tveimur eða þremur áratugum tóku kaffihús víða um heim upp á því að gefa gefa viðskiptavinum sínum og garðeigendum kaffikorg sem lífrænan áburð. Með þessu átti að slá tver flugur í einu höggi. Kaffihúsin losnuðu við kaffikorginn á ódýran hátt og garðeigendur fengu ókeypis lífrænan áburð.

Samfara aukinni endurvinnslu hefur fjöldi garðeigenda komið sér upp safnhaug í þeim tilgangi að jarðgera matarúrgang og það með kaffi.

Fljótlega eftir að kaffihúsin fóru að gefa kaffikorginn komu fram raddir sem fundu honum allt til foráttu og fullrytu að korgurinn væri langt frá því að vera góður fyrir plöntur og að í raun gerði hann lítið gagn og þá fremur ógagn. Til dæmis að hann sýrði jarðveginn og að í kaffi væru skaðleg efni, meðal annars kaffín, sem drægju úr eðlilegum vexti plantna. Þetta ætti þó ekki að koma að sök hjá þeim sem drekka kaffinlaust kaffi.

Í sjálfu sér getur verið rétt að ef kaffikorgur er notaður í óhóflegu magni og hreinlega sturtað beint úr mörgum kaffisíum í kringum plöntur í einu. Einnig er mögulegt að kaffikorgur hafi skaðleg áhrif á vöxt sé mikið af honum í safnhaugnum og ekki hugað að þeim hlutföllum lífrænna efna sem æskilegt er að blanda saman til jarðgerðar.

Talsverð umræða hefur verið um gagn eða ógagn kaffikorgs til ræktunar á netinu og, eins og oft vill verða, ýmis rök með eða á móti. Nei-menn segja hann gersamlega ónothæfan og nánast eitraðan, en aðrir segjast hafa notað kaffikorg með góðum árangri.

Ástæða þessa getur verið sú að mismunandi plöntur vilja næringarefni í mismiklu magni og sú staðreynd að kaffikorgur sýrir jarðveginn og ólíkar plöntur kjósa ólíkt sýrustig. Vegna þessa ætti því ekki að setja kaffikorg í kringum eða gefa plöntum sem kjósa kalkríkan jarðveg meltu sem búið hefur verið til með miklum korgi. Aftur á móti ættu plöntur sem kjósa súran jarðveg að dafna vel fái þær korgblandaða meltu og jafnvel ef stráð er kaffikorgi í hæfilegu magni í kringum þær.

Malað kaffi brotnar tiltölulega hratt niður og næringarefnið losna því hratt úr korginum og það telst kostur í jarðgerð og korgurinn er ríkur af köfnunarefni, fosfór, kalí og snefilefnum sem nýtast sem næringarefni.

Ekkert mælir gegn því að nota kaffikorg til jarðgerðar sé það gert í hófi og þess gætt að blanda hann vel með öðrum lífrænum efnum á meðan niðurbrotið á sér stað. Einnig mælir ekkert gegn því að strá kaffikorgi í litlu magni yfir beð hjá plöntum sem kjósa súrt og raka því niður í jarðveginn.

Um notkun á kaffikorgi í garðinum gildir því það sama og um kaffidrykkju. Allt er best í hófi.

VH

NYTJAR HAFSINS

Enn fækkar skipum með kvóta

Guðjón Einarsson
gudjone3@gmail.com

Fiskiskipum sem fá úthlutað veiðiheimildum á Íslandsmiðum heldur áfram að fækka. Við upphaf nýs fiskveiðiárs hinn 1. september síðastliðinn var 421 skipi úthlutað kvóta sem er 45 skipum færri en ári áður. Þar af fækkaði smábátum um 40 og stærri skipum um 9, að undanskildum togurum sem fjölgaði um fjóra. Til samanburðar má nefna að fyrir 15 árum, eða árið 2005, fengu 1.111 skip og bátar úthlutað aflaheimildum á Íslandsmiðum.

Samkvæmt þessum tölum hefur fjöldi skipa með aflaheimildir skroppið saman um næstum tvo þriðju á aðeins einum og hálfum áratug. Þetta segir þó litla sögu um þróun afkastagetu flotans því stærstur hluti samdráttarins stafar af fækkun í smábátaflotanum. Fyrir 15 árum fengu 848 smábátar veiðiheimildir en nú eru þeir 290 talsins. Þar munar mestu um að sóknardaga-kerfið var slegið af og þær aflaheimildir söfnuðust á krókaflamarksbáta með tilheyrandi heildarfækkun smábáta. Þá hefur hámarksstærð báta í krókaflamarkskerfinu verið rýmkuð sem leitt hefur til samþjöppunar aflaheimilda í því kerfi í seinni tíð.

Stærri skipin

Á áðurnefndu 15 ára tímabili fækkaði skipum í öðrum útgerðarflokkum einnig mikið með samþjöppun veiðiheimilda. Þannig hefur togurunum fækkað úr 66 í 41 og í flokknum skip með aflamark (þ.e. önnur skip en togarar og smábátar) hefur fækkað um meira en helming eða úr 197 í 90.

Í þessari umfjöllun eru strandveiðarnar undanskildar enda er þar veitt úr heildarpotti. Margir kvótalausir bátar hafa leitað í það kerfi og því stunda mun fleiri bátar veiðar við Ísland en fyrrnefndar tölur gefa til kynna, þótt aflamöguleikar í strandveiðunum séu takmarkaðir.

Samdráttur í úthlutun

Fiskistofa úthlutaði 359.000 tonnum í þorskígildum að þessu sinni samanborið við 372.000 þorskígildistonn í fyrra. Samdrátturinn skýrist fyrst og fremst af minni þorskkvóta. Hann er nú 202.000 tonn eða 13.000 tonnum minni en fyrir einu ári. Ýsukvótinn jókst hins vegar um 3.000 tonn og fer í rúm 35.000 tonn.

En hvernig skiptist kvótinn eftir skipastærð? A vef Fiskistofu kemur fram að hlutur smærri báta (undir 15 metrum og undir 30 brúttótonnum) í heildarúthlutuninni í magni nemur tæplega 14% eða um 51 þúsund tonnum af 419.000 tonna heild. Hlutfallið er þó herra þegar kemur að helstu tegundum sem smærri bátarnir veiða aðallega, eða 18% í þorski (37 þús. tonn), 15% í ýsu (5.500 tonn) og 39% í steinbít (2.900 tonn).

50 stærstu með 90% kvótans

Alls fengu 326 fyrirtæki eða lögaðilar úthlutað kvóta í upphafi þessa fiskveiðiárs og fækkaði um 20 milli ára, samkvæmt upplýsingum Fiskistofu. Fimmtíu stærstu fyrirtækin fengu úthlutað 90,04% af heildarkvótanum samanborið við 88,9% fyrir einu ári. Sama þróun hefur átt sér stað í smábátakerfinu. Þar hafa 50 stærstu útgerðirnar undir höndum í kringum 90% af aflaheimildunum í því kerfi.

Brim er með hæstu úthlutunina eða 9,40% af heild í þorskígildum, síðan kemur Samherji með 6,88% og svo FISK-Seafood með 6,32%.

Ísafjarðarhöfn.

Mynd / HKR.

Þetta eru sömu fyrirtækin og voru efst á listanum í fyrra. Fimm efstu útgerðirnar í ár eru handhavar 32% aflaheimildanna. Tíu efstu hafa 52% kvótans til ráðstöfunar. Tuttugu efstu eru með 73% aflaheimildanna undir höndum.

Þegar rennt er augum yfir listann yfir 20 kvótahæstu útgerðirnar sést að í sumum tilfellum eru sömu eigendur að fleiri en einu félagi. Þannig er Útgerðarfélag Akureyringa að fullu í eigu Samherja og Bergur-Huginn að fullu í eigu Síldarvinnslunnar. Þá má nefna að Útgerðarfélag Reykjavíkur og Ögurvík eru í eigu aðaleiganda Brims.

Kvótahæk

Samkvæmt núgildandi lögum má engin ein útgerð hafa meira en 12% heildarkvótans í þorskígildum til ráðstöfunar. Þetta er gert til þess að hamla gegn of mikilli samþjöppun aflaheimilda á fáar hendur. Fiskistofa skal hafa eftirlit með því að þessari reglu sé framfylgt. Margsinnis hefur verið á það bent að sum stærstu fyrirtækjanna hafi eignast stóran hlut í öðrum kvótaríkum útgerðum án þess að það hafi verið talinn ráðandi hlutur í tólkun laganna. Þar hefur tæplega

halmings eignarhlutur Samherja í Síldarvinnslunni einkum verið nefndur sem dæmi. Því má halda því fram að samþjöppun aflaheimilda sé á vissan hátt meiri en tölur Fiskistofu um einstakar útgerðir gefa til kynna.

Sama á einnig við um samþjöppun aflaheimilda í smábátaflotanum vegna rúmrar túlkunar á því hverjir teljist tengdir aðilar og hverjir ekki. Lagafrumvarp sjávarútvegsráðherra til þess að skerpa á þessum þáttum var til umfjöllunar síðastliðinn vetur en var ekki afgreitt á því þingi.

Guðmundur í Nesi RE kvótahæstur

Samkvæmt úthlutun Fiskistofu er frystitogarinn Guðmundur í Nesi RE í eigu Brims í Reykjavík það skip sem er með mestan kvóta að þessu sinni eða líðlega 14 þúsund þorskígildistonn. Frystitogarinn Sólberg ÓF í eigu Ramma á Ólafsfirði/Siglufirði, sem var kvótahæstur síðast, er nú í öðru sæti með 11 þúsund þig-tonn. Í þriðja og fjórða sæti eru Samherjatogararnir Björgúlfur EA frá Dalvík (9.149 þig-tonn) og Björg EA frá Akureyri (8.218 þig-tonn).

Reykjavík kvótahæsta höfnin

Þegar heildarkvótanum er raðað eftir heimahöfnum skipa eru þrjár hafnir jafnan langefstar á lista en ekki alltaf í sömu röð. Að þessu sinni er Reykjavík kvótahæsta höfnin en skip skráð þar fá úthlutað tæplega 41 þúsund tonnum í þorskígildum eða 11,33% af heild. Grindavík kemur næst með 37 þúsund þig-tonn eða 10,34% af heild. Vestmannaeyjar, sem voru efstar síðast, eru nú í þriðja sæti með 36.900 þig-tonn eða 10,29%.

Ekki öll sagan sögð

Rétt er að vekja athygli á því að úthlutun Fiskistofu á aflaheimildum í upphafi fiskveiðiárs 1. september er ekki heildarúthlutun ársins. Kvóti sem Íslendingar fá, ýmist með samningum eða með einhliða ákvörðun okkar sjálfra úr fiskistofnum sem við deilum með öðrum þjóðum, kemur til úthlutunar síðar. Það á við um makríl, kolmunna og norsk-íslenska síld, svo og þorsk í Barentshafi. Þá bíður úthlutun loðnukvóta oft seinni tíma og stundum fleiri tegunda. Því kann heildaraflamark einstakra skipa og hafna og innbyrðis hlutfall þeirra að breytast í kjölfar frekari úthlutana þegar líður á fiskveiðiárið. Þetta á ekki hvað síst við um stórar upp-sjávarútgerðir í Vestmannaeyjum og á Austfjörðum.

Kvótaáramót 1. september – hvers vegna?

Sú hefð að miða fiskveiðiárið við 1. september til 31. ágúst en ekki við almanaksárið er nú orðin bráðum 30 ára gömul. Þetta fyrirkomulag hefur ríkt frá haustinu 1991 að undangenginni umræðu á Fiskipingi. Rökin fyrir því að miða kvótaúthlutun við 1. september voru aðallega þau að eðlilegt væri að láta fiskveiðiárið fylgja hefðbundnum gangi bolfiskveiða sem hefjast með haustvertíð, ná hámarki á vetrarvertíð og fjara svo út eftir hrygningu á vorin. Þótt veiðar hafi í seinni tíð dreifst í auknum mæli yfir allt árið er þetta enn veiðimynstrið að verulegu leyti. Auk þess þótti hentugt að búið væri að veiða megnið af botnfiskkvóta ársins þegar sumar gengi í garð og fiskvinnslufólk tæki sér sumarfrí. Ekki sakaði heldur að losna við að þurfa að hnýta alla enda saman við kvótauppgjör í kringum sjálfa jólahátíðina eins og áður var. Breytingin mæltist strax vel fyrir og engum hefur dottið í hug að færa fiskveiðiárið aftur til fyrra horfs.

20 kvótahæstu útgerðir 1. sept. 2020

Röð	Útgerð	Staður	Hlutfall í þorskígildum
1	Brim	Reykjavík	9,40%
2	Samherji Ísland	Akureyri	6,88%
3	FISK-Seafood	Sauðárkrókur	6,32%
4	Þorbjörn	Grindavík	5,49%
5	Rammi	Siglufjörður	4,33%
6	Vísir	Grindavík	4,16%
7	Vinnslustöðin	Vestmannaeyjar	4,11%
8	Skinney-Þinganes	Hornafjörður	4,09%
9	Útgerðafél. Rvíkur	Reykjavík	3,92%
10	Nesfiskur	Garður	3,39%
11	Síldarvinnslan	Neskaupstaður	3,38%
12	Hraðfr. Gunnvör	Hnífsdal	3,26%
13	Ísfélag Vestm.eyja	Vestmannaeyjar	2,43%
14	Útg.fél. Akureyringa	Akureyri	2,00%
15	Gjögur	Reykjavík	1,97%
16	Jakob Valgeir	Bolungarvík	1,80%
17	Ögurvík	Reykjavík	1,63%
18	Bergur-Huginn	Vestmannaeyjar	1,54%
19	Loðnuvinnslan	Fáskrúðsfjörður	1,39%
20	KG Fiskverkun	Hellissandur	1,21%
Samtals			72,7%

Hljóðmerki fest á humar.

Mynd / Svanhildur Egilsdóttir

Hafrannsóknastofnun: Humar merktur með hljóðsendum

Sextán leturhumrar voru merktir með hljóðmerkjum um borð í rannsóknaskipinu Bjarna Sæmunds-syni á veiðislóð í Jökuldýpi fyrir skömmu. Merkingin var unnin í samvinnu við hafrannsóknastofnun Spánar.

Tilraunin er liður í því að varpa ljósi á atferli tegundarinnar, en humar dvelur langdvölum en oft óreglubundið í holum eða göngum sem hann grefur ofan í botnleirinn. Þannig ræður atferlið öllu varðandi veiðanleika humarsins, en afla-brögðin sveiflast mjög eftir tíma sólarhringsins, birtu og dýpi en að jafnaði er veiðin best þegar þörungablóminn stendur hvað hæst á vorin.

Sextán humrar merktir

Á heimasíðu Hafró segir að settir hafi verið niður 9 strengir með hlustun-arhljóðduflum með 100 metra bili á tveimur svæðum, á 115 og 195 metra dýpi. Merktir voru 16 humrar á hvoru svæði, þar af þrjú kvendýr.

Merkin gefa frá sér hljóðmerki á 30 til 50 sekúndna fresti í um 70 daga. Merkin voru fest við bakskjöld dýrsins. Gæta þurfti sérstaklega að

því að ekkert ljós gæti skaðað sjón þeirra og var því unnið í rauðu vinnu-umhverfi og humarinn veiddur í vörpu að næturlagi. Humrunum var svo komið fyrir á hafsbótunum í búi festu við myndavélagrind sem á var myndavél er tók upp sleppinguna. Á hvoru svæði var einnig sett niður straumsjá sem gefur upplýsingar um straum og straumstefnu.

Samvinnuverkefni með Spánverjum

Sambærileg rannsókn var framkvæmd í fyrsta sinn við strendur Barcelona síðastliðinn vetur. Merkingin við Íslandsstrendur var unnin í samvinnu við hafrannsóknastofnun Spánar.

Stefnt er að því að taka hlustun-arðuflin upp 7. nóvember í lok rannsóknaleiðangurs á ástandi sjávar. Humarmerkingin er hluti af sérstöku tímabundnu fjárfestingarátaki í kjölfar heimsfaraldurs og var styrkt af atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu. Vonast er til að rannsóknin varpi ljósi á þann tíma sem hvert dýr dvelur í holu sinni og gefi upplýsingar um heimasvæði hvers dýrs. /VH

Línuívilnun: Ráðherra skerðir heimildir

Sífelld færri smábátar notfæra möguleika sinn til línuívilnunar. Helstu ástæður þess eru að veiðiheimildir hafa í auknum mæli færst til stærstu krókaafلامarks-bátanna sem flestir eru með beitn-ingarvél og fá því ekki ívilnun.

Örn Pálsson, framkvæmdastjóri LS, segir að landssambandið hafi á undanförunum árum brugðist við þessari þróun og hvatt ráðherra til að beita sér fyrir breytingu á lögum þannig að allir dagróðrabátar á línu fái ívilnun. Með því yrði tryggt að veiðiheimildir til hennar mundu nýtast að fullu.

Skerðingu mótmælt

„Við höfum mótmælt því harðlega að viðmiðunarafl til línuívilnunar væri skertur og skorað á sjávar-útvegsráðherra að beita sér fyrir breytingum þannig að línuívilnun mundi gilda fyrir alla dagróðrabáta minni en 30 brúttótonn og styttri en 15 metrar. Við landbeitingu yrði hún 30% (er nú 20%), 20% (15%) við uppstokkun og 10% (0%) fyrir báta með beitningarvél.

Jafnframt höfum við krafist þess að línuívilnun í ýsu yrði aukin verulega, færi úr 20% í 45%, 15% í 30% og 0% í 15% hjá fyrrgreindum flokkum.“

Ráðherra ekki orðið við ósk LS

Að sögn Arnar hefur ráðherra ekki

Landssamband smábátaeigenda hefur mótmælt því harðlega að viðmiðunarafl til línuívilnunar séu skertar.

orðið við beiðni LS. „Ráðherra hefur borið fyrir sig að verið væri að endurskoða reglur um 5,3% pottinn. Þrátt fyrir þá endurskoðun hefur hann skert hlut línuívilnunar um tugi prósent. Þorskveiðiheimildir til línuívilnunar á nýbyrjuðu fiskveiðiári eru 1.800 tonnum lægri en fyrir tveimur árum, hafa lækkað um 60%.“

Færðir skör neðar

Örn segir að í þessu sambandi sé rétt að vekja athygli á að samhliða því sem þorskveiðiheimildir til línuívilnunar eru skertar dregur úr möguleikum á færslu til strandveiða þegar vel árar á þeim bæ. „Önýttar heimildir frá línuívilnun til strandveiða eða öfugt verða vart til staðar. Að okkar mati er sannarlega við hæfi að slá tvær flugur í einu höggi þegar smábátaútgerðin er annars vegar. Staða hundruð sjálfstæðra útgerðarmanna er færð skör neðar og möguleikar þeirra á að keppa um aflaheimildir við stærri útgerðir eru rýrðar verulega.“ /VH

HYBRID

A new game changer

Lithium rafhalaða er 4kg og Microlift er álíka þungur og handtjakkur. Kraftmikill, léttur og lipur.

TILBOÐ

TAKMARKAÐ MAGN:

ETMH 1,5ton. 238.000kr +vsk.
Rafdrifin keyrsla. 0,6m gaflar.

ETMH 1,5ton. 218.000kr +vsk.
Rafdrifin keyrsla. 1,15m gaflar.

ETMH 1,5ton. 258.000kr +vsk.
Rafdrifin keyrsla + lyfting.

ETMH 2,0ton. 298.000kr +vsk.
Rafdrifin keyrsla + lyfting.

SENDINGIN SEM COVID-19 TAFÐI ER KOMIN. ELDRI PANTANIR ÓSKAST STAÐFESTAR.

Microlift. Fyllir upp í bilið milli handtjacks og hefðbundins rafmagnstjacks. Kraftmikill rafmagnstjakkur með Lithium rafhlöðu, sem endist 2-3 klst. í stöðugri keyrslu. Hleðslutæki fylgir, sem hleður rafhlöðu á 3-4 klst. Hægt er að fá hraðhleðslutæki, sem hleður á 2 klst.

Aðeins 125kg án brettis og tekur lítið pláss. Kemur sér vel, ef lyftan hefur ekki mikla burðargetu og líka fyrir stóra kassabíla, sem með Microlift geta tekið öll brettin án þess að skilja rafmagnstjakkinn eftir. Með einu handtaki er Microlift breytt í handtjakk með 2,5 tonna burðargetu.

Með upprétt beisli snýst Microlift á punktinum og smýgur inn þar sem aðrir sitja fastir.

AUKA LITHIUM RAFHLAÐA FYLGIR FRÍTT MEÐ FYRSTU 7 TJÖKKUNUM.

ETNA ehf. Til sýnis hjá Pmt, Krókhálsi 1. Upplýsingar og fyrirspurnir í síma 698 1539 - email: siggi@pmt.is

Toyota

Betri notaðir bílar

TOYOTA PROACE VERSO LIVE

Skráður 08/2020, langur, 9 sæta, sjálfskiptur, dísil, ekinn 50 km.
Fullkominn bíll fyrir stórar fjölskyldur eða í smærri fólksflutninga.

BETRA VERÐ 7.490.000,-

Toyota Kaupþúni
Kaupþúni 6
570 5070

Bændablaðið Auglýsingar 56-30-300

Dreift í 32 þúsund eintökum á yfir 420 dreifingarstaði og öll lögbýli á Íslandi

FRÉTTIR

Erlendir ríkisborgarar sinntu 48,6% starfa í ferðapjónustu á Suðurlandi á síðasta ári:

Ferðapjónustustörfum í Mýrdalshreppi fjölgaði um 634% frá 2009 til 2019

— Meðallaunin í ferðapjónustu á Suðurlandi voru 498 þúsund á mánuði, eða 15% lægri en að meðaltali í öðrum atvinnugreinum

Samtök sunnlenskra sveitarfélaga (SASS) hefur látið gera greiningu á atvinnulífinu á svæðinu með sérstaka áherslu á ferðapjónustuna. Þar kemur skýrt fram hvað vægi ferðapjónustu óx gríðarlega á Suðurlandi frá 2008 til 2019, eða úr 7% að meðaltali í 18,1%.

Um miðjan mars 2020, þegar ljóst var að COVID-19 myndi hafa mikil áhrif á samfélag og atvinnulíf á Suðurlandi, hófust Samtök sunnlenskra sveitarfélaga (SASS) handa við að greina möguleg áhrif sem COVID-19 gæti valdið. Frá þeim tíma hefur stór hluti verkefna þróunarsviðs SASS snúist um mótvegisaðgerðir og stuðning við atvinnulíf á Suðurlandi. Sérstök áhersla hefur verið lögð á ferðapjónustuna, sem hefur verið í miklum ólgusjó það sem af er ári.

Rúmlega 55% nýrra starfa varð til í ferðapjónustu

Störfum í heild fjölgaði mikið á Suðurlandi á tímabilinu 2012 til 2019, eða um 3.491 einstakling í aðalstarfi. Störfum í ferðapjónustu fjölgaði um 1.937, eða 55,4% allra nýrra starfa. Íbúum fjölgaði á sama

Í Vík í Mýrdal hefur verið mjög mikil uppbygging í ferðapjónustu á síðustu árum.

Mynd / HKr.

tíma um 4.834. Um 13% fyrirtækja á Suðurlandi störfuðu í ferðapjónustu á árinu 2019.

Rúmlega helmingur starfa í Mýrdalshreppi í ferðapjónustu

Í þeim sveitarfélögum þar sem vægi ferðapjónustunnar er hvað hæst er mest fjölgun aðalstarfa á milli ára.

Ferðapjónustustörfum fjölgaði sem dæmi um 634% á milli áruna 2009–2019 í Mýrdalshreppi. Árið 2019 var rúmlega helmingur aðalstarfa í Mýrdalshreppi í ferðapjónustu, eða 52,3%. Árið 2009 var hlutfallið þar 15,3%. Næsthæst, árið 2019, var hlutfallið í Skaftárhreppi, 51,1%. Lægst, árið 2019, var hlutfallið í Ölfusi, 10,3%.

Nær helmingur starfsmanna kemur frá útlöndum

Þessari miklu aukning í ferðapjónustu hefur verið mætt að verulegu leyti með erlendu vinnuafl. Þannig voru 41% ársverka erlendra ríkisborgara á Suðurlandi á árinu 2019 í ferðapjónustu. Ársverk í ferðapjónustu voru 3.124 á árinu 2019. Þar af voru er-

lendir ríkisborgarar 1.517 (48,6%) og íslenskir ríkisborgarar 1.607 (51,4%). Hlutfall erlendra ríkisborgara af öllu atvinnulífinu á Suðurlandi er 21,4%.

Um 79% tekna atvinnugreina í Mýrdalshreppi kom úr ferðapjónustu

Hlutfall rekstrartekna í ferðapjónustu af heildar rekstrartekjum allra atvinnugreina á Suðurlandi á árinu 2018 var 17% á Suðurlandi. Hæst var hlutfallið í Mýrdalshreppi, 78,7% og þar á eftir í Skaftárhreppi, 55,1%. Lægst var hlutfallið í Vestmannaeyjum, 3,9%.

15% lægri meðallaun í ferðapjónustu en öðrum greinum

Ferðapjónustan skapar 18,8% starfa á Suðurlandi og 16% launa. Heildarlaun í ferðapjónustu 2019 voru tæpar 16 milljarðar króna. Meðallaun í þessari grein á Suðurlandi voru 423 þúsund krónur á mánuði árið 2019, eða um 15% lægri en meðallaun almennt á Suðurlandi á sama tíma.

Hæst meðallaun í ferðapjónustu voru í Vestmannaeyjum, eða 513 þús. á mánuði.

/HKr.

NYTJAR HAFSINS

Áhættumat erfðablöndunar útskýrt

Valdimar Ingi Gunnarsson birti grein um Áhættumat erfðablöndunar í Bændablaðinu þann 27. ágúst og af því tilefni teljum við hjá Hafrannsóknastofnun nauðsynlegt að skýra út í almennum orðum hvernig áhættumat erfðablöndunar er notað sem stjórntæki til að koma í veg fyrir hugsanleg spjöll á villtum nytjastofnum af völdum eldis á frjóum Atlantshafslaxi í sjó.

Áhættumat erfðablöndunar er tvíþætt, annars vegar líkan sem reiknar áætlaðan meðaltalsfjölda storkulaxa sem ganga í hverja laxveiðiá og hins vegar vöktun í veiðiám og öðrum ám til að spá fyrir um fjölda eldislaxa í göngum ár frá ári.

Miðað er við að fjöldi eldislaxa fari ekki yfir 4% af fjölda göngulaxa og var það viðmið tekið í samráði við færa erlenda sérfræðinga á sviði erfðablöndunar. Erfðablöndun yrði við slíkt innstreymi mun lægri vegna minni tímgunargetu eldislaxa.

Út frá fyrrnefndum vöktunargögnum ásamt nýjustu gögnum úr ritrýndum rannsóknnum er síðan líkanið leiðrétt með reglubundnum hætti, eigi sjaldnar en á þriggja ára fresti.

Áhættumat sem stjórntæki

Á grundvelli þess gerir Hafrannsóknastofnun síðan tillögu til ráðherra um það magn frjórna laxa sem heimila skal að ala í sjó hverju sinni á tilteknu hafsvæði, og getur sú tillaga falist í minnkun, óbreyttu magni eða aukningu eldis eftir því sem niðurstöður gefa tilefni til.

Því má segja að stýring fiskeldis á Íslandi, í þá veru að lágmarka spjöll á villtum nytjastofnum, sé svokölluð forvarnarlösun (e. front-end solution) en ekki viðbragðslösun (e. end-of-the-pipe solution). Ráðleggingar byggja því á hvernig fiskeldisfyrirtæki hafa staðið sig við

Ragnar Jóhannsson.

að lágmarka strok frjórna eldislaxa úr eldinu og er því jákvæður hvati til fyrirtækja að nýta ávallt bestu aðferðir við eldi í sjó sem tryggja að strok haldist í lágmarki.

Vöktunaraðferðir

Þær aðferðir sem notaðar eru til að meta fjölda eldislaxa er þrjúþætt:

1. Vöktun með Árvaka. Í ám næst eldisvæðum og í vísiám í hverjum landshluta er komið fyrir Árvaka sem er búnaður sem tekur myndband af hverjum fiski sem syndir upp (eða niður) ána. Út frá mynd má greina hvort um er að ræða eldisfisk eða náttúrulegan fisk í rauntíma. Stefnt er að því að 12 vatnsföll verði vöktuð með þessum hætti. Hægt er að fylgjast með gögnum á heimasíðu Hafrannsóknastofnunar.
2. Arfgerðagreining á grunuðum eldislaxum sem veiðast í ám. Allir grunaðir eldislaxar eru til-

Friðþjófur Árnason, starfsmaður Hafró, við rafveiðar.

kynntir til veiðifélags, Fiskistofu og Hafrannsóknastofnunar. Þessir fiskar eru arfgerðagreindir og bornir saman við gagnagrunn yfir alla henga sem notaðir hafa verið í íslensku eldi. Faðernisgreiningin gefur kost á því að rekja þessa storkulaxa til eldisfyrirtækja og kviastæðu. Í heild hafa nú 18 eldisfiskar verið greindir, þar af 15 með þekktan uppruna, einn lax líklega úr íslensku eldi og tveir úr eldi erlendis. Þar sem veiðialag er um 50% í íslenskum ám er því áætlaður samanlagður heildar-

fjöldi eldislaxa í íslenskum ám 2018 og 2019 sé um 30. Enn er beðið eftir tilkynningum um eldislaxa á yfirstandandi ári en þær hafa verið fáar fram að þessu.

3. Rafveiðar á seiðum úr um 20 ám. Leitað er eftir eldisseiðum eða blendingum. Fram að þessu hafa ekki fundist seiði með eldisuppruna í íslenskum laxveiðiám.

Með þessum aðferðum telur Hafrannsóknastofnun að gott mat fái

á fjölda storkulaxa sem ganga í laxveiðiár og telur ekki að frekari aðgerða, svo sem köfun í ám, sé þörf.

Ritrýni áhættumats

Áhættumatið hefur verið sent til samráðsnefndar vísindamanna á sviði fiskifræði og stofnerfðafræði eins og tilgreint er í 24. gr. laga nr. 101/2019.

Að mati nefndarinnar var það talið heppilegt að Hafrannsóknastofnun skuli hafa hugað gaumgæfilega að þessu viðgangsefni með þessum hætti. Vísindanefndin telur líkanið um erfðablöndun nýstárlegt og nýtsamlegt til þess að leggja mat á áætlaðan fjölda laxa sem kunni að sleppa út í náttúruna og finna sér leið upp í ár.

Þó að breyturarnar líkaninu séu háðar óvissu, eru þær stikaðar með gildum úr fræðiritum og/eða viðeigandi heimildum. Nefndin benti á mögulegar umbætur á líkaninu, m.a. fínstillingu nokkurra breyta. Tillit verður tekið til þess í næstu endurskoðun áhættumatsins.

Þess ber að geta að áhættumatslíkanið hefur verið tekið upp af Fisheries and Ocean Canada (Hafrannsóknastofnun Kanada) við skoðun á áhrifum eldis við strendur Nýfundnalslands og er í vinnslu fyrir Nova Scotia. Um notkun áhættumats við strendur Nýfundnalslands var skrifuð ritrýnd vísindagrein í tímaritið Aquaculture Environmental Interactions í febrúar á þessu ári.

Bradbury, Ian R.; Duffy, Steve; Lehnert, Sarah J.; et al Model-based evaluation of the genetic impacts of farm-escaped Atlantic salmon on wild populations. Aquacult Environ Interact Vol. 12: 45–59, 2020

Ragnar Jóhannsson, sviðsstjóri fiskeldis hjá Hafrannsóknastofnun.

Erna Bjarnadóttir ráðin til Mjólkursamsölunnar

Erna Bjarnadóttir hagfræðingur hefur verið ráðin verkefnastjóri á rekstrarsvið hjá Mjólkursamsölnni. Hún mun starfa við greiningu á starfsskilyrðum mjólkurframleiðslunnar og ýmsum verkefnum á því sviði.

Erna hefur víðtæka þekkingu og reynslu af málefnum landbúnaðar og atvinnulífsins eftir að hafa starfað á þeim vettvangi sl. þrjá áratugi. Hún starfaði á árunum 2000–2019 sem hagfræðingur og aðstoðarframkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands. Áður var hún aðstoðarframkvæmdastjóri Framleiðsluráðs landbúnaðarins í 3 ár og forstöðumaður Hagþjónustu landbúnaðarins á Hvanneyri þar á undan.

Erna sat í stjórn Arion banka (áður Nýja Kaupþing) 2008 til 2010, þar af stjórnarformaður í sex mánuði og í stjórn Lífeyrissjóðs bænda frá árinu 2019. Þá hefur hún sinnt kennslu í hagfræðigreinum við Landbúnaðarháskólann á Hvanneyri og Bændaskólann á Hólum og starfað hjá Búnaðarsamtökum Vesturlands og Búnaðarsambandi Skagafjarðar.

Erna er búfræðingur að mennt með BSc í búvísindum, MSc prófi í landbúnaðarhagfræði frá University College of Wales og diplómagráðu í opinberri stjórnsýslu frá Háskóla Íslands.

„Ég er mjög spennt fyrir nýjum áskorunum. MS er eitt stærsta afurðasölu fyrirtæki landsins í eigu bænda og hér eru gríðarlega fjölbreytt og krefjandi verkefni. Reynsla mín af störfum fyrir landbúnaðinn kemur sér vel, auk þess sem ég þekki vel til

Erna Bjarnadóttir.

í sveitum landsins. Ég hlakka mjög til að kynnast starfseminni og leggja mitt af mörkum í að efla hag þess og eigendanna, sem eru kúabændur allt í kringum landið,“ segir Erna Bjarnadóttir um nýja starfið.

„Það er fengur að því að fá Ernu inn í fyrirtækið. Hún hefur dýrmæta reynslu sem mun nýtast okkur vel,“ segir Pálmi Vilhjálmsson, aðstoðarforstjóri Mjólkursamsölunnar.

Erna er fædd og uppalin á Stakkhamri á Snæfellsnesi og ólst þar upp við að mjólka kýr, reka kindur og spretta á hrossum um Löngufjörur. Hún hefur stundað hestamennsku í áratugi. Ferðalög um Ísland eru annað aðaláhugamál hennar. Erna segir: „Ég er glöð að koma á ný til starfa fyrir bændur og þakklát fyrir það traust sem þeir hafa sýnt mér í gegnum tíðina.“

Erna hefur hafið störf hjá Mjólkursamsölnni.

HÁGÆÐA START- OG NEYSLUGEYMAR Í VINNUVÉLAR OG TÆKI

Á VERÐI SEM **KEMUR ÞÉR Í STUÐ!**

VERTU Í BANDI!

SENDUM HVERT Á LAND SEM ER

Dalshrauni 17 - 220 Hafnarfirði - Sími og fax: 5654060 - Netfang: sala@rafgeymar.is

ER EKKI GSM SAMBAND?

MOTOROLA TALSTÖÐVAR Í ÚRVALI

...VIÐ MÆLUM MEÐ ÞVÍ BESTA

SÍÐUMÚLA 28 / 108 REYKJAVÍK
SÍMI 510 5100 / ISMAR.IS

WWW.KB.IS

Mögulega fróðlegasta netverslunin

BÚREKSTRARDEILD
BORGARNESI

Bændablaðið

Auglýsingar 56-30-300

Næsta blað kemur út **24. september**

Bogaskemmur

Vantar þig geymslurými, skemmu eða húsnæði undir verkstæði?

Einangruð og óeinangruð bogahús í mörgum stærðum

Henta vel íslenskum aðstæðum

www.altak.is • altak@altak.is • Sími 577-4100

FRÉTTASKÝRING

Stefnuleysi ríkjandi um nýtingu á metangasi en samt er verið að stórauka framleiðsluna

— Gasi sem dygði á um 4.000 bíla fargað á hverju ári og sú sóun mun stórukast með tilkomu nýrrar sorp- og jarðgerðarstöðvar GAJA

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

Á Íslandi sem erlendis er metan (CH_4) þekkt sem öruggur, umhverfisvænn og hagkvæmur kostur. Íslenska eldsneytið metan hlaut meira að segja norræna umhverfismerkið Svaninn í nóvember 2016. Nú á að margfalda framleiðslu þess í gas- og jarðgerðarstöðinni GAJA á Álfsnesi, en samt virðist ríkjandi algjört stefnuleysi í nýtingu þess.

Um allan heim er metan mikið notað sem eldsneyti á farartæki og til húshitunar, eldunar og rafmagnsframleiðslu. Hægt er að nýta það á nánast öll almenn farartæki í vegasamgöngum, en vegna lægra orkugildis metans, miðað við t.d. dísilolíu, hefur það ekki þótt sérlega hentugt fyrir stór og þung farartæki.

Ef metan sem hér verður til í sorphaugum eða verður framleitt í nýrri gas- og jarðgerðarstöð í Álfsnesi er ekki nýtt á ökutæki er samt best fyrir umhverfið að brenna það. Ávinningurinn af nýtingu þess með aukinni notkun gasknúinna ökutækja ætti því að vera augljós. Enn augljósari ætti hagrur sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu að vera á nýtingu á eigin gasi í stað þess að kaupa strætisvagna, sorpbíla, sendibíla og önnur vélknúin farartæki sem nýta aðra orkugjafa, eins og jarðefnaeldsneyti. Auk jákvæðra umhverfissjónarmiða, gæti fjárhagslegur ávinningur líka verið umtalsverður.

Metanbílar góður kostur

Metanbifreiðar eru sagðar umhverfisvænn kostur og eru bæði ódýrari í innkaupum og í rekstri en sambærilegir bílar sem ganga fyrir jarðefnaeldsneyti. Þá eru þær mun ódýrari og burðarmeiri en sambærilegir rafmagnsbílar.

Ile-de-France Mobilités fólksflutningafyrirtækið í Frakklandi gerði samning við IVECO um kaup á 409 gasknúnum strætisvögnum til afhendingar 2020 og 2021. Verða vagnarnir í notkun í miðborgarkjarna Parísar. Tankfyllingin á vögnunum dugar í 400 km akstur, sem sagt er henta vel á Stór-Parísarsvæðinu. Til samanburðar er Stór-Reykjavíkursvæðið að reka eigin metanframleiðslu, en nýtir gasið einungis á tvo af sínum 85 strætisvögnum. Mynd / SustainableBus

Gasnýting umhverfisvæn aðgerð

Nýting á metani á bifreiðar sem fellur til á Íslandi er afskaplega umhverfisvæn aðgerð og mikilvægt framlag ef menn vilja draga úr losun gróðurhúsalofttegunda. Ástæðan er sú að metan er talið minnst 21 sinni áhrifameiri lofttegund í að valda gróðurhúsáhrifum en koltvísýringur (CO_2).

Metan í hæsta gæðaflokki

SORPA bs. er eini framleiðandi metans á höfuðborgarsvæðinu eins og er. Frá árinu 2000 hefur SORPA framleitt 15,6 milljón Nm^3 af ökutækjaeldsneyti úr hauggasi sem myndast við niðurbrot á lífrænu efni á urðunarstað höfuðborgarsvæðisins í Álfsnesi.

Eftir söfnun á hauggasi frá urðunarstað er metan einangrað úr hauggasinu með vatnspvegilstækni (e. Water Scrubber Technology). Afurðin verður „núttíma“-metan ökutækjaeldsneyti í hæsta gæðaflokki með allt að 98% hreinleika, 125–130 oktan eldsneyti að því er fram kemur í gögnum Metans ehf.

Fékk Svansvottun 2016

Metan fékk Svansvottun árið 2016 og er eina umhverfisvottaða eldsneytið hér á landi. Sparaður útblástur frá upphafi er um 500 þúsund tonn af CO_2 og því til mikils að vinna við að koma þessu eldsneyti í notkun.

Hingað til hefur þetta eldsneyti verið notað á ökutæki, s.s. sorpbíla Reykjavíkurborgar, sorpbíla á vegum einkaaðila, gámabíla á vegum SORPU, strætisvagna (7), þjónustu fatlaða (Akureyri), vöruflutninga (Innnes) og sér SORPA um að koma metaninu í notkun með einum eða öðrum hætti.

Dýrmætu metani fyrir allt að 4.000 bíla eytt á hverju ári

Metan sem ekki hefur verið nýtt á söfnunarstað í Álfsnesi til þessa er brennt á staðnum í stað þess að sleppa því út í andrúmsloftið. Sama verður án efa gert í nýju gas- og jarðgerðarstöðinni GAJA ef ekki verða gerðar verulegar áherslubreytingar í nýtingu á gasinu á ökutæki hérlandis.

Árið 2018 myndaðist metan í sorphaugnum í Álfsnesi sem myndi (skv. heimild frá SORPU) duga á 3–6.000 smærri ökutæki (eftir því hvaða viðmið er notað við útreikninga). Þar sem eftirspurn hefur verið töluvert lægri en þetta, eða sem nemur metani á um 1.600 fólksbíla, hefur umfram metani einfaldlega verið brennt til að draga úr hlýnunaráhrifum á loftslag. Staðan er því þannig að metani, sem gæti nýst sem eldsneyti á 2–4.000 bíla, er fargað án þess að orkan sé nýtt á neinn hátt.

Hingað til hafa notendur einna helst verið fólksbílar, vinnubílar, pallbílar, strætisvagnar og sorphirðubílar. Þannig fara um 1.753.117 Nm^3 í ökutæki og um 121.300 Nm^3 í eigin not, hjá SORPU. Restinni, um 1.694.000 Nm^3 , af gasi fer til „spillis“ og er brennt.

Til skoðunar er að nýta metan í rafmagnsframleiðslu, plastframleiðslu, þurrklefa, almenningsamgöngur og þjónustubíla í auknum mæli, vöruflutninga, skip og ferjur, o.s.frv.

Framleiðslugeta SORPU er í dag (fyrir opnun GAJA) um 3,5 milljónir Nm^3 af metani á ári og var nákvæmlega 3.568.417 Nm^3 fyrir árið 2019.

Metangas á allt að 12 þúsund bíla

Árið 2018 hófst bygging á gas- og jarðgerðarstöðinni GAJA í Álfsnesi sem á að taka í notkun um næstu áramót. Hún á að framleiða 3 milljónir Nm^3 af metangasi og verður heildarframleiðslan á gasi í Álfsnesi því yfir 6 milljónir Nm^3 . Það ætti að duga á allt að 12.000 fólksbifreiðar.

Norðurorka á Akureyri getur framleitt gas á 600 fólksbíla

Í Glérárdal, rétt fyrir ofan Akureyri, stígur metanið upp af gömlum ruslahaugum. Stór hluti þess fer

út í andrúmsloftið og veldur þessi kröftuga gróðurhúsalofttegund um 20–30 sinnum meiri skaða en koltvísýringurinn sem myndast þegar gasinu er brennt.

Árið 2013 gerði Norðurorka samning við OLÍS um að sjá um smásölu á metani sem Norðurorka framleiðir.

Framleiddir eru um hundrað þúsund Nm^3 af metani á Akureyri, en það væri hægt að framleiða um 600 þúsund Nm^3 miðað við eðlilegan nýtingartíma og það gæti dugað til að keyra um 600 fólksbíla. Með því að efla enn betur stöðina mætti mögulega framleiða metan á yfir þúsund bíla næstu tíu árin. Enn sem komið er fer mikið magn metans sem framleitt er á Akureyri til spillis.

Einungis 2 vagnar Strætó ganga fyrir metangasi

Í ársskýrslu Strætó fyrir árið 2019 segir að áhersla sé á umhverfis- og öryggismál. Einnig að taka tillit til umhverfissjónarmiða við innkaup á vörum og þjónustu og að innleiða vistvæn innkaup og þar stendur líka orðrétt: „**Að innleiða notkun á vistvænum orkugjöfum eða orkutækni.**“

Samkvæmt ársskýrslu Strætó er veruleikinn sá að vagnaflo- tinn, sem rekinn er af Strætó, samanstendur af 85 vögnum. Þeir óku samtals rúmlega 5,3 milljónir kílómetra á síðasta ári. Þar af eru 68 dísilvagnar og einungis 2 metanvagnar. Þá eru 15 rafmagnsvagnar í flotanum sem eru í eigu sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu. Vagnaflo- ti verktaka samanstendur af 77 vögnum. Þar ef eru 48 vagnar reknir af Kynnisferðum og 29 af Hagvögnum. Ekki kemur fram hvers konar orku þeir nota, en þrír metanvagnar munu vera í notkun hjá SVA á Akureyri.

Gas- og jarðgerðarstöðin GAJA í Álfsnesi:

Mun margfalda afköst í gas- og moltuframleiðslu

Gas- og jarðgerðarstöðin GAJA í Álfsnesi er enn ekki komin í gagnið og ekki er búið að gefa út starfsleyfi fyrir stöð sem hefur þegar kostað á sjötta milljarð króna. Í júlí samþykktu sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu að leggja stöðinni til um einn milljarð til

viðbótar í rekstrarfé. Er nú vonast til að starfsleyfi fáiist í október og að stöðin verði komin í fullan gang í byrjun næsta árs.

Miðað er við að gas- og jarðgerðarstöðin GAJA taki við rúmlega 95% af úrgangi heimila á höfuðborgarsvæðinu. Stöðin á að geta

meðhöndlað 35.000 tonn af lífrænum heimilisúrgangi á ári og framleiða um 3 milljónir Nm^3 af metangasi sem nýtist á ökutæki. Metangasið er ígildi um 3,3 milljón lítra af bensíni. Einnig verður til um 12 þúsund tonn af moltu (jarðvegsbæti) á ári úr lífrænum úrgangi sem nýta má í

Gas- og jarðgerðarstöðin GAJA í Álfsnesi. Áhugavert að nafnið er það sama og á ítölsku víngerðinni Gaja sem stofnuð var af Giovanni Gaja 1859.

landgræðslu, skógrækt eða til landmótunar.

Bygging stöðvarinnar, sem er 12.800 fermetrar, hefur sætt mikilli gagnrýni, ekki síst vegna framúrkeyrslu í kostnaði og alvarlegra mistaka í áætlanagerð á byggingarstigi. Þá hefur tæknin sem kemur frá danska fyrirtækinu Aikan A/S verið harðlega gagnrýnd. Margt annað hefur verið í ólestri í kringum þessa framkvæmd og hefur m.a. verið bent á að til jarðgerðar þurfi flokkað lífrænt sorp sem ekki sé safnað sérstaklega á höfuðborgarsvæðinu.

Hugsunarleysi í nýtingu á íslensku gasi

Það hefur vakið athygli að lítið eða ekkert hefur verið hugsað fyrir markaðssetningu á öllu því gasi sem stöðin á að framleiða, sem og því gasi sem þegar er unnið úr sorphaugnum í Álfsnesi. Hefur þar

m.a. sætt furðu að sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu hafi lagt meiri áherslu á að innleiða dýra rafknúna strætisvagna en að nýta vistvænt gas sem fellur til í Álfsnesi til að knýja þessar almenningsamgöngur. Þar séu eigendur Strætó að byggja risavaxna og rándýra stöð til eldsneytisframleiðslu án þess að leggja fram áætlanir um nýtingu þess, ekki einu sinni á eigin bíla og tæki.

Bágborið dreifingarkerfi fyrir gas

Þegar lítið er á dreifistöðvar fyrir gas er málið enn furðulegra. Einungis er mögulegt að fylla gas á bíla á fimm stöðvum á landinu, samkvæmt upplýsingum Metans ehf. Það eru OLÍS í Mjódd - 2 dælur, OLÍS við Glæsibæ - 2 dælur, Skeljungur/Orkan við Miklubraut - 2 dælur, N1 á Bildshöfða - 4 dælur og Miðhúsabraut á Akureyri - 2 dælur.

/HKR

Langt í land í orkuskiptum ökutækja

— af 355.636 ökutækjum 2019 töldust 17.697 vera vistvæn eða 4,97%

Um síðustu áramót voru skráðar hjá Samgöngustofu 1.479 bensín-/metanbíla, dísil-/metanbílar voru 3 og 415 hreinir metanbílar. Því voru 1.897 ökutæki sem gengu að einhverju leyti fyrir metani. Þá voru einungis 17.697 ökutæki sem teljast að einhverju leyti vistvæn, eða 4,97% af heildarfjölda ökutækja. Það er þó talsvert herra en heimsmeðaltalið sem er undir 2,5%.

Heildarfjöldi ökutækja sem ganga fyrir öðrum orkugjöfum en bensíni og dísilolíu, er mun minni en ætla mætti af umræðunni og þeim mikla áhuga sem virðist vera á rafbilum og tvinnbílum af ýmsum toga.

Í árslok 2019 var heildarfjöldi skráðra ökutækja í landinu

355.636. Þar af voru 269.825 fólksbílar, 28.939 sendibílar, 12.848 vörubifreiðar og 3.178 rútur eða hópferðabifreiðar, eða samtals 88,5% af heildinni. Inni í heildartölunni eru líka dráttarvélar, skráðir aftanívagnar, torfæruhjól og bæði þung og létt bifhjól.

Af heildarfjölda ökutækja um síðustu áramót voru rúmlega 336 þúsund bensín- og dísilknúin ökutæki, eða 94,5%. Hreinir rafmagnsbílar voru þá 4.062 (1,1% af heildarfjölda og 1,5% af heildarfjölda fólksbifreiða), bensín/rafmagns tengil-tvinnbílar voru 7.437, bensín/rafmagns tvinnbílar voru 5.496, dísil/rafmagns tengil-tvinnbílar voru 574 og dísil/rafmagns tvinnbílar voru 105 talsins. Þá má geta þess

að rafbílar sem ganga fyrir vetni, voru 23 talsins. Samkvæmt nýjustu tölum Bilgreinasambandsins hefur hægt verulega á sölu nýrra bíla á Íslandi. Er það fyrst og fremst rakið til COVID-19 heimsfaraldursins og 59,7% minni sölu á bílaleigubílum.

Á fyrstu 8 mánuðum ársins hafa selst 6.254 nýir fólksbílar, eða 31,4% færri en á sama tímabili í fyrra. Nýorkubílar standa samt fyrir meirihluta bílakaupa hjá einstaklingum, eða 64,4% af öllum seldum nýjum bílum til einstaklinga það sem af er ári. Þetta hlutfall var 41,7% á sama tíma á síðasta ári. Svipað gildir um almenn fyrirtæki önnur en bílaleigur. Nýorkubílar voru 55,8% af bílakaupum þeirra það sem af er ári, en hlutfallið var 38,5% fyrstu 8 mánuðina í fyrra.

Kínverski bílaraflöðurinn CATL er talinn geta gjörbreytt stöðunni í rafbílaheiminum:

Með ofurraflöður sem endast í 20 ár og sagðar duga í 2 milljónir kílómetra

— Fyrstu „milljón mílna“ rafhlöðurnar eiga að fara í Tesla-bíla á næsta ári — Líka unnið að þróun kóbalt- og nikkellausra rafhlaðna

Þótt töluverður vöxtur hafi verið í framleiðslu og sölu á rafbílum í heiminum er samt langt í land að rafbílarnái afgerandi hlutdeild á bílamarkaði vegna kostnaðar og of lítillar endingar rafhlaða. Þetta gæti þó verið að breytast ef marka má fréttir af endurbættum ofurraflöðum kínverska fyrirtækisins CATL. Þær eiga að endast í allt að 20 ár og til að aka tvær milljónir kílómetra. Talið er að þær geti umbylt afstöðu bílakaupenda til rafbíla.

Á vefsíðunni Quartsz kemur fram að í lok árs hafi rafbílarnar af einhverjum toga verið orðnir 2,2% af heildar bílamarkaði heimsins. Ein meginástæða þess að rafbílavæðingin gengur ekki hraðar eru vankantar á þeim rafhlöðum sem nú er notast við.

Hreinir rafbílarnir í dag nota nær eingöngu Lithium-ion rafhlöður til að geyma orkuna. Rafhlaðan sem slík hefur ekki þróast mikið hvað orkurým og endingu áhrærir. Þá er viðurkennt að bílaraflöður sem byggja á Lithium-ion tækni eru afar dýrar og hráefnin í þau eru mjög takmörkuð auðlind. Vegna þessa hefur þumalputtareglan verið að um þriðjungur kostnaðar við smíði á hverjum rafbíl sé rafhlaðan sjálf. Ábyrgð á endingu rafhlaðna frá flestum framleiðendum hefur miðast við frá 240.000 til 320.000 km, eða í 8 ár. Það þykir alls ekki nógu gott því meðalaldur bíla t.d. á Íslandi er 12 til 13 ár. Þá borgar sig hreinlega ekki að skipta um rafhlöðu þegar bíll er orðin 8–10 ár, auk þess sem förgun gamalla rafhlaðna er mjög dýr.

Gjörbylting á endingu bílaraflöðunnar?

Í júní á þessu ári kynnti kínverska fyrirtækið Contemporary Amperex Technology Co. Ltd. (CATL) að ný rafhlöðutækni fyrirtækisins muni auka endingu bílaraflaðna til aksturs í allt að 2 milljónir kílómetra, eða í 16 til 20 ár (CATL Million Mile Battery). Ef þetta stenst getur það gjörbreytt stöðunni á markaðnum og hjálpað mjög til á endursölumarkaði notaðra rafbíla. CATL reiknar með að byrjað verði á að setja milljón mílna rafhlöður í rafbíla þegar á næsta ári.

CATL – öflugasti bílaraflöðuframleiðandi í heimi

CATL er stærsti framleiðandi bílaraflaðna í heiminum og framleiðir m.a. fyrir Tesla, BMW, Toyota, Honda, Volkswagen, PSA Gorup, Renault, Mercedes-Benz, Bosh og Volvo. COVID-19 faraldurinn hefur ekki síður sett strík í reikninginn í framleiðslunni hjá CATL en öðrum fyrirtækjum í heiminum sem tengjast bílaframleiðslu. Zeng Yuqun, stofnandi og forstjóri CATL, gerir sér þó vonir um að hagurinn fari að vænkast á ný í sölu rafbíla þegar kemur fram á árið 2021.

Vísindamenn kynna ofurraflöður

CATL hefur ekki gefið út neinar upplýsingar í smáatriðum um „ofurendingargóðu“ bílaraflöðurnar, en talið er að einhverjar af þeim upplýsingum sé að finna í útreikningum

Tesla Model 3. Ofurraflöðurnar í þessa bíla munu væntanlega verða frá CATL og eiga að geta skilað 650 km akstri á hleðslunni. Þá eiga þær að endast í allt að 20 ár og til aksturs hátt í tvær milljónir kílómetra. Þess má geta að Mercedes-Benz gerði samning við CATL 5. ágúst síðastliðinn um að CATL útvegaði ofurraflöður í lúxusbílinn Mercedes-Benz EQS sem kemur á markað á næsta ári. Á nýi Bensinn að komast yfir 700 km á einni hleðslu.

Mynd / kasyous.com

Ný verksmiðja Tesla Gigafactory 3 í Sjanghæ mun framleiða rafbíla sem verða búnir rafhlöðum frá kínverska rafhlöðurisanum CATL og LG Chem.

sem gerðir voru af rannsóknarteymi Dalhousie háskóla í Nova Scotia í Kanada á síðasta ári. Teymið var undir forystu eðlisfræðingsins og prófessorsins Jeff Dahn sem gekk til liðs við Tesla við rannsóknir á rafhlöðum. Grein um bílaraflöðu, sem gæti dugað í meira en 1,6 milljónir kílómetra og gæti enst í 20 ár, var birt í Journal of the Electrochemical Society í september 2019.

Rafhlaðan sem birt var í grein Jeff Dahn og félaga notar litíum-, nikkell-, mangan-, kóbalt-oxíð (NMC) fyrir bakskautið (jákvæða hleðslu) og gervi „grafít“ fyrir rafskautið (neikvæða hleðslu). Bakskaut rafhlaðna sem nú eru notaðar byggja á örsmáum NMC kristöllum, en nýja rafhlaðan notar stærri kristalla, sem sagt er stuðla að lengri heildarlíf tíma. Ýmislegt er þó á huldu varðandi aðra þætti í þessari tækni, enda miklir peningahagsmunir í húfi þar sem menn halda þétt að sér spilunum. Eigi að síður virðist þetta geta glætt trú manna á að væntingar Elon Musk um rafhlöður sem endist meira en milljón mílur kunni brátt að rætast.

Nýjar risaverksmiðjur í Kína og Þýskalandi

CATL mun framleiða rafhlöður í nýja Tesla 3 bifreið í risaverksmiðju sinni nærri Sjanghæ sem á að hefja framleiðslu á rafhlöðum á næsta ári. Þá er CATL að byggja aðra risaverksmiðju í Erfurt í Þýskalandi sem áætlað er að hefji framleiðslu 2022. Er sú verksmiðja byggð á grunni samnings sem BMW hefur gert við CATL um kaup á rafhlöðum fyrir einn milljarð evra. Volkswagen er líka með samning við CATL, en einnig við þrjá aðra rafhlöðuframleiðendur, þ.e. LG Chem, Samsung SDI og SK Innovation.

hefðbundnar rafhlöður, en ef kostnaði er deilt niður á endingartíma er ávinningurinn talinn verulegur.

Unnið að þróun rafhlöðu án kóbalts

Fleiri breytingar kunna að vera á döfinni í rafhlöðuframleiðslunni. Þannig segir í frétt á vefsíðu gad-getbyte að Zeng Yuqun, stofnandi og forstjóri CATL, hafi sagt að unnið væri að því í samvinnu við Tesla að þróa rafhlöðu sem ekki byggði á notkun á kóbalti, sem fer öðum þverrandi í heiminum. Þá á þessi rafhlaða heldur ekki að innihalda nikkell. Er slíkum rafhlöðum ætlað að verða ódýrari en þær sem nú eru framleiddar og innihalda nikkell og kóbalt. Var þetta staðfest af Meng Xianfeng, aðstoðarforstjóra CATL, á ráðstefnu samtaka bílaframleiðenda í Sjanghæ nú í ágúst. Þá hefur Elon Musk að sögn Reuters hvatt námufrirtæki til að auka framleiðslu á nikkell um leið og hann varaði við því að núverandi kostnaður á bílaraflöðum væri að halda aftur af vexti fyrirtækisins.

Kínverjar í lykilstöðu hvað sem síðar verður

Það er engin tilviljun að Kínverjar og fyrirtæki eins og CATL séu í lykilaðstöðu í framleiðslu á bílaraflöðum. Kínverjar hafa markvisst unnið að því um langan tíma að tryggja sér aðgengi að nánum um allan heim og hráefni sem notað er í slíkar rafhlöður eins og kóbalt og líþíum.

Fréttir af nýju rafhlöðunni virðast samt ekki hafa dugað til að halda uppi markaðsvirði hlutabréfa í CATL enn sem komið er. /HKr.

BÆNDUR ATHUGIÐ!

Starfsemi er hafin í nýju húsnæði okkar að Lækjarflóa 10a, Akranesi.

Ný verðskrá tók gildi 1. september. Athugið öll verð eru án vsk.

VERÐ Á HEYGREININGARÞÖKKUM HAUSTIÐ 2020

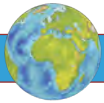
HEY 1	Hráprótein, meltanleiki NDF og sykur mælt með NIR-tækni + orkuútreikningar (Fóðureiningar). Verð kr. 4.478.-
HEY 2	Hráprótein, meltanleiki og NDF, iNDF og sykur mælt með NIR-tækni + orkuútreikningar. Ca, Mg, K, Na, P, S, Fe, Cu, Mn og Zn. Verð kr: 7.879.-
HEY 3	Sama og HEY 2 nema selen og sCP bætist við. Verð kr. 9.013.-
HEY 4	Hráprótein, meltanleiki, NDF, iNDF, sykur og sCP mælt með NIR-tækni + orkuútreikningur. Ca, Mg, K, Na, P, S, Fe, Cu, Mn, Zn, Se, Co og Mo. Aska, klóríð og sykur. Sýrustig ef þörf er á. Þessi greining hentar vel ef um þurr rúlluhey (litið verkað) eða hirsingarsýni er að ræða. Þessi greining er fyrir þá sem eru í NorFor. Verð kr. 10.486.-
HEY 5	Sama og HEY 4 Ammonium bætist við. Þessi greining er fyrir þá sem eru í NorFor og um verkað hey/fóður er að ræða. Verð kr. 11.620.-
HEY 6	Eins og HEY 5 nema við bætist Ediksýra og mjólkursýra. NorFor. Verð kr 15.022.-
HEY 7	Þessi greining er með útreikninga fyrir hesthey t.d heygjöf á hest á dag miðað við léttu brúkun. Getur verið Heyefnagreining 1, 2 eða 3.
HEY 8	Sama og HEY 4 nema ekki selen, kóbolt og mólybden. NorFor. Verð kr. 9.240.-

Athugið: Í öllum greiningum nema HEY 1 er mælt sýrustig ef um vothey er að ræða.

Hefðbundin jarðvegsefnagreining kr. 8.273.-

Nánari upplýsingar á efnagreining.is

■ Efnagreining ehf, Lækjarflóa 10a, 300 Akranes
■ efnagreining@efnagreining.is ■ sími 661 2629

Norskir bændur hvetja til landbúnaðar í þéttbýli

Samvinnufélag bænda í Noregi, Felleskjøpet, hyggst nú feta slóðir í að hvetja til meiri landbúnaðarframleiðslu í þéttbýli.

Á dögnum keypti félagið 51 prósent hlut í fyrirtækinu U.Reist sem hefur tekið þátt í nokkrum verkefnum undanfarin ár til að þróa landbúnað í borgum og bæjum.

Markaðurinn fyrir þéttbýlan landbúnað eykst sífellt í Noregi og áhugi á mat sem fólk ræktar sjálft og er svæðisbundið er orðið mjög vinsælt. Nú þegar hefur Felleskjøpet hrint af stað nokkrum verkefnum sem snúa að ræktun á þéttbýlum svæðum.

Félagið og U.Reist-fyrirtækið hafa starfað saman undanfarin ár að nokkrum verkefnum og hafa meðal annars þróað deililandbúnaðarsvæði á tveimur stöðum nálægt Osló sem eru eins konar skólagarðar fyrir almenning. Vinsældir matvæla sem ferðast um stuttan veg hafa verið miklar undanfarin ár og eftir að kórónukrísan skall á hefur það aukist enn frekar. Nú sjá fyrirtækin að verktakar og sveitarfélög eru sífellt að koma meira inn í hugmyndafræðina, til dæmis með grænum þökum í borgunum.

/ehg – Bondebladet

Alpakka-dýr eru suður-amerísk húsdýr af úlfaldaætt. Þau eru af ættkvíslinni Vicugna. Dýrin eru náskyld lamadýrum og eru ræktað vegna ullarinnar.

Noregur:

Vinsældir göngutúra með alpakka-dýrum aukast

Náttúruleg búsvæði alpakka-dýra er í Andesfjöllunum í Perú í Suður-Ameríku en í Noregi eru um þrjú þúsund alpakka-dýr og vekja þau jafnan áhuga heimamanna og ferðamanna.

Nú hafa nokkrir bændur séð tækifæri í að bjóða upp á gönguferðir með kameldýrunum, sem njóta mikilla vinsælda. Um er að ræða hálf tíma göngutúra þar sem hver og einn þátttakandi fær sitt dýr til að ganga með.

Á bænum Smedsrud í Sörum er uppbókað í allar alpakka-gönguferðir sumarsins og nú vinna eigendur sveita-bæjarins að því að þróa þennan nýja möguleika enn frekar.

Hugmynd bændanna í byrjun með að fá sér slík húsdýr var til að halda skógi í skefjum og viðhalda menningarlandslaginu. Einnig hafa margir alpakka-bændur í Noregi búið til gam úr feldi þeirra. Nú hafa alpakkaupplifanir tekið við, svokallaðar gönguferðir með dýrunum, en loftslagið í Noregi passar einkar vel fyrir þessa tegund dýra.

Alpakka-dýrin ganga úti á sumrin og á veturna geta þau gengið út og inn eins og þau vilja. Þetta eru félagslegar skepnur en hafa í raun ekki mikinn áhuga á stökum eða klappi og náttúrulegt eðli þeirra er að vera í örlitilli fjarlægð frá fólki.

Það fór greinilega vel á með Erlu Hjördísi Gunnarsdóttur blaðamanni og þessu alpakka-dýri sem hún heilsaði upp á Noregi.

Þetta eru góðar skepnur og forvitnar svo þau geta jafnframt sótt í að koma nálægt fólki.

Dýrin hafa marga góða eiginleika eins og að þau kasta alltaf snemma dags þegar er gott veður og eftir að nýr kálfur hefur litið dagsins ljós kemur annað dýr úr flokknum sem bregður sér í eins konar ljós-móðurhlutverk fyrir það. Þau eru umhyggjusöm og passa upp á hvað annað og telja bændurnir að róandi nálægðin við dýrin og náttúruna geri vinsældir gönguferða með þau svo vinsæla sem raun ber vitni.

/ehg – Bondebladet

Húsgagnaframleiðandinn Vestre í Noregi fjárfestir nú fyrir 300 milljónir norskra króna í nýrri verksmiðju fyrirtækisins sem verður sú umhverfisvænsta sinnar tegundar í heiminum.

Húsgagnaframleiðandinn Vestre í Noregi:

Mun byggja umhverfisvænstu húsgagnaverksmiðju í heimi

Húsgagnaframleiðandinn Vestre í Noregi fjárfestir nú fyrir 300 milljónir norskra króna í nýrri verksmiðju sem staðsett verður í Magnor, rétt við sænsku landamærin. Verksmiðjan og umhverfi hennar hafa fengið nafnið „The Plus“ og verður hafist handa í haust við bygginguna.

Danski arkitektinn Bjarke Ingels á veg og vanda að hönnun en hann hefur meðal annars hannað höfuðstöðvar Google-fyrirtækisins í Kaliforníu.

Verksmiðja Vestre-fyrirtækisins verður fyrsta iðnaðarbyggingin í Noregi sem fær allra hæstu umhverfisvottun sem hægt er að ná þar sem vélmenni og sjálfkeyrandi flutningabílar verða notaðar við framleiðsluna sem keyrir á endurvinnanlegri orku. Verksmiðjan mun hafa helmingi minni losun gróðurhúsalofttegunda en sam-bærileg verkefni. Fjárfestingin, upp á 300 milljónir norskra króna, er sú langstærsta í norskri húsgagnaframleiðslu til marga ára. Reiknað er með að í nýju verksmiðjunni skapist um það bil 70 ný störf.

Brú milli kynslóða

Vestre framleiðir útihúsgögn fyrir hið opinbera og hefur fyrirtækið vaxið hratt undanfarin ár eftir að þeir hófu útflutning á vörum sínum. Með nýju verksmiðjunni vilja forsvarsmenn fyrirtækisins sýna nýja mynd af því hvað iðnaður getur verið. Um leið og ný störf munu skapist er stefnt á enn frekari vöxt

Verksmiðjan verður mjög nýstárleg.

fyrirtækisins um leið og hugað er að umhverfinu.

Fyrirtækið stefnir á að skapa brú á milli iðnaðar og Grétu Thunberg-kynslóðarinnar. Verksmiðjan verður nýstárleg á margan hátt þar sem verða stórir sex metra háir gluggar, engar girðingar verða umhverfis hana og

ætlunin er að byggja flotta byggingu til að laða að yngra fólk til starfa. Nemendum skóla verður boðið að koma í heimsókn og frá þaki verksmiðjunnar getur fólk horft niður á framleiðsluna í gegnum risastóran glugga.

/ehg – nrk.no

Frá þaki nýju byggingarinnar geta gestir og gangandi horft í gegnum risastóran þakglugga á það sem fram fer innandyrna.

Bændablaðið

Kemur næst út **24. september**

Frakkland og Þýskaland: Mestu þurrkar í 250 ár

— Þrumuveður og flóð fylgdu í kjölfarið

Alvarlegt ástand er nú í Frakklandi og Þýskalandi vegna viðvarandi þurrka-tímabils framan af sumri en í ágúst-mánuði tók ekki betra við þegar þrumuveður og flóð geisðu yfir fjöl-mörg lönd í Evrópu. Þriðja árið í röð þorna árfarvegir upp og korn grær ekki en í báðum löndunum eru nú strangar reglur um notkun á vatni.

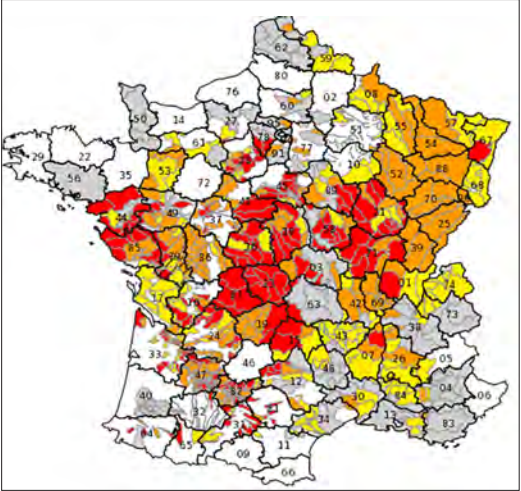
Júlímánuður var sá heitasti í Frakklandi síðan árið 1959 með miklum skorti á rigningu. Hitastig frá janúar til júlí var það heitasta síðan mælingar hófust. Í ágúst fylgdi síðan þrumuveður og flóð á Normandí-svæðinu og hafði mikil áhrif á samgöngur. Á nokkrum klukkustundum mældist úrkoma frá 28 mm og upp í 60 mm. Ástandið er síst betra í Þýskalandi en þar var þurrasta vor í yfir 100 ár. Í júlí rignði 40 prósent minna en í venjulegu ári. Í stórum hluta Evrópu hafa ekki verið viðlíka þurrkar undanfarin þrjú ár á um 250 ára tímabili. Sérfræðingar segja að bæði í Frakklandi og Þýskalandi sé fólk nú að upplifa versta þurrka-tímabil síðan árið 1766.

Takmarka vatnsnotkun

Í bæði Þýskalandi og Frakklandi voru á tímabili settar á takmarkanir á vatnsnotkun en í Frakklandi átti þetta við um 78 af 95 fylkjum landsins. Á sama tíma gáfu stjórnmál tilslakanir á umhverfislögum til að hjálpa 450 þúsund bændum sem urðu fyrir áhrifum vegna þurrkanna. Í Þýskalandi eru nú í gildi strangar reglur um hvenær fólk geti vökvað garða sína og á Sachsen-svæðinu deyr eldisfiskur vegna súrefnisskorts því vatn hverfur smám saman úr uppeldisstöðvunum. Í kringum 250 eldisfyrirtæki eru í miklum vanda stödd á svæðinu en vatnið lækkar um tvo sentímetra á dag. Á þessu svæði hefur eldisiðnaður verið stundaður frá miðöldum en nú óttast menn að þessi grein muni þurrkast út.

Skuggalegar hliðar loftslagsbreytinga

Þar að auki hefur þetta viðvarandi þurrkatímabil komið hart niður á

Kort frá franska umhverfisráðuneytinu sem birtist 20. ágúst síðastliðinn. Hér má sjá takmarkanir við notkun á vatni þar sem á rauðu svæðunum voru innleiddar ströngustu reglurnar.

korn- og vínuppskeru og þar af leiðandi bændum sem stunda slíka ræktun. Fréttamiðillinn Farmers Weekly áætla að kornframleiðsla í Evrópu á þessu ári verði 13 prósentum minni en í venjulegu árferði. Vegna nægilegrar uppskeru í Rússlandi, Kanada og Ástralíu verður ekki skortur á korni í heiminum.

Sérfræðingar óttast að miklar breytingar gætu verið í vændum

Sérfræðingar óttast að þurrkar síðustu ára sé einungis viðvörn. Útreikningar úr umhverfisverkefni franska umhverfisráðuneytisins sýna að miklar breytingar séu í vændum. Næstu 50 ár er áætlað að hitastig muni hækka á bilinu 1,4 til 3 gráður. Á sama tíma er reiknað með að úrkoma minnki um 16 til 23 prósent. Vatnsrennsli í árfarvegum mun lækka um 10 til 40 prósent.

Methiti í Dauðadalnum í Kaliforníu

Nýlega mældist 54,4 stiga hiti í Dauðadalnum (Death Valley) í Kaliforníu í Bandaríkjunum en þetta er með hæstu mælingum sem mælt hafa á jörðinni. Mældist hitinn í þjóðgarðinum Furnace Creek á svæðinu. Ef mælingin er rétt er þetta hæsta hitastig sem mælt hefur á jörðinni síðan 1913 og hæsta hitastig nokkurn tíma í ágúst. Fyrri mæling átti sér stað í Dauðadalnum árið 1913 en þá mældist þar 56,7 gráðu hiti, en óvissa er um áreiðanleika mælingarinnar fyrir 107 árum síðan.

/ehg – nrk.no

Pinnabyssur og púðurskot

Boltabyssur

Skot í rotara

Kíktu inn á www.kb.is

BÚREKSTRARDEILD BORGARNESI

Egilsholti 1, 310 Borgarnesi
Sími 430 5500, www.kb.is

LANDSTÓLPI 20 ára

Hugum að **hausti**

Tæki til á lager og fleiri á leiðinni!

HiSpec SA-R 2600 - Verð: 4.349.000 + vsk

- 11.800L
- 11.000L dæla
- 8" barki
- Sjálfvirkur áfyllibúnaður
- Dekk: 800/65 R32

HiSpec SA-R 2600 - Verð: 4.349.000 + vsk

HiSpec SA-R 2600 - Verð: 4.349.000 + vsk

HiSpec SA-R 2600 - Verð: 4.349.000 + vsk

Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi
Sími 480 5600

VÉLAVAL
www.velaval.is

Kaupvangi 10, 700 Egilsstöðum
Sími 480 5610

Bændablaðið kemur næst út 24. september

FERÐA MALA STOFA
ICELANDIC TOURIST BOARD

FRAMKVÆMDASJÓÐUR FERÐAMANNASTAÐA AUGLÝSIR EFTIR UMSÓKNUM UM STYRKI FYRIR ÁRIÐ 2021

Framkvæmdasjóður ferðamannastaða fjármagnar framkvæmdir á ferðamannastöðum og ferðamannaleiðum í eigu eða umsjón sveitarfélaga og einkaaðila.

Sjóðnum er heimilt að fjármagna framkvæmdir er snúa að:

- Öryggi ferðamanna.
- Náttúruvernd og uppbyggingu.
- Viðhaldi og verndun mannvirkja og náttúru.
- Fjármögnun undirbúnings- og hönnunarvinnu sem er nauðsynleg vegna áðurgreindra framkvæmda.

Sjóðnum er ekki heimilt að:

- Bera rekstrarkostnað af mannvirkjum og vegna náttúruverndarsvæða eða annarra ferðamannastaða.
- Fjármagna framkvæmdir sem eru á landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum.

Gæði umsókna

Umsækjendur eru hvattir til að kynna sér vel þau lög og reglur sem um sjóðinn gilda og vanda umsóknir sínar í hvívetna. Umsækjendum er bent á að kynna sér gæðaviðmið sjóðsins sbr. gæðamatsblað ásamt frekari upplýsingum sem finna má á heimasíðu Ferðamálastofu www.ferdamalastofa.is/umsoknir.

Hvar ber að sækja um

Umsóknum skal skilað rafrænt í gegnum þjónustugátt Ferðamálastofu, www.ferdamalastofa.is. Þar er einnig að finna frekari upplýsingar um sjóðinn, skilyrði lánveitinga og umsóknarferlið.

Umsóknarfrestur

Umsóknartímabil er frá og með **8. september til kl. 12:00 á hádegi þann 6. október**. Umsóknir sem berast eftir þann tíma koma ekki til álita.

ATH! Breytt umsóknartímabil.

Geirsgata 9 | 101 Reykjavík | Sími 535 5500
Hafnarstræti 91 | 600 Akureyri | Sími 535 5500

Sparisjóður Norðfjarðar 100 ára

Hinn 1. september sl. voru liðin 100 ár frá því að Sparisjóður Norðfjarðar tók til starfa, en hann hefur borið nafnið Sparisjóður Austurlands frá árinu 2015. Hér á eftir verður stuttlega fjallað um sögu sjóðsins en hann er nú einn af fjórum sparisjóðum sem starfa í landinu. Sparisjóðir gegndu áður mikilvægu hlutverki við um land og voru þeir flestir rúmlega 60 talsins um 1960.

Sparisjóðum í landinu hefur farið ört fækkandi á liðnum árum og eru einungis örfáir eftir. Þeir hafa gegnt merkilegu hlutverki sem peningastofnanir, ekki síst fyrir sveitir landsins, þorp og bæi. Þar hafa þeir gjarnan verið og eru enn í lykilhutverki við að halda atvinnulífínu gangandi. Smári Geirsson hefur tekið saman sögu Sparisjóðs Norðfjarðar sem birt er á heimasíðu sjóðsins. Hafa kaflarnir verið að birtast allt þetta ár og munu halda áfram að birtast út árið. Þess má geta að Smári skrifaði líka 70 ára sögu sjóðsins sem kom út í bókarformi 1992. Hefur höfundur góðfúslega tekið saman eftirfarandi útdrátt úr þessum verkum sínum fyrir Bændablaðið til að gefa lesendum innsýn í þessa merkilegu sögu.

Íslenskar peningastofnanir eiga sér ekki langa sögu en tilkoma þeirra hafði mikil áhrif á allt athafna- og viðskiptalíf. Almennt voru peningar lítið í umferð á 19. öld og fram eftir 20. öldinni og stofnanir sem ávöxtuðu og lánuðu peninga ekki á hverju strái. Helstu lánastofnanir á þessum tíma voru í reynd verslanirnar sem jafnframt voru helstu atvinnufyrirtæki sjávarþorpanna og sinntu bæði útgerð og fiskvinnslu í ríkum mæli. Sjómenn, daglaunamenn og bændur lögðu aflahlut, vörur eða andvirði vinnu inn í verslun og þurftu í staðinn að taka út þær vörur sem verslunin hafði á boðstólum. Peningar komu sjaldnast við sögu í viðskiptum af þessu tagi. Þetta voru reikningsviðskipti og lánsverslun eða skuldaverslunarfyrirkomulag eins og oft var sagt.

Á Austurlandi voru það fyrst og fremst erlend áhrif sem leiddu til þess að peningar komust í umferð. Sauðasalan til Bretlands og síldveiðar Norðmanna á síðari hluta 19. aldar komu þarna við sögu og nokkru síðar fiskkaup Englendingans Pike Wards. Þessi breyting leiddi til þess að fyrsta austfirski peningastofnunin sá dagsins ljós þegar Sparisjóður Múlasýslna var stofnaður á Seyðisfirði árið 1868. Ekki varð þessi peningastofnun þó langlíf þar sem flest bendir til að henni hafi verið slitið árið 1874.

Sparisjóðurinn hefur verið til húsa á Egilsbraut 25 í Neskaupstað frá árinu 1978.

Mynd / Eva Steinunn Sveinsdóttir

Sparisjóðsstjórar og fjöldi starfsmanna

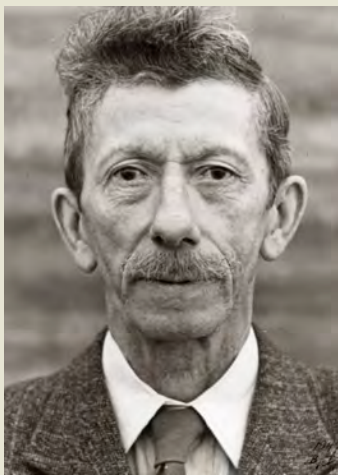
Festa hefur einkennt starfsemi sparisjóðsins alla tíð; stjórnarmenn hafa gjarnan setið lengi og á það sama við um sparisjóðsstjórana.

Í fyrstu sáu stjórnarmenn um rekstur sjóðsins en sérstakur forstöðumaður fyrir hann var fyrst ráðinn árið 1926. Einungis sex einstaklingar hafa gegnt starfi sparisjóðsstjóra og eru þeir eftirtaldir:

Tómas Zoëga 1926-1955
Jón Lundi Baldursson 1955-1976
Sigfús Guðmundsson 1976-1979
Ragnar Á Sigurðsson 1979-1988
Sveinn Árnason 1988-2004
Vilhjálmur G. Pálsson 2004-

Árið 1927 var fyrst ráðinn starfsmaður til sjóðsins við hlið sparisjóðsstjóra. Allt til ársins 1955 voru starfsmenn sjóðsins ýmist tveir eða þrír en þeim fjölgaði í fjóra um 1970. Seint á áttunda áratug tuttugustu aldarinnar tók starfsmönnum að fjölga verulega enda jukust þá umsvif sjóðsins og fjölbreytni starfseminnar fór vaxandi. Árið 1986 voru starfsmennirnir orðnir sjö, árið 1990 voru þeir orðnir níu og tólf árið 2000. Eftir það tók starfsmönnum að fækka, fyrst og fremst vegna tölvuvæðingar. Árið 2010 voru stöðugildi við sjóðinn 10,4 talsins og nú eru þau 6,3.

Bankastarfsemi teygði fyrst anga sína til Austurlands árið 1904

Tómas Zoëga var fyrsti sparisjóðsstjórinn.

Mynd / Björn Björnsson

Vilhjálmur G. Pálsson, núverandi sparisjóðsstjóri.

en þá kom Íslandsbanki upp útibúi á Seyðisfirði. Landsbankinn fylgdi

síðan í kjölfarið og stofnaði útibú á Eskifirði árið 1918. Norðfirskir kaupmenn og útgerðarmenn hófu þegar viðskipti við þessi útibú en vegna fyrirkomulags skuldaverslunarinnar hafði almenningur lítið af þeim að segja.

Sögur hafa varðveist um viðskipti norðfirskra kaupmanna við banka-útibúin á Seyðisfirði og Eskifirði en verslunarfyrirtækin þurftu mjög á þjónustu þeirra að halda meðal annars vegna fjárfestinga og fiskkaupa af erlendum skipum. Vegna viðskipta kaupmannanna við útibúin þurftu þeir oft að senda eftir peningum til Seyðisfjarðar og Eskifjarðar og þurftu sendimennirnir þá að fara á milli staða fótgangandi eða ríðandi og reyndar var einnig farið á skíðum yfir Oddsskarð til Eskifjarðar yfir vetrartímann. Þessar peningasendiferðir gátu verið hið mesta hættuspil en hjá þeim varð ekki komist.

Íbúar í ört vaxandi sjávarbyggð á Nesi í Norðfirði voru ósáttir við hve aðgengi að peningastofnunum var erfitt. Þeir sem fengust við rekstur af einhverju tagi fundu hvað sárast fyrir þessu en eins gætti óánægju á meðal almennings því ef menn áttu kost á að leggja til hliðar fáeinar krónur þá var það fyrirhafnarsamt að ávaxta fjármunina og nálgast þá þegar þeirra var þörf.

Aðdragandi stofnunar og stofnun Sparisjóðs Norðfjarðar

Það hlaut að koma að því að hugmynd um stofnun peningastofnunar á Norðfirði kæmi fram og samkvæmt fyrirbyggjandi heimildum hófst umræða um slíka stofnun innan Málfundafélagsins Austra.

Málfundafélagið Austri starfaði á Nesi í Norðfirði á árunum 1918-1929 og á fundum félagsins var fjallað um ýmis framfaramál byggðarlagsins. Á fundi í félaginu hinn 5. apríl árið 1919 var fyrst rætt um stofnun sparisjóðs og kom strax fram vilji fyrir því að félagið beitti sér fyrir stofnun hans.

Málfundafélagið kaus nefnd til að vinna að sparisjóðsmálinu og hóf hún þegar störf af miklum krafti. Hafist var handa við að safna ábyrgðarmönnum sem hver og einn ábyrgðist tiltekna upphæð fyrir væntanlegan sparisjóð. Ræddi nefndin við flesta „mektarmenn í hreppnum“ og voru undirtektirnar góðar. Samtals ábyrgðust ábyrgðarmennirnir 15.800 kr og var það álitin fullnægjandi upphæð fyrir væntanlegan sparisjóð.

Þegar sparisjóðsnefnd Austra hafði aflað ábyrgðarmannanna var hlutverki hennar lokið en ábyrgðarmennirnir hófust handa við að undirbúa starfsemi sparisjóðsins. Hinn 2. maí 1920 héldu ábyrgðarmennirnir formlegan stofnfund sparisjóðsins. Á fundinum voru samþykkt lög fyrir sjóðinn og samkvæmt þeim bar hann nafnið Sparisjóður Norðfjarðar. Þá var á stofnfundinum kjörin stjórn sjóðsins og hlutu eftirtaldir ábyrgðarmenn kjör í hana: Páll G. Þormar formaður, Ingvar Pálmason bókarí og Sigdór V. Brekkan gjaldkeri. Tilkynning um stofnun sjóðsins birtist síðan í Lögbirtingarblaðinu 2. september 1920.

Í fyrstu grein upphaflegra laga Sparisjóðs Norðfjarðar segir að sjóðurinn sé stofnaður til að geyma og ávaxta peninga fyrir íbúa Norðfjarðar en þó taki hann einnig geymslufé af utansveitarmönnum. Þá segir í lögnum að stjórnendur sjóðsins skuli eiga heimili í Neskaupstúni.

Nýkjörin stjórn hóf þegar að undirbúa starfrækslu sjóðsins og þurfti hún að hyggja að ýmsu. Á stjórnarfundum sem haldinn var 22. ágúst 1920 var ákveðið að sjóðurinn skyldi hafa opna afgreiðslu eina klukkustund í viku hverri og skyldi auglýsa opnunartímann.

Upphaf starfseminnar

Það var stór dagur í norðfirsku viðskiptalífi þegar Sparisjóður Norðfjarðar hóf starfsemi 1. september 1920. Þennan dag kl. 14 tók fyrsta peningastofnunin á Norðfirði til starfa og hafði hún fengið inni í símsstöðinni í húsinu Adamsborg í miðju Neskaupstúni. Stjórn sjóðsins var saman komin

Gámur er góð geymsla

Stólpi Gámar bjóða gáma-lausnir fyrir atvinnulífið - til leigu eða sölu

- þurrgáma
- hitastýrða gáma
- geymslugáma
- einangraða gáma
- fleti og tankgáma
- gáma með hliðaropnun

Einnig gámaús og salernishús frá **Containex**, færanlega starfsmannaaðstöðu frá **EuroWagon.dk**, gámar og vöruskemmur frá **BOS**, vörulyftur frá **Maber** og skemmur frá **Hallgruppen**.

Rakaskiljur og blásara frá **Heylo**, rykvarnarkerfi frá **ZIPWALL**, og parket- og vinilkippur frá **BULLET TOOLS**.

Stólpi Gámar

Óseyrarbraut 12 | 220 Hafnarfirði | Klettagörðum 5 | 104 Reykjavík

www.stolpigamar.is

í Adamsborg nokkru áður en viðskiptin hófust og sinntu stjómarmennimir afgreiðslustörfum.

Á fyrsta starfsdegi sjóðsins var lagt inn á 43 sparisjóðsbækur auk þess sem sjóðurinn keypti tvo víxla á 100 kr hvorn. Inn á sparisjóðsbækurnar var alls lagt 4039,05 kr þennan dag og voru upphæðirnar æði mismunandi eða frá 2 kr og upp í 1250 kr.

Sparisjóður Norðfjarðar þótti fara vel af stað og fljótlega sann- aðist að hér var um mikilvæga stofnun að ræða í byggðarlaginu. Sjóðurinn aflaði sér snemma trausts og þess vegna eflidist hann jafnt og þétt. Almennigur og smærri fyr- irtæki á Norðfirði gátu nánast haft öll sín viðskipti við sjóðinn þegar hann hafði fest rætur en stærri fyr- irtæki þurftu hins vegar áfram að nýta þjónustu banka og þá einkum útibús Landsbankans á Eskifirði. Fljótlega hóf sparisjóðurinn að gegna eins konar umboðshlutverki fyrir útibúið á Eskifirði og var þá til dæmis algengt að víxlar frá Landsbankanum væru fengnir fyrir milligöngu sparisjóðsins og þá var unnt að greiða þá og framlengja í sjóðnum. Ef norðfirskir atvinnurek- endur þurftu hins vegar á meiriháttar peningafyrirgreiðslu að halda eins og þegar ráðist var í bátakaup þá var nauðsynlegt að ganga á fund útibús- stjóra bankans á Eskifirði.

Sparisjóður Norðfjarðar byrjaði snemma að auglýsa þjónustu sína og hvetja fólk til að ávaxta sparifé sitt í sjóðnum. Frá fyrsta degi veitti sjó- ðurinn viðskiptavinum sínum víxillán og á árinu 1923 hóf hann að bjóða upp á hlaupareikningsviðskipti.

Eins og fyrr greinir var afgreiðsla sjóðsins í upphafi opin í eina klukkustund á viku, á miðvikudögum á milli kl. 14 og 15. Þegar á árinu 1921 var ákveðið að breyta opnunartímanum og lengja hann. Þá var afgreiðslan opin í tvo tíma á laugardögum og var það álitnið henta viðskiptavinum betur. Opnunartímanum var ekki breytt á ný fyrr en á árinu 1927 en þá var farið að hafa afgreiðsluna opna tvisvar í viku; á miðvikudögum og laugardögum á milli kl. 16 og 18.

Mikilvægi sparisjóðsins í byggðarlaginu

Tilkoma sparisjóðsins skipti miklu máli fyrir norðfirskt samfélag, bæði fyrir einstaklinga og fyrirtæki. Hægt og bitandi jókst fjölbreytni þeirra viðskipta sem sjóðurinn bauð upp á og kunnu viðskiptavinirnir vel að meta það. Sjóðurinn eflidist ár frá ári og var það í góðu samræmi við vaxandi athafnalíf í byggðarlaginu þar sem útgerð og fiskvinnsla gekk vel.

Þegar sparisjóðurinn hafði starf- að í um það bil áratug skall heims- kreppan mikla á með öllum þeim erf- iðleikum sem henni fylgdu. Kreppan

Sparisjóður Norðfjarðar hóf starfsemi í símsstöðinni í Adamsborg í Nesporpi fyrir 100 árum, eða 1. september 1920. Mynd / Skjala- og myndasafn Norðfjarðar

Afgreiðsla Sparisjóðs Norðfjarðar fyrir réttum 30 árum. Mynd / Ari Benediktsson

leiddi til þess að það hægði á vexti sjóðsins og einkenndust reyndar sum kreppuáranna af verulegum sam- drætti. Síðari heimsstyrjöldin batt enda á kreppuástandið og við tók efnahagslegt góðæri sem sparisjóð- urinn naut góðs af. Innlán í sjóðnum jukust og um leið jókst geta hans til útlána. Sparisjóðurinn átti mik- inn þátt í uppbyggingu atvinnulífs í byggðarlaginu og naut um leið góðs af bættum efnahag fyrirtækja og íbúa.

Tilkoma bankaútibús – endurskilgreining á starfssvæði

Lengi háði bæjarstjórn Neskaup- staðar baráttu fyrir því að bankaútibú yrði opnað í Neskaupstað, en tilkoma slíks útibús var álitin mikilvæg fyrir atvinnulífið í byggðarlaginu. Umræðan um mikilvægi bankaútibús endurtók sig með nokkru millibili og að því kom árið 1970 að viðræður við Landsbanka Íslands hófust fyrir

alvöru. Bankinn gerði í fyrstu yfirtöku á Sparisjóði Norðfjarðar að skilyrði fyrir því að útibú yrði sett á lagginnar. Að því kom árið 1974 að Landsbanki Íslands opnaði útibú í bænum en þá hafði hann horfið frá skilyrðinu um yfirtöku á sparisjóðnum.

Að sjálfsögðu hafði tilkoma útibús Landsbankans veruleg áhrif á starfsemi sparisjóðsins en engu að síður hélt sjóðurinn áfram öflugum starfi. Forsvarsmönnum sjóðsins var strax fullljóst að hvergi mætti slaka á þjónustunni því útibúið væri sterkur og býsna erfiður keppinautur. Til að standa vörð um hagsmuni sparisjóðanna í landinu hafði Samband íslenskra sparisjóða verið stofnað árið 1967 og átti sambandið eftir að styðja vel við bakið á sjóðunum í því samkeppnisumhverfi sem þeir bjuggu við.

Undir lok 20. aldarinnar hóf Sparisjóður Norðfjarðar að endur- skilgreina starfssvæði sitt. Farið

starfseminni öll árin og jókst eigið fé sjóðsins jafnt og þétt. Þegar kom fram á nýja öld einkenndist íslenskt efnahagslíf af nánast ævintýralegum uppgangi og hafði það skýr áhrif á starfsemi sparisjóðsins; innlán jukust mikið og einnig útlán.

Á þessum árum jókst hagnaður sparisjóðsins ár frá ári og fjárfesti hann meðal annars í hlutabréfum sem gáfu góðan arð þó ekki væru hlutabréfakaup sjóðsins jafn mikil og hjá mörgum öðrum fjármálastofnunum á þessum tíma. Á árunum 2006 og 2007 hófu utanaðkomandi fjárfestar að bjóða háar upphæðir í stofnfé sjóðsins en stofnfjáreigendurnir eða ábyrgðarmennirnir létu ekki freistast og enginn þeirra seldi.

Mörgum þótti staða efnahags- málanna á Íslandi á þessum tíma vera of góð til að vera sönn en að því kom að áfallið dundi yfir. Það gerðist í októbermánuði 2008, en þá hrundi

hið íslenska efnahagskerfi með grafalvarlegum afleiðingum fyrir fjármálastofnanir og samfélagið allt.

Sparisjóður Norðfjarðar tapaði miklu í hruninu en fljótlega var gripið til aðgerða til að forða sjóðnum frá þroti. Þess var farið á leit við ríkisvaldið að það kæmi að því að laga eiginfjárstöðu sjóðsins en þá var það skilyrði sett að sjóðurinn myndi sjálfur útvega fjármuni til að bæta stöðuna áður en til kasta ríkisins kæmi. Leitað var til sveitarfélagsins Fjarðabyggðar og fyrirtækja í Neskaupstað og ollu viðbrögðin ekki vonbrigðum. Þessari fjárhagslegu endurskipulagningu Sparisjóðs Norðfjarðar lauk árið 2010.

Á árinu 2011 fjallaði stjórn sjóðsins mikið um stöðu hans og komst hún að þeirri niðurstöðu að skynsamlegast væri að selja hann. Sparisjóðum hafði fækkað mikið og Samband íslenskra sparisjóða veikst að sama skapi þannig að hagsmunum stofnfjáreigenda, starfsfólks og viðskiptavina var álitnið best borgið með því að selja sjóðinn öflugum banka. Loks var ákveðið að auglýsa stofnfé sjóðsins til sölu í opnu söluferli en eftir könnunarviðræður við þrjá banka var fallið frá sölnni og hélt því sjóðurinn áfram starfsemi sinni.

Tillaga um að breyta sjóðnum í hlutafélag var lögð fram á aðalfundi sjóðsins árið 2015 og var tillagan samþykkt. Með samþykkt tillögunnar var nafni sjóðsins breytt í Sparisjóður Austurlands og þannig lögð áhersla á viljann til að líta á allt Austurland sem starfssvæði sjóðsins.

Góðæri, hrun og endurreisn

Rekstur Sparisjóðs Norðfjarðar gekk vel á síðasta áratug síðustu aldar. Á ár- unum 1990-2000 var hagnaður af

Sterkur sjóður og samfélagslega mikilvægur

Eftir hrunið var mikil vinna lögð í rekstrarlega og fjárhagslega endurskipulagningu sparisjóðsins og hefur rekstur hans gengið ágætlega á síðari árum. Þannig hefur hagnaður fimm ára af síðustu átta verið yfir 50 milljónir króna en í þrjú ár á bilinu 10-26 milljónir. Eigið fé sjóðsins hefur aukist jafnt og þétt og í árslok 2019 var það 922 milljónir króna og eiginfjárlutfallið 24,6%.

Sparisjóðirnir almennt hafa ávallt verið ötulir styrktaraðilar þeirra samfélaga sem þeir hafa starfað í og það á einnig við um Sparisjóð Austurlands. Í samþykktum sjóðsins er tekið fram að sjóðurinn skuli styrkja verkefni á sviði velferðar, menningar og íþróttá starfssvæði sínu ásamt því að styðja við atvinnulífið. Þá ber að nefna að frá árinu 2012 hafa verið í gildi lög um að sparisjóðir einir fjármálafyrirtækja skuli greiða 5% af hagnaði fyrir skatta í samfélagsstyrki og það hafa þeir gert með stolti. Á síðastliðnum átta árum hefur Sparisjóður Austurlands greitt um 25 milljónir króna í lögbundna styrki en þar fyrir utan hefur hann lagt mörgum góðum málum á starfssvæði sínu lið.

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

HUSQVARNA K 770
Sögunardýpt 12,5 sm

HUSQVARNA K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA DM 230

HUSQVARNA
Steinsagarblöð og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Margrét Jónsdóttir Njarðvík tók við keflinu í sumar sem rektor Háskólans á Bifröst:

„Bifröst hefur skyldum að gegna gagnvart nærumhverfi sínu og landsbyggðinni allri“

Skólahald í Norðurárdal í Borgarfirði má rekja allt aftur til ársins 1955 þegar Samvinnuskólinn flutti að Hreðavatni. Nú er boðið upp á nám á háskólastigi á staðnum. Háskólinn á Bifröst er fjölbreytt menntastofnun sem býður nemendum sínum upp á fræðslu, þekkingu og þjálfun í viðskiptafræði með ýmsum áherslum, auk viðskiptalögfræði og úrval félagsvísindagreina. Hlutverk skólans er að búa nemendur undir ábyrgðar-, forystu- og stjórnunarstörf í innlendu og alþjóðlegu samkeppnisumhverfi.

Samvinnuskólinn, Samvinnu-háskólinn, Viðskiptaháskólinn á Bifröst og Háskólinn á Bifröst eru ein og sama stofnunin. Framan af var skólinn deild innan Sambands íslenskra samvinnufélaga og í eigu þess, en frá 1990 hefur hann verið sjálfseignarstofnun. Skólinn hefur breyst mikið frá stofnun og hafa þær breytingar átt sér stað í takt við breyttar aðstæður og auknar menntunarkröfur samfélagsins. Í upphafi var um að ræða fárra mánaða nám, en í dag útskrifast nemendur skólans með BS- eða BA-gráðu eftir þriggja ára háskólanám eða meistaraþráðu eftir fimm ára nám en skólinn hóf kennslu á meistarastigi sumarið 2003.

Bygðamálin eigi að vera á dagskrá skólans

Í sumar tók nýr rektor við keflinu á Bifröst, Margrét Jónsdóttir Njarðvík, en hún er ættuð frá Fljótstungu í Hvítársíðu. Aðspurð segist hún hlakka mjög til að takast á við krefjandi störf við Háskólann á Bifröst. Hún taki við góðu búi en vissulega fylgi þó ætíð nýir síðir nýjum herrum.

„Ég vil efla tengsl Bifrastar og nærumhverfisins. Og bygðamálin eiga að vera á dagskrá skólans, þau eiga að fá sinn sess í kennslunni,“ segir hún.

Nýsköpun snýst ekki eingöngu um tölvur og tækni

„Bifröst hefur skyldum að gegna gagnvart nærumhverfi sínu og landsbyggðinni allri.“ Nú þurfi að stuðla að nýsköpun í dreifbýli sem Margrét segir að snúist ekki eingöngu um tölvur og tækni. Til að mynda þurfi að hjálpa öllum þeim er sinna framleiðslu og nýsköpun í dreifbýli að koma vörum sínum á markað.

„Þarna geti Háskólinn á Bifröst komið sterkur inn með sín góðu tengsl og þekkingu á viðskiptalífínu.“

Margrét nefndi einnig að henni þætti vænt um að fá tækifæri til að setjast í sama stól og séra Guðmundur Sveinsson, sem var fyrsti skólastjóri Samvinnuskólans eftir að skólinn flutti að Hreðavatni. Hún hafi kynnst Guðmundi sem nemandi við Fjölbautaskólann í Breiðholti en þann skóla stofnaði hann og mótaði eftir að hann lauk störfum á Bifröst. Alkunna er að Guðmundur var mikill skólamaður sem innleiddi nýjungar í menntun, m.a. efling starfs- og verk-náms. Í anda þeirra hugsjóna sem Guðmundur stóð fyrir telur Margrét mikilvægt að efla Háskólagáttina en hún býr nemendur sem ekki hafa stúdentspróf undir nám á háskólastigi.

„Úti um allt land eru hópar fólks sem ekki hafa lokið stúdentsprófi, Gáttin opnar þessu fólki nýja leið og með kröftugu fjarnámi er skólinn vel í stakk búinn til að stuðla að aukinni menntun úti í hinum dreifðu byggðum.“

Háskólinn á Bifröst er vel búinn og þar er veglegt íbúðarhúsnæði fyrir nemendur og kennara skólans og góð aðstaða fyrir fjölskyldufólk. Mynd / James Einar Becker

Margrét Jónsdóttir Njarðvík, rektor Háskólans á Bifröst, er hér lengst til vinstri á myndinni ásamt Þorbjörgu Valdísí Kristjánsdóttur, alþjóðafulltrúa skólans, og Halldóru Lóu Þorvaldsdóttur kennslustjóra. Mynd / GRJ

Vill efla byggðina á Bifröst

Margrét vill efla byggðina á Bifröst. Hún leggur ríka áherslu á að starfsfólkið búi á staðnum eða í nærliggjandi sveitum.

A dögunum réð hún tvo nýja stjórnendur að skólanum; tvær kraft-

miklar konur sem báðar búa í Borgarbyggð og þekkja vel til skólans, þær Halldóru Lóu Þorvaldsdóttur frá Brekkukoti í Reykholtssdal, sem ráðin var kennslustjóri, og Þorbjörgu Valdísí Kristjánsdóttur frá Laxholti í Borgarfirði, sem ráðin var alþjóða-fulltrúi.

Nýr kennslustjóri með sterkar rætur í Borgarfirði

Halldóra Lóa starfaði áður sem náms- og starfsráðgjafi við skólann. Halldóra situr einnig í sveitarstjórn Borgarbyggðar, þar sem hún er m.a. formaður byggðarráðs og

situr fyrir hönd sveitarfélagsins í stjórn Orkuveitu Reykjavíkur. Hún á sterkar rætur og stóran frændgarð í Borgarfirði; t.a.m. var Þórir Steinþórsson frá Gautlöndum langafi hennar en hann var lengi skólastjóri Héraðsskólans í Reykholti og sinnti því starfi samhliða búskap á staðnum. Hún er full tilhlökkunar að takast á við ný störf á nýjum vettvangi sem hún þekkir þó býsna vel.

„Reynslan úr námsráðgjöfinni er mér mjög dýrmætt veganesti þegar kemur að því að móta kennsluna í skólanum,“ segir hún. Mikilvægt sé að hafa í huga þarfar ólíkra nemenda enda hafi skólinn löngum verið í fararbroddi í innleiðingu og þróun nýrra kennsluhátta, t.d. sé skólaárinu skipt upp í lotur og fjarnám skólans sé öflugt. Allt stuðli þetta að því að hjálpa nemendum að takast á við krefjandi störf. Gott námsumhverfi skiptir miklu en það opnar nýjar leiðir fyrir fjölbreytta námshópa.

Fyrirverandi fóstara Keikó orðin alþjóðafulltrúi á Bifröst

Þorbjörg Valdís, jafnan kölluð Tobba, þekkir vel til alþjóðamála. Hún vann áður hjá Rannís og sem alþjóðafulltrúi á Hvanneyri. Áður en alþjóðamálin tóku yfir starfaði hún í fræðsludeild Fjölskyldu- og húsdýragarðsins.

„Þegar ég vann í Húsdýragarðinum var ég að reyna að prófa að búa annars staðar. En einn daginn þegar ég vann þar var hringt í mig og mér boðið að verða fóstara háhyrningsins Keikó sem þá hélt til í kví sinni í Vestmannaeyjum. Mitt hlutverk var að gefa honum, sjá um að hann fengi hreyfingu og félagslega þjálfun og vera talsmaður hans við fjölmiðla. Ég fylgdi honum eftir til Noregs þar sem hann dó úr lungnabólgu.“

Þrátt fyrir að Keikóæventýrið hafi verið heillandi var borgfirski taugin römm og Tobba flutti aftur heim í Laxholt. Vinnan með Keikó opnaði henni þó nýjar dyr og skapaði margs konar alþjóðlegar tengingar sem hún gat nýtt síðar í sínum störfum.

Tobba segir lífið á Bifröst líka vera ákveðið æventýri og undir það taka þær Halldóra og Margrét, sem áréttar jafnframt að mikilvægt sé fyrir okkur öll að lifa í vexti. Þar komi Bifröst sterk inn enda sé það markmið hennar og von að henni takist, í samvinnu við sitt fólk, að skapa á hverjum degi ný æventýri og að nemendur og starfsmenn nái að vaxa og dafna í tilsniðnum blómapottum sem henta hverjum og einum. /GRJ

Þorbjörg Valdís Kristjánsdóttir, alþjóðafulltrúi á Bifröst. Hér er hún með háhyrningnum Keikó fyrir flutning hans til Vestmannaeyja, þar sem hún var ráðin til að fóstara hann.

ÍSLAND ER LAND ÞITT

Sveitarfélagið Voga á Vatnsleysuströnd:
Landgræðslu- og skógræktarfélagið Skógfell
hlaut umhverfisviðurkenningu

Umhverfisnefnd Sveitarfélagsins Voga á Suðurnesjunum veitir árlega viðurkenningar til einstaklinga og fyrirtækja fyrir góða umhirðu um umhverfi sitt, hvort sem það er húsnæði, garðar eða annað. Í ár voru veittar viðurkenningar til fjögurra einstaklinga og einna félagasamtaka en það er Landgræðslu- og skógræktarfélagið Skógfell sem hlaut viðurkenningu fyrir metnaðarfullt starf í umhverfismálum.

Félagið var stofnað 23. júní 1998. Stofnfélagar voru um 40 talsins, en í dag eru félagsmenn um 50. Umráðasvæði félagsins er Háibjalli, sem er hamrabelti sunnan við Voga, en félagið er þar eigandi að 15 hektara landsvæði.

Kristján Karl Kay Frandsen og Freyja Rós Sveinsdóttir við gróðursetningastörf.

Elsa Kristín Kay Frandsen, 22 ára, ein af stofnfélagunum og jafngömul félaginu, með fullan bakka af plöntum, sem gróðursettar voru við Háabjalla en félagið gróðursetur árlega um 500 til 1.000 plöntur á svæðinu.

Félagið hugar ekki eingöngu að gróðri, uppgræðslu og plöntun heldur einnig þáttum sem lúta að bættu mannlífi og betra samfélagi í Vogum. Þá hefur það viðhaldið skóginum í Háabjalla þar sem gróðurreitir hefur stækkað undanfarin ár auk þess að græða upp gróðurvana svæði.

Á Háabjalla hafa verið haldnir tónleikar og þar hefur verið tekið á móti útskriftarnemendum leikskólans Suðurvalla úr Vogunum, sem

Oktavía J. Ragnarsdóttir, formaður Skógfells, en hún heldur hér á barnabarni sínu, lðunni Helgu Bjarnadóttur Wium. Oktavía segir að umhverfisviðurkenning Sveitarfélagsins Voga blási félaginu byr í brjosti og muni félagið halda ótrautt áfram að vera samfélags- og gróðurvænt félag og bæta með því umhverfið og bæjarbraginn.

gróðursetja tré. Skógfell hefur, í samstarfi við íþróttafélagið Þrótt, gróðursett við íþróttasvæði bæjarins og unnið með Kvenfélaginu Fjólu að fegrun Aragerðis í Vogum.

„Skógfell er samfélags- og gróðurvænt félag sem bætir á metnaðarfullan hátt umhverfið og bæjarbraginn. Starfsemi félagsins er eftirtektarverð og öðrum til eftirbreytni,“ segir m.a. á viðurkenningarskjalinu, sem félagið fékk. /MHH

Styrkir til þróunarverkefna í garðyrkju, nautgriparækt og sauðfjárrækt

Framleiðnisjóður landbúnaðarins auglýsir eftir umsóknum um styrki til rannsókna- og þróunarverkefna í **garðyrkju, nautgriparækt** og **sauðfjárrækt** samkvæmt reglugerð um almennan stuðning við landbúnað nr. 1260/2018.

Í **garðyrkju** eru styrkhæf ráðgjafarverkefni, kynningarverkefni, rannsókna- eða tilraunaverkefni, vöruþróunarverkefni og endurmenntunarverkefni.

Í **nautgriparækt** eru verkefni styrkhæf sem talin eru styrkja íslenska nautgriparækt og fela í sér rannsóknir og/eða þróun.

Í **sauðfjárrækt** eru verkefni styrkhæf sem talin eru styrkja íslenska sauðfjárrækt og falla undir það að vera kennsla, rannsóknir, leiðbeiningar og/eða þróun í sauðfjárrækt.

Reglur um styrkina og umsóknareyðublöð er að finna á **www.fl.is/throunarfe**, eingöngu er tekið við umsóknum á eyðublöðunum sem þar er að finna.

Umsóknum skal skilað á rafrænu formi á netfangið **fl@fl.is** og með hefðbundnum pósti til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Hvanneyri 311 Borgarnes.

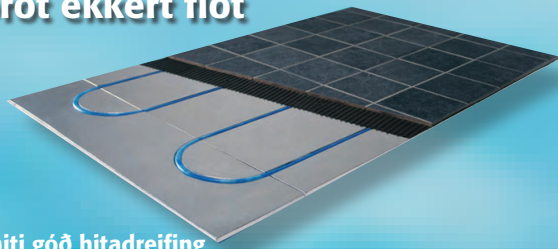
Umsóknarfrestur er til og með 1. október n.k.

Nánari upplýsingar veitir Sigríður Bjarnadóttir, framkvæmdastjóri Framleiðnisjóðs landbúnaðarins; **sigridur@fl.is**.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins
Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnesi
Sími 430-4300

Gólfhitakerfi
Ekkert brot ekkert flot

- Þægilegur hiti góð hitadreifing
- Hítasveiflur / Stuttur svörunartími
- Aðeins 12mm þykkar hitadreifiplötur
- Fljótlegt að leggja
- Ekkert brot ekkert flot
- Dreifiplötur límdar beint á gólfíð
- Gólfefni lagt beint á dreifiplötur (flísar, parket)
- Hentar vel í eldra húsnæði jafnt sem ný hús og sumarhús
- Flooré gólfhitakerfi er einfalt, fljótlegt og þægilegt

Skemmuvegur 10 (blá gata) 200 Kópavogur
Sími 567 1330 Fax 567 1345 www.hringas.is

Hringas ehf.

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300

Vantar þig heyrnartæki?

Heyrnarmælingar, ráðgjöf og heyrnartækjapjónusta

Opn S eru ný tegund heyrnartækja frá Oticon sem hjálpa þér að heyra margfalt betur í fjölmenni og klið. Þú getur fengið Opn S með endurhlaðanlegum rafhlöðum. Heyrnartækni hefur um árabil veitt þjónustu víðs vegar á landsbyggðinni. Í september bjóðum við upp á heyrnarmælingar, ráðgjöf og þjónustu á eftirfarandi stöðum:

Akureyri | Borgarnes | Egilsstaðir | Reykjanesbær | Sauðárkókur | Selfoss | Vopnafjörður

Bókaðu tíma í síma 568 6880 eða á www.heyrnartaekni.is

Heyrnartækni | Glæsibæ | Álftheimur 74 | 104 Reykjavík | Landsbyggðapjónusta | Sími 568 6880

Olíur og glussi Tilboð!

á flestar gerðir dráttarvéla, bíla og tækja.

Bændaglussinn 426 glussi / JD68 20 lítrar 12.735 + vsk. og við sendum frítt til þín!

AB varahlutir 567 6020 | ab.is

Keflavík | Selfoss | Reykjavík | Akureyri | Egilsstaðir

Íslenska sporthýsið Mink Camper: Haldið í nostalgíu útileguferða

Íslenska sporthýsið Mink Camper hefur fengið góðar viðtökur frá því að það kom fyrst á markað fyrir fimm árum og nær fyrirtækið vart að anna eftirspurn.

Myndir / Mink Camper

Erla Hjördís
Gunnarsdóttir
ehg@bondi.is

Það hefur verið ævintýrlegur vöxtur á framleiðslu íslenska sporthýsisins Mink Camper frá stofnun fyrirtækisins fyrir fimm árum. Svo virðist sem hið léttu og lipra minkahýsi, sem kemst um nánast öll fjöll og firnindi og til allra áfangastaða, falli vel í kramið hjá ferðamönnum. Nú er svo komið

að til að anna eftirspurn hyggst fyrirtækið flytja framleiðsluna til Lettlands síðar á árinu, enda selst hvert hýsið upp á fætur öðru.

Ólafur Gunnar Sverrisson er stofnandi og einn eigandi fyrirtækisins. Hann er trébátasmiður að mennt en lærði jafnframt iðn- og keramikhönnun. Hann hefur alla tíð verið viðloðinn hönnun og listir sem jafnframt voru mikilvægir þættir við þróun og smíði Mink Campers-sporthýsanna. Ólafur er jafnframt einn stofnenda Íshúss Hafnarfjarðar, sem er einkaframtak þar sem boðið

er upp á vinnuáðstöðu fyrir hönnuði og listamenn. Mink Campers er einmitt staðsett í sama húsnaði og Íshúsið, gömlu frystihúsi við smábáthöfnina í Hafnarfirði.

„Hugmyndin er í raun upprunalega sprottin frá Óskari vini mínum, sem er húsasmiður, en hann sendi mér mynd af amerísku hjólhýsi sem kallast Tear Drops og kom á markað fljótlega eftir seinni heimsstyrjöldina. Það var heimasmiðað bílskúrsverkefni og er töluvert til af þessum dropum, eða Tear Drops, í Bandaríkjunum enn í dag. Hugmyndin var síðan að velast

Ólafur Gunnar Sverrisson er stofnandi og einn eigenda fyrirtækisins Mink Campers, sem framleiða íslenskt sporthýsi sem kemst á nánast hvaða áfangastað sem er.

um í hausnum á mér í töluverðan tíma og ég ræddi þetta í nokkur ár við frænda minn, Kolbein Björnsson, sem var þá búsettur í San Francisco,” segir Ólafur.

Byggt á gamalli hugmynd

„Þetta var í kringum 2011 sem hugmyndin var að fæðast en ég og frændi minn hugsuðum

„Hugsunin er einfaldleikinn, vagninn samanstendur af björtu innra rými með þægilegri 140x200 svefndýnu og stórum loftglugga en að utanverðu er eldunaraðstaða með kæliboxi,“ segir stofnandi og eigandi Mink Campers, Ólafur Gunnar Sverrisson.

hýsín í byrjun eingöngu sem leigumöguleika, það er, við ætluðum aldrei að fara að framleiða hjólhýsi og selja til almennings heldur einungis til að leigja. Við hugsuðum að þannig gætum við í raun elferðamannastrauminn hvert sem er í heiminum. Við vildum aðvelda fólki að fara í útleigu og lögðumst því í mikla vinnu við að nútímavæða gömlu hugmyndina um dropann en við vildum halda í gömlu nostalgíuna við að fara í útleigu. Þannig að við hugsuðum til baka hvað það var sem gerði útilegur skemmtilegar. Jú, það þurfti að sækja vatn í lækinn og þess vegna erum við ekki með vatnstanka í Minknum sem dæmi. Hugsunin er einfaldleikinn, vagninn samanstendur af björtu innra rými með þægilegri 140x200 svefnðýnu og stórum loftglugga en að utanverðu er eldunaraðstaða með kæliboxi. Svo er hægt að bæta við Webasto-hitakerfi, sólarrellu og Bose-hátalarakerfi. Ég vil þó taka fram að við erum ekki í samkeppni við hjólhýsi og húsbíla heldur viljum við mun frekar tengja okkur við tjaldútileguna og áherslan er á útivist og þetta á að vera meira tjaldflúgurinnur,“ útskýrir Ólafur og segir jafnframt:

„Fyrstu fjögur árin vorum við eingöngu í útleigu og komumst að því að um 15% prósent af viðskiptavinum okkar höfðu aldrei farið í útilegu áður. Eitt frumskilyrðanna hjá okkur

við hönnun og smíði hýsanna var að þau yrðu að þola nánast hvað sem er og geta verið í stanslausri notkun.

Vagninn mátti ekki hristast í sundur á íslenskum malarvegum og hann yrði að þola vind og rok. Þó að Minkurinn Camper sé mjög léttur, nettur og lítill, þá þolir hann vel íslenska rokið, á meðan flestir aðrir aftanívagnar þola í raun ekki meira en um 15 metra á sekúndu. Minkurinn er hugsaður fyrir náttúruunnendur, fólk sem vill komast á afskekktu staði með vagninn í eftirdragi og geta upplifað náttúruna og til dæmis stundað sína útivist og útiveru hvar og hvenær sem er.“

*Samsuða hönnuða
úr ólíkum áttum*

Fyrstu sporthjólhýsin komu á markað árið 2015 og hingað til hefur fyrirtækið framleitt 26 vagna sem selst hafa hérlandis og erlendis.

„Við höfum gert mismunandi útgáfur af frumgerðinni og erum núna komin niður á endanlega útgáfu. Nú felst þróunarvinnan í að vinna með hönnun ýmissa aukahluta eins og fortjöld og fleira. Við munum jafnvel hanna minni útgáfu af Mink Camper.

Í ferlinu höfum við sankað að okkur rúmlega 10 hönnuðum sem hafa komið að þróunarvinnunni á mismunandi stigum. Þetta er því samstarfsverkefni margra ólíkra aðila. Við vilðum gera hjólhýsi með skandinavísku og nútímalegu útliti sem myndi höfða fagurfræðilega til fólks. Hann á að lita svalur út aftan í hvaða bíl sem er þegar þú ert að draga hann. Við þrófuðum mismunandi liti í rammann en enduðum á gula litnum því frá náttúrunnar hendi er guli liturinn fyrsti liturinn sem fólk tekur eftir, einn grunnlitanna þriggja, og hann kallar fram hlýju. Litur sólarinnar og gleðinnar. Það er líka engin tilviljun að umferðarskilti og vinnuvélar eru fyrirleitt gult á litinn þar sem hann vekur athygli.“

Birgjar fyrirtækisins eru í Evrópu en undirvagninn kemur frá Þýskalandi, plastið er stept í Bretlandi og glerið kemur frá Hollandi. Framleiðslan fer fram í Hafnarfirði, þar sem hvert og eitt hýsi er sett saman.

„Eftirspurnin eftir kaupum hefur verið ofboðsleg þannig að við ákváðum að hvíla aðeins leigubúðinn. Við höfum þurft að fara í endurhönnun og gera hýsið framleiðsluvænna en til stendur að hefja fjöldaframleiðslu fljótlega í Lettlandi. Við höfum þurft að setja þau áform í biðstöðu vegna heimsfaraldursins en reiknum með að geta hafið framleiðslu þar í október. Þá færumst við nær því að geta annað eftirspurn og afkastagetan verður mun meiri.“

Samstarf við bændur

Megnið af fyrirspurnum sem fyrirtækið fær kemur utan úr heimi en frá byrjun hafa hátt í 10 þúsund aðilar haft samband vegna áhuga á Minknum.

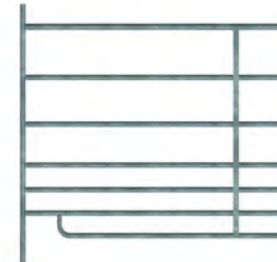
„Viď erum meď 20 hýsi í smíďum

núna en þau eru öll uppseld og fara til Noregs, Hollands og Frakklands. Einnig er önnur 20 hýsa pöntun uppseld og eitthvað af því fer hér á innanlandsmarkað. Þeir sem eru áhugasamir fyrir því að fá sér Mink, eins og fyrir næsta sumar, þurfa að vera snarir í snúningum að panta þar sem við

framleiðumaðeins upp í pantanir eins og er," segir Ólafur, og aðspurður um nafnið á sporthýsinu útskýrir hann:

„Minkurinn er útsjónarsamur einfari, hann ferðast ekki í hópum og fer sínar eigin leiðir. Við viljum dreifa ferðamönnum sem mest um allar sveitir og hluti myndarinnar að nafninu er líka vísun í minkagreni. Við myndum gjarnan vilja koma á meiru samstarfi við bændur sem hafa upp á afþreyingu og þjónustu að bjóða. Við kæmum ferðamanninum á staðinn með gistinguna en hann kaupir upplifun, afþreyingu, skemmtun og þjónustu af heimafólkinu. Eftir þessu eru flestir ferðamenn að sækjast, hinni svokölluðu svæðisbundnu upplifun án mannmergðar en einnig hægilegum ferðamáta.“

Haust í Líflandi

LÍFLAND SÖLUDEILD
BRÚARVOGI 1-3
SÍMI: 540 1100
lifland@lifland.is

REYKJAVÍK
LYNGHÁLSI 3
SÍMI: 540 1125

**AKUREYRI
ÓSEYRI 1
SÍMI: 540 1150**

BORGARNESI
BORGARBRAUT 55
SÍMI: 540 1154

**BLÖNDUÓSI
EFSTUBRAUT 1
SÍMI: 540 1155**

**HVOLSVELLI
ORMSVELLI 5
SÍMI: 487 8888**

Á Hverabakka II á Flúðum er stunduð ylraekt í gróðurhúsum og útiræktun einnig í nokkru magni:

Eini íslenski garðyrkjubóndinn sem ræktar sellerí til sölu í stórmörkuðum

– Stefni í ágæta uppskeru úr útiræktuninni

Á Hverabakka II á Flúðum reka þau Þorleifur Jóhannesson og Sjöfn Sigurðardóttir garðyrkjustöðina Gróður ehf. Í dag er aðal-umfang ræktunarinnar ylraekt á tómategund sem er á milli kirsu-berjatómata og plómutómata – og þau kalla Sólskinstómata. Rætur ræktunarinnar á Hverabakka liggja hins vegar að mestu í útiræktun grænmetis og hafa þau alla tíð verið atkvæðamikil á þeim vettvangi með fjölbreytta ræktun. Þorleifur segir að útlit sé fyrir ágæta uppskeru þegar á heildina sé lítið, en mest ræktar hann af blómkáli á ökrum sínum.

„Megnið af okkar ylraekt er hins vegar í þessum tómtegundum okkar sem eru af tegundinni „cherry-plum“ og við byrjuðum með fyrir svona sjö til átta árum. Við erum líka með kirsu-berjatómata og hefðbundna tómata í smáum stíl,“ segir Þorleifur.

Kennslan vék fyrir garðyrkjunn

„Forsagan að því að við gerumst garðyrkjubændur er nú sú að við komum hingað á Flúðir sem kennarar við grunnskólann,“ segir Þorleifur. „Pabbi Sjafnar, Sigurður Tómasson, stofnaði í rauninni þessa garðyrkjustöð árið 1944 ásamt nokkrum öðrum. Hún var reist hér á bakkanum fyrir ofan upphaflega. Hann starfaði sjálfur við stöðina, keypti hana síðan og fluttist hér niður á eyrina við Litlu-Laxá.

Við byrjuðum í útirækt á sumrin og fengum aðstöðu hjá Sigurði. Á endanum tók svo garðyrkjan alveg yfir hjá mér og ég hætti að kenna þegar ég hafði eignast stöðina og var kominn með fólk í vinnu. En það var í raun ekki grundvöllur fyrir því að helga sig þessu að fullu fyrr en það var hægt að rækta allt árið um kring við lýsingu.

Núna er þetta þannig – eftir að

Sellerið skorið. Það er mjög hægvaxta og þarf þrjá góða sumarmánuði til að verða fullvaxta.

Myndir / smh

ég fór að draga aðeins saman – að þá er ég með tíu manns í vinnu seinnipart sumars en sex á vetur.

Gott starf hjá SFG við nýtingu hráefnis

Þorleifur er stjórnarmaður í Sölu-félagi garðyrkjumanna (SFG) og leggur því stoltur sínar afurðir þar inn. Hann segir gott starf vera unnið þar um þessar mundir varðandi nýtingu á hráefni sem áður var bara hent. „Af ýmsum ástæðum líta afurðirnar ekki allar þannig út að hægt sé að selja þær sem fyrsta flokks í verslunum. Hér áður fyrr var útlitsgölluðu grænmeti einfaldlega hent, en nú er þetta miklu

Þorleifur Jóhannesson, garðyrkjubóndi á Hverabakka II, hyggst selja stöðina.

betur nýtt. Annars flokks grænmeti er nú líka lagt inn til SFG sem notar það í sína góðu framleiðslu. Innan vébanda þess er talsvert umfangsmikil matvælaframleiðsla; bæði hráefnis- og vöruframleiðsla fyrir eldamennsku en eins er þar rekið dótturfyrirtækið Matartíminn, sem sérhæfir sig í að útbúa tilbúna mál-tíðir, til dæmis fyrir skólamáttu-neyti.“

Ylraektin utan dyra

Nokkuð var um hér áður fyrr að garðar voru hitaðir upp með hitaleiðslum en því var hætt þar sem farið var að færa ræktunarsvæðin reglulega til, meðal annars til að hvíla lönd og þurfa síður að nota illgresiseyði í slíkum löndum sem vanalega fyllast af arfa og illgresi eftir smá tíma. Þorleifur segir að þau njóti hins vegar góðs af því að hluti af ræktunarlandinu liggi á eins konar hitahellu sem geri það að verkum að hann er nokkuð á undan öðrum með ræktun sína. „Ég er alveg hálfum mánuði á undan öðrum að senda frá mér fyrstu uppskeru af þessum sökum.

Við sendum frá okkur fyrstu blómkálssendinguna um miðjan júlí og munum senda frá okkur alveg þangað til það fer að frysta,“ segir Þorleifur.

Framlegðin valdi blómkálið

„Við erum einnig með dálítið af kínakáli, spergilkáli – og sellerí núna aftur. Við vorum með mun

meira af kínakálinu hér áður fyrr, en þegar ég fór að rýna í framlegðina sem var af þessum tegundum þá var það auðvelt val að velja blómkálið sem aðaltegund fyrir útiræktunina. Við erum líka með sellerí í sumar eftir tveggja ára pásu.

Sellerið er annars mjög hægvaxta tegund. Við verðum að planta því út eins snemma og hægt er, þó þannig að það sé víst að ekki verði næturfrost – oftast í kringum mánaðamótin maí-júní. Svo setjum við dúk yfir strax. Það er svo uppskorið í byrjun ágúst og fram í september. Sellerið okkar hefur verið mjög vinsælt og við í raun ekki haft undan að senda frá okkur í verslanir. En því fylgir dálítill vinna við snyrtingu og þvott.“

Með stöðina á sölu

„Núna verð ég með á bilinu 15–20 tonn af blómkáli, 7 tonn af kínakáli og sellerímagnið gæti verið um fimm tonn,“ reiknar Þorleifur snögglega út. „Þetta er svona það sem ég get ímyndað mér núna, en það veltur auðvitað dálítið á tíðarfarinu fram undan.“

Þegar hann er spurður hvort hann gæti hugsað sér að bæta í selleríframleiðsluna kemur hik á hann, en svo segir hann frá því að garðyrkjustöðin sé til sölu og hafi verið í rúmt ár. „Staðan hérna hjá okkur er þannig að við viljum fara að hætta þessu, börnin okkar eru á kafi í einhverju öðru og því ekki líkleg til að taka við af okkur. Ég verð 65 ára á þessu ári og ætla ekki að vera í þessu mikið lengur og tel rétt að selja meðan allt er í fullum rekstri. Ef maður er í svona útirækt þá fer sumarið alveg í að sinna henni – maður kemst lítið frá. En þetta er mjög gefandi og spennandi ræktun og ég held að það séu mörg tækifæri í greininni rétt handan við hornið,“ segir Þorleifur.

Erfið nýliðun í garðyrkjunn

Spurður um hvort tilboðin í stöðina komi frá fólki sem er fyrir í greininni segir Þorleifur að svo sé ekki endilega. „Að vísu tengist fólk á bak við einhver tilboðin inn í garðyrkjuna en ég held það megi segja samt að þetta séu allt nýliðar. Það er ánægjulegt samt að finna að áhugi er til staðar.

Það er reyndar allt annað en auðvelt fyrir ungt fólk að komast inn í garðyrkjuna eins og búskap almennt – þetta er svo gríðarlega mikil fjárfesting. Garðyrkjustöðvum, eins og bújörðum, hefur fækkað og þær stækkað og þar af leiðandi orðið dýrari.

Styrkja- og lánakerfið hefur ekki verið hagstætt fyrir nýliðun í greininni. En kannski er eitthvað að rofa til; mér skilst að Bygðastofnun ætli að fara að veita lán – jafnvel allt að 90 prósentu nýliðunarlán. Það myndi breyta miklu. Svo virðist líka vera að stjórnvöld séu að verða aðeins meira meðvituð um að þessi grein skipti einhverju máli og einhvers virði sé að framleitt sé grænmeti innanlands,“ segir Þorleifur. Hann vísar þar til nýlegrar endurskoðunar garðyrkjusamningsins – þar sem gert er ráð fyrir auknu fjárframlagi ríkisins til greinarinnar í því skyni að auka innlenda framleiðslu um 25 prósent á næstu þremur árum. „Það er gott og blessað að það sé verið að auka styrki og hvetja til aukinnar framleiðslu í greininni, en það verður jafnframt að huga að

EIGUM NOKKRAR VALTRA DRÁTTARVÉLAR Á TILBOÐSVERÐI!

Valtra T234 D
Valtra N134 A
Valtra N114 EH5
Valtra N154 EA

JÖTUNN
 LANDBÚNAÐARDEILD AFLVÉLA

Austurvegi 69 // 800 Selfoss // 480 0400 // jotunn.is // jotunn@jotunn.is

Sólskinsstómatarnir frá Hverabakka eru vinsælir.

Nýuppskornir blómkálshaugar á leið til neytenda.

Því að eðlileg endurnýjun verði þar og ungu fólki gert kleift að komast inn í greinina.

Við erum hér langflest á Flúðasvæðinu sem erum í útiræktun á Íslandi og eigum það flest sameiginlegt að vera á sjötugsaldri. Ég hef snarminnkað við mig að undanfögnu í umfangi og það sama á við um fleiri hér,“ bætir hann við.

Góður meðbyr með íslensku grænmeti

Þorleifur telur að stjórnvöld þurfi að hjálpa áhugasömu fólki betur að komast inn í greinina. „Markaðurinn er fyrir hendi, góður meðbyr með íslenska grænmetinu og mikil jákvæðni í garð greinarnnar. Það eru örugglega einhverjir sem vilja fara í þetta – en það er nánast enginn möguleiki fyrir þann til dæmis sem er nýútskrifaður úr garðyrkjunámi en á ekki mikið fjármagn til að hefja eigin ræktun og rekstur. Núverandi nýliðunarstyrkir eru mjög takmarkaðir og gera stífar kröfur – eins og þetta blasir við mér hafa þeir engan veginn virkað og mér skilst að það sé afar sjaldgæft að fólk fái fulla nýliðunarstyrki.

Á landinu eru mjög miklir ónýttir möguleikar í útiræktun – og reyndar líka í inniræktuninni. Fólk er loksins farið að byggja og stækka við sig, en óvissan um framtíðina og stuðning ríkisins var of mikil til að fólk hætti sér út í miklar fjárfestingar.

Nýr samningur ríkisins við garðyrkjuna leysti úr læðingi uppsafnaða þörf til að byggja því það hafði lengi legið ljóst fyrir að eftirspurnin var til staðar.

Vonandi mun það sama vera upp á teningnum með útiræktunina og hún muni aukast og dafna um ókomin ár.“ /smh

Jörð til sölu

Til sölu er jörðin Reynhólar, Húnaþingi vestra.

Jörðin, sem staðsett er á austanverðum Hrutafjarðarhálsi, er talin vera ca. 900 hektarar að stærð. Jörðin er mikið gróin og skjólsæl og er í ca. 15 kílómetra fjarlægð frá Hvammstanga. Búskapur hefur verið á jörðinni.

Á jörðinni er steinsteypt hlaða, byggð árið 1970, steinsteypt fjárhús fyrir 450 fjár með vélgengum kjallara, byggð árið 1978 og gamalt íbúðarhús frá árinu 1952.

Góð silungsveiði er í Grensvatni sem tilheyrir jörðinni. Möguleiki er á heitu vatni frá nærliggjandi hitaveitu.

Óskað er eftir tilboðum í eignina en allar nánari upplýsingar um eignina gefur Jóhannes Björnsson í síma 451-2910.

Grafa á gamla genginu

Sýningarvél til sölu

Kato HD27 V4

- Vél Shibaura 13,6KW
- Þyngd 2805kg
- Ökumannshús með miðstöð og útvarpi
- Gúmmibelti: Bridgestone
- 1300mm dipper (long arm)
- Ýtublað 1550mm x 380mm
- Vöklvalagnir fyrir aukabúnað
- Hraðtengi (handvirk): Cangini
- 3x skóflur: 330mm, 600mm & 1000mm
- Ljós og blikkljós

Ásafl ehf.
Hjallahrauni 2 220 Hafnarfirði
Sími: 562 3833
Opíð 8:30 – 17 virka daga
asafl@asafl.is

Bændablaðið

á **bbl.is** og líka á **Facebook**

OPÍÐ
MÁN.-FIM. 8-18
FÖS. 8-17

REKSTRARLAND

OPNUM NÝJA VERSLUN Á SELFOSSI

Í Rekstrarlandi fást gæðavörur fyrir heimili, einstaklinga, fyrirtæki, iðnað, landbúnað og sjávarútveg. Rekstrarland - léttir þér lífið

Suðvesturland

Fossvallarétt við Lækjarbotna (Rvk/Kóp)	sunnudaginn 13. sept. kl. 11.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	sunnudaginn 13. sept. kl. 13.00
Kjósarrétt í Kjós	sunnudaginn 13. sept. kl. 15.00, seinni réttir sun. 27. sept. kl. 15.00

Vesturland

Amarhólsrétt í Helgafellssveit	sunnudaginn 20. sept. kl. 11.00
Bláfeldarrétt í Staðarsveit, Snæf.	laugardaginn 26. sept.
Brekkurétt í Norðurárdal, Mýr.	sunnudaginn 13. sept., seinni réttir sun. 27. sept.
Brekkurétt í Saurbæ, Dal.	sunnudaginn 20. sept. kl. 11.00, seinni réttir sun. 4. okt. kl. 13.00
Fellsendarétt í Miðdölum, Dal.	sunnudaginn 13. sept. kl. 14.00, önnur rétt mán. 21. sept. kl. 14, þriðja rétt sun. 27. sept. kl. 14.00
Flekkudalsrétt á Fellsströnd, Dal.	laugardaginn 19. sept., seinni réttir lau. 3. okt.
Fljótstungurétt á Hvítársíðu, Mýr.	laugardaginn 12. sept. og sun. 13. sept.
Fróðárrétt í Fróðárhreppi	laugardaginn 19. sept.
Gillastaðarétt í Laxárdal, Dal.	sunnudaginn 20. sept. kl. 12.00, seinni réttir sun. 4. okt. kl. 16.00
Grafarrétt í Breiðuvík, Snæf.	laugardaginn 26. sept.
Grímsstaðarétt á Mýrum, Mýr.	þriðjudaginn 15. sept., önnur rétt mán. 28. sept., þriðja rétt mán. 5. okt.
Hellnarétt í Breiðuvík, Snæf.	laugardaginn 26. sept.
Hítardalsrétt í Hítardal, Mýr.	mánudaginn 14. sept., önnur rétt sun. 27. sept., þriðja rétt mán. 5. okt.
Hornsrétt í Skorradal, Borg.	sunnudaginn 13. sept. kl. 13.00
Hólmarétt í Hörðudal, Dalabyggð	sunnudaginn 13. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 27. sept. kl. 10.00
Hrafnkelsstaðarétt í Grundarfirði	laugardaginn 19. sept., seinni réttir lau. 3. okt.
Kaldárbakkarétt í Kolb., Hnappadalssýslu	✓ sunnudaginn 6. sept.
Kirkjufellsrétt í Haukadal, Dal.	laugardaginn 12. sept., seinni réttir lau. 26. sept.
Klofningsrétt í Bervík, Snæf.	laugardaginn 26. sept.
Langholtsrétt í Eyja- og Miklaholtshr.	föstudaginn 25. sept. kl. 16
Ljárskógarétt í Laxárdal, Dal.	laugardaginn 12. sept.
Mýrar í Grundarfirði	laugardaginn 19. sept., seinni réttir lau. 3. okt.
Mýrdalsrétt í Hnappadal	þriðjudaginn 22. sept., seinni réttir sun. 11. okt.
Nesmelsrétt í Hvítársíðu, Mýr.	✓ laugardaginn 5. sept.
Núparétt í Melasveit, Borg.	sunnudaginn 13. sept. kl. 13.00, seinni réttir lau. 26. sept.
Oddsstaðarétt í Lundarreykjadal, Borg.	✓ miðvikudaginn 9. sept., seinni réttir sun. 4. okt.
Ólafsvikurrétt í Ólafsvík, Snæf.	laugardaginn 19. sept.
Ósrétt á Skógarströnd, Dal.	föstudaginn 2. okt. kl. 10.00
Rauðsgilsrétt í Hálsasveit, Borg.	sunnudaginn 20. sept., seinni réttir sun. 4. okt.
Reynisrétt undir Akrafjalli, Borg.	laugardaginn 19. sept.
Skerðingsstaðarétt í Hvammsveit, Dal.	sunnudaginn 20. sept. kl. 11.00, seinni réttir sun. 4. okt. kl. 13.00
Svarthamarsrétt á Hvalfj.str., Borg.	sunnudaginn 20. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 4. okt.
Svignaskarðsrétt, Svignaskarði, Mýr.	mánudaginn 14. sept., önnur rétt mán. 28. sept., þriðja rétt mán. 5. okt.
Tungurétt á Fellsströnd, Dal.	laugardaginn 12. sept., seinni réttir fös. 18. sept.
Vörðufellsrétt á Skógarströnd, Dal.	laugardaginn 19. sept. kl. 13.00, seinni réttir sun. 11. okt. kl. 13.00
Þverárrétt Eyja- og Miklaholtshr, Snæf.	sunnudaginn 20. sept.
Þverárrétt í Þverárhlið, Mýr.	mánudaginn 14. sept., önnur rétt mán. 21. sept., þriðja rétt mán. 28. sept.
Þæfusteinsrétt á Hellissandi/Rifi, Snæf.	laugardaginn 19. sept.
Ölkeldurétt í Staðarsveit, Snæf.	laugardaginn 26. sept.

Vestfirðir

Eyrarrétt á Eyri í Kollafirði, Reykhólahreppi, A-Barð.	✓ laugardaginn 5. sept.
Grundarrétt í Reykhólahreppi, A-Barð.	föstudaginn 11. sept.
Hjarðardalsrétt í Hjarðardal í Dýrafirði	laugardaginn 19. sept.
Hraunsrétt við Hraun í Hnífsdal í Skutulsfirði	laugardaginn 19. sept.
Innri-Múlarétt á Barðaströnd, V.-Barð.	sunnudaginn 27. sept. kl. 14.00
Kinnarstaðarrétt í Reykhólahr., A-Barð.	sunnudaginn 13. sept.
Kirkjubólssrétt í Steingrímsfirði, Strand.	sunnudaginn 20. sept. kl. 14.00, seinni réttir sun. 4. okt.
Kirkjubólssrétt við Kirkjuból í Engidal í Skutulsfirði	laugardaginn 26. sept.
Kjósarrétt í Árneshreppi, Strand.	laugardaginn 19. sept.
Króksfjarðarnesrétt í Reykhólav., A-Barð.	laugardaginn 19. sept.
Melarétt í Árneshreppi, Strand.	laugardaginn 12. sept.
Miðhús í Kollafirði, Strand.	sunnudaginn 20. sept. kl. 17.00, seinni réttir sun. 4. okt.
Minni-Hlíð í Hlíðardal, Bolungarvík	laugardaginn 12. sept. um kl. 14.00
Skarðsrétt í Bjarnarfirði, Strand.	laugardaginn 19. sept. um kl. 14.00
Skeljavikurrétt í Steingrímsfirði, Strand.	föstudaginn 11. sept. kl. 16.00, seinni réttir lau. 26. sept.
Staðarrétt í Reykhólahreppi, A-Barð.	föstudaginn 11. sept.
Staðarrétt í Steingrímsfirði, Strand.	sunnudaginn 20. sept. kl. 14.00, seinni réttir sun. 4. okt.

Syðridalsrétt í Bolungarvík	laugardaginn 12. sept. um kl. 14.00
Traðarrétt við Tröð í Bjarnardal í Önundarfirði	laugardaginn 26. sept. kl. 16.00

Norðvesturland

Auðkúlurétt við Svinavatn, A.-Hún.	✓ laugardaginn 5. sept. kl. 8.00, seinni réttir mán. 28. sept. kl. 13.00
Beinakeldurétt, A.-Hún.	✓ sunnudaginn 30. ágúst kl. 9.00
Fossárrétt í A.-Hún.	laugardaginn 12. sept.
Hamarsrétt á Vatnsnesi, V.-Hún.	laugardaginn 12. sept. kl. 13.00
Hlíðarrétt / Bólstaðarhlíðarrétt, A.-Hún.	✓ laugardaginn 5. sept.
Hrútatungurétt í Hrútafirði, V.-Hún.	✓ laugardaginn 5. sept.
Hvalsárrétt í Hrútafirði, Strand.	laugardaginn 19. sept. kl. 15.00
Hvamsmrétt í Langadal, A.-Hún.	✓ laugardaginn 29. ágúst
Kjalarlandsrétt, A.-Hún.	laugardaginn 12. sept.
Miðfjarðarrétt í Miðfirði, V.-Hún.	✓ laugardaginn 5. sept. um kl. 13.00
Rugludalsrétt í Blöndudal, A.-Hún.	✓ laugardaginn 29. ágúst kl. 16.00
Skrapatungurétt í Laxárdal, A.-Hún.	✓ sunnudaginn 6. sept. kl. 9.00 og sun. 13. sept. kl. 11.00
Stafnsrétt í Svartárdal, A.-Hún.	laugardaginn 12. sept. kl. 8.30
Sveinsstaðarétt, A.-Hún.	sunnudaginn 6. sept. kl. 10.00
Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	✓ föstudaginn 4. sept. kl. 13.00 og lau. 5. sept. kl. 8.00
Valdarásrétt í Fitjárdal, V.-Hún.	✓ föstudaginn 4. sept. kl. 9.00
Viðidalstungurétt í Viðidal, V.-Hún.	✓ laugardaginn 5. sept. kl. 10.00
Þverárrétt í Vesturhópi, V.-Hún.	laugardaginn 12. sept. kl. 13.00

Mið-Norðurland

Akureyrarrétt við Hrapstaði, Eyjafirði	laugardaginn 12. sept.
Árhólarétt (Undadalsrétt) við Hofsófs, Skagafirði	laugardaginn 12. sept.
Árskógsrétt á Árskógsströnd, Eyjafirði	laugardaginn 12. sept.
Dalvikurrétt, Dalvík	laugardaginn 12. sept.
Deildardalsrétt í Deildardal, Skagafirði	laugardaginn 12. sept.
Flókadalsrétt í Fljótum, Skagafirði	sunnudaginn 20. sept.
Geldingsárrétt, Svalbarðsströnd	laugardaginn 12. sept.
Héðinsfjarðarrétt í Héðinsfirði	sunnudaginn 13. sept.
Hlíðarrétt í Vesturdal, Skagafirði	sunnudaginn 20. sept.
Hofsrétt í Vesturdal, Skagafirði	laugardaginn 19. sept.
Holtsrétt í Fljótum, Skagafirði	laugardaginn 19. sept.
Hraunarétt í Fljótum, Skagafirði	þriðjudaginn 15. sept.
Hraungerðisrétt í Eyjafjarðarsveit	✓ laugardaginn 5. sept.
Kleifnarétt í Fljótum, Skagafirði	laugardaginn 12. sept.
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skagafirði	sunnudaginn 13. sept. kl. 10.00
Mælifellsrétt í Skagafirði	sunnudaginn 13. sept.
Möðruvallarétt í Eyjafjarðarsveit	✓ laugardaginn 5. sept.
Ósbrekkurétt í Ólafsfirði	föstudaginn 18. sept. og lau. 19. sept.
Reistarárrétt í Hörgársveit, Eyjafirði	laugardaginn 12. sept. kl. 14.00
Reykjarrétt í Ólafsfirði	laugardaginn 12. sept. og sun. 13. sept. Fljótaféð réttað í Stíflurétt 14. sept.
Sauðárkróksrétt (Króksrétt), Skagafirði	✓ laugardaginn 5. sept.
Selnesrétt á Skaga, Skagabyggð	laugardaginn 12. sept. og lau. 19. sept.
Sigluhfjarðarrétt í Siglufirði	sunnudaginn 20. sept.
Silfrastaðarétt í Blönduhlíð, Skagafirði	mánudaginn 14. sept.
Skarðarétt í Gönguskörðum, Skagafirði	✓ sunnudaginn 6. sept. kl. 9.00
Skálárrétt í Hrollleifsdal, Skagafirði	laugardaginn 12. sept.
Staðarbakkarétt í Hörgárdal, Eyjafirði	föstudaginn 11. sept. kl. 10.00
Staðarrétt (Reynisstaðarrétt), Skagafirði	✓ sunnudaginn 6. sept. kl. 9.00
Stíflurétt í Fljótum, Skagafirði	föstudaginn 18. sept.
Tungurétt í Svarfaðardal	sunnudaginn 13. sept. kl. 13.00
Unadalsrétt (Árhólarétt) við Hofsófs, Skagafirði	laugardaginn 12. sept.
Vallarétt, Eyjafjarðarsveit	✓ sunnudaginn 6. sept. um kl. 10.30
Vatnsendarétt, Eyjafirði	✓ sunnudaginn 6. sept. um kl. 10.00
Þorvaldsdalsrétt í Hörgársveit, Eyjafirði	laugardaginn 12. sept.
Þórustaðarétt á Moldhaugnahálsi, Eyjafirði	laugardaginn 12. sept. um kl. 12.00
Þverárrétt í Öxnadal, Eyjafirði	mánudaginn 14. sept.
Þverárrétt ytri, Eyjafjarðarsveit	✓ sunnudaginn 6. sept. kl. 10.00

Helstu réttir í Landnámi Ingólfs Arnarsonar haustið 2020

Brúsastaðarétt í Þingvallasveit	sunnudaginn 13. sept. kl. 17.00
Fossvallarétt við Lækjarbotna	sunnudaginn 13. sept. kl. 11.00
Heiðarbæjararétt í Þingvallasveit	laugardaginn 12. sept. kl. 15.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	sunnudaginn 13. sept. kl. 13.00
Húsmúlarétt við Kolfviðarhól	laugardaginn 12. sept. kl. 15.00
Kjósarrétt í Kjós	sunnudaginn 13. sept. kl. 15.00
Krýsuvikurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.	laugardaginn 26. sept. kl. 13.00
Grafningsrétt í Grafningi	mánudaginn 14. sept. kl. 10.00
Selvogsrétt í Selvogi, Árn.	sunnudaginn 20.sept. kl. 9.00
Þörkötlustaðarétt í Grindavík	laugardaginn 19. sept. kl. 14.00
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi	sunnudaginn 13. sept. kl. 15.00

Samkvæmt fjallskilasamþykkt fyrir Landnám Ingólfs Arnarsonar nr. 733/2012 eru seinni leitir tveim vikum síðar. Hafa skal í huga að tímasetningar leita og rétta geta breyst, einkum vegna veðurs.

Mynd / Bbl

Fjárréttir haustið 2020

Bændablaðið tekur saman og birtir yfirlit um fjár- og stóðrétti-ir. Listinn er unninn með þeim hætti að leitað er til sveitarfélaga og bænda um upplýsingar.

Listi yfir helstu stóðréttir á landinu er birtur á blaðsíðu 35.

Í ár verður gestum ekki heimilt að koma í réttir eins og síðustu ár. Ástæðan er varúðarráðstafanir og fjöldatakmarkanir vegna kórónuveirufaraldursins. Sveitarstjórnir

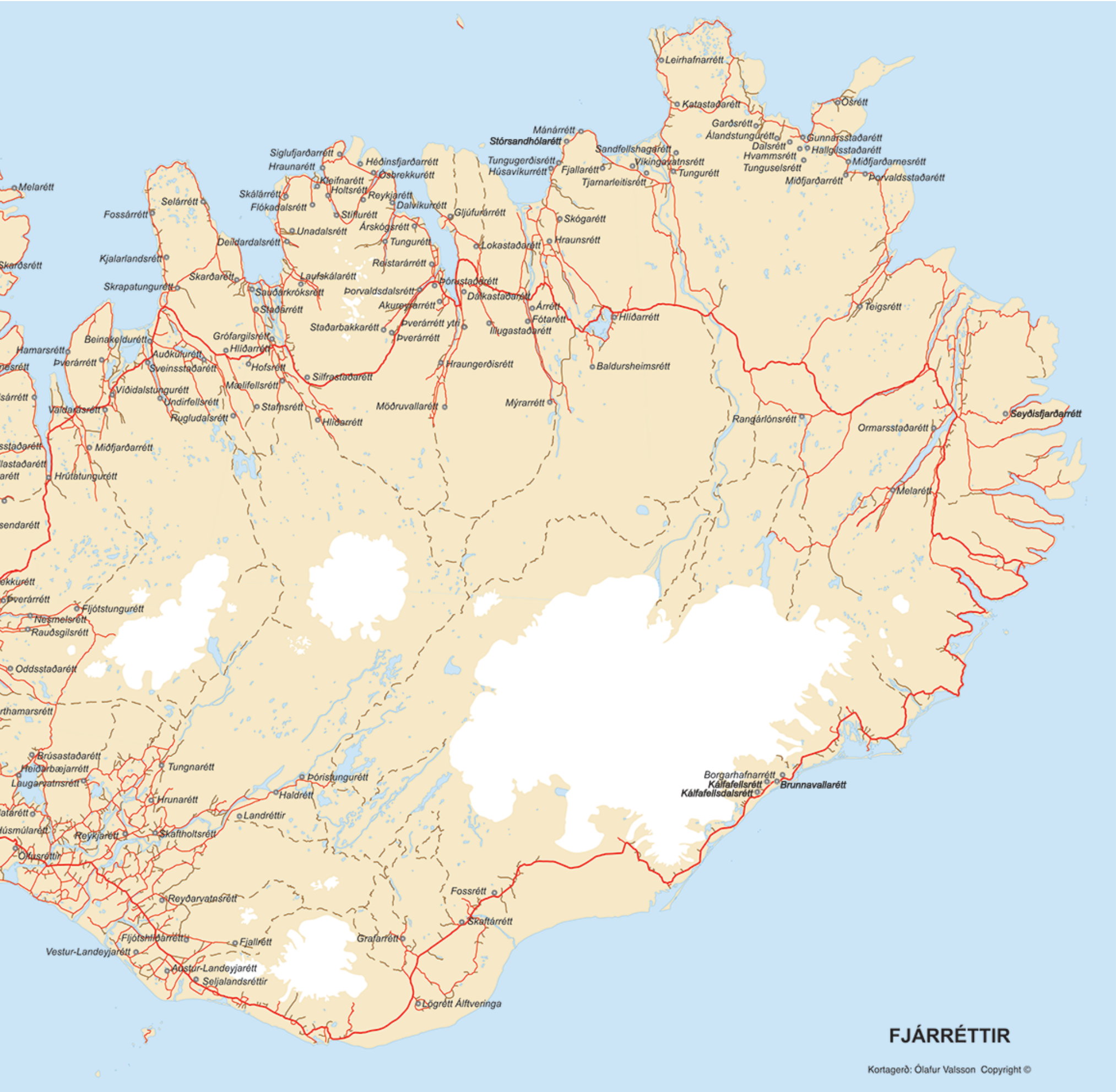
bera ábyrgð á framkvæmd gangna og rétta og ber að tryggja að regl-

um um sóttvarnir sé fylgt eftir. Allir sem taka þátt í göngum og réttum skulu hlaða niður smitrakn-ingarappi almannavarna.

Vegna smitvarna er mælst til þess að áfengi verði ekki haft um hönd.

Upplýsingar um viðbætur og leiðréttingar sendist á netfangið tb@bondi.is.

Uppfærslur á listanum eru gerðar jafnóðum og eru aðgengi-legar á vef Bændablaðsins, bbl.is.

Norðausturland		
Álandstungurétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði		sunnudaginn 13. sept.
Árrétt í Bárðardal	✓	sunnudaginn 6. sept.
Baldursheimsrétt í Mývatnssveit, S.-Þing.	✓	sunnudaginn 6. sept. kl. 9.30
Dalsrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði		laugardaginn 12. sept.
Dálkstaðarétt á Svalbarðsströnd, S.-Þing.		laugardaginn 12. sept.
Fjallalækjarslétt		laugardaginn 12. sept.
Fótarrétt í Bárðardal	✓	mánudaginn 7. sept.
Garðsrétt í Þistilfirði	✓	sunnudaginn 6. sept.
Gljúfurárrétt í Grýtubakkahr., S.-Þing.		sunnudaginn 13. sept.
Gunnarsstaðarétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði		laugardaginn 12. sept.
Hallgilsstaðarétt á Langanesi		sunnudaginn 13. sept.
Hlíðarétt í Mývatnssveit, S.-Þing	✓	sunnudaginn 6. sept. um kl. 10.00
Hraunsrétt í Aðaldal, S.-Þing.		sunnudaginn 13. sept. kl. 10.00
Húsavikurrétt		laugardaginn 12. sept. kl. 14.00
Hvammssrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði		laugardaginn 12. sept.
Katastaðarétt í Núpasveit, N-Þing.		sunnudaginn 13. sept.
Landsrétt í Öxarfirði, N.-Þing.	✓	sunnudaginn 6. sept.
Leirhafnarrétt á Melrakkasléttu, N-Þing		sunnudaginn 20. sept. kl. 9.00
Lokastaðarétt í Fnjóskadal, S.-Þing.		sunnudaginn 13. sept.
Mánárrétt á Tjörneshöfn		sunnudaginn 13. sept.
Miðfjarðarnesrétt á Langanesi	✓	mánudaginn 7. sept.
Miðfjarðarétt		föstudaginn 18. sept.

Mýrarétt í Bárðardal, S.-Þing.	✓	laugardaginn 5. sept.
Ósrétt á Langanesi	✓	miðvikudaginn 9. sept. og sunnudaginn 13. sept.
Sandfellshagarétt í Öxarfirði, N.-Þing.	✓	þriðjudaginn 8. sept.
Skógarrétt í Reykjaværvi, S.-Þing.		laugardaginn 12. sept. kl. 14.00
Stórsandhólarétt á Sandhöllum - Tjörneshöfn		laugardaginn 12. sept.
Svalbarðsrétt	✓	sunnudaginn 6. sept.
Tjarnarleitisrétt í Kelduhverfi, N.-Þing.		sunnudaginn 13. sept. kl. 10.00
Tungugerðsrétt á Tjörneshöfn		laugardaginn 12. sept.
Tungurétt í Öxarfirði, N.-Þing.	✓	sunnudaginn 6. sept.
Tunguslétt á Langanesi	✓	sunnudaginn 6. sept.
Viðikerslétt í Bárðardal, S.-Þing.	✓	sunnudaginn 30. ágúst
Vikingavatrnsrétt í Kelduhverfi, N.-Þing.		laugardaginn 12. sept. kl. 17.30
Þorvaldsstaðarétt, Langanesbyggð		Upplýsingar liggja ekki fyrir.
Austurland		
Melarétt í Fljótadal, N.-Múl.		laugardaginn 12. sept.
Ormarsstaðarétt í Fellum, Fljótisdalshéraði		sunnudaginn 27. sept. kl. 13
Seyðisfjarðarétt við Nátthaga	✓	þriðjudaginn 8. sept. og þriðjudag. 6. okt. um kl. 15
Teigsrétt, Vopnafirði	✓	sunnudaginn 6. sept. um kl. 14.00
Suðausturland		
Borgarhafnarrétt, Suðursveit, A.-Skaft.	✓	laugardaginn 5. sept. kl. 15.30

Brunnavallarétt, smalað úr Eysra-Landi, Miðþorpi í Suðursveit	✓	laugardaginn 29. ágúst um kl. 13.00
Brunnavallarétt, smalað úr Staðardal, Miðþorpi í Suðursveit	✓	sunnudaginn 30. ágúst um kl. 14.00
Fossrétt á Síðu, V.-Skaft.	✓	föstudaginn 4. sept.
Grafarrétt í Skaftártungu, V.-Skaft.		laugardaginn 12. sept. kl. 10.
Kálfafeillsdalsrétt, Miðþorpi, Suðursveit	✓	sunnudaginn 30. ágúst um kl. 13.00
Kálfafeillsrétt, Miðþorpi, Suðursveit	✓	laugardaginn 29. ágúst um kl. 13.00
Skaftárrétt, V.-Skaft.	✓	laugardaginn 5. sept. kl. 9.00
Suðurland		
Austur-Landeyjaréttir hjá Grenstanga, Rang.		sunnudaginn 20. sept. kl. 14.00
Brúsastaðarétt í Þingvallasveit, Árn.		sunnudaginn 13. sept. kl. 17.00
Fjallrétt við Þórólfsfell, Rang.	✓	mánudaginn 7. sept.
Fljótshlíðarétt í Fljótshlíð, Rang.		sunnudaginn 13. sept.
Fossvallarétt við Lækjarbotna		sunnudaginn 13. sept. kl. 11.00
Haldréttir í Holtamannafrétti, Rang.	✓	sunnudag. 6. sept. kl. 9.00
Heiðarbajarétt í Þingvallasveit, Árn.		laugardaginn 12. sept. kl. 15.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal		sunnudaginn 13. sept. kl. 13.00
Hrunaréttir í Hrunamannahreppi, Árn.		föstudaginn 11. sept. kl. 10.00

Húsmúlarétt við Kolviðarhól, Árn.		laugardaginn 12. sept. kl. 15.00
Kjósarrétt í Kjós		sunnudaginn 13. sept. kl. 15.00
Krýsuvikurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.		laugardaginn 26. sept. kl. 13.00
Landréttir við Áfangagil, Rang.		fimmtudaginn 24. sept. kl. 12.00
Laugarvatnsrétt, Árn.	✓	sunnudaginn 6. sept. um kl. 17.00
Reyðarvatnsréttir á Rangárvöllum		laugardaginn 19. sept. kl. 11.00
Reykjaréttir á Skeiðum, Árn.		laugardaginn 12. sept. kl. 9.00
Grafingsrétt í Grafningi		mánudaginn 14. sept. kl. 10.00
Seljalandsréttir undir Eyjafjöllum, Rang.		laugardaginn 19. sept.
Selvogsrétt í Selvogi, Árn.		sunnudaginn 20. sept. kl. 9.00
Skafttholtsréttir í Gnúpverjahreppi, Árn.		föstudaginn 11. sept. kl. 11.00
Tungnaréttir í Biskupstungum		laugardaginn 12. sept. kl. 9.00
Vestur-Landeyjaréttir við Forsæti, Rang.		sunnudaginn 20. sept. kl. 14.00
Þórístunguréttir, Holtamannafr., Rang		sunnudaginn 13. sept. kl. 9.00
Þórkötlustaðarétt í Grindavík		laugardaginn 19. sept. kl. 14.00
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi		sunnudaginn 13. sept. kl. 15.00

NÚ ER TÍMINN TIL AÐ KALKA!

Hvers vegna þarf að kalka?

- Kölkun eykur endingu sáðgresis í túnum sem stuðlar að aukinni uppskeru og lystugra fóðri.
- Kölkun eykur aðgengi plantna að næringarefnum í jarðvegi og stuðlar að bættri frjósemi og góðri nýtingu næringarefna úr áburði.
- Kölkun eykur kalsíum innihald fóðurs og stuðlar að hagstæðum hlutföllum steinefna.

Frekari upplýsingar má finna á www.yara.is

Tryggðu þér gæða Dolomit Mg-kalk frá Franzefoss!

Árangurinn kemur strax í ljós!

Bjóðum upp á faglega þjónustu - tökum jarðvegssýni og túlkum niðurstöður.

FRANZEFOSS
MINERALS

Knowledge grows

Höfum hafið áburðarsölu! - Takmarkað magn -

Hin fullkomna pakkalausn!

- Allur áburður frá Yara er einkorna gæðaáburður.
- Hvert áburðarkorn inniheldur uppgefin næringarefni.
- Öll áburðarkornin eru einsleit sem er forsenda fyrir jafnri dreifingu.
- Með einkorna áburði fær hver planta sama aðgang að öllum áburðarefnum, sem gefur betri nýtingu næringarefna og betri uppskeru!

Sláturfélag Suðurlands svf. | Fosshálsi 1, Reykjavík - 575-6000 | yara@yara.is | www.yara.is

GÖNGUR & RÉTTIR 2020

Stóðréttir haustið 2020

Fjár- og stóðréttir verða með öðrum brag en fyrri ár vegna kórónuveiru-faraldursins.

Vegna smitvarna og fjölda-takmarkana er mælt til þess að gestir komi ekki til réttarstarfa í

ár. Því verður fylgt eftir að ekki séu fleiri en 100 manns við störf í einu og verður öllum sem taka þátt í göngum og réttum gert að hlaða niður smitakningarappi almanna-varna. Í leiðbeiningum vegna

gangna og rétta, sem gefnar eru út af almannavörnum og fleirum, er jafnframt farið fram á að ekki sé áfengi haft um hönd.

Sjá upplýsingar um fjárréttir á bls. 32–33. /TB

Auðkúlurétt við Svínavatn, A.-Hún.	laugardaginn 26. sept. kl. 16.00	Selnesrétt á Skaga, Skag.	laugardaginn 19. sept.
Árhólarétt (Unadalsrétt) við Hofsó, Skag.	föstudaginn 25. sept. um kl. 13.00	Skarðarétt í Gönguskörðum, Skag.	laugardaginn 19. sept. kl. 14.00
Deildardalsrétt í Deildardal, Skag.	föstudaginn 25. sept. um kl. 13.00	Skraptungurétt í A.-Hún.	sunnudaginn 20. sept. kl. 11.00
Flókadalsrétt, Fljótum, Skag.	laugardaginn 3. okt.	Staðarétt í Skagafirði.	laugardaginn 19. sept. kl. 16.00
Fossarétt á Skaga, A.-Hún.	laugardaginn 19. sept.	Tungurétt í Svarfaðardal, Eyf.	laugardaginn 3. okt. kl. 13
Hlíðarétt við Bólstaðarhlíð, A.-Hún.	sunnudaginn 20. sept.	Unadalsrétt (Árhólarétt) við Hofsó, Skag.	föstudaginn 25. sept. um kl. 13.00
Kjalarlandsrétt, A.-Hún.	laugardaginn 19. sept.	Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	laugardaginn 19. sept. kl. 9.00
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skag.	laugardaginn 26. sept.	Víðidalstungurétt í Víðidal, V.-Hún.	laugardaginn 3. okt.
Melgerðismelarétt í Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 3. okt. kl. 13	Þverárrétt í Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 3. okt. kl. 10
Miðfjarðarétt í Miðfirði, V. - Hún.	laugardaginn 5. sept.	Þverárrétt í Vesturhópi, V.-Hún.	laugardaginn 26. sept.

Landbúnaðarnefnd Rangárþings eystra:

Hefur áhyggjur af lélegum girðingum með vegum og lausagöngu búfjár

– Getur samt ekki fallist á lausagöngubann að svo komnu máli

Landbúnaðarnefnd Rangárþings eystra fékk nýlega erindi inn á sitt borð varðandi lausagöngu búfjár meðfram Þjóðvegi 1 í sveitarfélaginu þar sem bréfitari lýsti yfir áhyggjum af stöðu mála. Nefndin tók undir með bréfitara á síðasta fundi sínum og lýsti yfir áhyggjum sínum á ástandi veggirðinga í sveitarfélaginu og þar af leiðandi búfenaði á vegsvæði.

Í bókun nefndarinnar kemur fram að þeirri spurningu sé ósvarað; hver er ábyrgð veghaldara á ástandi girðinga með vegum? Og, stenst það lög að veghaldari taki land af landeigendum og varpi síðan ábyrgð á þá um friðun vegsvæðis?

Vilja ekki lausagöngubann

Nefndin komst að þeirri niðurstöðu

Lausaganga búfjár er víða til vandræða við Þjóðveg 1, t.d. í Rangárþingi eystra. Hér eru t.d. laus hross á veginum undir Eyjafjöllum og þar má stundum líka sjá kindur með lömb meðfram veginum. Mynd / MHH

á fundi sínum að hún getur ekki fallist á lausagöngubann að svo komnu máli meðfram Þjóðvegi 1. Landbúnaðarnefnd hvetur hins vegar búfjáreigendur að gera það sem í þeirra valdi stendur að halda búfé frá vegum og afsetja þann fénað sem sækir út á veg. Þá óskar nefndin eftir því við sveitarstjórn að skýrð verði réttindi

og skyldur búfjár- og landeigenda annars vegar og veghaldara hins vegar. Byggðaráð Rangárþings eystra hefur samþykkt að haldinn verði sameiginlegur fundur sveitarstjórnar, landbúnaðarnefndar og samgöngu- og umferðarnefndar. Á fundinn verði fengnir fulltrúar frá Lögreglustjóranum á Suðurlandi og Vegagerðinni. /MHH

YLEININGAR

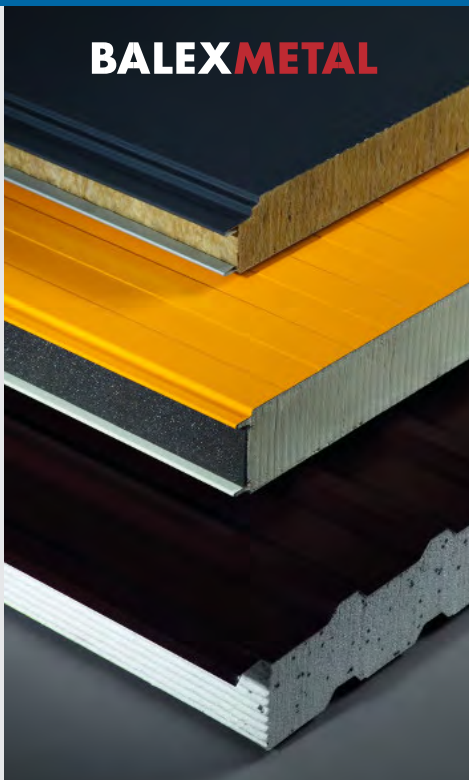
YLEININGAR ERU LÉTTAR STÁL-KLÆDDAR SAMLOKUEININGAR SEM FÁST MEÐ PÉTTIFRAUÐS- EÐA STEINULLARKJARNA.

Einingarnar eru sterkar og burðarmiklar og fást með mismunandi yfirborði og litum að eigin vali. Helstu kostir þess að nota samloku-einingar er auðveld og fljót uppsetning, auðveld þrif, mikil burðargeta, mikið einangrunargildi og er ódýr kostur ef miðað er við hefðbundnar lausnir.

Yleiningar henta vel fyrir eldri gripahús þar sem skipta þarf út þak- og eða veggjakklaðningum.

BALEX yleiningar eru framleiddar undir ströngu eftirliti samkvæmt viðurkenndum evrópskum stöðlum.

Hafðu samband: bondi@byko.is

byko.is

BYKO
GERUM PETTA SAMAN

ÓDÝR

Gleraugu með glampa- og rispuvörn

Verð 19.900 kr

Sérsmíðum samdægurs í styrk +/- 6,0 með cyl. til 2,0.

Hamrahlíð 17

Hús Blindrafélagsins
Sími • 552-2002

ÓPTIC
REYKJAVÍK
SJÓNTÆKJAVERSLUN

Magnús Leópolðsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi - Sími: 550 3000 Fax: 550 3001

Gott framboð af áhugaverðum jörðum

jardir.is

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is - www.fasteignamidstodin.is

Mótorar og varahlutir á lager Hröð og góð þjónusta

Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON á ÍSLANDI

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi
Sími 544-4656 | www.mhg.is

Styrkir úr Markaðssjóði sauðfjárafurða

Framleiðnisjóður landbúnaðarins auglýsir eftir umsóknum um styrki til **stuðnings við nýsköpun, vöruþróun, kynningar- og markaðsstarf til stuðnings íslenskri sauðfjárrækt**. Sjá nánar á heimasíðu sjóðsins www.fl.is, undir *Markaðssjóður/verklagsreglur*.

Styrkþegar geta verið einstaklingar, hópar, félög, samtök, rannsóknastofnanir, háskólar eða fyrirtæki. Styrkhæf eru þau verkefni sem talin eru styrkja íslenska sauðfjárrækt og falla undir það að teljast nýsköpun, vöruþróun, kynningar- eða markaðsstarf.

Umsóknarfrestur er til og með 1. október n.k.

Reglur um styrkina og umsóknareyðublöð er að finna á vefsvæðinu www.fl.is/markadssjodur, eingöngu er tekið við umsóknum á eyðublöðunum sem þar er að finna.

Umsóknum skal skilað á rafrænu formi á netfangið fl@fl.is og með hefðbundnum pósti til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Hvanneyri 311 Borgarnes, merktum: Markaðssjóður.

Nánari upplýsingar veitir Sigríður Bjarnadóttir, framkvæmdastjóri Framleiðnisjóðs landbúnaðarins; sigridur@fl.is.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins
Hvanneyrargötu 3, 311 Borgarnesi
Sími 430-4300

SKÓGRAEKT & LANDGRÆDSLÁ

Tré ársins 2020 er gráreynir að Skógum í Þorskafirði

Tré ársins 2020 var útnefnt við hátíðlega athöfn laugardaginn 29. ágúst og er um að ræða gráreyni (*Sorbus hybrida*) að Skógum í Þorskafirði og er það í fyrsta sinn sem gráreynitré er útnefnt sem Tré ársins. Upphaflega var haldið að tréð væri silfurreynir (*Sorbus intermedia*), en nánari skoðun sérfræðinga Skógræktarinnar við athöfnina leiddi í ljós að um gráreyni var að ræða.

Athöfnin hófst á ávarpi Jónatans Garðarssonar, formanns Skógræktarfélags Íslands. Sagði hann stuttlega frá trénu, sem vaxið hefur við óblíð veðurskilyrði en þrífist samt – bognað en ekki brotnað. Er tréð því með mikinn karakter. Næstur tók til máls Halldór Þorgeirsson, fulltrúi Þjóðarráðs Bahá'í-samfélagsins á Íslandi. Sagði hann frá upphafi ræktunar á Skógum og ræktunarstarfi Bahá'í-samfélagsins þar, en vilji er fyrir því að opna skógin frekar til heimsóknna, til að njóta kyrrðar til ihugunar og efla tengsl við náttúruna.

Því næst afhenti Hafberg Þórisson frá Gróðrarstöðinni Lambhaga, sem er styrktaraðili Tré ársins verkefnisins, heiðurskjal og tók Böðvar Jónsson við því fyrir hönd þeirra sjálfbodaliða sem unnið hafa að skógrækt á Skógum. Afhjúpuðu Böðvar og Hafberg því næst skilti sem markar tréð.

Skógræktaruppeldisstöð Jochums M. Eggertssonar

Í erindi Halldór Þorgeirssonar kom m.a. fram að það hafi verið hugsjónamaðurinn og brautryðjandinn Jochum M. Eggertsson sem hafði komið þarna upp litlu gerði sem hann lýsti 1953 sem „skógræktaruppeldisstöð“.

Jochum hafði farið utan og leitað sér menntunar í Danmörku. Þar nam hann mjólkurfræði og náði valdi á krefjandi ostagerð, meðal annars Roquefort blámygluosti úr sauðamjólk. Á námsárunum hafði hann einnig komist í snertingu við annað skógarumhverfi.

Hann var í tengslum við fremstu fagmenn þess tíma í skógrækt og leitaði sér þekkingar hvar sem hana var að finna. Nægir þar að nefna frumkvöðla á borð við Hákon Bjarnason skógræktarstjóra, sem einnig hafði stundað nám í Danmörku, og fyrsta íslenska landslagsarkitektinn, Jón H.

Tré ársins 2020 að Skógum í Þorskafirði.

Mynd / Inga Daníelsdóttir

Böðvar Jónsson lyfjafræðingur tók við viðurkenningarskjali fyrir tré ársins 2020.

Mynd / Halldór Þorgeirsson

Björnsson, sem stofnaði gróðrarstöðina Alaska 1953.

Jochum dáði föðurbróður sinn, Matthías Jochumsson, sem, eins og margir vita, fæddist í Skógum og var Jochum kominn á þrítugsaldurinn þegar Matthías kvaddi. Nú í nóvember verður öld lifin frá andláti hans.

Ljóst er af ljóðum og skráðum hugleiðingum Matthíasar að hann var tengdur staðnum tilfinningaböndum. Hann fylgdist vel með skóglendinu og var hryggur yfir hnignun þess á hans lífstíð.

Jochum gekk ekki alltaf vel að rækta tengsl við nágranna og samtímamenn. Hann gat verið dómarður

Halldór Þorgeirsson flutti ávarp sem fulltrúi Þjóðarráðs Bahá'í-samfélagsins á Íslandi.

Mynd / Inga Daníelsdóttir

og fór sínar eigin leiðir. Þar var hann sjálfum sér verstur. Hann var fyrst og fremst knúinn áfram af hugsjón eins og trén sem standa að Skógum bera glöggvitni um.

Í snertingu við boðun Bahá'u'lláh

Jochum komst í snertingu við boðun Bahá'u'lláh á fyrstu árum trúarinnar hér á landi og var meðal fyrstu ba-

há'ía. Hjá honum vaknaði sú von að það samfélag hefði skilning á tilgangi ræktunarstarfsins og myndi taka við kyndlinum.

Jochum lést 1966, sextán árum eftir að hann hófst hér handa. Í erfðaskrá ánaðnaði hann Bahá'í-samfélaginu Skógajörðina og lýsti þeim vilja sínum að „haldið verði áfram byrjunarverki mínu og ræktunarstarfsemi í Skógalandi“.

Árið 1981 hófst bahá'í-samfélagið fyrir alvöru handa við umhirðu þess skógar sem fyrir var og við frekari skógrækt. Í fyrstu var unnið út frá skóginum sem Jochum hafði lagt grunn að en svo færðist áherslan sunnar í landið.

Samstarf við Skjólsskóga markaði þáttaskil

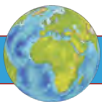
Halldór sagði að það hafi markað þáttaskil þegar samstarf við Skjólsskóga komst á 2005. Þá hafi Arnlin Óladóttir skógræðingur komið til liðs við þau og samstarfið við hana hafi verið gjöfult og farsælt. Hún vann einnig fyrstu kerfisbundnu skógarúttektirnar.

„Sunnan við gamla bæjarstæðið hafa verið friðaðir 86 ha innan skógræktargirðingar. Á síðasta ári var gengið frá samningi við Skógræktina til 40 ára sem byggir á eldri samningi frá 2005 við Skjólsskóga. Við höfum einnig gengið til samstarfs við Landgræðsluna undir merkjum Bændur græða landið, sem felur í sér áburðargjöf og sáningu í lítt gróið land.“

Allt unnið í sjálfbodavinnu

Sagði Halldór að þetta starf hafi allt verið unnið í sjálfbodavinnu og fjölmargir komið þar að verki.

„Hingað hafa einnig komið börn og unglingar, kynnst ræktunarstarfinu og orðið vitni að árangrinum. Ég vil nefna tvö nöfn að þessu tilefni. Björg Karlsdóttir var hér staðarhaldari meðan hún starfaði sem leikskólakennari á Reykhólum. Af öðrum ólöstuðum þá hefur Böðvar Jónsson lyfjafræðingur lyft hér grettistaki. Böðvar mun taka við viðurkenningarskjalinu fyrir hönd allra þeirra sem hér hafa lagt hönd á plóg. Við viljum einnig þakka þeim fjölmörgu sveitungum okkar sem veitt hafa ómetanlega aðstoð í gegnum tíðina,“ sagði Halldór Þorgeirsson. /HKr.

UTAN ÚR HEIMI

Umbúðirnar skeri sig úr fjöldanum

Rannsóknir sýna að neytendur nota mjög lítinn tíma í að gera upp hug sinn um þá vöru sem þeir versla og því er gríðarlega mikilvægt að hugsanlegir viðskiptavinir fái jákvæða upplifun af umbúðum vara þegar þeir sjá þær fyrst. Hér er því mikilvægt að styðjast við skynjunarmarkaðssetningu til að ná viðskiptavinum á sitt band.

Margir smáir og meðalstórir matvælaframleiðendur bjóða viðskiptavinum upp á að bragða á vörum sínum og tala við viðskiptavini til að ná góðu samtali við þá, hvort sem er heima á hlaði eða á mörkuðum.

Margir upplifa að þeir nái í dygga viðskiptavinum á þennan hátt. Hjá mörgum eykst framleiðslan í kjölfarið og nýir útsölastaðir eru fundnir til að ná inn nýjum viðskiptavinum. Þá er mikilvægt að beita fyrir sig skynjunarmarkaðssetningu. Það fjallar um hvernig skynfæri okkar eru örðuð og hvernig það hefur áhrif á tilfinningu okkar eða hegðun sem gerist jafnan ósjálfrátt og hvernig hægt er að nýta þá kunnáttu

Rannsóknir sýna að neytendur færa skynjun sína á umbúðum til innihaldsins. Umbúðirnar verða að vera hagnýtar og í réttu stærð fyrir innihaldið. Ef umbúðirnar eru óhagkvæmar eru allar líkur á að neytandinn verði pirraður á því og gangi framhjá vörunni.

Mynd / Food Engineering

markvisst til að markaðssetja vöru eða þjónustu.

Í stórum verslunum hafa framleiðendur ekki sömu möguleika eins og á svæðisbundnum mörkuðum

til að ná samtali við viðskiptavininn og sjá hvernig þeir bregðast við og því hafa umbúðir varanna oft og tíðum úrslitaáhrif um val þeirra á vörunni.

Umbúðir verða sýningarglugginn

Það er að mörgu að huga við góða og grípanði hönnun umbúða sem þarf jafnframt að innihalda upplýsingar um framleiðanda, vöru og eiginleika hennar. Því er mikilvægt að umbúðirnar sýni viðskiptavininum að um er að ræða gæðavöru sem er peninganna virði.

Rannsóknir sýna að neytendur færa skynjun sína á umbúðum til innihaldsins. Umbúðirnar verða að vera hagnýtar og í réttu stærð fyrir innihaldið. Ef umbúðirnar eru óhagkvæmar eru allar líkur á að neytandinn verði pirraður á því og gangi framhjá vörunni.

Mismunandi umbúðir veita ólíka upplifun hjá notendum vörunnar. Þannig fær fólk þá tilfinningu að vörur í glerlátum hafi meiri gæði heldur en í plastumbúðum og notkun á litum eru merki um mismunandi þætti. Dökkir litir, eins og blátt og svart, tengir fólk til dæmis við meiri gæði en aðrir litir. Það sama á við um mattan

og þykkann pappa sem er meiri gæðastimpill í hugum fólks heldur en glansandi þynnri útgáfa af sömu umbúðum.

Samband við viðskiptavininn

Það er mikilvægt fyrir framleiðendur að skera sig úr í fjöldanum og þar er ekki nóg að hafa fína hönnun því mikilvægt er að vera trúverðugur í samskiptum. Á umbúðunum verður því að miðla upplýsingum til að byggja upp samband við viðskiptavininn. Þá er mikilvægt að hafa spurningar í huga eins og; af hverju eiga nýir viðskiptavinir að kaupa vöruna mína? Hvað er það sem gerir vörurnar mínar einstakar? Með þessu óskar framleiðandinn eftir að skapa traust og góða heildarskynjun á vörunni og framleiðandanum. Hér eru því margir þættir mikilvægir, eins og tegund umbúða, val á efni, texti, stærð, gerð leturs, hönnun, litir og merki vörunnar.

/ehg – landbruksnytt.no

UTAN ÚR HEIMI

Sameinuðu þjóðirnar með yfirlýsingu vegna COVID-19 og matvælaöryggis:

Ákall um matvælakerfi til þjóða heimsins

Aðalframkvæmdastjóri Sameinuðu þjóðanna, António Guterres, hefur birt yfirlýsingu vegna kórónukrisunnar og matvælaöryggis í heiminum. Hann beinir því til þjóða heims að nú þurfi að bregðast hratt og vel við gagnvart matvælaframleiðslu um gjörvallen heim til að styðja við græna umbreytingu og sjálfbærni.

António Guterres er núundi aðalframkvæmdastjóri Sameinuðu þjóðanna og hóf störf í upphafi ársins 2017. Nú hefur hann gefið út ákall til þjóða heims um að hlúa verði enn betur en áður að matvælakerfum, sérstaklega í kjölfar COVID-19.

António Guterres, aðalframkvæmdastjóri Sameinuðu þjóðanna.

820 milljónir manna lifa við hungurmörk

„Það er nægilegur matur í heiminum til að fæða þá tæpu átta milljarða manns sem búa á jörðinni. Í dag eru samt sem áður 820 milljónir manna sem lifa við hungurmörk og um 144 milljónir barna undir fimm ára aldri sem eru vannærð, meira en einn fimmtí allra barna í heiminum. Matvælakerfi okkar eru að bregðast og með kórónuveirunni fer ástandið versnandi. Ef ekki verður gripið strax til aðgerða er ljóst að yfirvofandi er neyðarástand sem gæti haft langtímaáhrif á hundruð milljóna barna og fullorðinna. Á þessu ári er áætlað að um 49 milljónir manna bætist í hóp mjög fátækra vegna krisunnar. Fjöldi fólks sem þarf nægilega fæðu og næringu mun aukast verulega. Við hvert prósentustig sem lækkar í vergri landsframleiðslu þjóða má áætla að bætist við 0,7 milljónir vannærða barna. Jafnvel í löndum með nægilegan mat sjáum við hættu á truflun í fæðubirgðakeðjunni. Við verðum að bregðast við núna til að forðast verstu áhrif af viðleitni okkar til að ná stjórn á alheimsfaraldrinum.“

Matvæli, næring og lífsviðurværi

Í ákalli sínu gaf António út stefnu um áhrif COVID-19 á matvælaöryggi og næringu sem hefur þrjá meginþætti:

Í fyrsta lagi verðum við að virkja þjóðir heims til að bjarga mannlífum og lífsviðurværi fólks, einblína á þau svæði þar sem hættan er mest.

Matarskömmun.

Mynd / UN

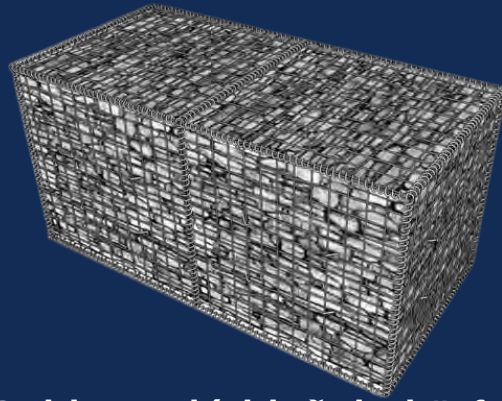
Það þýðir að tilfelfna matvæla- og næringarkerfi sem nauðsynleg á sama tíma og hrint er í framkvæmd viðunandi vörnum fyrir starfsfólk í matvælagæiranum. Einnig að varðveita mannúðaraðstoð á sviði matvæla, lífsviðurværis og næringar til varnarlausra hópa. Það þarf að staðsetja matvæli í löndum þar sem ríkir matvælakreppa til að styrkja og auka félagsleg verndunarkerfi. Lönd heimsins þurfa að styrkja stuðning til matvælavinnslu, flutnings og svæðisbundinna matarmarkaða og þau verða að halda viðskiptaglifum opnum til að tryggja stöðuga virkni matvælakerfa. Enn fremur þurfa þau að tryggja að hjálpar- og hvatapakkar nái til þeirra sem eru mest varnarlausir sem nær til þarfa lausafjárstöðu smáframleiðenda og fyrirtækja í dreifbýli. Við höfum tækifæri á að byggja sjálfbærari heim.

Í öðru lagi verðum við að styrkja verndun félagslegra kerfa næringar. Lönd heimsins verða að vernda aðgang að öruggum og

næringarríkum matvælum, sérstaklega fyrir ung börn, ófrískar konur og konur með börn á brjósti, elli-lífeyrisþega og aðra áhættuhópa. Þau þurfa einnig að aðlaga og útvíkka verndun félagslegra kerfa sem gagnast næringarfræðilegum áhættuhópum. Þetta þýðir jafnframt stuðning við börn sem hafa ekki lengur aðgang að skólamáltíðum.

Í þriðja lagi verðum við að fjárfesta í framtíðinni. Við höfum möguleika á að byggja innihaldsríkari og sjálfbærari heim. Við verðum að byggja matvælakerfi sem taka betur á þörfum matvælaframleiðenda og starfsfólki í matvælaíðnaði. Við verðum að útvæga greiðari aðgang að heilnæmum og næringarríkum matvælum þannig að við getum útrýmt hungri. Einnig þurfum við að endurheimta jafnvægi milli matvælakerfa og náttúrulegs umhverfis með því að umbreyta þeim til að starfa betur saman með náttúrunni og fyrir loftslagið. Við getum ekki horft fram hjá því að matvælakerfi leggja til allt að 29 prósent af allri losun gróðurhúsalofttegunda sem inniheldur 44 prósent af metani og hafa neikvæð áhrif á líffræðilegan fjölbreytileika. Ef við gerum þessa hluti og fleiri sem koma fram í þessu ákalli getum við komið í veg fyrir verstu afleiðingar matvælaöryggis og næringar vegna COVID-19 og við getum gert það á þann hátt að það styðji við grænu umbreytinguna sem við þurfum að ganga í gegnum. /ehg

GABION KÖRFUR

Gabion grjóthleðslu körfur
Nokkrar stærðir til á lager

BK HÖNNUN
MANNVIRKJAHÖNNUN - BYGGINGAVÖRUR

TÖLVUPÓSTUR
sala@bkhonnun.is
SÍMI
865-9277
VEFFANG
www.bkhonnun.is

LANDSTÓLPÍ 20

Landstólpi - Traust í 20 ár

Loftræstimænis fyrir gripahús

- Hentar vel íslenskum aðstæðum -
- Hagstætt verð -

Fylgstu með okkur á
FACEBOOK

Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi
Sími 480 5600

Kaupvangi 10, 700 Egilsstöðum
Sími 480 5610

Vörur með þínu merki

Við útvegum vörur í magni til kynningar, gjafa, sölu eða fjáröflunnar, merktar eða ómerktar. T.d höfuðklúta, penna, og poka. Mikið úrval á heimasíðu. Vandaðar vörur, vönduð þjónusta.

motif
AUGLÝSINGAVÖRUR
Sími 896 1896 motif.is

grafika
AUGLÝSINGASTOFA
GJAFUR OG ÖNNUR
Sími 896 1896 grafika.is

Grafísk hönnun: Lógó, vefsíður, bæklingar, auglýsingar fyrir vef og prent. Facebook auglýsingar, umbúðir. Fagleg vinna og persónuleg þjónusta.

Wendel

HILLTIP VETRARBÚNAÐUR

Finnsk gæði sem henta vel fyrir íslenskar aðstæður

Tangarhöfða 1, 110 Reykjavík
551 5464 / wendel.is

Afnema einokun Reykvíkinga á handritunum

Jakob Birgisson og Snorri Músson eru um þessar mundir að leggja upp í ferð um allt landið og eru væntanlegir á Vestfirði nú undir lok september, þar sem þeir munu fræða grunnskólanema um íslensk miðaldahandrit og ævintýri Árna Magnússonar.

Sumarlangt hafa þeir garfað í fornum skinnhandritum í dýpstu hvelfingum Árnastofnunar í Vesturbæ Reykjavíkur og eftir þær rannsóknir sínar liggur þeim mikið á hjarta, að eigin sögn. „Það er náttúrliga viðvarandi skandall að önnur eins krúnudjásni liggi þarna í felum frá öllum almenningi, þó að mér skiljist reyndar að það séu mjög góðar og vísindalegar ástæður fyrir að svo sé. Eftir að hafa legið yfir þessu í sumar er ég sannfærður um nauðsyn þess að færa börnunum handritin, enda er þetta náttúrliga það merkilegasta sem Íslendingar eiga,“ segir Snorri.

Fræða æsku landsins um fornan bókmenntaarf

Markmið ungu fræðaranna er að fræða æsku landsins um þennan forna bókmenntaarf. Jakob segir ærið tilefni til.

„Það verður auðvitað að forða þessu frá gleymsku. Þetta má ekki bara liggja inni á söfnum í klóm fræðimanna heldur þarf að bera

Jakob Birgisson og Snorri Músson eru um þessar mundir að leggja upp í ferð um allt landið til að fræða grunnskólanema um íslensk miðaldahandrit. Eru þeir félagar væntanlegir á Vestfirði nú undir lok september.

út fagnaðarerindið til fólksins. Til þess að sýna hvað þetta stendur okkur nærri erum við líka með allar græjur með okkur og kennunum börnunum hvernig á að skrifa miðaldahandrit eftir fornri aðferð. Þar fá þau innsýn í horfinn heim og máta sig við það svið lista þar sem Íslendingar hafa afrekað hvað mest,“ segir Jakob.

„Og þau læra líka hvað það er yndislega flókið að skrifa á kálfskinn,“ bætir Snorri við.

Drifnir áfram af samviskubiti

Vestfirðir eru fyrstir á dagskrá en farið verður í alla landsfjórðunga í 50–60 skóla, allt í nafni verkefnis Árnastofnunar, sem heitir Handritin til barnanna, og er ýtt úr vör í tilefni þess að hálf öld er liðin frá því að fyrstu handritin komu heim 21. apríl 1971.

„Það er auðvitað í hæsta máta viðeigandi að við byrjum á Vestfjörðum. Árni Magnússon handritasafnari, sem er að okkar mati merkasti maður í sögu landsins, ferðaðist hér um sumarið 1710 til að safna gögnum um jarðeignir en nýtti tækifærið til að safna handritum. Hann sagðist reyndar ekki geta haft vetrarsetu á svæðinu án þess að heilsa hans biði skaða og ég skal ekki segja um hvað ég þylði í þeim efnum. Það reynir sem betur fer ekki á það í vetur enda er dagskráin stíf fram

að jólum í skólaheimsóknum víða um land,“ segir Snorri.

„Eins og Snorri segir felst mikið réttlæti í að byrja á Vestfjörðum. Við erum sjálfir með annan fótinn hérna á sumrin. Forfeður mínir byggðu Engidal og Arnardal, en samt er ég ekki maður til að setjast þar að, frekar en Árni. Því er svo sem eins farið um fjölda Reykvíkinga sem liggja hér í makindum á sumrin, jafnvel fjötraðir í garði Gunnlaðar eins og segir í Konungsbók, en eru síðan horfnir við fyrsta snjó á heiðum,“ segir Jakob.

Snorri tekur undir og kveðst þjakaður af sama samviskubiti

„Það minnst sem við getum gert er að koma hérna færandi hendi með handritin, þó að við séum því miður ekki með upprunalegu eintökin með okkur af því að við megum það ekki. Reykvíkingar hafa í raun og veru einokað þetta gersamlega í hálfra öld og aðrir landshlutar setið eftir með sárt ennið. Með okkar ferðum og kynningum fyrir börnin erum við loksins að afnema einokunina og frelsa handritin. Eða sú er alla vega hugsjónin,“ segir Snorri. Hann segir að Árnastofnun taki miðlunarhlutverk sitt alvarlega og þegar það sé í þokkabót gert skemmtilega séu börnin þau sem njóti mest góðs af. /HKr.

LESENDABÁS

Skrúðgarðyrkja er iðnnám

Nú þegar umræðan um nýjan garðyrkjuskóla er komin í gang er ekki úr vegi að huga að einni iðnnámsgrein sem er kennd í Garðyrkjuskóla ríkisins og er að verða utangátta í námskerfinu en þar er um skrúðgarðyrkjunám að ræða.

Skrúðgarðyrkja er lögbundin iðngrein og verða allir er nema skrúðgarðyrkju að vera á samningi hjá skrúðgarðyrkjumeistara og gangast undir sveinspróf og síðan meistaraþróf til að öðlast nafnbótina meistari. Samanber húsasmiðameistari, rafvirkjameistari, sem og öðrum iðgreinum. Hvernig stendur á því að þessi iðngrein er enn þá kennd í landbúnaðarskóla? Er ekki verið að brjóta á rétti þessarar iðgreinar þar sem þessi iðngrein er sú eina af öllum iðngreinum sem ekki er kennd við Tækniskólann? Hún á enga samleið með landbúnaði, það er svipað og kúasmalataekni væri skylt að stunda nám í sjómanna-skóla eða skósmiður væri við nám við landbúnaðarskóla vegna þess að hann vinnur með leður.

Þó svo við skrúðgarðyrkjumenn gróðursetjum nokkrar plöntur réttlætir það ekki að við skulum vera skikkaðir til að stunda nám við Landbúnaðarháskóla Íslands.

Þannig atvikaðist það að skrúðgarðyrkjan lokaðist inni í Garðyrkjuskóla ríkisins og kemst ekki þaðan út, það er hrópað á hjálp. Hvaða samleið hefur þessi iðngrein með ylrækt, skógarfræði, eða meðblómaskreytingar að gera? Akkúrat enga.

Skrúðgarðyrkja er iðnnám sem á að kenna við Tækniskólann þar sem við eigum samleið með öðrum iðngreinum í byggingariðnaði, samanber húsasmiðum, pípurum og rafvirkjum.

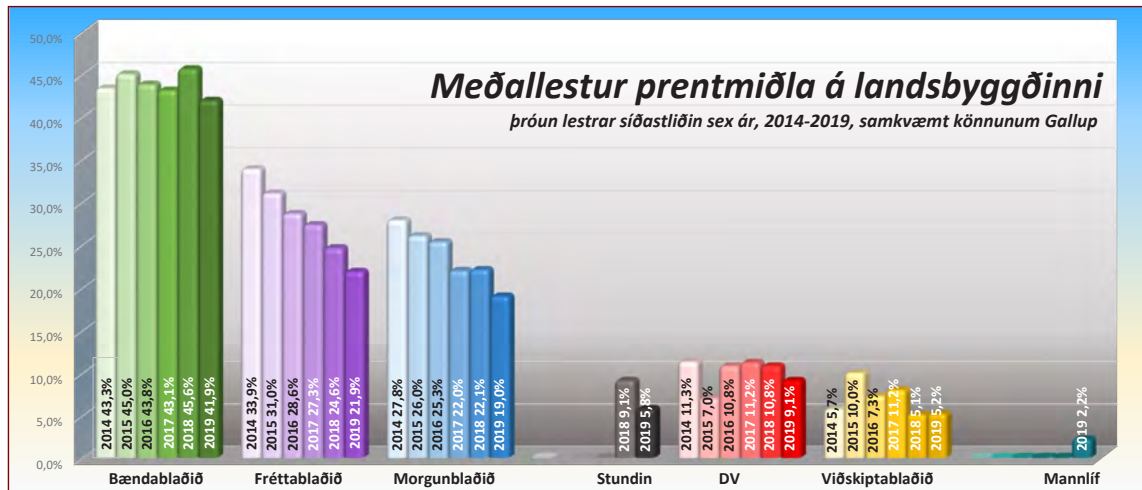
Þessar greinar haldast í hendur þegar kemur að því að gera garða umhverfis lóðir og opin svæði og því nauðsynlegt að fólk innan þessara iðngreina stundi nám í sama skóla og hafi kynni hvert af öðru með framtíðarsamvinnu í huga.

Það er á engan hátt hægt að réttlæta það að kenna skrúðgarðyrkju við Landbúnaðarháskólann þar sem hann er sveitaskóli og þar af leiðandi er hann heimavistarskóli, það hefur í för með sér að nemendur í skrúðgarðyrkju þurfa að greiða húsaleigu og vera fjarverandi frá fjölskyldu sem skapar vandamál fyrir námsmenn.

Um 80% af þeim nemendum sem stunda nám í skrúðgarðyrkju koma frá höfuðborarsvæðinu sem segir að nám við Tækniskólann sé mun hagstæðara fyrir nemendur þar sem þeir búa á svæðinu. Þess utan er gott aðgengi að öllum fagaðilum sem koma að garðahönnun og framkvæmdaraðilum, stutt að fara í skoðunarferðir því Reykjavíkursvæðið er mekka garðmenningar á Íslandi. Hér má finna allt sem vel er gert og miður hefur farið, endalaus lærdómur fyrir nemendur í skrúðgarðyrkju, en því er ekki að heilsa uppi í sveit, þar er ekkert af þessu tagi.

Nú er lag í þessari tilvistarkreppu í skólamálum skrúðgarðyrkjunnar, því skora ég á Lilju Alfreðsdóttur menntamálaráðherra að bjarga skrúðgarðyrkjunni úr þessari kreppu og koma iðngreininni úr viðjum Garðyrkjuskólans og koma skrúðgarðyrkjunni í Tækniskólann þar sem námið á heima meðal jafningja sem iðngrein. Henni til vegs og virðingar.

Kristján Vídalín
garðameistari

VÍKURVAGNAR EHF.

MIKIÐ ÚRVAL KERRUVARAHLUTA

**RAFMAGNSBÚNAÐUR
BREMSUR
BEISLI
DEKK
LJÓS
LED LJÓS**

STYRKUR, ÞJÓNUSTA OG ÁREIDANLEIKI

Víkurvagnar ehf. – Hyrjarhöfði 8. – 110 Reykjavík
Sími 577-1090 – www.vikurvagnar.is – sala@vikurvagnar.is

LESENDABÁS

Vangaveltur

Eftir áramótin kom frétt um að ekki hefði tekist að innheimta umferðarlagabrotasektir af útlendingum, þetta er ótrúlega há upphæð. Hún hefði komið sér vel í dag. Ég hef upplýsingar um að sektarkröfur hafa verið komnar til Íslands frá Þýskalandi og Ítalíu á undan þeim er af sér braut. Einnig hafa Íslendingar á ferð erlendis orðið að setja tímabundna tryggingu fyrir svona uppákómum. Það mætti halda að hér á landi væru starfshættir svo gamaldags að allt væri handskrifað og sent með sjóþósti. Hvað á maður að halda? Tæknigagsins í dag segir mér að eitthvað sé öðruvísi hér en erlendis.

Ester Rut Unnsteinsdóttir fór norður í friðlandið á útmánuði til að hlusta á gouvælið í tófunum og uppgötvaði að fullorðnir refir grafa ekki feng sinn við nefið á öðrum. Úr því að sendur er leiðangur til að hlusta á gouvælið ætti embætti umhverfis að senda út leiðangur til að kanna ástand möfuglastofna vítt um land og láta kanna ástand minkastofnsins.

Nú kom í ljós við könnun Bændablaðsins að krafan um endurheimt votlendis er byggð á grunni sem ábyrgir aðilar myndu ekki samþykkja. Það hefði verið hollt fyrir starfsmenn umhverfisráðuneytisins að kynna sér hvað náttúran er búin að fylla upp sjálf af skurð- um t.d. meðfram þjóðvegnum.

Nú í vetur hefði verið tækifæri til að sjá hvernig úrkoman varð að snjó í vissri hópum þar með hættu á snjófloðum eins og á Flateyri. Það er ekki til fyrirmyndar að rukka inn fé í nafni lífsnauðsynlegs málefns en láta hluta fjármagnsins í eitthvað annað. Vonandi kemur fjármagnið snarlega tilbaka því það er bráðari þörf á snjófloðavörnum en t.d. hálandisþjóðgarði.

Umlhverfisráðherra ætti að einbeita sér að því að verja landið fyrir þeirri óværu sem laumast með í blómþottum og óhreinum bílum og skoða hvernig Ástralir og Nýsjálendingar verja löndin sín. Kolefnisspor 280 tonna af mold er líklega ekki til að tala um í viðbót við allt annað sem ekki þarf að flytja inn.

Meðan Þorgerður Katrín var landbúnaðarráðherra hafði hún borgarbörn í þjónustu sinni. Hún haldi þeim mikið á aðalfundi L.S.

Ef þessi borgarbörn eru enn starfskraftar landbúnaðarráðuneytisins undrar mig ekki á ýmsu er frá þeim stað kemur eins og gerðist í Katrínar tíð.

Kristján Þ.J. hlýtur að hafa þekkingu á sóttvörnum eftir veru sína í heilbrigðisráðuneytinu og þar með átta sig á alvarleika þess að draga úr viðhaldi sauðfjárveikivarnalína.

Matvælastofnun er áreiðanlega í fjárhagskröggum eftir dóminn og sektina í sambandi við kjötbökuina og fleiri sektir, það er hastarlegt ef þau vinnubrögð eiga að bitna á sauðfjárbændum. Nú skulu erlend vottorð gilda að mestu svo það léttir á MAST fjárhagslega og vinnulega. Íslendingar hafa í gegnum tíðina fengið að kenna á því að gagnrýna ekki erlend vottorð. Þau eru mjög oft miðuð við annað umhverfi en hér er.

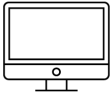
Frumvarp er í smíðum er mun leyfa að sauðfé sé ómarkað með eingöngu plötu til aðgreiningar. Að þessu hljóta að standa aðilar sem hafa mjög litla eða enga þekkingu eða reynslu af sauðfé og þekjja ekki sneitt frá stýft hvað þá meira. Því stærri sem platan er því meiri hættan er á að hún rifni úr eyranu. Þeir sem koma með svona hugmynd hljóta að vera ungboðn sem lesa bara tölur í réttum á haustin. Stjórn L.S. hlýtur að taka hraustlega á svona rugli.

Landgræðslustjóri vill setja allt sauðfé í heimahólf. Sennilega er honum ekki sjálfrátt eða ráðgjafar hans vita ekki hvað kostar að girða km og enn síður hvað viðhald er og kostnaður yrði mörgum ofviða ekki síður en sauðfjárveikivörnum.

Eitt og annað vekur athygli eins og öll flötu þökin á nýbyggingunum. Ég veit að vatn sækir niður í móti og það er tilfellið með húsnæðið sem heilbrigðiskerfið getur ekki notað því vatninu nægði ekki að fara niður á efstu hæðina heldur hélt áfram niður á næstu hæð. Hver er ábyrgur? Ég hélt að þetta byggingarlag hentaði ekki nema þar sem rignir bara kannski einu sinni á ári en ekki hér á landi. Myglu í yngri húsum er vert að kanna. Það er mikill kostnaður að endurbyggja hús og mygla er slæm fyrir heilsuna.

*Það er margt sem mér finnst að
margur um slíkt ræðir.
Sýnist öðrum sitt um það
sérlega ef hann græðir*

Gunnar Þórisson

Dale Carnegie námskeiðið

Kemur til þín - hvert á land sem er

Nú býðst þér að koma á hið heimsfræga Dale Carnegie námskeið í Live Online fjarþjálfun í rauntíma.

Ávinningur námskeiðsins:

- Læra að koma koma vel fyrir þig orði
- Minnka streitu og kvíða
- Styrkja sambönd og efla samskipti
- Setja sér skýr markmið og framtíðarsýn
- Líða vel á mannamótum
- Standa upp og segja skoðun sína

Tveir þjálfarar stýra námskeiðinu og þú færð tækniðstoð allan tímann.

Nánari upplýsingar á dale.is og í 555 7080

Dale Carnegie.

Dýralæknþjónusta í dreifðum byggðum á Austurlandi

Samningar lausir til umsóknar

Matvælastofnun auglýsir eftir sjálfstætt starfandi dýralæknum til að taka að sér almenna dýralæknaþjónustu og bráðapjónustu í dreifðum byggðum á Austurlandi. Markmiðið er að tryggja dýraeigendum nauðsynlega almenna og bráðapjónustu við dýr á landssvæðum þar sem fjöldi dýra er takmarkaður og/eða verkefni dýralækna af skornum skammti.

Starfið felur í sér að gegna dýralæknisþjónustu fyrir búfé og gæludýr á Austurlandi og að taka að sér tiltekin störf fyrir MAST. Samningar gilda frá og með 1. desember 2020 til og með 30. apríl 2025.

Um þjónustuvæði 7 er að ræða sem hjúpar Fljótsdalshérað, Fljótsdalshrepp, Borgarfjarðarhrepp, Seyðisfjarðarkaupstað, Fjarðarbyggð, Fáskrúðsfjörð, Stöðvarfjörð og Djúpavogshrepp.

Umsóknir skulu sendar í tölvupósti á netfangið **starf@mast.is** merktar “Dýralæknir – þjónustusvæði 7”, ásamt starfsferilskrá, prófskírteinum og kynningarbréfi. Umsóknarfrestur er til og með **28. september 2020**.

Nánari upplýsingar um samninginn er að finna á vef Matvælastofnunar: www.mast.is.

Lífræn hreinsistöð

- Fyrirferðalítill fullkomin sambyggð skolphreinsistöð
- Uppfyllir ýrstru kröfur um gæði hreinsunar
- Engin rotþró eða siturlögn 25 ára ábyrgð
- Tæming seyru á þriggja til fimm ára fresti
- Engir hreyfanlegir hlutir
- Stærðir frá 6 - 55 persónueiningar

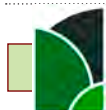
WPL
Diamond

IDNVER
Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

Bændablaðið Auglýsingar 56-30-300

Allt er betra en ekki neitt

– Fer skógrækt saman með endurheimt votlendis?

Það er ágætt að árétta það strax í upphafi að allar aðgerðir sem draga úr áhrifum loftslagsbreytinga eru af hinu góða. Með breyttri neyslu má draga úr ýmsum óþarfa eins og matarsóun og brennslu á jarðefnaeldsneyti. Landeigendur verða einnig að huga að sinni landnotkun með það í huga að draga úr loftslagsáhrifum hennar. Þá er yfirleitt talað um skógrækt, landgræðslu og endurheimt votlendis.

Hér verður stiklað á stóru um aðstæður hverrar aðgerðar fyrir sig ásamt nokkrum atriðum sem vert er að hafa í huga.

Fuglalíf og fleira

Allar landgerðirnar eru búsvæði fyrir fugla. Smáfuglar eru einkennandi fyrir skóga. Í móum og graslendi (t.d. framræstu landi) eru allmargar tegundir áberandi og jafn vel gróðurlausir melar og sandar skarta nokkru fuglalífi en fábreyttu. Allmargir fuglar sækja líka í votlendi, vötn og strandsvæði. Sumar tegundir votlendisfugla gera sér óðöl á tjörnum og vötnum þar sem einungis er pláss fyrir eitt fuglapar á stóru svæði. Munar þá um hvern poll.

Ákvarðanir um landnotkun hafa áhrif á fugla, spendýr, plöntur, sveppi og reyndar allt í náttúrunni. Þær hafa einnig áhrif á kolefnisjöfnuð, frjósemi, vatnsbúskap, jarðvegssrof og margt fleira. Allt skiptir þetta máli, en náttúruvernd, loftslagsvernd, vatnsvernd, jarðvegssvernd, fornleifa-vernd o.fl. hafa síður en svo í för með sér að viðhalda þurfi óbreyttu ástandi eða að það eina rétta sé að endurheimta eitthvað fyrra ástand.

Skógrækt

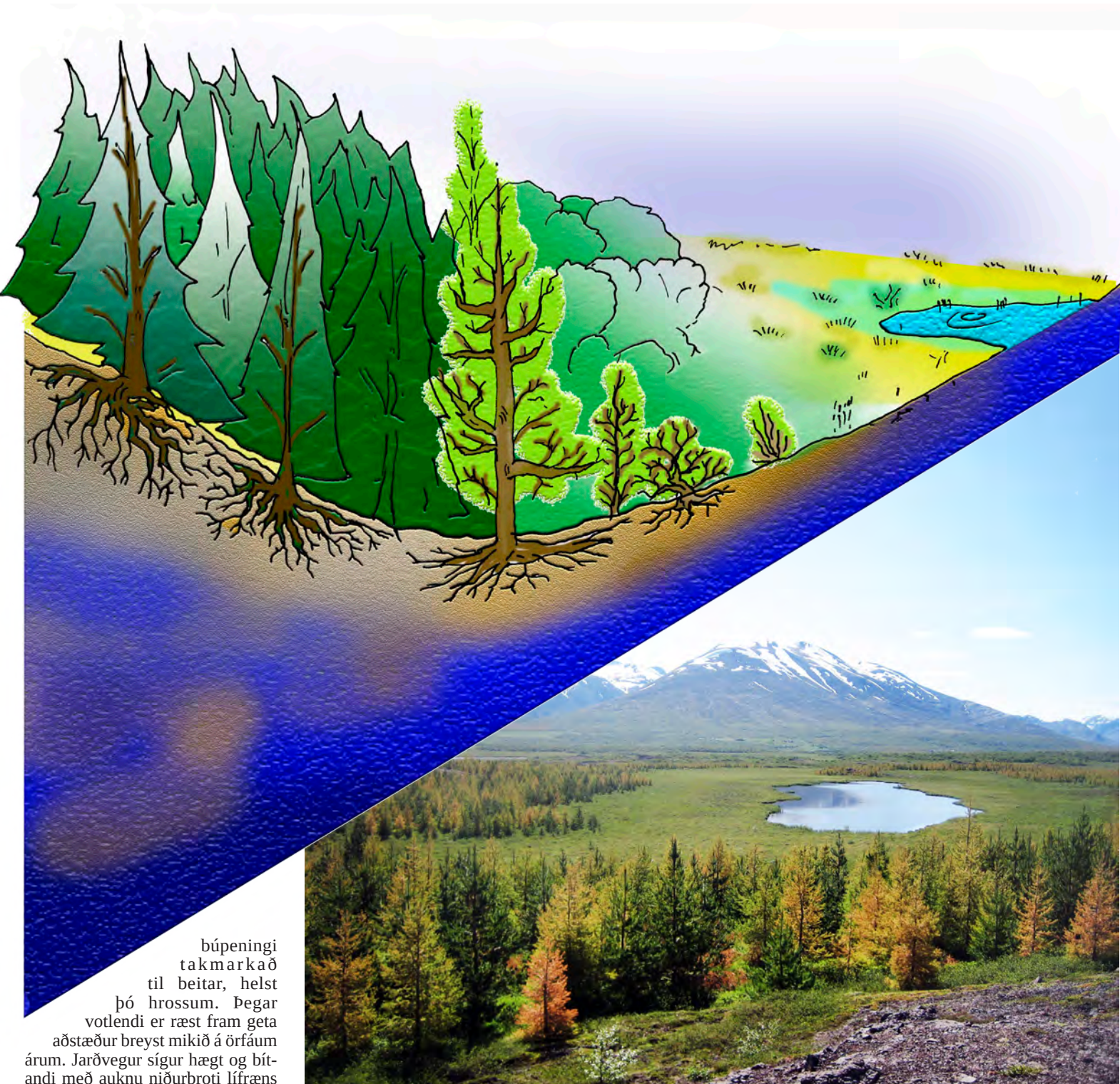
Ef ætlunin er að rækta skóg skal taka inn ótal atriði. Það þarf að friða svæði fyrir lausagöngufé. Það þarf að skipuleggja og gróðursetja í svæðið. Það þarf að hriða um svæðið svo það fari ekki í órækt, svo fátt eitt sé nefnt. Skógurinn nýtist aftur á móti til timburframleiðslu og lífríki í jarðvegi batnar þegar árin líða svo auðveldara er að hefja skógrækt að nýju eftir að trén hafa verið felld til nytja. Um fáum árum frá gróðursetningu er hægt að nýta skóga til beitar. Auk alls þess hagræna, umhverfislega og félagslega ágóða sem skógar hafa í för með sér er ljóst að skógrækt getur verið öflugasta leiðin sem raunveruleg vól er á til að binda CO₂ úr andrúmsloftinu sé rétt staðið að málum.

Landgræðsla

Landgræðsla og skógrækt hafa misjafnar áherslur en eiga það sameiginlegt að efla gróður. Á rofnu landi sem friðað er fyrir beit má nota ýmsar trjátegundir, ásamt öðrum gróðri, til uppgræðslu lands. Landgræðsla fæst þó að mestu við meðferð beitolands þar sem tré nýttast ekki og þar sem loftslagsávinningur uppgræðsluadgerða með áburðargjöf eða grassáningu er misjafn, t.d. eftir því hversu beitarálagið er mikið. Þar eru þó talsverðir möguleikar á að bæta kolefnisforða jarðvegs á stórum svæðum ef rétt er að málum staðið.

Endurheimt votlendis

Í gegnum tíðina hefur verið litið á votlendi sem lélega landnýtingu enda var land ræst fram umvörpum um drjúga hrið á seinni hluta síðustu aldar. Það er lítt aðgengilegt mannkindinni sem öðrum kindum og þar vex sérhæfður gróður sem nýtist

búpeningi takmarkað til beitar, helst þó hrossum. Þegar votlendi er ræst fram geta aðstæður breyst mikið á örfáum árum. Jarðvegur sígur hægt og bítandi með auknu niðurbroti lífræns efnis. Grassprettu eykst. Landið verður greiðfærara. Áður voru hins vegar stór svæði ræst fram í engum sérstökum tilgangi. Með endurheimt votlendis er ætlunin að ná fram fyrra ástandi og þar með draga úr niðurbroti og meðfylgjandi losun CO₂. Eins og með skógrækt og landgræðslu er þar talsverður breytileiki í árangri eftir aðstæðum en loftslagsávinningur getur þó verið umtalsverður sé rétt staðið að málum.

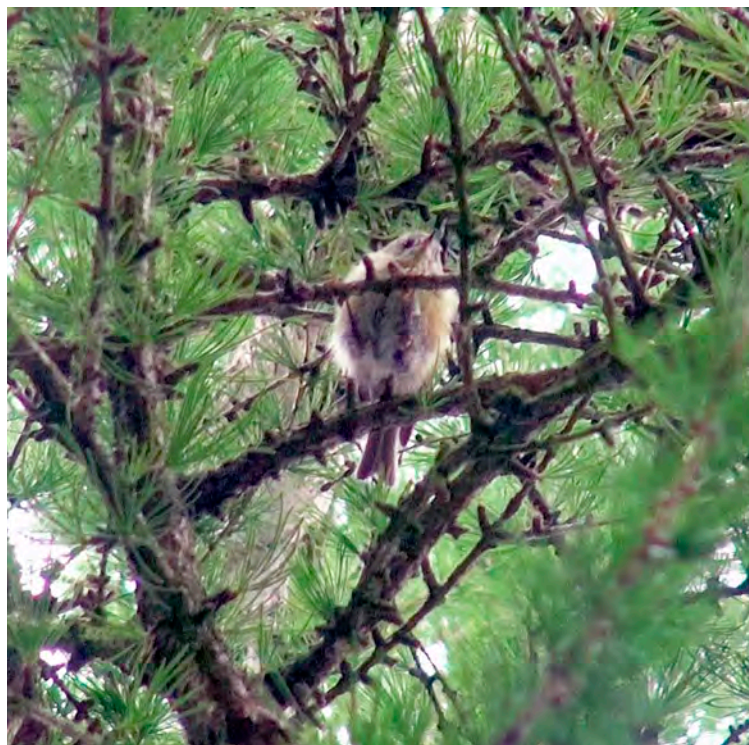
Loftslagið

Allt eru þetta frábærar leiðir í baráttunni við hlýnun jarðar. Endurheimt votlendis krefst lítils undirbúnings og árangur næst svo að segja strax að lokinni skurðauppfyllingu. Kostnaður fellst einkum í vinnuvélum og tiltölulega lítilli vinnu fólks og má ná drjúgum árangri á fáum dögum. Ósamstaða virðist vera um árangur samdráttar í kolefnislosun enda eru aðstæður misjafnar. Flestir virðast þó sammála um að endurheimt votlendis sé skjót leið til aðgerða við loftslagsbreytingar.

Undirbúningur landgræðslu er mismikill. Einfaldar aðgerðir, t.d. áburðardreifing, með nokkurra ára eftirfylgni eru algengar í landgræðslu. Oft er um mikið landflæmi að ræða og mikið undir. Þegar kemur að mati á kolefnisbindingu þá fellst árangur einkum í að auka kolefnisforða jarðvegs. Uppbygging þess kolefnisforða fylgir framvindu gróð-

Lerkiskógur umlykur náttúrulega tjörn.

Myndir / HG

Glókkollur á grænni grein á Íslandi.

urs, sem er þó mjög mishröð eftir aðstæðum.

Skógrækt er dýr á hvern hektara lands samanborið við að dreifa áburði eða fylla upp í skurði. Árangur í kolefnisbindingu getur þó verið mun meiri eftir tegundum og aðstæðum. Í ríku

landi með hraðspotttnar tegundir má ná miklum árangri á skömmum tíma, skógræktarlega séð, en í rýru landi er bindingin minni. Skógrækt bindur kolefni svo lengi sem ræktun stendur yfir og ekki síður í jarðvegi en í trján-um sjálfum. Viðarvöxtur og kolefn-

isbinding hangir saman og þar með er auðvelt að sannreyna nákvæmni kolefnisbindingar í skógu.

Munur á aðgerðum

Skógrækt og endurheimt votlendis fer alls ekki vel saman á sama blettinum. Endurheimt votlendis hækkar grunnvatnsstöðu og í landi þar sem grunnvatnsstaða er há er ekki hægt að rækta tré með góðu móti. Þegar ráðist er í viðamikla skógrækt innan um votlendi og í kringum tjarnir getur það haft þurrkandi áhrif jarðveginn í skóginum en reynslan hér á landi er sú að skógurinn þurrkar ekki mýrarnar.

Endurheimt votlendis er vafalítið gagnleg aðferð til að stemma sigu við uppgufun gróðurhúsalofttegunda þegar land er ekki í notkun og ætlunin er að hafa það þannig. Það er alltaf gott og göfugt af landeigendum að nýta land sitt til að stemma stigu við loftslagsbrjálæðinu, sama með hvaða hætti það er gert og enn betra er að landeigendur geri sér grein fyrir öllum möguleikum sem eru í stöðunni. Best er líklega að gera eitthvað fremur en ekki neitt.

Hlynur Gauti Sigurðsson,
framkvæmdastjóri
Landssamtaka
skógareigenda

Á FAGLEGUM NÓTUM

Íslensk sauðfjárrækt og kolefnisspor

— Hvaða einingar á að nota við mat á kolefnisspori?

Í Bændablaðinu 20. ágúst er fjallað um skýrslu Environice um „Sauðfjárrækt og loftlagsmál“ (Birna Sigrún Hallsdóttir og Steán Gíslason 2017). Í skýrslunni er gerð tilraun til að reikna kolefnisspor íslenskrar sauðfjárræktar. Þau nota skammtstöfunina GHIL um eftirfarandi lofttegundir: Koldíoxíð(CO₂), metan (CH₄), glaðloft (N₂O), vetnisflúorkolefni (HFC), perflúorkolefni (PFC), brennisteinshexaflúor (SF₆), og köfnunarefnistríflúoríð (NF₃). Hér á eftir er átt við þessar lofttegundir þegar skammtstöfunin GHIL kemur fyrir.

Á að reikna losunina kg á kg? Sigrún og Stefán reikna losunina kg á kg, það er kg GHIL á framleitt kg kindakjöts. Er það vísindaleg nálgun að nota skilgreininguna á losun kg/kg, þegar borin er saman losun á kg kjöts og t. d. grænmetis, sem dæmi? Er ekki réttara að tala um losun á kg næringarefna, á orkuveiningu eða kg þurrefnis?

Næringarefnin hafa mismikla orku og mismunandi innihald hinna ýmsu næringarefna, til dæmis próteins. Prótein er lífsnauðsynlegt næringarefni fyrir vaxandi ungviði, og reyndar fyrir okkur öll. Verð á próteini á heimsmarkaði er mun hærra en á kolvetnum, svo tekið sé dæmi. Spyrrja má líka hvort verðmeta eigi fæðutegundir út frá næringargildi við mat á kolefnisspori fæðu. Það verður ekki gert í þessari grein. Hins vegar er ætlunin að skoða orkuinnihald, þurrefnisinnihald og prótein í mismunandi fæðutegundum. Skoðum lambakjöt og grænmeti (Næringartölur 2003). Þessar fæðutegundir eru teknar hér til samanburðar þar sem algengt er að heyra sagt, að kolefnisspor „grænmetis“ sé miklu lægra en kjöts. Grænmeti sé umhverfisvænni afurð fæðutegund en kjöt. Þá er átt við losun GHIL á kg kjöts og á kg grænmetis.

Kolefnisspor á næringargildi

Ekki er hægt að bera saman kolefnisspor á kg kjöts og kg grænmetis. Kjöt, einkum rautt

Næringargildi, orkuinnihald, prótein og þurrefni í „lambakjöti“ (dilkakjöti) og „grænmeti“

Tegund	Orka, kcal/kg	Prótein %	Vatn %
Lambakjöt	258,3	17,9	60,1 .. 39,9 % þurrefni
Grænmeti	33,3	2,1	88,3 .. 11,7 % --- „ ---

Lambakjöt; Tekið er meðaltal af súpukjöti, læri og hrygg. Grænmeti; Tekið er meðaltal af rauðri papríku, grænkáli og gulrót. Þegar lítið er á þessar tölur hér að ofan sést að orka er 7,76 sinnum meiri í kindakjöti en í grænmeti. Prótein er 8,52 sinnum meira í kindakjöti en í grænmeti. Þurrefni er 3,41 sinnum meira í kindakjöti en í grænmeti.

Sveinn Hallgrímsson.

Eyjólfur Kristinn Örnólfsson.

kjöt, er hágæða prótein fæða, auk þess að vera steinefna- og innihalda vítamín og t. d. járn í ríkkum mæli.

Það hlýtur því að vera krafa við samanburð á kolefnisspori fæðutegunda að borið sé saman næringargildi, ekki bara kg á móti kg. Þá er ljóst að til að hægt sé að halda því fram að grænmeti sé „umhverfisvænna“ en kindakjöt, þarf kolefnisspor þess að vera minni en 1/7,76 eða 12,9% af kolefnisspori kindakjöts sé samanburðurinn á grundvelli orku! Kolefnisspor á próteinveiningu í grænmeti þarf sömuleiðis að vera minna en 1/8,52, eða 11,7% af kolefnisspori kindakjöts. Þá verður líka að spyrrja; hvernig á að verðleggja næringargildi kolvetna, próteins og annara næringarefna í slíkum samanburði?

Tilvitnanir:

Birna Sigrún Hallsdóttir og Stefán Gíslason 2017. Sauðfjárrækt og loftlagsmál. Fjölrit 24 bls. Næringartölur, næringargildi matvæla. 5. Útgáfa 2003 Sveinn Hallgrímsson og Eyjólfur Kristinn Örnólfsson: Íslensk sauðfjárrækt og kolefnisspor hennar, Bændablaðið 26. árg., 16. tbl. 2020. Bls. 43

Höfundar:

Sveinn Hallgrímsson er dr. sient í kynbótafræði og fyrrverandi ráðunautur í sauðfjárrækt Eyjólfur Kristinn Örnólfsson er líffræðingur frá HÍ og kennari við Lbhl

RAFSTÖÐVAR

MARGAR GERDIR TIL A LAGER

• Þekking - Reynsla - Færni.

- Meðal þeirra sem hafa varaafsstövar frá okkur eru; Neyðarlínan, flugvelli, sjúkrahús, rafveitur, vatnsveitur, hitaveitur, flugfélög, bankar, Tollstjóri, Alþingi, hótél, veitingahús, mörg stærri fjölbýlishús með lyftum. Margskonar fyrirtæki í matvælaframleiðslu, heildsölu og iðnaði sem þola illa rafmagnsleysi.

Hýsi-Merkúr hf. | Lambhagavegi 6 | 113 Reykjavík | S. 534 6050 | merkur@merkur.is | www.merkur.is

Texstar FP33

Frábærar teygjubuxur frá Texstar. Einstök þægindi og ótrúlega liprar.

Stærðir: W25-W46, L30-L36 Efni: 88% Nylon, 12% spandex

KH Vinnuföt • Nethyl 2a • 110 Reykjavík • Sími: 577 1000 • info@khvinnufot.is • www.khvinnufot.is

Bændablaðið á bbl.is og líka á Facebook

NÝ SENDING VÆNTANLEG

NC HAUGSUGUR, HAUGTANKAR, KASTDREIFARAR, SKRÚFUR OG DÆLUR

Hægt að bæta við pöntun!

JÖTUNN LANDBÚNAÐARDEILD AFLVÉLA

Austurvegi 69 // 800 Selfoss // 480 0400 // jotunn.is // jotunn@jotunn.is

RÍKISKAUP

Borgartúni 7c, 105 Reykjavík | Sími 530 1400 | www.rikiskaup.is

Allar nánari upplýsingar veita starfsmenn Ríkiskaupa í síma 530 1400 eða í gegnum netfangið fasteignir@rikiskaup.is

AUGLÝSA EFTIRFARANDI EIGN TIL SÖLU:

BJARNARBRAUT 8, BORGARNESI – SKRIFSTOFUHÚSNÆÐI

Um er að ræða 629,4 m² skrifstofuhúsnæði á 1. hæð við Bjarnarbraut 8, Borgarnesi.

Eignin skiptist í tvö skrifstofurými, annars vegar 361,8 m² og hins vegar 267,6 m². Samtals 629,4 m².

Gengið er inn um bjarta tengibyggingu sem er í sameign.

Eignin er kjörin til þess að leigja út einstök rými.

Gott aðgengi er að húsinu og rúmgóð steypt bílastæði fylgja en stæðin eru ekki sérmerkt.

Frekari upplýsingar um eignina má finna á heimasíðu Ríkiskaupa: www.rikiskaup.is.

Verð: 99 mkr.

HELSTU NYTJADÝR HEIMSINS

Bláber eru ein af fáum náttúrulegum fæðum í heimi sem eru blá á litinn.

Bláber frá Ameríku

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Berjasprettu hefur verið ágæt það sem af er hausti víðast á landinu en að þessu sinn er ekki ætlunin að fjalla um innlend ber þótt áhuga-verð séu. Amerísk bláber njóta mikilla vinsælda hér og algeng í verslunum stóran hluta ársins. Ólíkt villtu íslensku bláberjalyngi, sem er lágvaxið, vaxa amerísk bláber á runnum sem geta orðið allt að fjögurra metra háir. Bláber eru ein af fáum náttúrulegum fæðum í heimi sem eru blá á litinn.

Samkvæmt áætlun FAOSTAD, Tölfræðideild Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, voru ræktað til framleiðslu um 596,813 tonn af bláberjum í heiminum árið 2017 og er þá bæði átt við ber sem komu af jarðlægum og runnakenndum plöntum. Þessar tölur eiga eingöngu við ber sem framleidd eru í atvinnuskyni og koma fram í opinberri tölfræði. Fyrir utan það eru leyst til máneldis mikið magn villtra bláberja og bláberja sem ræktað eru í heimagörðum sem hvergi koma fram.

Í tölum FAOSTAD segir að mest sé ræktað af bláberjum í Bandaríkjunum Norður-Ameríku, 236.621 tonn. Kanada er í öðru sæti með 160,246 tonn, Perú í því þriðja með 52.301 tonn og síðan Mexíkó og Spánn, en bæði lönd framleiddu um 36.000 tonn árið 2017.

Ræktun á amerískum bláberjum hefur aukist jafnt og þétt í Kína undanfarin ár.

Bláber eru ekki flokkuð ein og sér heldur með öðrum berjum í innflutningstölum Hagstofunnar og því ekki hægt að sjá þar hversu mikið er flutt inn af þeim á ári. Innflutningur á þeim hefur þó án efa aukist talsvert undanfarin ár þar sem

berin eru mun algengari í verslunum núna en fyrir nokkrum árum.

Ættkvíslin Vaccinium

Rúmlega 400 tegundir tilheyra ættkvíslinni Vaccinium sem er af lyngætt. Skyldleiki tegunda innan ættkvíslarinnar er flókinn og ekki alltaf ljós þar sem ólíkar tegundir geta hæglega æxlast saman og heldur ekki alltaf ljóst hvort um tegund, staðbrigði eða blendinga er að ræða. Auk þess sem til eru margir manngerðir blendingar og yrki.

Ólíkar tegundir finnast víða um heim en aðallega á norðurhveli, þó eru undantekningar á því og til tegundir innan ættkvíslarinnar sem vaxa á Madagaskar og teljast innlendar.

Tegundir innan ættkvíslarinnar eru jarðlæggar eða runnar sem geta náð fjögurra metra hæð. Einstaka tegundir sem vaxa í hitabeltinu eru ásætur sem vinna vatn og næringu úr andrúmsloftinu en flestar lifa í sambýli með svepprótum.

Stönglar Vaccinium-tegunda eru yfirleitt trjákenndir, blöðin leðurkennd viðkomu, lítil egg-eða lensulaga, dökk- eða blágræn og flestar tegundir með áberandi blaðæðum. Blómin oft litla bjöllur með löngum frævum og fræflum. Aldinið sem er ber myndast í blómbotninum og er hólfaskipt og með mörgum fræjum. Yfirleitt rauð eða blá.

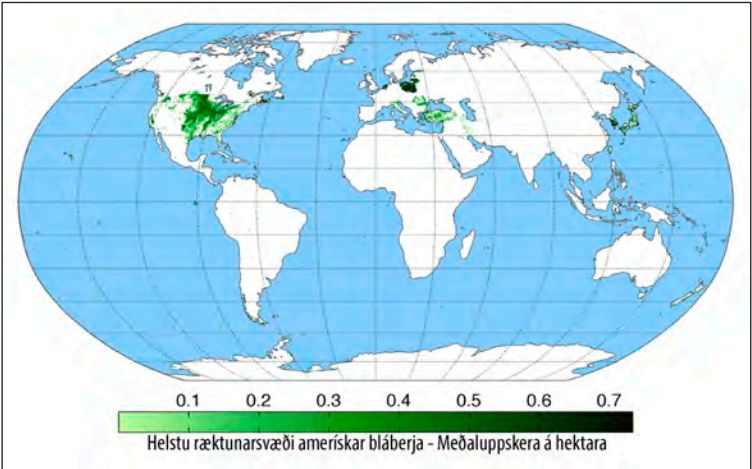
Tegundum innan ættkvíslarinnar Vaccinium er skipt í lág- og hárunna. Íslenskt bláberjalyng er til dæmis lágvaxið en amerískir bláberjarunnar geta orðið allt að fjögurra metra háir. Vegna kynbóta og framræktunar eru ber af ræktaðum yrkjum töluvert stærri en ber af villtum tegundum.

Amerísk bláber

Algengasta tegundin af Vaccinium hárunna í ræktun er V. corymbosum,

Latneska tegundarheitið corymbosum vísar til þess að berin vaxa mörg saman í klasa.

sem er harðgerður lauffellandi og breiðvaxinn runni sem getur náð tæplega fjögurra metra hæð

en yfirleitt haldið í um eins og hálf metra hæð í ræktun. Blöðin grænglansandi, egg- eða lensulaga,

oddmjó og um fimm sentimetrar að lengd. Plantan er með trefjarót sem liggur fremur grunnt og rótaskot algeng. Hversu víðfeðm rótin er fer eftir þéttleika jarðvegsins en að öllu jöfnu liggja endaræturnar svipað langt frá miðju runnans og ystu blöð.

Blómin eru mörg saman í hnapp, hvít eða bleik, bjöllulaga, um tæpur sentimetr að lengd og myndast á annars árs sprotum. Plantan er ósjálfrjóvgandi og sjá hunangsflugur að mestu um frjóvgun hennar.

Aldinin geta verið frá hálfum í rúman einn og hálfan sentímetra í þvermál og eru lítillega flatvaxin og sæt á bragðið. Fær á sig fallega rauða, gula og appelsínugula haustlíti.

Bláber lifa í sambýli með rötarsveppum sem hjálpa þeim við upptöku næringarefna úr jarðvegi. Samlífið er plöntunni svo mikilvægt að eftir að ræktun hennar hófst í Síle fór hún ekki að bera árangur fyrr en búíð var að smita jarðveginn í kring með réttum rötarsveppum.

Uppruni og saga

Elsta þekktu eintak af Vaccinium tegund eru tvo steingerð fræ af útdauðri tegund sem komu upp með borkjarna úr borholu sem var verið að taka í Pólandi. Aldur fræjanna er áætlaður á bilinu 16 til 11 milljón ár.

Tegundin V. corymbosum finnst villt í austanverðu Kanada og meðfram austurströnd Bandaríkjanna Norður-Ameríku allt suður til Flórída og Texas. Tegundin hefur einnig gert sig heimakomna í náttúrunni víða í Evrópu, Japan og á Nýja-Sjálandi út frá ræktun.

Frumbyggjar Norður-Ameríku hafa nýtt berin frá ómunatíð og sama gerðu innflytjendur frá Evrópu og öðrum heimsálfum eftir komu þeirra til álfunnar. Talið er að innfæddir og fyrstu innflytjendurnir hafi ræktað berin til eigin nota en það var ekki fyrr en eftir miðja 19. öld að farið var að rækta plöntuna

í einhverjum mæli til berjaframleiðslu.

Áfeng bláberjasaft var hluti af matarskammti hermanna Norðurríkjanna í bandarísku borgarastyrjöldinni, 1861 til 1865. Á áttunda áratug 19. aldar var farið að sjóða niður bláber til að auka geymslu- og flutningsþol þeirra.

Árið 1908 hóf bandaríski grasafræðingurinn Frederick Vernon Coville, uppi 1867 til 1937, að rannsaka og gera tilraunir með ræktun bláberja í samvinnu við Elizabeth White, uppi 1871 til 1954. Coville var um tíma yfirgrasafræðingur Landbúnaðarstofnunar Bandaríkjanna og stjórnandi þjóðartrjásafns ríkjasambandsins. Auk þess að vera höfundur fjölda bóka um grasafræði og grasnytja indíána var Coville stjórnarformaður National Geographic Society í mörg ár. White var sérfræðingur í ræktun nytjaplanta og dóttir landeiganda sem ræktaði trónuber í stórum stíl.

Coville og White voru fyrst til að benda á nauðsyn súrs jarðvegs fyrir bláber og að plantan væri ekki sjálffrjógandi og saman tókst þeim með bætum ræktunaraðferðum að tvöfalda stærð berja í ræktun.

Sagan segir að liður í kynbóta-starfi White hafi verið að biðja Indíána að færa sér öll ber sem þeim fannst óvenjulega stór og hún hafi einungis tekið fræ til ræktunar úr berjum sem ekki komust í gegnum giftingarhring hennar. Ef berin voru óvenju stór gerði hún sér ferð til að sækja græðlinga af runnunum sem þau uxu á.

Snemma á fjórða áratug síðustu aldar fylgi Stanley Johnson, uppi 1898 til 1969, prófessor í garðyrkju við Michigan Agricultural College í kjölfar Coville og White og hóf tilraunir með ræktun á bláberjum. Stór svæði í kringum Michigan-vatn þóttu ónothæf til ræktunar vegna þess að jarðvegurinn var ófrjósamur og súr. Jarðvegurinn hentaði því bláberjarunnum ágætlega og var Michigan-ríki lengi stærsti ræktandi bláberja í Bandaríkjum Norður-Ameríku, eða þar til Washington-ríki tók fram úr því. Þrátt fyrir þetta er það borgin Hammonton í New Jersey sem ber heitið bláberjahöfuðborg heimsins og þar í borg er árleg bláberjahátíð. Samkvæmt hefð er 28. apríl bandaríski bláberjakökudagurinn og 11. júlí bláberjamúffudagurinn.

Afbrigði og yrki í ræktun skipta hundruðum. Þrátt fyrir að einhver munur sé á stærð og bragðgæðum ólíkra yrkja eru þau aðallega flokkuð eftir því hversu snemmsprottin þau eru. Dæmi um snemmsprottin yrki eru 'Duke', 'Patriot', 'Reka' og 'Spartan'. Miðlungsfljótsprottin yrki eru til dæmis 'Bluecrop', 'Blu-ray', 'KaBluey' og 'Northland'. Yrkin 'Aurora', 'Darrow' og 'Elliott' eru aftur á móti seinsprottin.

Í suðurríkjum Bandaríkjanna

Bláberjakaka.

Bláber eru sælgæti.

Grasafræðingarnir Fredrerrick Vernon Coville og Elizabeth White voru fyrst til að benda á nauðsyn súrs jarðvegs fyrir bláber og að plantan væri ekki sjálffrjógandi og saman tókst þeim með bætum ræktunaraðferðum að tvöfalda stærð berja í ræktun. Myndin er tekin árið 1916.

Uppskeyra á amerískum bláberjum í stórræktun er að mestu vélvædd og eru berin annaðhvort hrist eða burstuð af runnunum.

hefur blendingur af V. corymbosum og V. darrowii gefið góða raun í ræktun.

Ræktun á amerískum bláberjum hófst í Evrópu um 1930.

Stjörnuber Andans mikla

Við þroska berjanna mynda bikarblöð blómanna fimm arma stjörnu á efri enda þeirra. Samkvæmt þjóðtrú Indíána Norður-Ameríku er stjarnan tákn þess að hinn Mikli andi hafi fært þeim ber til að sefa hungur barna á harðindatímum. Aðrir segja að stjarnan líkist auga kanínu og þaðan er heiti á vinsælu yrki í ræktun, 'Rabbiteye', komið.

Indíánar nýttu plöntuna til lækninga. Te sem sagt var gott fyrir blóðið var soðið úr blöðum og rótum og bláberjasafi drukkin til að stilla hósta. Safinn var og er enn notaður til að lita klæði og körfur.

Berin voru þurrkuð til geymslu og notuð til að bragðbæta mat, súpur og kássur. Muldum berjum var einnig nuddað í kjöt sem krydd áður en það var þurrkað til geymslu.

Nafnaspeki

Ættkvíslarheitið Vaccinium er mögulega dregið af gríska orðinu Hyacintos sem er heitið á spartneskri hetju og elskhuga guðsins Apollo. Tegundarheitið corymbosum vísar

aftur á móti til þess að berin vaxi mörg saman í klasa.

Á ameríku-ensku á plantan sér nokkur samheiti, eins og blue huckleberry, tall huckleberry, swamp huckleberry, high blueberry og swamp blueberry. Frakkar kalla hana og berin myrtille og bleuet, Spánverjar arandano americano en Finnar pensasmustikka. Í Svíþjóð er talað um amerikanskt blábær en í Danmörku amerikansk blåbær. Á Íslandi kallast plantan amerísk bláberjaplanta eða einfaldlega bláber.

Nytjar

Amerísk bláber innihalda 14% kolvetni, 0,7% prótein, 0,3% fitu og 84% vatn. Í þeim er lítið af vítamínunum og í 100 grömmum af berjunum eru um 57 kalóríur. Berin eru sæt á bragðið en missúr eftir afbrigðum, yrkjum og efnasamsetningu jarðvegsins sem þau vaxa í.

Bláberja er neytt ferskra eins og sér eða út á skyr og morgunkorn, úr þeim er búin til sulta og sósa og þau eru höfð í kökur og brauð.

Auk þess sem úr þeim er bruggað bláberjavín.

Nauðsynlegt er að skola berin vel fyrir neyslu þar sem við ræktun þeirra er í flestum tilfellum notaður talsverður efnahernaður gegn óværu sem kann að sækja að plöntunum og aldinum þeirra.

Plantan er notuð sem puntplanta í gördum þar sem aðstæður henta og sem kerplanta.

Ræktun

Plantan dafnar best í rökum, en ekki blautum, og súrum jarðvegi með pH 4,5 til 5,5. Þolir ekki mikla köfnunarefnisgjöf. Klippa skal burt kal á hverju vori og gott er að fjarlægja gamlar greinar á nokkurra ára fresti til að örva nývöxt. Einnig er gott að nota hey sem þekju í beð umhverfis runnann.

Þar sem plantan er ekki sjálffrjógandi þarf tvö yrki sem frjógvast saman til að myndi ber. Yfirleitt fjölgað með græðlingum.

Uppskeyra á amerískum bláberjum í stórræktun er að mestu vélvædd og eru berin annaðhvort hrist eða burstuð af runnunum í safnpoka og laufi og smágreinar blásnar burt fyrir þökkun.

Amerísk bláber á Íslandi

Í dálki í Mánudagsblaðinu árið 1978, sem kallast Úr einu í annað, segir að flestar matvöruverslanir hafi á boðstólum amerísk bláber, afar góð og furðulega billeg. Í framhaldinu segir svo: „Hótelin eru sein á sér að vanda og hafa þau ekki á boðstólum og veitir þó ekki af að auka fjölbreytnina þar.“

Áhugasamir ræktendur hafa reynt fyrir sér með ræktun amerískra bláberjaplantna hér í talsvert mörg ár og mörgum tekist það ágætlega. Plantan er almennt skálaplanta sem þrífst illa utandyra og gefur sjaldan ber úti þótt þar geti verið undantekningar á. Utandyra hentar plantan í potti eða ker yfir hásumarið sem setja má inn í kalt gróðurhús yfir veturinn.

Meðal yrkja sem reynd hafa verið eru 'Northland' sem gefur meðalstór og sæt ber og er líklega harðgerðasta yrkið hér, 'Earlyblue', sem myndar aldin snemma, og 'Reka', 'Patriot' og 'Toro' sem þroska berin á miðju sumri.

Kolviður óskar eftir leigu á landi til skógræktar

Óskum eftir landi sem hentar vel til ræktunar eftirfarandi skógargerða:

- Asparskóga; ríkt graslandi og annað frjósamt land, t.d. framræst land og lúpínubreiður
- Birkiskóga; flestar landgerðir
- Greni- og furuskóga; mólendi og melar
- Lerkiskóga; mólendi og melar norðan- og austanlands

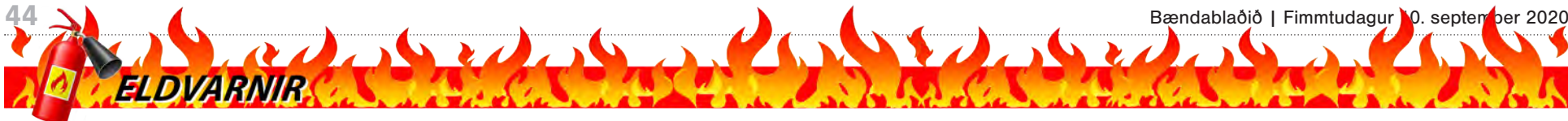
Óskað er eftir löndum með viðunandi aðgengi til plöntunar, að veðurfar henti trjárækt, að hægt sé að koma við jarðvinnslu og að ekki sé hætt á ágangi búfjár. Lönd um allt land eru áhugaverð. Stærð samhangandi ræktunarlands helst yfir 100 hektara og það þarf að liggja fyrir að það fáiast samþykkt í skipulagi sem skógræktarland og að framkvæmdarleyfi fáiast.

Það er markmið Kolviðar að gróðursetning í samhangandi ræktunarland eigi sér stað innan fimm ára.

Óskað er eftir að áhugasamir landeigendur sendi tölvupóst á kolvidur@kolvidur.is eða hafi samband í síma 551-8150.

Markmið Kolviðar er binding kolefnis í gróðri og jarðvegi í þeim tilgangi að draga úr styrk koltvíoxíðs (CO2) í andrúmslofti. Sjóðurinn vinnur að þessu markmiði með því m.a. að:

- Gefa fyrirtækjum, stofnunum og einstaklingum tækifæri til þess að binda kolefni er vegur á móti losun þeirra.
- Fjármagna aðgerðir til bindingar kolefnis með landgræðslu og skógrækt.
- Stuðla að verndun jarðvegs og gróðurs.
- Stuðla að aukinni vitund almennings og fyrirtækja um losun gróðurhúsalofttegunda.
- Draga úr heildar losun gróðurhúsalofttegunda á Íslandi.

Eldvarnir á heimilum í dreifbýli mun öflugri en almennt gerist

Fólk sem býr í dreifbýli er mun líklegra en aðrir til að hafa eldvarnir heimilisins í lagi. Þetta kemur fram í niðurstöðum könnunar sem Gallup gerði fyrir Eldvarnabandalagið. Nær allir þátttakendur í könnuninni sögðu að slökkvitæki væri á heimili þeirra en það er mun herra hlutfall en í könnunum sem Gallup hefur gert fyrir Eldvarnabandalagið um eldvarnir á heimilum alls almennings. Miklu algengara er jafnframt að reykskynjara og eldvarnateppi sé að finna á heimilum í dreifbýli en almennt gerist.

Næstum allir eiga slökkvitæki

Garðar H. Guðjónsson, framkvæmdastjóri Eldvarnabandalagsins, segir niðurstöðurnar um margt mjög ánægjulegar.

„Það vekur sérstaka athygli hve hátt hlutfall svarenda segist hafa slökkvitæki á heimilinu. Næstum 99 prósent svarenda segja slökkvitæki vera á heimilinu en samsvarandi hlutfall hjá almenningi var 73,8 prósent þegar Gallup kannaði síðast ástand eldvarna á heimilum almennt 2018. Þetta þarf þó ekki að koma svo mjög á óvart í ljósi þess að á heimilum í dreifbýli er oft langt í næstu slökkvistöð og því mikilvægt að íbúar geti brugðist við eldi á byrjunarstigi með notkun slökkvitækis,“ segir Garðar.

Þess ber að geta að slökkvitækjaeign íslenskra heimila hefur vaxið jafnt og þétt frá því Gallup gerði fyrst könnun á eldvörnum heimila 2006. Hún var þá 61,4 prósent en var komin í 73,8 prósent 2018 sem fyrr segir.

Best er að hafa slökkvitæki sýnilegt við helstu flóttaleið úr íbúðarhúsnæði en gæta þarf þess að láta endurhlaða það reglulega samkvæmt leiðbeiningum svo þau komi að gagni þegar á reynir. Mörgum hefur tekist að kæfa eld á heimili sínu með slökkvitæki en Garðar hvetur fólk þó til þess að stefna hvorki sjálfum sér né öðrum í hættu við slökkvistarf. Mikilvægast sé að allir komist heilir út ef eldur kemur upp.

Garðar H. Guðjónsson, framkvæmdastjóri Eldvarnabandalagsins.

Um könnun Gallup

Gallup gerði könnunina í apríl síðastliðnum. Úrtakið var 1.522 manns af meðlimaskrá Bændasamtakanna. Þátttökuhlutfall var mjög gott eða 45,7 prósent og bárust 696 svör. Svörin voru greind eftir eftirfarandi breytum:

- Staðsetning eftir landshlutum
- Ársvelta
- Fjöldi á heimili
- Tegund búskapar

Auk spurninga um eldvarnir á heimili var spurt um ástand eldvarna í útihúsum, aðgang að slökkvivatni, fjarlægð að næstu slökkvistöð og fleira. Fjallað verður um þennan hluta niðurstöðna Gallup í næsta tölublaði Bændablaðsins.

Margir með eldvarnateppi

Mjög hátt hlutfall fólks í dreifbýli býr einnig svo vel að hafa eldvarnateppi á heimili sínu eða 82,8 prósent svarenda. Í könnun Gallup meðal almennings 2018 sögðust 61,4 prósent eiga eldvarnateppi. Garðar segir ákaflega mikilvægt að hafa

Fólk sem býr í dreifbýli er mun líklegra en aðrir til að hafa eldvarnir heimilisins í lagi.

Mynd / HKr.

[ELDVARNABANDALAGIÐ]

Eldvarnabandalagið

Eldvarnabandalagið er samstarfsvettvangur um auknar eldvarnir. Aðild að því eiga: Eignarhaldsfélagið Brunabótafélag Íslands, Félag slökkviliðsstjóra, Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, Landssamband slökkviliðs- og sjúkraflutningamanna, Sjóvá-Almennar tryggingar hf., Slysavarnafélagið Landsbjörg, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins, TM hf., VÍS hf. og Vörður tryggingar hf.

www.eldvarnabandalagid.is

mjög ánægjuleg,“ segir Garðar. Svarendur í ferðabjónustu eru líklegri en aðrir til að eiga eldvarnateppi. Þar sögðust 94 prósent eiga þennan mikilvæga öryggisbúnað.

Reykskynjarar

Ferðabjónustan kom einnig vel út þegar spurt var um fjölda uppsettra reykskynjara. Þar sögðust 83 prósent vera með þrjá reykskynjara eða fleiri og 32 prósent með sjö skynjara eða fleiri. Að meðaltali voru niðurstöður þessar þegar spurt var um fjölda reykskynjara:

- Enginn 1,5 prósent
- Einn 6,9 prósent
- Tveir 20,4 prósent
- Þrír 17,4 prósent
- Fjórir til sex 36,7 prósent
- Sjö eða fleiri 17,2 prósent

Nokkuð sterk fylgni er milli fjölda á heimili og fjölda uppsettra reykskynjara. Því fleiri á heimili, því fleiri reykskynjarar. Fjöldi reykskynjara vex einnig eftir því sem velta í rekstri er meiri.

Einnig að þessu leyti koma heimili í dreifbýli mun betur út en almennt gerist, samkvæmt könnunum Gallup. Íbúar í dreifbýli eru mun ólíklegri en aðrir til að eiga engan eða aðeins einn reykskynjara (8,4 prósent gegn 24,3 prósent). Íbúar í dreifbýli eru að sama skapi mun líklegri en almenningur til að hafa fjóra reykskynjara eða fleiri á heimilinu (53,8 prósent gegn 33,3 prósent).

Mikilvægasta öryggistækið

Garðar segir að reykskynjarar séu mikilvægasta öryggistækið þegar kemur að eldvörnum á heimilum og ættu því að vera fyrir hendi á hverju heimili.

„Reykskynjarar gefa íbúum nauðsynlega viðvörðun ef eldur kemur upp og geta því hreinlega bjargað mannlífum í slíkum tilvikum, sérstaklega þegar eldsvoði

verður þar sem fólk er í svefni. Það er því í raun alveg vítavert gáleysi að hafa ekki nægjanlegan fjölda virkra reykskynjara á heimilinu til að tryggja að heimilisfólk fái viðvörðun þegar eldur kemur upp.

Við hjá Eldvarnabandalaginu viljum helst að reykskynjarar séu í öllum aðskildum rýmum. Þá á að minnsta kosti að setja upp framan við eða í hverri svefnálm og á hverri hæð á heimilinu,“ segir Garðar.

Nánari upplýsingar um uppsetningu reykskynjara og viðhald á þeim er að finna í Handbók Eldvarnabandalagsins um eldvarnir heimilisins sem er að finna á eldvarnabandalagid.is.

Neyðaráætlun

Garðar segir jafnframt nauðsynlegt að heimilisfólk geri einfalda neyðaráætlun um hvernig bregðast á við þegar eldur kemur upp. Mikill misbrestur er hins vegar á þessu á íslenskum heimilum og það á einnig við um heimili í dreifbýli. Í könnun Gallup sögðust aðeins 37 prósent hafa gert slíka áætlun en 63 prósent sögðu nei.

„Það er nauðsynlegt að heimilisfólk ræði hvernig á að bregðast við eldsvoða. Fara þarf yfir flóttaleiðir og tryggja að allir hafi að minnsta kosti tvær flóttaleiðir. Þá þarf að ákveða hvar fólk ætlar að hittast þegar út er komið. Þannig er hægt að átta sig á hvort allir hafi skilað sér út en það er mikilvægt fyrir slökkvilið þegar það kemur á vettvang að vita hvort ástæða er til að ætla að fólk sé inni í brennandi húsi,“ segir Garðar.

Þegar á heildina er lítið segist hann ánægður með niðurstöður könnunarinnar í samanburði við niðurstöður kannana sem gerðar hafa verið meðal almennings.

„Þó er ljóst að fjöldi heimila í dreifbýli getur gert miklu betur í eldvörnum og ég hvet fólk til að bíða ekki með að huga að eldvörnum og þar með öryggi fólks á heimilinu,“ segir Garðar.

Lífærent
Hreinsivirki!

NÚTÍMA ROTÞRÓ

Fyrir sumarhús, heilsárshús, hótél o.fl.

Yfir 90% hreinsun - hreinsigeta PIA vottuð

3ja þrepa hreinsun - ekkert rafmagn

Engar siturlagnir - fyrirferðarlítill

Tankar eru framleiddir úr endurunni plasti

Þýsk gæði - CE merkt

Stærðir 2-600 persónueiningar

HVAMMSHÓLAR

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAMEISTARI

+354 660 4085

SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

Bændablaðið Auglýsingar 56-30-300

LESENDABÁS

Loftbrú jafnar aðstöðumun íbúa landsins

Í samtölum mínum við fólk víðs vegar um landið hefur umræða um ójafnt aðgengi að þjónustu oftast en ekki skipað stóran sess í huga fólks. Flestir landsmenn búa á suðvesturhorninu og hefur opinber þjónusta byggst þar upp. Þeir sem búa lengst frá höfuðborginni þurfa því að reiða fram hærrí fjárhæðir til að komast á milli landsvæða en þorri landsmanna til að fá aðgang að sömu þjónustu. Þetta er skekkja í kerfinu sem þarf að leiðrétta, ekki síst með það í huga að Reykjavík er höfuðborg allra landsmanna.

Íbúar á landsbyggðinni sem búa lengst frá höfuðborginni eiga þess nú kost að fá lægri flugfargjöld innanlands. Við höfum undirbúið verkefnið um nokkurt skeið undir heitinu skoska leiðin – en skrefið var stigið til fulls í vikunni þegar ég opnaði Loftbrú með formlegum hætti á þjónustuvefnum Ísland.is. Það var í senn tímabært og sérlega ánægjulegt að koma þessu í loftið.

Loftbrú veitir íbúum með lögheimili á búsetusvæðum fjarst höfuðborginni 40% afslátt af heildarfargjaldi í þremur ferðum á ári (sex flugleggjum) til og frá höfuðborgarsvæðinu. Markmiðið er mjög skýrt, að jafna aðstöðumun íbúa á landinu og bæta aðgengi að miðlægri þjónustu í höfuðborginni. Heilbrigðisþjónustan er sú sem flestir þurfa á að halda,

Sigurður Ingi Jóhannsson.

en ekki síður menntun, menning og afþreying. Með þessu er verið að auka möguleika íbúa af landsbyggðinni á félagslegri þátttöku í borgarsamfélaginu sem til staðar er á suðvesturhorni Íslands.

Í mínum huga er Loftbrú ein af mikilvægari byggðaaðgerðum sem ráðist hefur verið í og með því tekið stórt skref til að koma á mótis við grunnþarfir fólks sem býr úti á landi. Ísland ljóstengt er annað gott dæmi um vel heppnaða byggðaaðgerð sem leggur áherslu á sem mest jafnræði landsmanna hvað varðar aðgang að fjarskiptainviðum.

Lægri flugfargjöld verða liður

í að gefa fólki kost á því að velja sér búsetu óháð starfi. Búseta á landsbyggðinni mun styrkjast sem hefur jákvæð áhrif á íbúðarverð. Þá mun leiðrétting þessi hafa víðtæk samfélagsleg áhrif, auka lífsgæði fólks sem eiga þess kost að skreppa til borgarinnar fyrir lægra fargjald, nýta ferðina og heimsækja ættingja og vini.

Í Skotlandi hefur flugferðum fjölgað og ef greiðsluþátttaka stjórnvalda með þessum hætti hjálpar flugfélögum að halda uppi þjónustustigi er það af hinu góða og stuðlar að öruggum samgöngum. Einhverjir hafa haft þær áhyggjur að flugfélögin myndu sjá sér leik á borði og hækka fargjöldin en mér er það til efst að það væri góð ákvörðun að hækka flugfargjöld til allra hinna sem njóta ekki þessara mótægisaðgerða.

Það er afskaplega einfalt að nýta sér afsláttarkjör með Loftbrú. Á Ísland.is auðkennir fólk sig með raf-rænum skilríkjum og sér þar yfirlit yfir réttindi sín. Þeir sem vilja nýta afsláttinn sækja sérstakan afsláttarkóða sem nota má á bókunarsíðum flugfélaga þegar flug er pantað. Ég hvet ykkur til að kynna ykkur málið frekar á vefnum Loftbru.is.

Sigurður Ingi Jóhannsson,
formaður Framsóknarflokksins og samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra.

Óvissa hjá sauðfjárbændum

Það er jafnvíst og þegar blámar yfir berjamó þá styttest í að lömb koma af fjalli og sauðfjárlátrun hefjist. Það hefur haldist óbreytt um aldir og svo er enn. Þó eru óvissuþættir sem valda áhyggjum í sauðfjárrækt núna. Það er ekki óvissan sem heimsfaraldur COVID-19 veldur sem er eina óvissan sem sauðfjárbændur standa frammi fyrir þetta haustið. Afurðastöðvar hafa enn ekki gefið út afurðaverð á innleggi frá sauðfjárbændum. Reikna má með því að núna verði miklu minna framboð á lambakjöti á markaði og það lítur út fyrir að það muni nokkur hundruð tonn.

Samdráttur í sauðfjárrækt hefur verið viðvarandi síðastliðinn áratug. Margir bændur hafa horfið úr greininni þar sem afkoma þeirra er ófullnægjandi og mikil óvissa fram undan. Enn eitt haustið vita sauðfjárbændur ekki hvort þeim verði tryggð lágmarksaðfærsla. Það eru skýr skilaboð sem felast í því að gefa sauðfjárbændum ekki upp kaupverð á afurðum sem eiga að koma til slátrunar í haust.

Framsóknarflokkurinn lagði fram á yfirstandandi þingi frumvarp sem felur í sér breytingar á þann hátt að þrátt fyrir ákvæði samkeppnislaga er afurðastöðvum í kjötiðnaði heimilt að sameinast og gera með sér samkomulag um verkaskiptingu eða annars konar samstarf í þeim tilgangi að halda niðri kostnaði við framleiðslu, geymslu og dreifingu

Halla Signý Kristjánsdóttir.

kjötvara. Frumvarpið fékk ekki afgreiðslu og þar með hefur ekki verið unnið í þá átt að að auka líkur á að afurðastöðvar gætu unnið saman með sameiginlegum hagsmunum neytenda og framleiðenda. Mikilvægt er að þessar breytingar nái fram að ganga til þess að hægt verði að borga sauðfjárbændum hærra verð fyrir afurðir sínar á komandi árum. Auka skal hagræðingu í greininni sem á sama tíma verður að skila sér til bænda. Það er ekki með nokkru móti ásættanlegt að afkoma bænda verði áfram í þessari óvissu og í algjöru lágmarki. Það er ekki lögmál að bændur eigi að leppa dauðann úr skel sláturleyfishafanna.

Vandi sauðfjárbænda hefur mikið verið í umræðunni og skipuð var nefnd í þeim tilgangi að skoða hvaða úrræði væru í sjónmáli til að laga stöðu sauðfjárbænda. Í þeim viðræðum hefur verið nefnt að það þurfi að kafa ofan í rekstrarumhverfi afurðastöðva og framkvæma breytingar til þess að styrkja vissu í rekstrarumhverfi sauðfjárbænda. Sauðfjárbændur eru hornsteinn byggðar í landinu og standa undir því að landið allt sé í byggð.

Undirrituð mun leggja sín lóð á

vogarskálur til þess að hægt verði að ná fram þeim breytingum sem áður hefur verið farið yfir í þessari grein. Vonast ég til að þeir flokkar sem á Alþingi eru muni leggja sig fram við að aðstoða bændur, þó svo hljómurinn sé oft holur þegar kemur að landbúnaði.

Halla Signý Kristjánsdóttir
þingmaður Framsóknarflokksins

Farsælt skref í rétta átt

Mikil umræða hefur verið í samfélaginu undanfarin ár vegna „jarðasöfnunar“ einstaklinga og félaga hér á landi. Um margra ára skeið hefur verið bent á þær hættur sem fólgnar eru í því að grípa ekki inn í og stöðva þessa þróun.

Á lokadögum Alþingis í júní sl. voru samþykkt lög sem er meðal annars ætlað að stöðva slík jarðauppkauþ. Þar er einnig kveðið á um að kaupverð jarða verði gefið upp við þinglýsingu kaupsamninga en frumvarpið var unnið að frumkvæði Katrínar Jakobsdóttur forsætisráðherra.

Í samræmi við þær ábendingar sem settar hafa verið fram á undanförmum árum um neikvæð áhrif jarðasöfnunar tókst að leiða í lög nauðsynleg ákvæði sem hafa það að markmiði að stuðla að því að landbúnaður geti þrífist með eðlilegum hætti. Í því sambandi má nefna að bændur sem eru leiguliðar eru í mikilli óvissu með að þróa sinn rekstur. Þeir eru háðir veðleyfum frá landeigendum og þannig getur samþjöppun eignarhalds á landi hamlað eðlilegri þróun landbúnaðarins sem atvinnugreinar.

Dreift eignarhald á landi er mun líklegra til að þjóna þeim sjálfsögðu þörfum samfélagsins að tryggja fæðuöryggi fólks eins vel og kostur er. Fæðuöryggi er jú einn mikilvægasti hornsteinn sjálfstæðis þjóða og því er varhugavert að örfáir einstaklingar ráði yfir svo miklu landi að það sé háð duttlungum þeirra hvort viðkomandi land nýtist samfélaginu til að tryggja fæðuöryggi og þar með sjálfstæði.

Ein meginástæða samþjöppunar þeirrar sem orðið hefur á eignarhaldi á landi er að viðkomandi aðilar ásælast ýmis hlunnindi sem fylgja ýmsum jörðum. Í því sambandi hefur mest borið á þeim sem ásælast laxveiðihlunnindi. Einnig er um að ræða ýmiskonar önnur veiðihlunnindi s.s. silungsveiði og skotveiði. Ljóst er að mikil eftirspurn eftir jörðum sem ráða yfir hlunnindum hækkar verð viðkomandi jarða og dregur þar með úr möguleikum þeirra sem vilja stunda búskap að kaupa

Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir.

slíkar jarðir. Þá sérstaklega þeirra sem vilja hefja búskap. Önnur hlunnindi/landgæði sem sóst hefur verið eftir er aðgangur að vatni sem mögulegt er að virkja. Jafnframt hefur ásókn í land sem vel er fallið til búsetu og skapi fólki möguleika á lífsviðurværi.

Auk framangreinds er ákvæði um að upplýsa skuli verð jarða við eigendaskipti mikilvægt í því sambandi að koma betra skipulagi á fasteignamat bújarða. Þar með skapast möguleiki á því að skattleggja með réttlátari hætti þessar eignir og að landeigendur greiði eðlilega þóknun til nærsamfélagsins fyrir þá þjónustu sem sveitarfélögin bjóða upp á óháð búsetu eigendanna. Það er örétllátt að eigendur greiði fyrir fasteignamat upp á nokkra þúsundkalla fyrir jarðir sem seldar voru fyrir hundruð milljóna.

Ég tel að þetta sé farsælt skref sem hér var stigið og verði til að efla búsetu og ræktun til sveita.

Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir,
þingflokksformaður Vinstri grænna

GÖTUSKRÁÐ!

DRIFLÆSING FRAMAN OG AFTAN / HÁTT OG LÁGT DRIF / RAFLÉTTISTÝRI / DRÁTTARKÚLA / SPIL / STÓR DEKK / STILLANLEG FJÖÐRUN

IRON 450 MAX
Götuskráð tveggja manna
Kr. 1.480.000
með vsk.

IRON 450 MAX LTD
Götuskráð tveggja manna
Kr. 1.590.000
með vsk.

COBALT 550 MAX LTD
Götuskráð tveggja manna
Kr. 1.790.000
með vsk.

Austurvegi 69 // 800 Selfoss // 480 0400 // jotunn.is // jotunn@jotunn.is

Vesturhrauni 3 // 210 Garðabær // 480 0000 // aflvelar.is // sala@aflvelar.is

41,9% fólks á landsbyggðinni les Bændablaðið

Lestur Bændablaðsins:

21,9%
á höfuðborgarsvæðinu

41,9%
á landsbyggðinni

29,2%
landsmenn lesa Bændablaðið

Hvar auglýsir þú? Bændablaðið

Sími: 563 0300 / Netfang: bbl@bendi.is / bbl.is

SAMFÉLAGSÁBYRGÐ & LANDGRÆÐSLA

Landbætur Lionsmanna á Goðdalafjalli í Skagafirði:
Tæplega 100 hektarar hafa verið teknir til uppgræðslu

— Dreift úr 1.536 heyrúllum, rúmum 50 tonnum af áburði og 700 kg af fræi

Félagar í Lionsklúbbi Skagafjarðar hafa allt frá árinu 2005, verið ótúlir við landgræðslu og landbætur á Goðdalafjalli sem skilur að tvo framdali Skagafjarðar, Vesturdal og Svartárdal. Má segja að þeir hafi tekið fjallið í fóstur.

Svo vel hefur þótt takast til að klúbburinn, ásamt Goðdalabændum, Smára Borgarssyni og Sigríði Sveinsdóttur, hlutu Landgræðsluverðlaunin árið 2019. Landbóta-sjóður Landgræðslunnar hefur styrkt verkefnið um árabil.

Forsaga málsins er sú að Smári, bóndi í Goðdölum, gerði í samstarfi við Landgræðsluna áætlun um uppgræðslu og landbætur á Goðdalafjallinu. Borgar Símonarson, faðir hans, var ótull liðsmaður í Lionsklúbbi Skagafjarðar og fékk félagasína í Lionsklúbbum til aðstoðar, en verkefnið gekk m.a. út á að koma heyrúllum á fjallið og dreifa úr þeim í rofabörð og á örfoka mela.

Goðdalafjallið er mikið flæmi, þar er ákaflega þurrlent og úrkoma lítil. Á þessum víðáttum hefur klúbburinn tekið fyrir ákveðin landsvæði til uppgræðslu og tekist að snúa vörn í sókn með mikilli vinnu og útsjónarsemi. Ár hvert safna þeir félagar saman rúllum frá fjárlausum búum og bæjum á öruggum svæðum og fara í eina eða tvær uppgræðsluferðir á sumri þar sem skammturinn, að jafnaði hundrað rúllur, er fluttur á dráttarvélum úr byggð, fram Lýtingsstaðahreppinn og á áfangastað.

Á uppgræðslusvæðið á Goðdalafjalli er nú búið að dreifa samtals rúmum 50 tonnum af áburði, auk 700 kg af landgræðslufræi og 1.536 heyrúllum.

Búið er að jafna út um 1,5 km af háum rofabörðum og dreifa heyi. Einnig dreifir Smári í Goðdölum áburði á hluta uppgræðslunnar og áburði og fræi í sárin. Tæplega 100 hektarar hafa verið teknir til uppgræðslu og enn bíða stór svæði aðgerða.

Fjallið lifnar við

Landgræðsla á Goðdalafjalli hefur

Olli á Krithóli og Óskar Arnórsson dreifa í eitt barðið.

Ragnar í Hátúni var óskoraður leiðtogi Lionsfélaga í uppgræðsluverkefninu.

Árni á Marbæli er búinn að moka úr mörgum rúllum um ævina.

gengið sérlega vel og skilað miklum árangri. Góð gróðurþekja er komin í elsta hluta uppgræðslunnar og uppgræðslusvæðið er stækkað árlega.

Í eina slíka uppgræðsluferð var farið núna á dögnum og var all myndarlegt að sjá hvert ækið á eftir öðru hlaðið uppgræðslufni

lesta sig upp brekkurnar á fjallið, en þangað liggur ágætlega greiðfær jeppavegur. Dagana á undan hafði Einar á Kúskerpi í Blönduhlíð verið fenginn til að ýta út tæplega einum kílómetra af rofabörðum. Í þau er sáð landgræðslutúnvingli og þau þakin heyi. Þar sem flestir klúbbfélaganna eru bændur eða fyrrverandi bændur

Fyrsta ferðin á Goðdalafjallið 2005. Myndir / Gunnar Rögnvaldsson, Bjarni Maronsson, Óskar Arnórsson og Örn Þórarinnsson

Þarna má sjá Borgar Símonarson í Goðdölum á uppgræðslusvæði 2008.

Á uppgræðslusvæði í Goðdölum 2016.

fólk getur náð í landbótum, þegar áhugi, þrautseigja og vilji til góðra verka ráða för. Verkin sýna merkin.

Veðrið lék við félagana og aðstoðarfólk, sem settist að verklokum niður í fallega laut og tók til nestis, áður en hver hélt til síns heima ákveðinn í því að leggja til nýrrar atlögu annan mánudag í ágúst að ári.

Allt frá byrjun verkefnisins var Ragnar Gunnlaugsson í Hátúni óskoraður leiðtogi landbótahópsins, sá um skipulagningu og samskipti bæði við landeigendur og Landgræðsluna, útvegaði hey og annað sem til þurfti. En nú var skarð fyrir skildi. Ragnar lést eftir erfið veikindi í árslok 2019 og stuttu síðar annar traustur félagi í Lionsklúbbum, Eymundur Þórarinnsson í Saurbæ. Þeirra var sárt saknað, en það besta sem félagarnir geta gert í minningu fallinna félaga er að halda merkinu á lofti og leggja sitt af mörkum til að klæða landið að nýju í gróður-skikkju með þessu stórmerkilega framtaki.

Gunnar Rögnvaldsson
Bjarni Maronsson

Vélaherdeild Lionsmanna.

Hamast við að moka úr.

Séó yfir nýjasta uppgræðslusvæðið.

Lionsmenn og aðstoðarfólk að verki loknu.

Áhættumat erfðablöndunar sem íslenska leiðin

Nú hafa verið birtar sjö greinar um áhættumat erfðablöndunar í Bændablaðinu og bent á ýmsa vankanta áhættumatsins og er stutta samantekt að finna í töflu 1. Áhættumat erfðablöndunar var fyrst gefið út af Hafrannsóknastofnun árið 2017 og staðfest í lögum um fiskeldi árið 2019 og varð grunnur að úthlutun framleiðsluheimilda á frjóum laxi til fyrirtækja í meirihlutaeigu erlenda aðila.

Hve mikill má skaðinn vera?

Í áhættumati erfðablöndunar er því miður gert ráð fyrir erfðablöndun. Viðmiðið ætti ekki að vera í hve miklum mæli innblöndun á norskættuðum eldislaxi má vera, heldur hvernig hægt sé að koma í veg fyrir mögulega erfðablöndun. Það má alltaf deila um umhverfisáhrifin, en leggja þarf upp með að eldislax eigi ekki heima í íslenskum veiðiám og það eigi með mótvægis- aðgerðum og réttum viðbrögðum við slysasleppingum að koma í veg fyrir mögulega erfðablöndun. Látum náttúruna njóta vafans og leggjum alla áherslu á að koma strax í veg fyrir að norskættaður eldislax nái að hrygna í íslenskum veiðivötnum.

Fá umhverfissóðarni að njóta sín?

Í fyrri greinum var mikið fjallað um hvernig Norðmenn standa nú að því að lágmarka tjón sem kanna að skapast af slysasleppingum eftir áratuga erfðablöndun í norskum laxveiðiám. Opinberri stjórnsýslu umhverfismála laxeldis í sjókvíum hér á landi er ábótavant og gefur umhverfissóðunum tækifæri að draga úr kostnaði m.a. með tilkomu áhættumats erfðablöndunar. Staðreyndin er sú að stjórnsýslan opnar fyrir það að umhverfissóðarnir fái að njóta sín á kostnað þeirra sem vilja standa sig vel. Í því sambandi má benda á að ákveðið fyrirtæki er vís af því að vera með endurteknar slysasleppingar sem getur ekki talist eðlilegt.

Tafla 1. Samanburður á norsku og íslensku leiðinni skv. áhættumati erfðablöndunar frá 2017		
	Norska leiðin	Íslenska leiðin
Hugmyndafærðin	Reyna að koma í veg fyrir að eldislax nái að ganga upp í veiðiár og hrygna.	Eldislaxi hleypt upp í veiðiár og það á að grípa til aðgerða eftir að tjón hefur átt sér stað.
Viðmiðanir	Miða við að halda hlutfalli eldislaxa undir 4% í veiðiám með að fjarlægja sjáanlegan eldislax.	Miða við 4% sem verður aðeins hægt að staðfesta í örfáum veiðivötnum. Það er engin viðmiðun til fyrir erfðablöndun.
Mótvægis-aðgerðir	Komnir með mikla reynslu í fyrsta þrepi mótvægis-aðgerða og grípa strax til annars þreps mótvægis-aðgerða við slysasleppingu alla leið upp í veiðiár.	Fyrsta þrep mótvægis-aðgerða er ábótavant og annað þrep mótvægis-aðgerða er ekki virkjað.
Vöktun	Eru með haustvöktun og fá tiltölulega góðar upplýsingar um hlutfall eldislaxa í veiðiám.	Vöktun á hlutfalli eldislaxa er ábótavant og hlutfall eldislaxa liggur ekki fyrir nema í örfáum veiðiám.
Viðbrögð (ábyrgð)	Eldisaðila gert skylt eftir slysasleppingu að fjármagna vöktun og fjarlægja eldislax úr veiðiám í nágrenninu. Eldisfyrirtæki greiða í sjóð sem fjármagnar aðgerðir til að fjarlægja eldislax af óþekktum uppruna úr fjölmörgum veiðiám.	Eldisaðila ekki gert skylt að fjármagna aðgerðir. Það er fylgst með, ekkert gert strax, en gripið til aðgerða eftir að tjón hefur átt sér stað. Ólíklegt að farið verði í niðurskölun framleiðsluheimilda sem getur tekið jafnvel áratugi.

Valdimar Ingi Gunnarsson.

Það hefur átt sér stað afturför í umhverfismálum

Eftir slysasleppingu í Norðfirði árið 2003, var strax hafist handa við að veiða strokulax í sjó utan eldisvæðis og einnig var að tilstuðlan

Rangárbotnar.

rekstraraðili kafaði í nokkrar veiðiár í nágrenninu og leitað að strokulaxi. Málinu var síðan fylgt eftir af sérfræðingum Veiðimálastofnunar. Hugmyndafærði norsku leiðarinnar var því viðhöfð hér áður fyrr (tafla 1). Þrátt fyrir endurteknar slysa-

sleppingar í Arnarfirði er ekki farið markvisst í veiðiár í firðinum og kannað hlutfall eldislaxa. Hvað eru menn að hugsa eða fylgir þessari stefnu einhver hugsun? Við slysa-sleppingar í Noregi er laxeldisfyrirtækinu gert skylt að fjármagna

vöktun og aðgerðir við að fjarlægja eldislax úr veiðiám í firðinum og jafnvel í næstu fjörðum.

Hlutverk áhættumats erfðablöndunar

Það hefur verið tekin pólitísk ákvörðun um að styðjast við áhættumat erfðablöndunar við úthlutun framleiðsluheimilda. Áhættumat erfðablöndunar gengur út á að tryggja fjárhagslega hagsmuni laxeldisfyrirtækja í meirihlutaeigu erlendra aðila. Líkan sem áhættumat erfðablöndunar styðst við er notað sem verkfæri til að úthluta framleiðsluheimildum þar sem stuðst er við vafasamar eða rangar forsendur eins og áður hefur verið komið inn á. Áhættumat erfðablöndunar hefur mjög takmarkað ef nokkuð með umhverfisvernd að gera. Það veldur áhyggjum að lagðar eru til auknar framleiðsluheimildir á þessu ári þrátt fyrir þessa vankanta í áhættumati erfðablöndunar.

Íslenska leiðin

Bæði í áhættumati erfðablöndunar og í skýrslu starfshóps um stefnumótun í fiskeldi sem gefin var út 2017 er forðast að nota hugtakið „fjarlægja eldislax“ úr veiðiám. Afstaða ráðandi ráðgjafandi aðila og þá sérstaklega Hafrannsóknastofnunar valda áhyggjum. Íslenska leiðin mun valda tjóni á villtum laxastofnum með auknu laxeldi í sjókvíum hér á landi. Í Noregi var fylgt íslensku leiðinni framan af en eftir áratuga biturra reynslu af aðgerðarleysi var norska leiðin virkjuð. Stefnumbreyting virðist hafa orðið með nýju og endurskoðuðu áhættumati erfðablöndunar sem gefið var út á þessu ári og verður fjallað um það í næstu grein sem verður jafnframt sú síðasta í þessum greinaflokki.

Valdimar Ingi Gunnarsson Höfundur er sjávarútvegsfræðingur og hefur m.a. unnið við ýmis mál tengd fiskeldi í rúm þrjátíu ár.

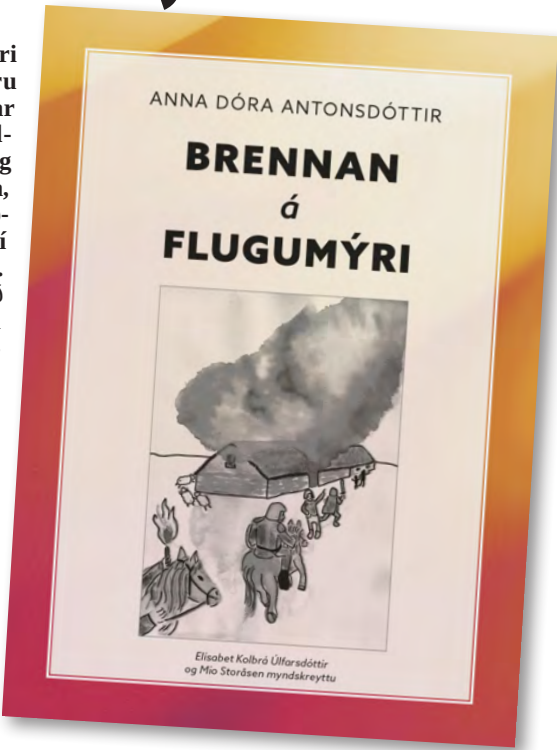
Brennunni á Flugumýri gerð skil í nýrri bók

Brennan á Flugmýri eftir Önnu Dóru Antonsdóttur fjallar um atburði Sturlungaaldar eins og nafnið gefur til kynna, bæjarbrennu og brúðkaup á Flugumýri í Skagafirði árið 1253.

Bókin er ætluð ungu fólki á öllum aldri og er sérstaklega lesvæn. Myndir unnu Elísabet Kolbrá Úlfarsdóttir og Míó Storåsen. Brennan á Flugumýri er 10. bók höfundar. Espólín forlag gefur bókina út.

Úr bókinni:

„Við héldum áfram og ég fann að léttara var að draga andann. Svalandi golan strauk um vangana og þegar ég leit við sá ég að bærin stóð allur í ljósum logum og reykurinn, mikill og svartur, náði langt upp

í loftið. Kannski náði reykurinn hærra en fjallið, fjallið Glóðafeykir?“

/ehg

BYSSUSKÁPAR

Fyrir 10-12 byssur

kr.59.900

Fyrir 1-3 byssur

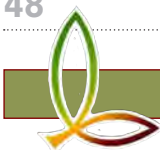
kr. 34.900

Fyrir 5-7 byssur

kr.49.900

Vesturröst

Sérverslun skotveiðimannsins - Laugavegi 178 - Sími: 551 6770 - www.vesturroost.is

Hvaða ljósgjafa og staðsetningu á ljósum er mælt með?

Nýjustu niðurstöður úr gróðurhúsa-tómataræktun að vetri

Christina Stadler

Auðlinda- og umhverfsideild Lbhl
christina@lbhl.is

Eins og fram kom í 23. tölublaði Bændablaðsins 2019 var kynnt tilraun með tómata sem var gerð veturinn 2019/2020 í tilrauna-gróðurhúsi Landbúnaðarháskóla Íslands á Reykjum undir topplýsingu frá háþrýsti-natriumlömpum (HPS) og/eða undir LED ljósi og með eða án LED millilýsingar. Þar var einnig fjallað um uppsetningu tilraunar og sjást þar myndir frá öllum ljósmeðferðum. Markmiðið í tilrauninni var að rannsaka áhrif LED topplýsingar og LED millilýsingar á uppskeru og gæði gróðurhúsatómata og athuga hvað er hagkvæmast.

Verkefnisstjóri var Christina Stadler og verkefnið var unnið í samstarfi við tómatabændur og styrkt af Framleiðnisjóði landbúnaðarins, Þróunarsjóði garðyrkjunnar og Samtökum sunnlenskra sveitarfélaga. Signify í Eindhoven í Hollandi útvegaði LED og fylgihluti.

Tilraunaskipulag

Gerð var tilraun með óágrædda tómata (*Lycopersicon esculentum* Mill., yrki 'Completo') frá lok september 2019 og fram í byrjun mars 2020 í tilraunagróðurhúsi Landbúnaðarháskóla Íslands að Reykjum. Tómatarnir voru ræktaðir í vikri í þremur endurtekningum með 2,5 plöntum/m² með einum toppi á plöntu. Prófaðar voru fjórar mismunandi ljósmeðferðir að hámarki í 16 klst. ljós:

- Topplýsing frá háþrýstinatriumlömpum (HPS, 230 µmol/m²/s).
- Topplýsing frá ljósdíóðum (LED, 191 µmol/m²/s).
- HPS (220 µmol/m²/s) topplýsing og LED (153 µmol/m²/s) millilýsing (HPS+LED).
- Hybrid (50 % HPS + 50 % LED, 221 µmol/m²/s) topplýsing og LED (148 µmol/m²/s) millilýsing (Hybrid+LED, mynd 1).

Þar sem tengi fyrir LED ljósi kom of seint, var í „Hybrid+LED“ eingöngu kveikt á HPS toppljósum og LED millilýsingu fyrstu 2,5 vikur.

Daghiti var fyrsta mánuðinn 18°C og eftir það 20°C. Næturhiti var fyrsta mánuðinn 16°C og eftir það 17°C. Undirhiti var 35°C í klefum við HPS topplýsingu, en 40°C í klefa við LED topplýsingu til að bæta viðbótarhitun sem varð með HPS ljósunum. Tveim mánuðum eftir útplöntun var undirhiti hækkaður í 45°C og 55°C. 800 ppm CO₂ voru gefin. Tómatarnir fengu næringu með dropavökvun. Áhrif ljósgjafa (HPS eða LED) og LED millilýsingu var prófuð og framlegð reiknuð út.

Niðurstöður og umræða

Lofthitastig var eins á milli klefa (tafla 1). CO₂ magnið var herra undir LED topplýsingu vegna þess að gluggarnir í hinum ljósmeðferðunum opnuðust oft (tafla 1). Undirhiti var líka hærri í „LED“ (tafla 1) vegna þess að undirhiti var settur 5°C / 10°C hærri. Vegna still-

Mynd 1: Tómataræktun með LED millilýsingu.

Tafla 1: Stillingar í klefum samkvæmt gróðurhúsatölvu í mismunandi ljósmeðferðum				
Gögn úr gróðurhúsatölvu (meðaltal yfir ræktunartímabil)	Hybrid+LED	HPS+LED	LED	HPS
Lofthiti (°C)	20	20,2	19,8	19,9
Undirhiti (°C)	41,3	40,5	49,1	41,1
CO ₂ (ppm)	722	737	772	745
Glugga opnun (%)	4,3	5,9	2,9	5,3

Tafla 2: Mælingar á jarðvegshita og laufhita í mismunandi ljósmeðferðum				
	Hybrid+LED	HPS+LED	LED	HPS
Jarðvegshiti (°C)	20,3 b	20,0 b	20,6 a	20,1 b
Laufhiti (°C)	17,5 a	17,0 a	17,4 a	17,7 a

Taflan gefur til kynna marktækan mun (HSD, $p \leq 0,05$)

Tafla 5: Hagkvæmni tölur eftir mismunandi ljósmeðferðum				
	Hybrid+LED	HPS+LED	LED	HPS
Orkunotkun (kWh/dag)	181	185	105	170
Raforkukostnaður (ISK/m ²)	3.607	3.672	2.084	3.390
Fjarfestingarkostnaður í ljós (ISK/m ²)	3.261	1.857	2.906	1.243
Framlegð (ISK/m ²)	2.568	2.072	-1.534	-1.974

ingar var jarðvegshiti í „LED“ hærri, en laufhiti var eins á milli ljósmeðferða (tafla 2).

Hærra hitastigi og CO₂ getur haft jákvæð áhrif á vöxt plantna og uppskeru undir „LED“. Vöxtur plantna var mismunandi milli ljósgjafa: Lengd á milli klasa, klasa lengd og vikulegur vöxtur var marktækt meiri undir „HPS“ en undir „LED“.

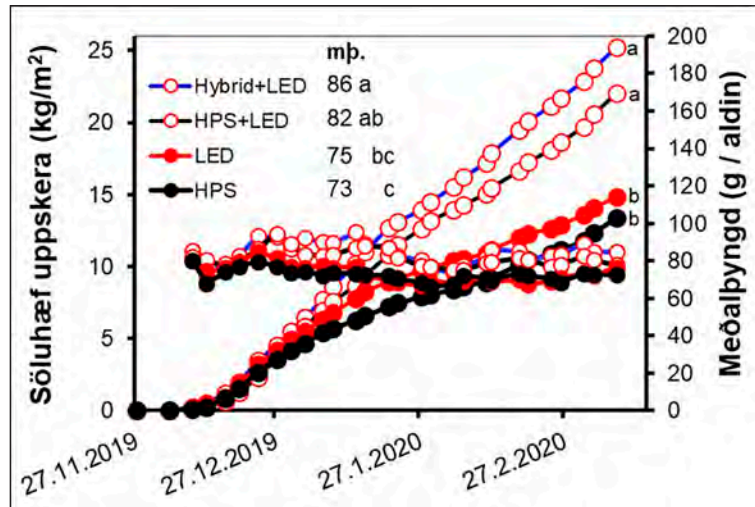
Í upphafi uppskerutímabils gaf meðferð með Hybrid ljósum þroskaðar tómata hálfri viku fyrr borið saman við hinar ljósmeðferðirnar. Í lok uppskerutímabilsins var „HPS“ með 13 kg/m² og „LED“ með 15 kg/m² markaðshæfari uppskeru. Þá hafði ljósgjafinn ekki áhrif á markaðshæfni uppskeru, meðalþyngd aldina (mynd 2) og fjölda aldina í fyrsta og annan flokk (tafla 3). En markaðshæf uppskera var lítil,

þar sem ljósstig var lágt. Hægt var að fá marktækt meiri markaðshæfa uppskeru við herra ljósstig. Þegar LED millilýsingu var bætt við HPS topplýsingu jókst uppskera á 22 kg/m². Frekari aukningu á uppskeru var hægt að fá með því að skipta út hluta HPS toppljósa með LED toppljósum og var þá uppskeran 25 kg/m² (mynd 2). Ástæðan fyrir meiri markaðshæfni uppskeru með herra ljósstig var tölfræðilega marktækt fleiri tómatar (tafla 3) og marktækt hærri meðalþyngd (mynd 2) í sambandi við lægra ljósstig. Til viðbótar fengust fleiri aldin (tafla 3) við „Hybrid+LED“ í samanburði við „HPS+LED“ vegna fyrri uppskeru.

Hlutfall uppskerunnar sem hægt var að selja var um 70 % við herra ljósstig með LED millilýsingu en um 55 % við lægra ljósstig með annað hvort „LED“ eða „HPS“ (tafla 3).

Tafla 4: Hlutfallsleg skipting söluhæfra og ósöluhæfra tómata eftir ljósmeðferðum						
Meðferð	Söluhæf uppskera		Ósöluhæf uppskera			
	1. fl. > 55 mm	2. fl. > 45-55 mm	of smá	stílrót	illa löguð	græn
	%		%			
Hybrid+LED	31 a	43 a	4 b	12:00 f.h.	12:00 f.h.	22 a
HPS+LED	26 ab	46 a	6 b	12:00 f.h.	12:00 f.h.	22 a
LED	10 bc	48 a	20 a	12:00 f.h.	12:00 f.h.	22 a
HPS	7 c	48 a	23 a	12:00 f.h.	12:00 f.h.	22 a

Taflan gefur til kynna marktækan mun (HSD, $p \leq 0,05$)

Mynd 2: Uppskeyra á tómötum og meðalþyngd aldina árið 2019/2020 eftir mismunandi ljósmeðferðum. Grafið gefur til kynna marktækan mun (HSD, $p \leq 0,05$).

Tafla 3: Markaðshæfni uppskeru, fjöldi aldina eftir mismunandi ljósmeðferðum			
Meðferð	Fjöldi markaðshæfra aldina		
	1. fl.	2. fl.	Samtals (1. fl. + 2. fl.)
	(fjöldi/m ²)	(fjöldi/m ²)	(fjöldi/m ²)
Hybrid+LED	107 a	188 a	295 a
HPS+LED	84 ab	184 a	268 a
LED	28 bc	171 a	199 b
HPS	18 c	165 a	183 b

Taflan gefur til kynna marktækan mun (HSD, $p \leq 0,05$)

Við herra ljósstig næst herra hlutfall vegna herra hlutfalls af fyrsta flokks aldin og marktækt minna hlutfall af litlum aldin.

Með notkun LED ljóss var næstum 40 % minni dagleg notkun á kWh, sem leiddi til lægri útgjalda fyrir raforku miðað við HPS ljós, en hærri fjárfestingarkostnaður er með „LED“ (tafla 4). Þegar LED ljós var notað, þá jókst framlegð um 400 ISK/m². En vegna lítillar markaðshæfari uppskeru (mynd 2) var framlegð því fyrir báða ljósgjafa neikvæð (tafla 4).

Þegar LED millilýsingu var bætt við HPS topplýsingu jókst orkunotkun um 8 % (tafla 4), en skilvirkni orkunotkunar var meiri með „HPS+LED“ en með „HPS“. Framlegð jókst um meira en 4.000 ISK/m² við „HPS+LED“. Til viðbótar, væri hægt að ná frekari aukningu á framlegð um 500 ISK/m² með því að skipta út hluta HPS toppljósa með LED toppljósum. Plönturnar nýttu „Hybrid+LED“ betur í uppskeru en „HPS+LED“ jafnvel þó að LED toppljósin væru kveikt 2,5 viku seinna.

Ályktun

Frá hagkvæmnisjónarmiði er ekki mælt með því að rækta tómata við lágt ljósstig á veturna. Með viðeigandi hitastillingu (hækka undirhiti) var samkvæmt þessari tilraun hægt að bæta viðbótarhitun sem varð með HPS ljósum. Tómatauppskeyra eykst með herra ljósstigi þegar LED millilýsingu var bætt við topplýsingu. Hins vegar vantar meiri reynslu á ræktun undir LED ljósi. Þess vegna er ekki mælt með því að skipta HPS lampu út fyrir LED að svo stöddu. Áður en hægt er að ráðleggja að nota LED, er þörf á fleiri rannsóknum. Meðal annars þarf:

- Að finna út hvaða hlutfall LED og HPS ljósa er mælt með.
- Að skoða staðsetningu á ljósi og með hliðsjón á hvernig hægt er að hámarka uppskeru með viðeigandi hlutfalli af topplýsingu og millilýsingu.
- Að fá meira reynslu um hvernig þarf að aðlag hitastigið miðað við hvaða ber eða grænmeti er ræktað. Einnig þarf að skoða t.d. hvort ræktunarefni hefur áhrif á hvernig hitastigið á að vera stillt og hvort það á að breyta lofthitastigið eða hvort það mun nægja að hækka undirhiti eins og þessi tilraun gefur til kynna.

Fleiri vísindarannsóknir eru nauðsynlegar til að skilja áhrif LED á mikilvægi plantna sem eru ræktaðar í gróðurhúsum og finna hentugt ljósrof. Áður en þessar upplýsingar liggja fyrir, er frá hagkvæmnisjónarmiði best að einbeita sér að öðru en skiptingu á ljósgjöfum (með viðeigandi hitastillingum), t.d. herra ljósastigi til að auka uppskeru og framlegð tómatanna eins og þessi tilraun gefur til kynna.

SUÐUREYRI – athafnasaga

Nú er komin út bókinn Suðureyri athafnasaga eftir Pétur Bjarnason og er gefin út af Flóka forlagi. Fjallar hún um Suðureyri í Tálknafirði, en höfundur bókarinnar ólst upp á Sveinseyri í Tálknafirði og þekkir því vel til.

Frá Sveinseyri blasa rústir hvalstöðvarinnar á Suðureyri við og skorsteininn ber við himin. Hvalbein voru á hverjum bæ í sveitinni, rifbein voru notuð í hlunna og árefti og hryggjarliðir úr hvölum voru hin ákjósanlegustu sæti.

Hvalveiðistöð – Selveiðistöð

Í bókinni er sagt frá fimmtíu árum úr sögu sveitabæjar, sem um tíma varð miðstöð athafna og umsvifa í Tálknafirði. Þarna er að finna mjög fróðlega samantekt um þrótmikið athafnalíf í Tálknafirði á fyrri hluta síðustu aldar. Fyrir alla þá fjölmörgu Íslendinga sem lögðu leið sína um Vestfirði í sumar er bókinn örugglega skemmtileg viðbót. Hún víkkar sjóndeildarhringinn og veitir innsýn í þann bakgrunn sem vestfirsk atvinnusaga og menning í byggðum eins og Tálknafirði byggir á í dag.

Á Suðureyri ráku Norðmenn hvalveiðistöð á árunum 1893–1911 með tilheyrandi framkvæmdum.

Pétur A. Ólafsson, konsúll á Patreksfirði, gerði út selveiðiskipið Kóp frá Suðureyri 1916–17. Kópur stundaði selveiðar í Grænlandsísum 1916–1917, en fórst undan Herdísarvík í október 1917.

Starfsemin endurvakin í fjögur ár

Aftur var starfrækt hvalveiðistöð á Suðureyri árin 1935–1939, og hún var þá sú eina á landinu.

Nú er Suðureyri í eyði, en starfsemin þar lagði grunninn að kaupúninu sem nú heitir

Tálknafjörður.

Í bókinni er stutt ágríp af sögu Tálknafjarðar fram til þess tíma að hvalveiðar hófust þaðan.

Í bókinni er einnig að finna upplýsingar um tilraunir Íslendinga til selveiða í Grænlandsísum sem hvergi hafa komið fram áður. M.a. gerði Pétur Thorsteinsson

Hvalveiðiskipið Haug I við bryggju á Suðureyri þegar rekstur hvalveiðistöðvarinnar var í blóma.

út selveiðiskipið Skúm árið 1917 og Stefán Th. Jónsson á Seyðisfirði selveiðiskipið Óðin sama ár.

Þá voru Ísfirðingar með áform um að gera út selveiðiskipið Arnarnes á fimmta áratug aldarinnar en ekkert varð úr þeim. Spruttu allmiklar deilur

í bæjarstjórn Ísafjarðar og staðarblöðunum út af því máli.

Bókin fæst í bókaverslunum og fæst einnig send í pósti frá útgefanda á kr. 3.000, póstkostnaður innifalinn. Beiðni óskast í skilaboðum en nafn og heimilisfang þarf að fylgja. Eldri bækur forlagsins eru líka til á góðu verði. /HKr.

Hvalveiðiskip að koma að bryggju á Suðureyri við Tálknafjörð með nýskotinn hval á síðunni. Myndir / Ljósmyndasafni Íslands

Hvalur dreginn upp á skurðarplaninu á Suðureyri.

Bókarhöfundurinn, Pétur Bjarnason, við rústir hvalstöðvarinnar á Suðureyri.

Allar stærðir af AJ Power rafstöðvum:

Opnar stöðvar

Stöðvar í húsi

Stöðvar í gám

Aukabúnaður eins og sjálfvirkur skiptirofi og fleira

Öflug og góð þjónusta

Gerðu kröfur — hafðu samband við Karl í síma 590 5125 eða sendu línu á kg@klettur.is og kynntu þér þína möguleika.

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / **KLETTAGARÐAR 8-10**
104 REYKJAVÍK / **590 5100** / klettur.is

Á FAGLEGUM NÓTUM

Mjólkurframleiðsla Norðurlandanna stóð í stað á milli ára

Snorri Sigurðsson
snorri.sigurdsson@outlook.com

Á hverju ári taka NMSM samtök-in, sem eru samstarfsvettvangur Norðurlandanna um ýmis málefni sem snerta mjólkurframleiðslu, saman margvíslegar áhugaverðar upplýsingar sem tengjast þróun mjólkurframleiðslu Norðurlandanna. Helstu upplýsingar má sjá hér í meðfylgjandi töflu en þar kemur m.a. fram að mjólkurframleiðslan stóð í stað á milli ára en alls nam heildarframleiðsla Norðurlandanna 12,2 milljörðum kílóa í fyrra.

Þess má geta að bæði á Íslandi og í Noregi eru takmarkanir í gildi varðandi heildarframleiðslu en í hinum löndunum þremur er bændum frjálst að framleiða mjólk en þó hefur heildarmagnið staðið nokkuð í stað undanfarin ár sem bendir til ákveðins jafnvægis á hinum frjálsa markaði. Líklegt má telja að jarðnæði hafi hér töluvert að segja um heildarframleiðsluna enda hefur þróunin verið önnur víða í heiminum þar sem bændur hafa getað bætt við sig landi og hefur heildarframleiðsla mjólkur í heiminum öllum aukist jafnt og þétt undanfarin ár.

Segja má að þrátt fyrir að heildarframleiðslan standi í stað á milli ára þá hafi orðið mikil hagræðing í búgreininni á milli árunna 2018 og 2019 en í fyrsta skipti í sögunni er heildarþjöldi kúabúa á Norðurlöndunum kominn niður fyrir 20 þúsund og voru þau í árslok 2019 19.637 talsins.

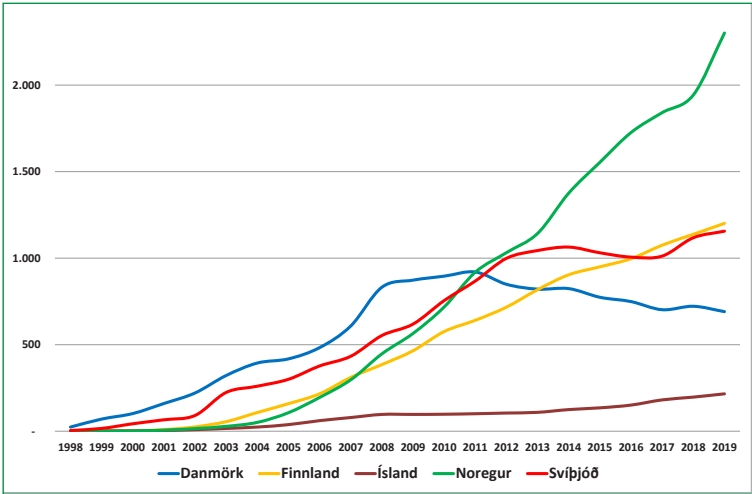
Mjaltapjónabúum fjölgar áfram

Rétt eins og hér á landi þá hafa kúabændur á hinum Norðurlöndunum verið duglegir að taka mjaltapjóna í notkun í stað hefðbundinnar mjaltatækni en þróunin hefur þó verið ólík á milli landanna (sjá bæði mynd og töflu). Gögnin sýna að þar sem meðalbústærð er að jafnaði minni, þ.e. hér á landi, í Noregi og í Finnlandi, hefur mjaltapjónabúum fjölgað nokkuð ört en þessi þróun er mun hægari í Svíþjóð og

Mjólkurframleiðsla Norðurlandanna, ýmsar stærðir

	Danmörk		Finnland		Ísland		Noregur		Svíþjóð		Norðurlöndin		
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	Breyting milli ára, %
Fjöldi kúabúa alls	3.106	2.810	6.250	5.783	556	542	7.481	7.249	3.350	3.253	20.743	19.637	-5,3%
Fjöldi kúabúa með mjaltapjóna	722	691	1.138	1.201	197	216	2.012	2.301	1.118	1.156	5.187	5.565	7,3%
Fjöldi mjaltapjóna	2.132	2.170	1.729	1.863	249	271	2.052	2.558	2.065	2.184	8.227	9.046	10,0%
Fjöldi mjólkurkúa, þúsundir	575	566	264	258	26	26	204	204	313	306	1.382	1.361	-1,6%
Meðalbústærð	185,1	201,6	42,2	44,7	47,5	48,4	27,3	28,1	93,4	93,9	66,6	69,3	4,0%
Heildarmjólkurframleiðsla, milljónir kg.	5.494	5.615	2.354	2.330	152	156	1.439	1.392	2.760	2.705	12.199	12.198	0,0%
Meðalframleiðsla pr. bú, þúsundir kg	1.769	1.998	377	403	273	288	192	192	824	832	588	621	5,6%
Meðalinnvigtun mjólkur í afurðastöð pr. kú	9.555	9.913	8.929	9016	5.761	5.950	7.053	6.828	8.817	8.852	8.827	8.966	1,6%

Heimild: Tæknihópur NMSM

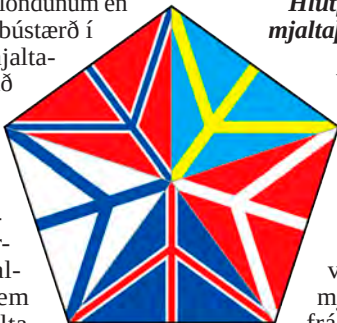
Þróun útbreiðslu mjaltapjónabúa á Norðurlöndunum frá 1998.

í Danmörku hefur þróunin verið önnur í allmörg ár. Lengi vel var hlutfall mjaltapjónabúa í Danmörku hæst á öllum Norðurlöndunum en með vaxandi meðalbústærð í Danmörku hefur mjaltapjónabúunum fækkað jafnt og þétt.

Eins og áður segir má skýra þennan mun á búskaparþróuninni innan Norðurlandanna af meðalbústærðinni þar sem afköst hvers mjaltapjóns takmarkast við um það bil 65 kýr og því hentar tæknin síður stærri búum sem eru í jafnri stækkun. Með aukinni samkeppni á milli framleiðenda á mjaltapjónum og stöðugri þróun á tækninni sem slíkri má þó ætla að kostnaðurinn muni halda áfram að lækka á komandi árum og það gæti vissulega

haft áhrif á þessa þróun á stærri búunum.

Hlutfallslega mest mjaltapjónamjólk í Noregi

Undanfarin ár hefur hlutfall mjólkur frá mjaltapjónabúum verið mest á Íslandi en norsku búin eru nú komin með hærri hlutfall og alls var árið 2019 57,2% mjólkurinnar í Noregi frá mjaltapjónabúum. Íslensku búin eru skammt undan með 54,5% mjólkurinnar og þar á eftir koma sænsk bú með 42% mjólkurinnar. Hlutfall mjaltapjónamjólkur er lægst í Danmörku þar sem 23,5% mjólkurinnar kemur frá mjaltapjónabúum.

Starfandi mjaltapjónabú, talin sem starfandi bú 31. desember 2019,

fjölgaði á árinu úr 5.187 í árslok 2018 í 5.565 um síðustu áramót eða alls um 378 bú. Árið þar á undan fjölgaði þeim álíka mikið. Í árslokinn voru mjaltapjónar á rúmlega fjórða hverju kúabúi Norðurlandanna (28,3%) en hæsta hlutfallið var hér á landi en um síðustu áramót var þessi mjaltatækni á 39,9% af kúabúum landsins.

Rúmlega 9 þúsund mjaltapjónar!

Eins og hér að framan greinir þá fjölgaði mjaltapjónabúunum um 378 bú en mjaltapjónunum sjálfum fjölgaði mun meira eða um 819. Það er nærri því tvöfalt meiri aukning en frá fyrra ári. Það er því ljóst að margir bændur eru að bæta mjaltapjónum við bú sín og í árslok síðasta árs var fjöldi mjaltapjóna í notkun kominn í alls 9.046. Flesta mjaltapjóna hefur undanfarna áratugi verið að finna í Danmörku en nú hafa bæði Noregur og Svíþjóð tekið fram úr, með annars vegar 2.558 og hins vegar 2.184 mjaltapjóna. Í Danmörku voru um áramótin síðustu 2.170 mjaltapjónar í notkun.

Mismunandi nýting mjaltapjónanna

NMSM hefur einnig reiknað nú, í fyrsta skipti síðan samtökin fóru að taka saman gögn varðandi þróun mjaltapjónatækninnar á Norðurlöndum, hvernig bændum gengur að nýta mjaltapjónatæknina. Þetta er gert með því að bera saman fjölda mjaltapjóna í hverju landi og innvegð mjólkurmagn búanna en þess má geta að afurðasemi kúnna hefur hér mikið að segja, mjaltahraði þeirra sem og hve mörgum kúm er haldið að hverjum mjaltapjóni. Heimsmetið í þessum efnum eru rúmlega milljón kíló frá einum mjaltapjóni sem er með öðrum orðum tæknileg framleiðslugeta þessarar tækni. Þegar þetta er reiknað út kemur í ljós að dönsku búin ná að fá flest kíló mjólkur frá hverjum mjaltapjóni eða 607 tonn að jafnaði á ári og eiga því tölvart inni í nýtingu á tækninni. Þar á eftir koma sænsku búin með 520 tonn, þá þeir finnsku með 517 tonn, þá þau íslensku með um 314 tonn og þau norsku eru svo skammt undan með 311 tonn að meðaltali frá hverjum mjaltapjóni.

Ísland og Danmörk juku mjólkurframleiðsluna

Líkt og undanfarin ár þá er danska mjólkurframleiðslan langumsvifamest innan Norðurlandanna en dönsku kúabúin framleiddu í fyrra 5,6 milljarða kílóa eða um 46% allrar mjólkur þessara fimm landa og eru dönsku búin að bæta hlutfallslega við sig ár frá ári en danska ársframleiðslan jókst um 121 milljón kíló á árinu 2019.

Miðað við þróunina undanfarin ár, að því gefnu að hún haldi áfram á sömu braut, má búast við því að dönsk mjólkurframleiðsla verði komin með helming allrar framleiðslu Norðurlandanna árið 2024. Næststærsta framleiðsluland mjólkur á Norðurlöndunum er svo Svíþjóð með 22%. Það sem vekur þó athygli er að heildarframleiðsla mjólkur jókst einungis í Danmörku og á Íslandi en samdráttur varð í

hinum löndunum þremur og nam hann alls 126 milljón kílóum.

Stærstu kúabúin í Danmörku

Meðalbústærðin á Norðurlöndunum er nú komin í 69,3 árskýr og er það aukning um 4% frá fyrra ári. Meðalbústærðin jókst á öllum Norðurlöndunum og í fyrsta skipti er nú meðalbúið í Danmörku komið yfir 200 árskýr sem er meira en helmingi stærra meðalbú en er í Svíþjóð sem er þó með næststærstu búin að jafnaði eða 94 árskýr. Þriðju stærstu bú Norðurlandanna er svo að finna hér á landi með um 48 árskýr, þá kemur Finnland með 45 árskýr og norsku búin reka svo lestina með ekki nema 28 árskýr að jafnaði.

Meðalbúið með 621 þúsund kíló

Ársframleiðsla norrænu kúabúanna er auðvitað nátengd bústærðinni en að jafnaði lagði hvert bú inn 621 þúsund kíló á síðasta ári sem er aukning um 33 þúsund kíló á einu ári. Eins og undanfarin ár bera dönsku búin höfuð og herðar yfir önnur bú á Norðurlöndunum og raunar í allri Evrópu en þau voru að jafnaði að leggja inn 2,0 milljónir kílóa sem er rúmlega tífalt meira mjólkurmagn en norsku búin voru að leggja inn að meðaltali, en þau eru að framleiða langminnsta mjólkurmagnið á Norðurlöndum og meðalinnlögnin þar var ekki nema 192 þúsund kíló árið 2019.

Kúnum fækkaði

Samhliða fækkun kúabúa hefur kúnum líka fækkað en afurðasemin hefur þó aukist á sama tíma. Þannig fór fjöldi þeirra úr 1.382 þúsund kúm í árslok árið 2018 í 1.361 þúsund kýr í árslok 2019 sem er þó ekki nema fækkun um 1,6% á milli ára.

Meðalkýrin að skila 8.966 kg í afurðastöð

Þegar horft er til afurðasemi kúnna á milli landanna er staðan nokkuð ólík eftir því hvaða land á í hlut enda hefur þar áhrif bæði kúakynið sem er notað við framleiðsluna og það umhverfi sem kúabúin starfa við.

Þegar meðalafurðir eru metnar er oft notast við skýrsluhalds-afurðir, þ.e. uppgefnar afurðir búa sem taka þátt í skýrsluhaldi og þá er ekki tekið tillit til heimanota á mjólk eða mögulegra áfalla vegna sjúkdómameðhöndlunar svo dæmi sé tekið. Í samanburði NMSN er hinsvegar notast við upplýsingar um alla innvegna mjólk til afurðastöðvanna í löndunum og svo heildarfjölda skráðra mjólkurkúa í löndunum. Þegar þetta er reiknað þannig út kemur í ljós að sem fyrr eru mestar afurðir að finna í Danmörku, þar sem hver kýr er að skila að jafnaði 9.913 kíló í afurðastöð og þar á eftir koma finnsku kýrnar með 9.016 kíló og þá þær sænsku 8.852 kíló. Norsku kýrnar eru þær fjórðu afurðamestu með 6.828 kíló sem er lægri innvegin mjólk á hverja kú en árið á undan og þær íslensku eiga enn nokkuð í land með að ná hinum með 5.950 kíló að jafnaði.

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

Iðnaðarhurðir

Iðnaðarhurðir með gönguhurð

Bílskúrshurðir

Hurðir í trékarma

Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

Stöndum saman að Íslenskum landbúnaði

Frá því Ísland byggðist hefur landbúnaður verið samofinn íslensku samfélagi. Fólk þurfti að hafa mat ofan í sig og sína, þar með voru fjölskyldur aðallega með eitthvað af sauðfé og mjólkurkúm auk þess sem það hafði kartöflur og fleira til ræktunar. Með þessu móti hafði fólk mat ofan í sig og sína, sem sagt fæðuöryggi.

Hér áður fyrr hafði fólk til sveita ekki annað en landbúnaðarafurðir til að nærast á, þeir sem bjuggu við sjó og vötn urðu sér einnig úti um fisk.

Mikil umræða hefur verið í þjóðfélaginu um bændur undanfarin ár, bæði jákvæð en meira hefur borið á þeirri neikvæðu. Mest hefur borið á gagnrýni hvað varðar umönnun dýra og landsins okkar. Þessi gagnrýni er mjög góð að ég tel og hafa bændur tekið sig mikið á bæði í umönnun dýra sinna og ekki síst hvernig á að fara með það land sem þeir ráða yfir og nýta.

Mikill fjöldi bænda eru að græða upp land og eru í verkefni sem ber nafnið „Bændur græða landið“ (sjá <https://land.is/baendur-graeda-landid/>). Í þessu verkefni hafa bændur staðið sig mjög vel og lagt mikla og ómetanlega vinnu í þetta verkefni.

Ég get fullyrt að allflestir bændur huga vel að sínum dýrum og þykir vænt um þau. Þeir eru meðvitaðir um þau lög og reglur sem þessu fylgir. Bændur hafa tileinkað sér gæðastýringu, á hverju búi eru til gæðastýringarferlar.

Sama á við hvað varðar landið, bændum er mjög annt um sitt land

Jakob Sigurðsson.

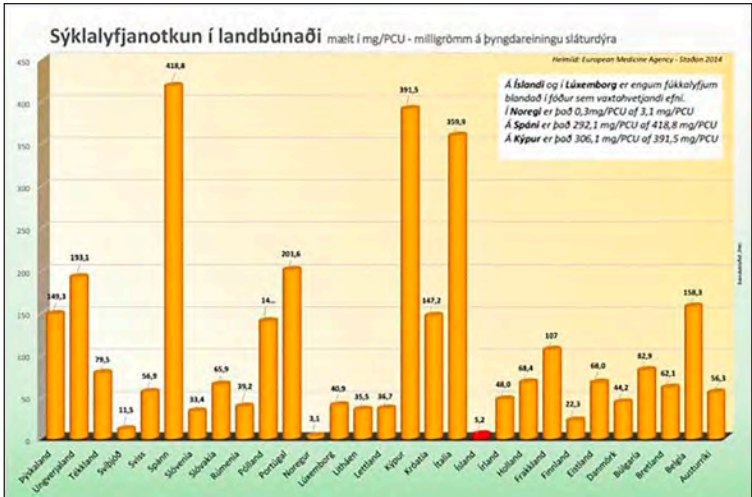
og hvernig gengið er um það og ekki síst hvernig það er nýtt.

Í sameinuðu sveitarfélagi Borgarfjarðarhrepps, Djúpavogshrepps, Fljótsháshéraðs og Seyðisfjarðarkaupstaðar er stundaður mikill og góður landbúnaður. Þar leitast bændur við að hafa afurðimar sem sjálfbærastar og lausar við sýklalyf. Í sauðfjárbúskap er ungviðið einungis á húsi eina til tvær vikur áður en því er hleypt út og síðan komið í hagann, tekið heim úr haganum að hausti og þá á slátrhúsi. Þetta er hvað næst því sem hægt er að tala um lífrænt ræktað kjöt. Nautgripir komast út eins og reglugerðir segja til um.

Við þurfum að tala þannig um landbúnað að fólk geri sér grein fyrir hversu mikilvægur hann er landanum í fæðuörygginu og hreinum afurðum, og afurðaverð þarf að verða þannig að bændur geti stundað sína vinnu án aukavinnu.

Við þurfum að efla nýsköpun í landbúnaði og styðja vel við það að bændur geti unnið sína vöru heima og komið henni beint til neytenda, þannig eflum við verðmætasköpun og afkomu búanna.

Nú þegar þessi veirufaraldur gengur yfir okkur er nauðsynlegt að heilbrigðisþjónusta sé í lagi. Við þurfum líka að tryggja næga fæðu handa landanum þ.e. að fæðuöryggið sé í lagi og fæðan sé hrein og laus við sýklalyf. Læt fylgja hér graf sem tekið hefur verið saman vegna sýklalyfjanotkunar í landbúnaði og sýnir frábæra stöðu okkar í þeim efnum.

Í sameinuðu sveitarfélagi Borgarfjarðarhrepps, Djúpavogshrepps, Fljótsháshéraðs og Seyðisfjarðarkaupstaðar er stundaður mikill og góður landbúnaður.

Nýlega birtist grein frá landgræðslustjóra þar sem hann talar um að sauðfé eigi að vera í lokuðum girðingum þ.e. beitarhólfum. Þar endurspeglast sjónarmið sem hafa orðið háværari síðustu ár. Þessa umræðu eigum við bændur að taka og leggja okkar af mörkum að farsælli niðurstöðu. Fyrir samfélagin, landið okkar og búfénaðinn.

Það tíðkast víða úti um heim að fé sé haft í beitarhólfum. Þegar beit er búin í viðkomandi hólfi er skipt yfir í annað og hitt látið gróa. Slík stýring á beit hefur kosti, en þarna verða í sumum tilvikum til ýmis sýklavandamál sem skapast af því að hólfin eru beitt svo mikið að dýrin eru farin að éta skít undan sjálfum sér og þarf þá að grípa til sýklalyfja. Þetta er ekki það sem við myndum vilja sjá í kjötframleiðslu á Íslandi. Bætum það sem bæta þarf, en fórnunum ekki styrkleikum okkar.

Jakob Sigurðsson
Höfundur er oddviti Borgarfjarðarhrepps og er í fjórða sæti á lista Sjálfstæðisflokksins í nýsameinuðu sveitarfélagi Borgarfjarðarhrepps, Djúpavogshrepps, Fljótsháshéraðs og Seyðisfjarðar.

Stálpuð trjáplanta með vel þéttu rótarkerfi sem þolir vel flutning hefur fengið uppeldi sem getur tekið mörg ár og ótal handtök.
Mynd / Björgvin Eggertsson

Gróðursetjum tré og runna á haustin

Garðeigendur hafa verið duglegir að gróðursetja tré, runna og blóm í garða sína í vor og sumar. Þeir eiga því láni að fagna að hér eru starfandi garðplöntustöðvar sem stýrt er af vel menntuðum sérfræðingum í plöntuuppeldi og þangað má sækja bæði fræðslu, upplifun og úrval tegunda sem henta íslenskum aðstæðum.

Það er vandaverk að framleiða til sölu runna og tré sem taka vel við sér að gróðursetningu lokinni. Stálpuð trjáplanta með vel þéttu rótarkerfi sem þolir vel flutning hefur fengið uppeldi sem getur tekið mörg ár og ótal handtök í gróðrarstöðinni. Sáning trjáfræs krefst bæði séraðstöðu og þekkingar og ungplönturnar eru viðkvæmar. Tegundir og yrki þeirra hafa farið í gegnum strangt úrval áður en þær eru settar á markað og ekki hætta á að neytandinn kaupi köttinn í sekknum.

Ekki er ástæða til að gróðursetja mjög hávaxin tré í heimilisgarða. Oft eru notaðar trjáplöntur sem eru hálfur til einn metri á hæð og þá er ekki nauðsynlegt að binda þær sérstaklega upp. Hærri plöntur gætu þurft stuðning í eitt til tvö ár til að rótarkerfið haggist ekki eftir gróðursetningu. Garðeigandinn þarf að velja plöntunni stað eftir þörfum hverrar tegundar og hafa í huga að trén geta á fáum árum orðið stór og krónumikil. Því er mikilvægt að þau séu ekki gróðursett of nærri húsum eða lóðamörkum. Vetrarskýling getur verið nauðsynleg sumum tegundum en þar hefur gróðursetningartíminn ekki úrslitaáhrif.

Haustið er ákjósanlegur gróðursetningartími

Reynslan hefur kennt okkur að haustið hentar vel til að gróðursetja tré og runna. Plöntur sem fást í gróðrarstöðvum á þeim tíma hafa að jafnaði lokið hæðarvexti og lauftré eru tekin að sölna lítið eitt. Rótárvöxturinn er samt í fullum gangi fram eftir hausti, þótt lítið beri á. Næring úr laufi dregst niður um stofninn og veitir rótarkerfinu orku til að starfa áfram. Í raun er hægt að gróðursetja trjáplöntur svo langt fram eftir hausti sem hægt er að grafa holu í jörðina með góðu

móti, en hentugra er ef rótarkerfið fær að vaxa í fáeinar vikur eftir gróðursetningu. Þá er plantan tilbúin til vaxtar um leið og vorar á ný. Septembermánuður er því sérlega hentugur tími til gróðursetningar og þá er enn úrval trjáa og runna til sölu í garðplöntustöðvunum.

Oft er það svo að tré og runnar sem gróðursett eru að vori þarf að vökva vel allt sumarið þegar þurrkar ganga. Á haustin losnar ræktandinn við þær áhyggjur. Jarðraki er nægur og því ekki ástæða til sífelldrar vökvunar, nóg er að vökva vel eftir gróðursetningu og spara ekki safnhaugamoldina. Tré eru gróðursett á þann hátt að plöntuhnausinn allur er settur á kaf en þess gætt að stofninn fari ekki neðar en hann stóð í uppeldinu. Runnagróður er hægt að gróðursetja heldur dýpra.

Gróðursett í sumarhúsalóðina

Öll sömu lögmál gilda um gróðursetningu smáplantna í stærra land, til dæmis í sumarhúsalóðina. Þar er bæði hægt að nota stálpaðar hnaus- eða pottaplöntur og skógarplöntur sem seldar eru í bökkum. Í óræktuðu, rýru landi gæti þurft að taka tillit til hugsanlegrar holklakamyndunar við val á staðsetningu en að öllu jöfnu hentar vel að gróðursetja þær á haustin. Plönturnar eru komnar í vettarhólf og ekki er hætt við ofþornun, sem verður margri smáplöntunni að aldurtíla þegar gróðursett er á vorin og sumrin.

Allar tegundir njóta góðs af haustgróðursetningu

Gott er að nota haustið við gróðursetningu þeirra trjá- og runnategunda sem framleiddar eru í íslenskum gróðrarstöðvum. Bartré, lauftré, skrautrunnar og limgerðisplöntur fagna því að losna úr þrængslum pottsins eða rötarhnaussins, nota haustið til rótárvaxtar og launa ræktandanum með kröftugum vexti næsta vor.

Ingólfur Guðnason,
brautarstjóri garðyrkjuframleiðslu Garðyrkjuskóla LbhÍ Reykjum, Ölfusi

41,9% fólks á landsbyggðinni les Bændablaðið

Leskur Bændablaðsins:

21,9%

41,9%

29,2%

Hvar auglýsir þú? Bændablaðið

Sími: 963 0300 / Netfang: bladi@land.is / bladi.is

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

Næsta blað kemur út

24. september

Á FAGLEGUM NÓTUM

Naut til notkunar næstu vikurnar

Guðmundur Jóhannesson
ábyrgðarmaður í nautgripa-
rækt
mundi@ml.is

Þessa mánuðina hefur á undanförnum árum verið hvað minnst um að vera í sæðingum, það er, í ágúst og september eru sæðingar hvað fæstar. Það getur verið ágætis tímapunktur til þess að staldra við og líta á hvað er í boði, vega og meta nautin og skoða kosti þeirra og galla.

Kynbótamat var keyrt að loknu uppgjöri maímánaðar og fagráð í nautgriparækt fundaði um miðjan júlí og tók ákvörðun um hvaða naut standa til boða sem reynd naut á komandi vikum. Ákveðið var að setja þrjú ný reynd naut í notkun úr 2015 árgangi og þá voru tvö naut tekin úr dreifingu sem reynd naut. Það eru Vals 14087 og Kætir 15004 en þau lækkuðu bæði í mati auk þess sem notkun á þeim hafði verið dræm.

Í heildina standa þau naut sem voru í dreifingu mjög vel við fyrra mat og tiltölulega litlar breytingar milli keyrslna. Við skulum líta aðeins nánar á þau naut sem áfram verða í dreifingu.

Bakkus 12001, f. Ófeigur 02016, mf. Frami 05034. Bakkus hefur nú verið allengi í notkun en samt engin ástæða til annars en bjóða hann áfram. Þar kemur einkum tvennt til. Bakkus er mjög hár í mati og hefur haldið sínu auk þess sem hann er lítt skyldur Laska-línunni sem er mjög áberandi í kúastofninum um þessar mundir. Styrkur Bakkusar liggur einkum í mjólkurlagni, góðum mjóltum og frábæru skapi. Spennar dætra hans eru hins vegar grann-

ir sem hafa þarf í huga við pörun. Bakkus lækkaði um eitt stig og er nú með 111 í heildareinkunn.

Pipar 12007, f. Gyllir 03007, mf. Flói 02029. Pipar er eitt þeirra nauta sem lítt tengist Laska og getur því verið vænlegur kostur á t.d. dætur Bamba. Pipar er nautsfaðir og sækir kosti einkum í efnahlutföll, jógur- og spenagerð og mjaltir. Hann lækkaði um eitt stig og stendur nú í 108 í heildareinkunn.

Loki 12071, f. Birtingur 05043, mf. Þröstur 00037. Loki hefur sótt á með tímanum og ávallt fengið nokkra notkun. Hann er lítt skyldur Laska og hans afkomendum en kosti sækir Loki einkum í jógur- og spenagerð og mjaltir. Hann bætti í, hækkaði um eitt stig og stendur nú með 108 í heildareinkunn.

Sjarmi 12090, f. Koli 06003, mf. Laski 00010. Sjarmi er enn á lista yfir reynd naut í dreifingu en hverfur von bráðar úr kútum frjótækna þar sem sæði úr honum er nánast uppuríð. Það segir sína sögu, hann hefur ætíð fengið mikla notkun enda kostir hans áberandi miklir, gríðarmikil mjólkurlagni, góð jógur- og spenagerð, frábær ending, góðar mjaltir og gott skap. Sjarmi lækkaði um eitt stig og stendur nú í 112 í heildareinkunn.

Dúett 12097, f. Birtingur 05043, mf. Dúllari 07024. Dúett er einn þeirra kosta sem tengjast Laska lítið sem ekkert auk þess að hafa til að bera há efnahlutföll og góðar mjaltir. Dúett hækkaði um eitt stig og er nú með heildareinkunn upp á 107.

Jörfi 13011, f. Birtingur 05043, mf. Skurður 02012. Sæði úr Jörfa er nánast uppuríð og hann mun því hverfa úr notkun innan skamms. Jörfi er eitt þeirra fáu nauta sem státa af jákvæðu kynbótamati hvað

Ábóti 15029.

Myndir / Sveinbjörn Eyjólfsson

Köngull 15019.

nánast alla þætti varðar en hvað jógurgerð snertir er hann flaggskip nautaflotans en um hana er ekkert annað að segja en að hún er frábær. Hvað aðra þætti snertir er Jörfi mjög öflugur í efnahlutföllum, spenagerð og endingu. Jörfi

stóð í stað og er með 112 í heildareinkunn.

Hálfmáni 13022, f. Vindill 05028, mf. Laski 00010. Hálfmáni er að hverfa úr notkun, sæði að klárast og hann mun því aðeins standa til boða um skamma hríð. Hálfmáni

er afurða- og efnahlutfallanaut en þó sýnu öflugastur hvað mjaltir og framúrskarandi skap snertir. Hafa þarf í huga að dætur Hálfmána eru alla jafna með stutta spena. Hálfmáni lækkaði um eitt stig og er nú með 110 í heildareinkunn.

Bárður 13027, f. Baldi 06010, mf. Laski 00010. Bárður hefur fengið drjúgmikla notkun enda býður hann upp á gríðarhátt fituhlutfall í mjólk og frábæra skapgerð dætra. Hvað aðra þætti snertir er Bárður sterkur hvað jógur- og spenagerð snertir. Bárður er hálfbróðir Kláusar 14031 að móðurinni til. Heildareinkunn Bárðar breyttist ekki og er 106.

Ýmir 13051, f. Baldi 06010, mf. Laski 00010. Ýmir hverfur von bráðar úr kútum frjótækna en sæði er nánast uppuríð þegar þetta er skrifað. Ýmir sækir sinn mikla styrk einkum í úrvalsgóða jógur- og spenagerð ásamt mjög góðum mjóltum og skapi ásamt jógurhreysti. Nefna verður að efnahlutföll í mjólk dætra Ýmis eru undir meðallagi. Ýmir hélt sínu milli keyrslna og stendur í 111 í heildareinkunn.

Steri 13057, f. Koli 06003, mf. Aðall 02039. Steri er gríðarmikið afurðanaut þar sem saman fara mikil mjólk og há efnahlutföll. Hann er fyrst og fremst í boði sem slíkur enda eru mjaltir undir meðallagi auk þess sem jógurdýpt dætra er meiri en æskilegt væri. Þá gefur Steri kýr sem eru í lágfættari kantinum og því ber að nota hann með það í huga. Steri lækkaði um tvö stig nú og stendur með 109 í heildareinkunn.

Hæll 14008, f. Kambur 06022, mf. Hræsingur 98046. Hæll hefur stöðugt verið að bæta í og því var ákveðið að taka hann í flokk nautsfeðra. Hann er tiltölulega lítið skyldur flestum hinna mest notuðu nauta

NAUT 2020

Reynd naut Nautastöðvar Bí sem fyrirhugað er að nota sæði úr sumarið 2020

Nafn og nr.	Faðir	Móðir, uppruni og móðurfaðir	Mjólk	Fitu%	Prótein%	Afurðir	Prót.úthald	Frjósemi	Frumtala	Gæðaröð	Skrokkur	Jógur	Spennar	Mjaltir	Skap	Ending	Heild	Hæð dætra
Bakkus 12001*	Ófeigur 02016	Mæja 727, Auðsholti, Hrunamannahreppi, Frami 05034	117	90	94	111	104	121	100	119	104	103	104	116	123	110	111	5,4
Pipar 12007* N	Gyllir 03007	759, Espihóli, Eyjafirði, Flói 02029	103	122	118	115	101	81	108	100	105	113	115	111	99	104	108	5,4
Loki 12071	Birtingur 05043	Huppa 356, Bakka, Kjalarnesi, Þröstur 00037	111	100	102	112	85	106	90	98	105	113	109	111	95	110	108	5,5
Sjarmi 12090	Koli 06003	Baula 474, Hrepphólum, Hrunamannahr., Laski 00010	124	91	100	117	97	87	115	116	105	106	113	110	109	120	112	5,4
Dúett 12097	Birtingur 05043	Dúlla 593, Egilsstaðakoti, Flóa, Dúllari 07024	105	111	112	114	81	105	92	103	99	106	101	109	97	107	107	6,0
Jörfi 13011 N	Birtingur 05043	Gústa 643, Jörfa, Borgarbyggð, Skurður 02012	102	122	113	111	111	106	106	105	108	136	110	104	103	120	112	5,7
Hálfmáni 13022 N	Vindill 05028	Gríma 468, Brjánsstöðum, Grímsnesi, Laski 00010	107	110	116	113	96	90	100	114	99	108	114	113	126	112	110	5,7
Bárður 13027	Baldi 06010	Klaufa 248, Villingadal, Eyjafirði, Laski 00010	94	122	106	105	106	98	87	114	102	115	104	103	129	110	106	5,9
Ýmir 13051 N	Baldi 06010	Slóð 692, Klauf, Eyjafirði, Laski 00010	115	92	84	105	84	89	124	116	105	125	115	116	122	116	111	5,4
Steri 13057 T	Koli 06003	731, Stóru-Mörk, Eyjafjöllum, Aðall 02039	113	123	116	121	116	117	92	103	106	94	101	89	101	114	109	4,9
Hæll 14008 N	Kambur 06022	Skýla 474, Hæli 1, Eystrihrepp, Hræsingur 98046	100	114	111	107	103	112	103	92	98	127	115	105	101	108	109	5,4
Hnykkur 14029*	Lögur 07047	Píla 483, Hlöðum, Hörgársveit, Stígur 97010	96	110	111	102	83	96	108	94	104	121	102	99	106	109	104	5,5
Kláus 14031* N	Hjarði 06029	Klaufa 248, Villingadal, Eyjafirði, Laski 00010	118	103	105	117	102	100	87	105	99	105	105	99	117	103	108	5,5
Stáli 14050*	Lögur 07047	Birna 805, Hlemmiskeiði 2, Skeiðum, Reykur 06040	111	103	100	113	95	94	89	108	106	107	99	105	103	109	105	5,6
Bjarki 15011	Laufás 08003	Fura 505, Akri, Eyjafirði, Ás 02048	116	94	94	110	98	100	82	116	101	112	105	116	117	100	107	5,7
Risi 15014 N	Laufás 08003	Móa 414, Syðri-Bægisá, Öxnadal, Hjarði 06029	114	108	97	114	96	99	105	108	102	103	108	108	118	104	109	5,3
Golíat 15018*	Laufás 08003	Emma 738, Keldudal, Hegranesi, Bolti 09021	120	83	105	117	83	84	104	125	105	112	101	111	106	97	107	5,9
Köngull 15019*	Toppur 07046	Fura 933, Auðsholti, Hrunamannahreppi, Bambi 08049	93	121	116	104	104	99	114	90	95	127	107	106	112	106	108	5,5
Jólnir 15022*	Bambi 08049	Borgey 638, Reykjahlíð, Skeiðum, Sússi 05037	109	104	110	112	95	101	98	96	105	103	109	101	102	104	106	5,2
Svampur 15027	Bambi 08049	Komma 379, Bakka, Kjalarnesi, Skurður 02012	102	102	97	101	100	94	118	97	106	104	114	108	119	100	106	5,0
Ábóti 15029*	Bambi 08049	Abbadís 469, Skipholti 3, Hrunamannahr., Þollur 99008	107	100	99	107	95	113	114	102	104	122	118	104	95	97	108	5,0

síðustu ára sem gerir hann álitlegan kost ásamt háum efnahlutföllum og úrvalsgóðri júgurgerð. Rétt er að hafa bak við eyrað að spenar dætra hans eru fremur grannir. Hæll hækk- aði um eitt stig og stendur nú í 109 í heildareinkunn.

Hnykkur 14029, f. Lögur 07047, mf. Stígur 97010. Hnykkur er efnahlutfallanaut auk þess sem dætur hans hafa til að bera ákaflega vel borin júgur með mikla festu. Hann gefur nokkuð granna spena. Fyrir marga hljómar einnig spennandi að allnokkur hluti afkvæma hans skartar gráum lit enda var hann sjálfur kolgráskjöldóttur. Hnykkur er nú með 104 í heildareinkunn eftir að hafa lækkað um eitt stig.

Kláus 14031, f. Hjarði 06029, mf. Laski 00010. Kláus er í hópi nautsfeðra enda eru dætur hans sérlega mjólkurlagnar með góð efnahlutföll í mjólk. Þær eru einnig ákaflega skapgóðar en aðrir þættir liggja nærri meðaltali. Kláus er sammæðra Bárði 13027 en víst er að fáar kýr geta státað af því að hafa skilað tveimur nautum í hóp reyndra nauta. Kláus lækkaði um tvö stig en stendur eftir sem áður með 108 í heildareinkunn.

Stáli 14050, f. Lögur 07047, mf. Reykur 06040. Styrkleikar Stála felast í góðri mjólkurlagni dætra, prýðilegri júgur- og spenagerð auk þess sem mjaltir og skap eru ofan meðallag. Stáli lækkaði um tvö stig milli keyrslna og stendur nú í 104 í heildareinkunn.

Bjarki 15011, f. Laufás 08003, mf. Ás 02048. Bjarki kom til notkunar í vetur og hefur fengið góða notkun. Hans styrkleikar liggja mjólkurlagni, góðri júgurgerð og úrvalsgóðum mjóltum og skapi. Hafa verður í huga að spenar eru nokkuð grannir. Bjarki lækkaði um tvö stig og er nú með heildareinkunn upp á 107.

Risi 15014, f. Laufás 08003, mf. Hjarði 06029. Risi er eitt þeirra nauta sem kom í notkun s.l. vetur og er núna tekinn í flokk nautsfeðra. Risi er með jákvætt mat fyrir flesta þætti en hvað öflugastur hvað afurðagetu snertir, einkum mjólkurmagn og fituhlutfall. Þá er júgurgerð dætranna góð, spenar fremur stuttir, mjaltir góðar og skapið framúrskarandi. Dætur Risa eru stórar kýr, nokkuð sem gott er að hafa í huga við notkun hans. Risi hækkaði um eitt stig og er heildareinkunn hans nú 109.

Golíat 15018, f. Laufás 08003, mf. Bolti 09021. Golíat kom til notkunar á liðnum vetri og hefur verið vel tekið. Styrkleikar hans liggja í mikilli mjólkurlagni dætra, góðri júgur- og spenagerð, góðum mjóltum og prýðilegri skapgerð en Golíat kemur ákaflega vel út í gæðaröð. Hins vegar er fituhlutfall í mjólk dætra í lægri kantinum. Golíat gefur stórar kýr sem vekur enga furðu ef litið er til ætternis hans. Golíat hækkaði um eitt stig og stendur nú í 107 í heildareinkunn.

Jólnir 15022, f. Bambi 08049, mf. Sússi 05037. Jólnir varð fyrsti sonur Bamba sem kom til notkunar sem reynt naut síðasta vetur. Jólnir er ákaflega jafn hvað flesta eiginleika varðar en hvað sterkastur í afurðagetu þar sem dætur hans eru mjólkurlagnar með fremur há efnahlutföll í mjólk. Rétt er að hafa í huga að Jólnir gefur granna spena. Hann stendur nú með 106 í heildareinkunn eftir að hafa lækkað um tvö stig.

Ný reynd naut í notkun

Að þessu sinni var ákveðið að taka þrjú ný naut til notkunar sem reynd naut. Þar er um að ræða einn Toppsson og tvo Bambasyni.

Köngull 05019 er frá Auðsholti í Hrunamannahreppi undan Toppi 07046 og Furu 933 Bambaóttur 08049. Köngull er efnahlutfallanaut en dætur hans státa af háum hlutföllum fitu og próteins í mjólk. Hins vegar er afurðagetan hvað mjólkurmagn varðar undir

Svampur 15027.

meðallagi. Júgurgerð dætra Könguls er með afbrigðum góð og spenar vel gerðir en stuttir. Mjaltir þessara kúa eru góðar sem og skapið. Köngull er með 108 í heildareinkunn.

Svampur 15027 er frá Bakka á Kjalarnesi undan Bamba 08049 og Kommu 379 Skurðsdóttur 02012. Dætur Svamps eru meðalkýr ef litið er til afurðagetu en kostir þeirra liggja í júgurhreysti, góðum mjóltum og afburðagóðu skapi. Hafa þarf í huga að þrátt fyrir góða spenagerð eru spenarnir stuttir. Svampur er með 106 í heildareinkunn.

Ábóti 15029 er frá Skipholti 3 í Hrunamannahreppi undan Bamba 08049 og Abbadí 469 Þollsdóttur 99008. Styrkur Ábóta liggur í stórgóðri júgurgerð og mikilli júgurhreysti. Spenar eru vel gerðir en ákaflega fíngerðir, bæði fremur stuttir og mjög grannir. Undan Ábóta geta komið skapgallaðir gripir án þess að hægt sé að flokka það sem vandamál. Heildareinkunn Ábóta er 108.

Nautsfeður

Að undanförunu hefur Nautastöðin einkum verið að kaupa kálfa undan Sjarma 12090, Jörfa 13011, Hálfmána 13022 og Ými 13051. Segja má að kominn sé nægur fjöldi undan þessum nautum nema Ými en komi nautkálfur undan þessum nautum og afbragðskúm er það að sjálfsgöðu skoðað.

Á næstu vikum verður sjónum einkum beint að kálfum undan Pipar 12007, Hæl 14008 og Kláusi 14031. Þeim tilmælum er beint til manna að láta sæða kýr á nautsmæðraskrá og efnilegar kvígur með einhverju eftirtalinna nauta; Pipar 12007, Ými 13051, Hæl 14008, Kláusi 14031 eða Risa 15014. Ými skal ekki nota nema á kýr með há efnahlutföll í mjólk.

Nautsmæður

Á nautsmæðraskrá í Huppu (með rautt flagg) eru kýr með a.m.k. 106 í heildareinkunn, 90 fyrir fituhlutfall og 100 fyrir mjaltir. Þegar tilkynnt er um nautkálf undan væntanlegri nautsmóður eru aðrir þættir vegnir og metnir svo sem afurðir og frjósemi.

Á skrá yfir efnilegar kvígur (með grænt flagg) eru kvígur sem eru með a.m.k. 108 í heildareinkunn, 90 fyrir fituhlutfall og 100 fyrir mjaltir. Þegar tilkynnt er um nautkálf undan kvígu eru aðrir þættir skoðaðir og beðið fyrstu mælingar, kýrsýnis og ákveðinnar reynslu áður en ákvörðun um framhaldið er tekin.

Mjaltaathugun

Að öllu jöfnu er keyrð mjaltaathugun tvisvar sinnum á ári. Þessi upplýsingaöflun gefur mikilsverðar upplýsingar um dætur nautanna og er mikilvægur þáttur í afkvæmadómi þeirra. Illu heilli hafa skil á mjaltaathugunum farið versnandi og nú er svo komið að þetta er sá þáttur sem mest tefur afkvæmadóm nautanna en eftir upptöku mælidagalíkans fyrir afurðir fæst

með of skyldum nautum en það er eitthvað sem ávallt þarf að hafa í huga þegar um er að ræða jafn lítinn stofn og íslenski kúastofninn er.

Óreynd naut

Útsending úr nautum fæddum 2018 er langt komin og mun ljúka á næstu vikum. Þar er um að ræða syni Lúðurs 10067, Dropa 10077, Gýmis 11007 og Skalla 11023. Árgangurinn frá 2019 tekur þá við en þá munu koma til dreifingar nokkrir synir Bakkusar 12001 auk fyrstu sona Sjarma 12090 og Jörfa 13011.

Að lokum

Kynbótastarf í nautgriparækt tekur langan tíma með því kerfi afkvæmaprófana sem við búum við í dag. Hornsteinar þess eru gott og vandað skýrsluhald og mikil og góð þátttaka í sæðingum. Oft hefur verið rætt um mikla notkun heimanauta hérlandis og reyndin er sú að um 30% allra kálfa sem fæðast eru undan heimanautum. Kynbótastarfið er því keyrt á 2/3 mögulegra afkasta. Sambærilegar tölur frá hinum Norðurlöndunum eru að innan við 10% kálfa eru undan heimanautum.

EYJALIND

GRAMMER

- Lyftara

- Vinnuvélar

- Vörubíla

- Báta

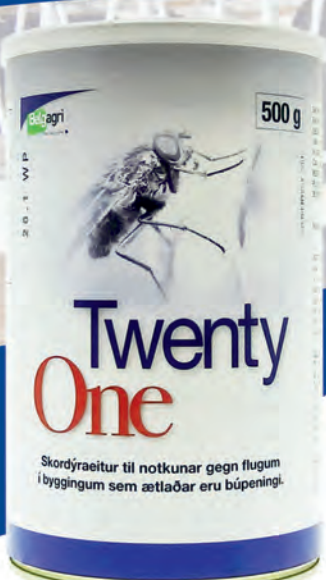
Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Twenty One

FLUGNAEITUR

Einstök formúla flugnaeiturs fyrir bændur í kvikfjárrækt

Sölustaðir:
Bústólpi
Fóðurblandan
Kaupfélag Vestur-Húnavetninga
Verslunun Eyri
Vélaval

Streymi heildverslun ehf.
Goðanesi 4
603 Akureyri

S 588 2544
N streymi@streymi.is
V www.streymi.is

Ný kynslóð

100% rafmagn!

Eigum á lager nýja kynslóð af **MultiOne EZ-7** liðlættingum sem eru **100% rafknúnir** með góða endingu á rafhlöðunni.

Frábær fjölnotavél með **1600 kg lyftigetu** og möguleika á ýmsum aukahlutum.

Vélarnar afhendast með skóflu og taðgreip.

Hafðu samband við **Ívar Atla** í síma **590 5116** eða sendu línu á **iab@klettur.is**.

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10
104 REYKJAVÍK / **590 5100** / klettur.is

VÉLABÁSINN

Einstaklega vel heppnaður Land Rover Defender

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Þann 6. júní var frumsýndur nýj-asti Land Rover Defender jeppinn. Ég var lítillga búinn að skrifa um hann í Bændablaðið sem kom út 4. júní eftir stutta prufu nokkrum dögum fyrir frumsýningu og eftir þá keyrslu fannst mér að ég yrði að prófa þennan bíl betur.

Í þetta sinn voru það rétt tæpir 300 km við ýmsar aðstæður.

Vel hljóðeinangraður fyrir umhverfisljóðum

Defender bíllinn sem ég prófaði var í grunninn ódýrasti bíllinn, með 240 hestafla dísilvél, á 18 tommu stálfelgum. Þó að þessi bíll væri með minnstu vélinni var alltaf nægur kraftur og 18 tommu stálfelgurnar gefa betri fjöðrun en 19 og 20 tommu álfelgurnar. Búið var að setja undir hann grófustu gerð af Cooper dekkjum sem eru ekki skemmtilegustu dekk til að keyra á malbiki sökum grófleika, er almennt leiðinda hvinur í dekkjunum á hraða á bilinu 70–100. Eins og í öllum bílum þá hávaðamældi ég hljóðið inni í bílnum á 90 km hraða og er greinilegt að bíllinn er vel hljóðeinangraður og mældist hávaðinn inni í bílnum ekki nema 70,9 db. Við Sultartangavirkjun var hið mesta rok, en ekki varð maður var við að bíllinn tæki vindinn neitt á sig eins og margir aðrir bílar, maður fann ekkert fyrir vindinum.

Fjöðrun góð á grófum malarvegi

Innst í Þjórsárdalnum er vegurinn upp að Stöng og að öllu jöfnu er hann holóttur og laus í sér, en það var ekki að finna á þessum bíl, hann einfaldlega át holurnar og var sem

Lítill hávaði þrátt fyrir mjög gróf dekk.

Í rokinu var gott að fá skjól frá Defender til að ná þessu skilti niður.

Staldrað og kíkt í Gjána í Þjórsárdal.

límdur við veginn þrátt fyrir laust yfirborð og þurr. Frá Stöng og upp að Hólaskógi er grýttur troðningur, frekar vondur slóði og ekki boðlegur fyrir marga bíla þótt umferð sé þar mikil, en á Land Rover Defender var þessi leið bara mjúk og þægileg. Greinilegt að rafræna loftfjöðrunin er að virka vel í aðstæðum sem þessum.

Tíu milljónir á milli dýrasta og ódýrasta Defender

Ódýrasti Defenderinn nefnist Base og kostar 12.790.000 (bíllinn sem ég prófaði kostar 13.390.000, var með smá aukabúnaði), hins vegar er hægt að fá 400 hestafla bensín/M-HYBRID Defender 110X sem kostar 22.190.000 (ódýrasti 400 hestafla bensín Defenderinn kostar

15.690.000). Þó að ég hafi „bara verið á 240 hestafla bíl“ var alltaf nægur kraftur, heyrðist lítið sem ekkert í vélinni á ferð og í alla staði gott að keyra bílinn, hámarks dráttargeta er 3.500 kg. (í sumum gerðunum er hægt að „para“ bíllinn við kerruna sem er dregin). Það eina sem ég get sett út á bílinn er að maður þarf að kveikja ljósin í hvert sinn sem bíllinn er settur í gang til að vera löglegur í umferðinni því ökuljós framan og aftan kvikna ekki sjálfkrafa.

Íslensk „jeppadella“ kallar á breytta jeppa

Ég veit fyrir víst að Arctic Trucks er að skoða breytingu á þessum bíl og að tiltölulega auðvelt sé að breyta

Þessa mynd í mælaborðinu var ég ekki að skilja, en samkvæmt bæklingi og kynningu um bílinn er hægt að para bílinn við þá þyngd kerru sem dregin er.

Helstu mál og upplýsingar

Lengd	4.583 mm
Hæð	1.967 mm
Breidd	2.105 mm

Myndir / HLJ

Er aldrei sáttur við bíla sem þarf að kveikja handvirkta ljósin til að fá afturljós á bíl fyrir umferð.

Fyrri bíllinn sem ég prófaði var á 20 tommu álfelgum, en sá seinni á 18 tommu stálfelgum og mikill munur var á mykt bílanna á malarvegi.

þessum bíl í 35 tommu bíl, en búið var að stækka dekkinn undir þessum bíl um tvö númer, en hann kemur á 255/70/18 og var settur á 275/70/18 (sem samsvarar 33 tommu dekkjum). Miðað við hvað bíllinn fer vel með sjálfan sig og farþega á 33 tommu dekkjum verður spennandi að sjá framhaldið. Allavega er þessi

jeppi einhver sá mest spennandi jeppi sem ég hef prófað, virkar sterkbyggður og er stór, kraftmikill, rúmgóður og gott að keyra. Alls fór ég 289 km, meðalhraði 65 km og eyðsla á hundraðið ekki nema 10,2 lítrar. Nánar er hægt að fræðast um bílinn á vefsíðunni www.landrover.is.

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Má beita skepnum í vegkanta? NEI, ÞAÐ ER EKKI LEYFILEGT!

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Í sumar var undirritaður í hóp með tíu öðrum í skemmtiferð á mótorhjóli um sveit á Vesturlandi þar sem sá sem kunnugastur var leiddi hópinn, stoppaði reglulega og sagði sögur. Það vakti athygli mína að á einum stað var skilti sem varaði við gangandi umferð, en að sögn fararstjóra fór þessi bær í eyði fyrir mörgum árum, en á öðrum stað voru útihús og íbúðarhús beggja vegna við veg og ekkert skilti sem varaði við að þar væri mögulega fólk á ferð, en þar lá hundur í leyni og stökk fram í átt að okkur og galti.

Akstur okkar var í alla staði til fyrirmyndar (vorum að njóta en ekki þjóta), en þrátt fyrir lítinn hraða og einstaklega lágvær mótorhjól fældust tvö hross mótorhjólin við þennan bæ sem hundurinn hrekkjótti var á. Ástæðan var einföld, hestunum var beitt í vegkantinn og einn litill rafmagnsstrengur átti að halda þeim frá veginum. Annað hrossið fældist og byrjaði að hlaupa og samkvæmt eðli hesta hljóp hitt hrossið líka stefnulaust í gegnum girðingu, yfir grindahlið og hvarf sjónum okkar (sennilega bæði skelfingun lostin yfir þessum 11 mótormerum sem þau höfðu sennilega aldrei áður séð).

***Ekki gera allir sér grein fyrir
hættunni að beita hestum í
vegkanta***

Þann 12. júlí 2012 var grein í Lesendabás Bændablaðsins eftir undirritaðan sem bar fyrirsögnina „Hestar í vegköntum“. Þessi grein var formsmekkur af forvarnarpistlum þeim sem undirritaður hefur haft umsjón með hér í blaðinu síðan 2013. Í áðurnefndri grein er vitnað til Ólafs Dýrmundssonar (fyrirverandi landnýtingarráðunautar) um að

Pegar hestar eru hvíldir væri öruggara fyrir vegfarendur að vera með þá fjær vegi en þarna er gert þar sem einn lítilt rafmagnsstrengur átti að halda þeim frá veginum. Aðvífandi umferð getur valdið hræðslu hjá stóðinu.

Víðaða má sjá ummerki um vegkantabeit.

engar skepnur eigi að vera lausar á því auða svæði sem girðir af vegi, en að sama skapi telji hann að Vegagerðin eigi að sjá um að slá gras á þessu afgirta svæði. Ástæða vegkantabætur er hjá sumum til að losna við hátt gras í vegkanti.

Lagalega hliðin og hlutverk lögreglu

Í áðurnefndri grein var leitað áhlits
lögfræðings Bændasamtakanna,
Elíasar Blöndal Guðjónssonar, en
hann vildi beina þeim tilmælum til

bænda að athuga tryggingarstöðu sína vegna skaðabótaskyldu sem gæti hlöstit af vegkantabel. Einnig athugaði ég hvort lögreglan væri upplýst um að þetta mætti ekki og hafði samband við tvo lögreglumenn sem báðir hafa starfað í fleiri en einu umdæmi. Annar þeirra hafði vegna vinnu sinnar komið að svona kvörtun þar sem hestum var beitt í vegkant. Hann kynnti sér lög og reglur um skepnur við vegi og eftir þann lestur var hans skilningur að hestar yrðu að vera a.m.k. 15 metra frá vegi og í framhaldi lét hann viðkomandi

Var lögreglan óafvitandi að láta hafa sig af fíflum?

Begar við félagarnir 11 komum út af fáförnum sveitaveginum inn á malbikaðan aðalveginn beið okkar þar lögreglan. Við höfðum verið kærðir, allir skrifaðir niður, nafn, kennitala, ökuskírteinisnúmer. Ég gat ekki annað en brosað, af hverju er lögreglan að láta hafa sig af fíflum, eyða tímanum í svona flískap, eða vita þeir ekki hverjar reglurnar eru? hugsaði ég. Daginn eftir var hríngt og okkur tjáð að kærnan væri látin niður falla. Það sem mér sárnar mest er að hvorki sé sem yfir hestunum réð né lögreglan væru með reglurnar á hreinu því að ef einhver okkar hefði slasast hefði umráðamaður hestanna verið skaðabótaskyldur í eigin persónu eða í gegnum tryggingarfélag sitt.

færa girðingu samkvæmt því. Hinn lögreglumaðurinn hafði ekki komið að neinu svona máli og vildi sem minnst tjá sig um þetta mál.

Fast Parts ehf

Olíuvörur og varahlutir í bíla, trukka, rútur og landbúnaðarvélar

**Glussi frá 347 kr.
líterinn.**

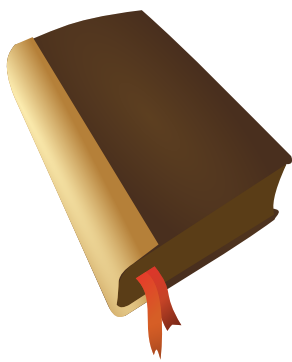
**Traktor glussi frá
443 kr. líterinn.**

**Traktorólía 10w-30 /
10w-40 frá 419 kr.
líterinn.**

Hafið samband í pantanir@fastparts.is
 Akureyri: Tryggvabraut 24, 600 S: 788-8893
 Reykjavík: Hyrjarhöfða 3, 110 S: 788-8897

KROSSGÁTA Bændablaðsins

The crossword puzzle grid is 13x13. The words filled in are:

- 1 Across: HALLAMÁL
- 2 Across: BAUJA
- 3 Across: KIRTI
- 4 Across: LÓUKVAK
- 5 Across: VILJI
- 6 Across: EMBÆTTI
- 7 Across: SKOKK
- 8 Across: HLJÓÐFÆRI
- 9 Across: HINDRA
- 10 Across: HREYKJA
- 11 Across: TILÐUR
- 12 Across: FYRR-NEFNDUR
- 13 Across: KÍKTU
- 14 Across: GRÍPA
- 15 Across: NETTVAXIN
- 16 Across: TITILL
- 17 Across: LÍKAN
- 18 Across: FORÐI
- 19 Across: VELA
- 20 Across: ÍPRÓTTA-FELAG
- 21 Across: PAKKHÚS
- 22 Across: ÓTRYGGUR
- 23 Across: ÁSTUNDUN
- 24 Across: FUGL
- 25 Across: KK NAFN
- 26 Across: MONT
- 27 Across: SJÓNAR-VOTTA
- 28 Across: REYNDUR
- 29 Across: SAMSULL
- 30 Across: PASSA
- 31 Across: DRÁPA
- 32 Across: VELTA
- 33 Across: NÚLL OG NIX
- 34 Across: HVATNING
- 35 Across: ROMSA
- 36 Across: NÓTA
- 37 Across: HVIDA
- 38 Across: VID-KVÆMUR
- 39 Across: ERG
- 40 Across: KEPPANDI
- 41 Across: BYGGJA

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

136	HEITA	HRYGG	DYRGJAF	S	FRJÁLSA	HITA	V	SKRJDÖUR	KOLL-STEYFA	H
PLANTA	S	K	O	L	L	A	B	E	R	STRUNGS
HARRIX	M	Y	R	R	A	RÁNDYR	R	E	F	U
NEGLA	N	Ó	G	U	ÓS	M	Y	N	N	I
Í RÖD	J	K	GNÆFA	S	K	A	G	A	MIKLU	G
LEIÐUR	J	K	HRERIR-GRAUTUR	S	K	A	G	A	MIKLU	G
HALD	H	GLAMPI	ÍDRÓTTA-FÉLAGS	H	A	U	K	A	R	FEIKNNA
BEITTI	S	K	Ö	R	P	STIKK-PRÓFA	S	Y	N	I
SLENI	L	I	N	K	A	HÖNDLA	S	M	P	E
STAKUR	L	I	N	K	A	HÖNDLA	S	M	P	E
E	I	N	N	K	V	A	K	LÖSKUN	B	I
H	RÖ	ATVIKAST	RISPA	S	K	E	GORTA	R	A	U
GUDAVEIG	N	E	K	T	A	R	KYK, NAFN	E	R	L
PRÆTU	N	E	K	T	A	R	KYK, NAFN	E	R	L
D	E	I	L	U	S	V	I	Ð	R	Ö
FYLING	T	R	Ó	Ð	BYRGING	L	O	K	U	N
MÝRASÞÓ	J	A	Ð	R	A	K	A	N	S	P

Bændablaðið

kemur næst út 24. september
Smáauglýsingar 56-30-300

LÍF&LYST – BÆRINN OKKAR

Í október 2018 tóku Guðrún Blöndal og Sævar saman föggur sínar á Akranesi og fluttu vestur í Dali þar sem þau höfðu keypt jörðina Valpúfa á Fellsströnd.

Býli: Valpúfa.

Staðsett í sveit: Fellsströnd í Dalabyggð.

Ábúendur: Guðrún Blöndal (Rúna) og Sæþór S. Kristinsson.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Við erum sjö í heimili, við tvö ásamt börnunum, Kristínu, Stefaníu, Þórði, Þórdísi og Bryndísi. Á heimilinu eru líka smalahundurinn Karen og heimilishundurinn Tryggur.

Stærð jarðar? Um 630 hektarar.

Gerð bús? Fjárbú með smá nautaelði til skemmtunar.

Fjöldi búfjár og tegundir? Um 600 fjár, um 40 naut, 4 hross og 6 hænur.

Hvernig gengur hefðbundinn

vinnudagur fyrir sig á bænum? Það er mjög árstíðabundið. Dagarnir eru mjög fjölbreyttir sem betur fer.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Skemmtilegastur er sauðburðurinn en leiðinlegast þykir að keyra heim rúllum (þess vegna lendir það alltaf á þeim sama).

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Í svipuðu horfi en þó með aðeins fleiri kindur.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin

séu í framleiðslu íslenskra búvara? Fjölskylduvænni einingar af lambakjöti sem auðvelt og fljótlegt er að elda.

Hvað er alltaf til í ísskápnnum? Mjólk, ostur og skyr.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Hinar víðfrægu Ritzkexkjöttbollur Guðrúnar Blöndal.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Þegar bóndinn tapaði giftingarhringnum í rúlluvélina eftir að hafa verið kvæntur í 40 mínútur.

MATARKRÓKURINN

Haustgrænmeti og lamb

Ef þið eru að leita að uppskrift að meðlæti til að framreiða fyrir gesti ykkar, gæti verið sniðugt að gera kartöfluréttinn „Pomme Anna“. Fallegar íslenskar kartöflur eru eldaðar þannig að þær eru skornar í sneiðar, síðan bakaðar með fullt af smjöri.

Kartöflumeðlæti

Hráefni

- › 1 kg af kartöflum
- › 120 g smjör
- › Fínt salt
- › Nýmalaður hvítur pipar

Aðferð

Þvoið, penslið og afhýðið kartöflurnar. Skerið þær í sneiðar sem eru 2 til 3 millimetrar á þykkt.

Setjið sneiðarnar á eldhúspappír. Hyljið þau með öðrum pappír til að fjarlægja raka. Hitið ofninn í 150 gráður.

Bræðið smjörið. Penslið formið með smjörinu.

Raðið kartöflusneiðunum í fat með afganginum af smjöri. Húðið þær vel með smjöri. Bætið salti og pipar við. Blandið saman.

Raðið neðst í rósamynsturhringi í lögum. Setjið fjögur lög yfir á þennan hátt og snúið stefnunni á hverri beygju.

Byrjið á fyrstu rós með því að snúa réttisælis og látið sneiðarnar skarast. Setjið næsta lag á með því að snúa stefnu rósarinnar og svo framvegis. Og fletjið með því að þrýsta á hvert lag áður en næsta lag er lagt.

Dreifið einni matskeið af bráðnu smjöri yfir kartöflurnar og bakið í 45 mínútur.

Hellið af til aðfjarlægja umfram smjör. Framreiðið með brokkolí-hnöppum og jafnvel ætum blómum ef þau eru við hendina.

Steikt og hrátt haustgrænmeti

Haustið er tími til að leita að bændamörkuðum eða kaupa grænmeti beint af bónda.

Hráefni

- › 12 litlar gulrætur
- › 12 litlar næpur
- › 12 litlir vorlaukar
- › ½ haus blómkál
- › 12 grænir brokkálsnappar
- › 1 skalottlaukur
- › 150 g smjör
- › sykur
- › Sjávarsalt flögur
- › Nýmalaður pipar

Aðferð

Afhýðið gulræturnar, skerið í 2–3 cm bita. Gerið það sama fyrir næpu og vorlauk.

Eða hvaða haustgrænmeti sem er við hendina. Afhýðið skalottlauk, saxið og svitið með 10 g af smjöri.

Bræðið ögn af smjöri á pönnu, setjið gulræturnar og blómkálið á (skorið í tvennt), bragðbætið með einni klípu af sykri og einni klípu af salti og steikið síðan. Hyljið þau með ögn af vatni og lokið með pottlokinu, látið eldast þar til grænmetið er mjúkt viðkomu og eldunarvökvinn hefur gufað upp að fullu.

Bætið skalottlauknum saman við og brúnið grænmetið í eina mínútu í viðbót, hrærið.

Setjið allt grænmetið í ofnfast fat, bætið restinni af smjöri saman við og ofnbakið ef þarf í nokkrar mínútur, hrærið varlega saman með gaffli.

Kryddið og framreiðið á heitum disk.

Fyrir skreytingu er hægt að nota flata steinseljú.

Takið stilkana af brokkáli og rífið fínt eða skerið þunnt.

Bragðbætið með olíu og salti, líka er sniðugt að taka græn jarðarber á undan sniglunum og setja í ögn af ediki og hunangi og nota sem dressingu á hrátt brokkálið.

Lambahryggur með stökkri fitu og kryddi

Hráefni

- › 1 stk. lambahryggur
- › Krydd að eigin vali. svo sem rósmarín, hvítlaukur og chili
- › Salt og pipar

Fyrir þá sem eru spenntir fyrir sláturtíðinni og fersku lambakjöti er sniðugt að setja lambahrygg í ofninn og skera í fituna og krydda með rósmarín og jafnvel hvítlauk og chili. Baka eins og amma í minnst 2 klukkustundir við 150 gráður.

Eða brúna á pönnu og hægelda að nútíma matgæðingahætti og ná kjarnhita upp í 63 gráður.

Láta hvíla og framreiða með nýju grænmeti og kartöflum.

HANNYRÐAHORNID

Georgetown-herravesti

Fallegt vesti á herra, prjónað ofan frá og niður úr Drops Karisma.

DROPS Design: Mynstur u-898

Stærðir: S (M) L (XL) XXL (XXXL)

Yfirvidd: 88 (96) 106 (116) 126 (138) cm

Garn: DROPS KARISMA (fæst í Handverkskúnst) - Ólífa nr 57: 300 (350) 400 (400) 450 (500) g

Prjónfesta: 21 lykkja x 28 umferðir = 10 x 10 cm

Prjónar: Hringprjónn 80 cm, nr 4 og 40 og 80 cm nr 3

Upplýsingar fyrir uppskrift:

Garðaprvjón (prjónað fram og til baka): Lykkjurnar eru prjónaðar slétt í öllum umferðum.

Útaukning: Aukið út um 1 lykkju með því að slá 1 sinni uppá prjóninn. Í næstu umferð er uppslátturinn prjónaður snúinn svo ekki myndist gat.

Úrtaka (á við um hlið á fram- og bakstykki): Fækkið um 1 lykkju hvoru megin við prjónamerki þannig: Prjónið þar til 3 lykkjur eru eftir á undan prjónamerki, prjónið 2 lykkjur slétt saman, prjónið 2 lykkjur slétt, takið 1 lykkju óprjónaða eins og prjóna eigi hana slétt, 1 lykkja slétt, steypið óprjónuðu lykkjunni yfir lykkjuna sem var prjónuð.

Affelling: Til að koma í veg fyrir að affellingarkanturinn verði stífur þegar fellt er af, er hægt fella af með grófari prjónum. Ef kanturinn er enn stífur, er hægt að slá uppá einu sinni uppá prjóninn á eftir ca 4. hverja lykkju jafnframt því sem fellt er af (uppslátturinn er felldur af eins og venjuleg lykkja).

VESTI – STUTT ÚTSKÝRING Á STYKKI:

Stykkið er prjónað ofan frá og niður. Fyrst er hvor öxl prjónuð fyrir sig, fram og til baka, jafnframt því sem aukið er út/fitjaðar eru upp lykkjur fyrir háls-máli. Síðan er framstykkið og bakstykkið prjónað fram og til baka hvort fyrir sig þar til útaukning fyrir handveg er lokið. Síðan eru stykkinn sett saman og fram- og bakstykkið er prjónað í hring. Lykkjur eru teknar upp fyrir kant í hálsi og kant á ermum, stroff er prjónað í hring.

BAKSTYKKI:

Hvor öxl er prjónuð fyrir sig.

Hægri öxl: Fitjið upp 18 (19) 19 (20) 20 (21) lykkjur (meðtalin 1 kantlykkja í hvorri hlið) á hringprjóna nr 4. Prjónið 1 kantlykkju garðaprvjón, prjónið slétt prjón þar til 1 lykkja er eftir, 1 kantlykkja garðaprvjón. Haldið svona áfram fram og til baka (slétt á réttu, brugðið á röngu).

Þegar stykkið mælist 4 cm, aukið út um 1 lykkju innan við 1 kantlykkju í byrjun á næstu umferð frá réttu – sjá ÚTAUKNING = 19 (20) 20 (21) 21 (22) lykkjur. Geymið stykkið og prjónið vinstri öxl.

Vinstri öxl: Fitjið upp 18 (19) 19 (20) 20 (21) lykkjur (meðtalin 1 kantlykkja í hvorri hlið) á hringprjóna nr 4. Prjónið 1 kantlykkju garðaprvjón, prjónið slétt prjón þar til 1 lykkja er eftir, 1 kantlykkja garðaprvjón. Haldið svona áfram fram og til baka.

Þegar stykkið mælist 4 cm, aukið út um 1 lykkju innan við 1 kantlykkju í lok næstu umferðar frá réttu = 19 (20) 20 (21) 21 (22) lykkjur. Prjónið 1 umferð til baka frá röngu.

Nú eru bæði stykkinn sett saman þannig: Prjónið slétt-ar lykkjur yfir allar 19 (20) 20 (21) 21 (22) lykkjurnar á vinstri öxl, fitjið upp 40 (40) 42 (42) 44 (44) lykkjur í lok umferðar (= hálsmál), prjónið inn 19 (20) 20 (21) 21 (22) lykkjur frá hægri öxl á prjóninn = 78 (80) 82 (84) 86 (88) lykkjur. Haldið áfram fram og til baka með slétt prjóni og 1 kantlykkju garðaprvjóni í hvorri hlið.

Þegar stykkið mælist 18 (18) 18 (17) 17 (16) cm, aukið út/fitjið upp lykkjur fyrir handveg í hvorri hlið þannig: Aukið út 1 lykkju innan við 1 kantlykkju í hverri umferð frá réttu 2 (1) 1 (3) 4 (4) sinnum, síðan eru fitjaðar upp nýjar lykkjur fyrir handveg í lok hverr-

ar umferðar þannig: Fitjið upp 2 lykkjur 0 (2) 2 (3) 3 (4) sinnum og 3 lykkjur 0 (0) 1 (1) 2 (3) sinnum (= alls 2 (5) 8 (12) 16 (21) lykkjur fleiri fyrir handveg í hvorri hlið) = 82 (90) 98 (108) 118 (130) lykkjur. Geymið stykkið og prjónið framstykki.

FRAMSTYKKI:

Hvor öxl er prjónuð fyrir sig.

Vinstri öxl: Fitjið upp 18 (19) 19 (20) 20 (21) lykkjur (meðtalin 1 kantlykkja í hvorri hlið) á hringprjóna nr 4. Prjónið 1 kantlykkju garðaprvjón, prjónið slétt prjón þar til 1 lykkja er eftir, 1 kantlykkja garðaprvjón. Haldið svona áfram fram og til baka. Þegar stykkið mælist 5 (5) 6 (6) 7 (7) cm, aukið út/fitjið upp lykkjur fyrir háls-máli þannig: Aukið út um 1 lykkju innan við 1 kantlykkju í byrjun á næstu umferð frá réttu = 19 (20) 20 (21) 21 (22) lykkjur. Fitjið síðan upp lykkjur í lok hverrar umferðar frá röngu þannig: Fitjið upp 2 lykkjur 3 sinnum og 3 lykkjur 1 sinni = 28 (29) 29 (30) 30 (31) lykkjur. Geymið stykkið og prjónið hægri öxl.

Hægri öxl: Fitjið upp 18 (19) 19 (20) 20 (21) lykkjur (meðtalin 1 kantlykkja í hvorri hlið) á hringprjóna nr 4. Prjónið 1 kantlykkju garðaprvjón, prjónið slétt prjón

Athugið að verslunin er flutt í Hraunbæ 102a, var áður til húsa í Hraunbæ 102b.

Drops garn á Drops verði

...og mörg hundruð fríar uppskriftir með því

Handverkskúnst

www.garn.is

Hraunbæ 102a, 110 Reykjavík - sími 587-6662

þar til 1 lykkja er eftir, 1 kantlykkja garðaprvjón. Haldið svona áfram fram og til baka. Þegar stykkið mælist 5 (5) 6 (6) 7 (7) cm, aukið út/fitjið upp lykkjur fyrir háls-máli þannig: Aukið út um 1 lykkju innan við 1 kantlykkju í byrjun á næstu umferð frá réttu = 19 (20) 20 (21) 21 (22) lykkjur. Fitjið síðan upp lykkjur í lok hverrar umferðar frá réttu þannig: Fitjið upp 2 lykkjur 3 sinnum og 3 lykkjur 1 sinni = 28 (29) 29 (30) 30 (31) lykkjur.

Prjónið nú hægri og vinstri öxl saman frá réttu þannig: Prjónið sléttar lykkjur yfir 28 (29) 29 (30) 30 (31) lykkjur á hægri öxl, fitjið upp 22 (22) 24 (24) 26 (26) lykkjur fyrir háls-máli, prjónið sléttar lykkjur yfir 28 (29) 29 (30) 30 (31) lykkjur á vinstri öxl = 78 (80) 82 (84) 86 (88) lykkjur. Haldið áfram fram og til baka með sléttu prjóni og 1 kantlykkju garðaprvjóni í hvorri hlið. Þegar stykkið mælist 18 (18) 18 (17) 17 (16) cm, aukið út/fitjið upp lykkjur fyrir handveg í hvorri hlið þannig: Aukið út 1 lykkju innan við 1 kantlykkju í hverri umferð frá réttu 2 (1) 1 (3) 4 (4) sinnum, síðan eru fitjaðar upp nýjar lykkjur fyrir handveg í lok hverrar umferðar þannig: Fitjið upp 2 lykkjur 0 (2) 2 (3) 3 (4) sinnum og 3 lykkjur 0 (0) 1 (1) 2 (3) sinnum (= alls 2 (5) 8 (12) 16 (21) lykkjur fleiri fyrir handveg í hvorri hlið) = 82 (90) 98 (108) 118 (130) lykkjur. Heðan er nú mælt

FRAM- OG BAKSTYKKI:

Prjónið nú framstykki og bakstykki saman frá réttu þannig: Prjónið slétt prjón 82 (90) 98 (108) 118 (130) lykkjur á framstykki, fitjið upp 11 (11) 13 (13) 15 (15) nýjar lykkjur á prjóninn (= í hlið undir ermi), prjónið slétt prjón yfir næstu 82 (90) 98 (108) 118 (130) lykkjur á bakstykki, fitjið upp 11 (11) 13 (13) 15 (15) nýjar lykkjur á prjóninn (= í hlið undir ermi) = 186 (202) 222 (242) 266 (290) lykkjur.

Setjið 1 prjónamerki í miðjulykkju af 11 (11) 13 (13) 15 (15) nýju lykkjum í hvorri hlið. Látið prjónamerkin fylgja með í stykkinu, það á að nota þau síðar þegar lykkjum er fækkað hvoru megin við prjónamerkin. Prjónið slétt prjón hringinn. Þegar stykkið mælist 5 cm, fækkið lykkjum hvoru megin við prjónamerki í hvorri hlið – sjá ÚRTAKA (= 4 lykkjur færri). Fækkið lykkjum svona með ca 9 (9) 10 (10) 10 (11) cm alls 4 sinnum = 170 (186) 206 (226) 250 (274) lykkjur. Þegar stykkið mælist 34 (35) 36 (37) 38 (39) cm, aukið út um 26 (26) 30 (34) 38 (42) lykkjur jafnt yfir = 196 (212) 236 (260) 288 (316) lykkjur. Skiptið yfir á hringprjón nr 3. Prjónið stroff (= 2 lykkjur slétt, 2 lykkjur brugðið) hringinn í 4 cm. Fellið af með sléttum lykkjum yfir sléttar lykkjur og brugðnum lykkjum yfir brugðnar lykkjur – sjá AFFELLING. Vestíð mælist ca 57 (59) 61 (63) 65 (67) cm frá öxl og niður.

FRÁGANGUR: Saumið axlasauma með lykkjuspori.

KANTUR Á ERMUM: Prjónið upp 88-132 lykkjur innan við 1 lykkju frá réttu á stuttan hringprjón nr 3. Stíllið af að lykkjuþföldinn sé deilanlegur með 4. Prjónið stroff (= 2 lykkjur slétt, 2 lykkjur brugðið) hringinn í 2 cm. Fellið af með sléttum lykkjum yfir sléttar lykkjur og brugðnum lykkjum yfir brugðnar lykkjur – sjá AFFELLING! Prjónið hinn kantinn á ermi alveg eins.

KANTUR Í HÁLSI: Prjónið upp 104-120 lykkjur innan við 1 lykkju frá réttu á stuttan hringprjón nr 3. Stíllið af að lykkjuþföldinn sé deilanlegur með 4. Prjónið stroff (= 2 lykkjur slétt, 2 lykkjur brugðið) hringinn í 2 cm. Fellið af með sléttum lykkjum yfir sléttar lykkjur og brugðnum lykkjum yfir brugðnar lykkjur.

Prjónakveðja, mægðumrar í Handverkskúnst, www.garn.is

FÓLKIÐ SEM ERFIR LANDIÐ

Ætla að verða bakari eða leikari

Guðni Geir Jóhannesson er 11 ára og miðjubarn, á tvo bræður. Hann getur látið braka í ökklanum og kjálkanum. Hann er hraður, góður bakari og góður leikari.

Nafn: Guðni Geir Jóhannesson.

Aldur: 11 ára.

Stjórnumerki: Hrútur.

Búseta: Akranes.

Skóli: Brekkubæjarskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Mér finnst heimilisfræði skemmtilegast því þá fæ ég að baka.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Simbi, hundurinn minn.

Uppáhaldsmatur: Hakk og spaghetti.

Uppáhaldshljómsveit: Bruno Mars.

Uppáhaldskvikmynd: Bruce Almighty.

Fyrsta minning þín? Ég man ekki neitt.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Ég æfði á trompet en er hættur.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Bakari eða leikari.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Ég stal einu sinni úr búð en mamma lét mig skila því og biðjast afsökunar.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Fór með bróður mínum á ærslabelginn, sá Gullfoss og Geysi og fór í sumarbústað. Við fórum líka í sund úti um allt.

Næst » Ég skora næst á Sigrúnu Höllu Olgeirsdóttir, vinkonu mína í Bolungarvík.

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

LESENDABÁS

Ónýtar girðingar liggja eins og hráviði, bæði á hálendi og láglendi. Mál / Sveinn Runólfsson

Fjarlægjum allar óþarfa girðingar

Við sem byggjum þetta land höfum ekki leyfi til að skila komandi kynslóðum þeim arfi sem felst í ónýtum girðinga- dræsum jafnt á láglendi og upp um fjöll og firnindi. Hvorki stofnanir né bændur og aðrir landeigendur. Nú hillir loks undir að lausaganga búfjár líði undir lok; aðeins spurning um hvenær bændur axla ábyrgð á sínu búfé. Við það verða þús- undir kílómetra af girðingum stofnana óþarfar og þá riður á að fjarlægja þessi kaun í landinu.

Bændur hafa í vaxandi mæli axlað ábyrgð á sjálfbærri landýtingu, þó víða megi geri þar betur, og ég hvet alla sem hlut eiga að máli að axla ábyrgðina varðandi óþarfa girðingar

Upphaf afmörkunar lands með gördum og síðar girðingum

Talið er að nær allt land hafi verið afgirt á landnáms- og þjóðveldisöld með torfgörðum en glöggst má sjá merki þeirra til dæmis í Suður- Þingeyjarsýslu og reyndar víða um land. Án efa eru þetta mestu mannvirki Íslandssögunnar þar til nútíma vegagerð hófst. Í Grágás er að finna ítarlega lýsingu á gerð löggarða er girtu af eignarlönd manna. Þeir áttu að tryggja að menn byggju á eigin landi en ekki annarra. Og því aðeins mætti lögsækja mann fyrir að beita fé sínu á annars manns landi að löggarður væri á milli.

Þegar kemur fram undir 1900 er byrjað var lítilega að girða með gaddavírgirðingum og svo komu girðingar með neti og gaddavír um og eftir miðja síðustu öld og rafmagnsgirðingar í lok síðustu aldar.

Hvimleiðar girðingar

Girðingar falla ekki vel inn í íslenskt landslag, en í einstaka tilfellum finnst undirrituðum að vel girt girðing, sem þjónar til- gangi sínum um beitarstjórnun, sé ekki endilega ljót. Eftir því sem næst verður komist hefur engin heildarúttekt verið gerð á lengd girðinga hér á landi, en ýmsar heimildir eru til um girðingar á vegum opinberra stofnana. Enn fremur eru til heimildir um girðingar sem nutu opinberra styrkja hér áður fyrr. Telja verður fullvíst að heildar- lengd þeirra girðinga sem girtar hafa verið nemi tugum þúsunda kílómetra. Jafnljóst er að mik- ill meirihluti þessara girðinga þjóna engum tilgangi lengur, þótt flestar þeirra séu að nafninu til uppistandandi, öllum til ama, hættulegar mönnum og dýrum.

Landgræðslan og Skógræktin hafa gert verulegt átak í að farga óþarfa girðingum, en aðrar stofnanir, sem girt hafa þúsund- ir kílómetra á liðnum áratugum, eiga gríðarlegt skylduverk fyrir höndum.

Vissulega eiga girðingar rétt á sér til beitarfriðunar og beitar- stjórnunar en þar sem sauðfé er að fækka verða æ fleiri girðingar óþarfar, ljótar og hættulegar skepnun og gangandi fólki. Brýnt er að allir landeigendur og ríkisstofnanir sem hlut eiga að máli fjarlægji sem allra fyrst slíkar girðingar og fargi þeim með lögmætum hætti.

– GRÆÐUM ÍSLAND –

Sveinn Runólfsson, fyrrverandi landgræðslustjóri.

Í fuglaskoðunarferð með Arinbirni Jóhannssyni á Brekkulæk í Miðfirði: Um 50 tegundir íslenskra fugla og hrossagaukur á hreiðri

Nú í vor tókum við hjónin, Guðjón Jensson og Úrsúla Jünemann, þátt í ferð um Norðvesturlandið undir stjórn Arinbjarnar Jóhannssonar, ferðabónda á Brekkulæk í Miðfirði. Sumarið 1982 tókum við einnig þátt í hestaferð undir stjórn hans á Arnarvatnsheiði, hreppnum ekki gott veður, rigningu og kalt veður nánast upp á hvern einasta dag.

Það var upphaf að ánægjulegum kynnum og síðar farsælu samstarfi. Að þessu sinni var veðrið algjör andstæða, þurrt og bjart veður alla daga nema þann síðasta en þá gekk á með skúrum öðru hvoru.

Við vorum í þessari ferð á vegum Arinbjarnar dagana 4.–8. júní. Fyrsta daginn var ekið um Hvalfjörð og Borgarfjörð en meginþema ferðar- innar voru fuglarnir í náttúru landsins. Ekki var veðurspáin hagstæð fyrir vestanvert Norðurlandið en þrátt fyrir allt rættist mjög vel úr.

Á túninu sunnan við bæinn tóku heiðlóur, jarðrakan, stelkur, spói og tjaldur á móti okkur. Athygli vakti hrossagaukshreiður við einn húsvegginn. Fyrsta kvöldið nutum við leiðsagnar Arinbjarnar sem gekk með okkur nokkurn spöl suður fyrir Brekkulæk og dálítið upp með Vesturá sem rennur í Miðfjarðará. Þar er þó nokkuð mikil gljúfur þar sem hrafnar hafa orpið en einhverra hluta vegna hafði varp farist fyrir að þessu sinni, líklega vegna kaldrar veðráttu nú í vor.

Byggði hús fyrir ágóðann af laxveiði

Arinbjörn er óspar að segja frá og miðla góðum fróðleik frá fyrri tíð. Meðal annars sagði hann frá afa sínum sem með elju sinni og framsýni veiddi einhver ósköp af laxi fyrir rúmum 80 árum. Þá var tíðkaður svonefndur ádráttur þar sem nánast hver fiskur var veiddur með netum í hyljum. Þetta var fyrir daga friðunar og stangaveiða sem var þá sport fyrst og fremst enskra laxveiðimanna sem hingað komu til veiða. Afinn slægði og flakaði aflann og með aðstoð nágranna síns, bónda af öðrum bæ, var laxinn reyktur og seldur til Reykjavíkur. Afrakstur þessa starfs dugði til að festa kaup á nægilegu byggingaefni til að reisa nýtt íbúðarhús að Brekkulæk. Er það elsti hluti núverandi bæjarbyggingar.

Næsta dag var ekið inn Mið- fjörðinn og skammt innan við hálsinn sem skilur að Austurárdal og Núpsdal gengum við dálitinn spöl meðfram Austurár vestan við gilið norðan og neðan við Skárastaði. Þar hugðum við að fuglum þar í dalnum og sáum meðal annars þrjár heiðargæsakollur liggja á eggjum auk annarra fugla. Eftir miðdegishressingu á Brekkulæk var ekið um Vatnsnes og kom Einar Þorleifsson fuglafræðingur á mótis við okkur og varð að góðu liði sem og daginn eftir.

Á slóðum voveiflegs atburðar

Við komum við á Illugastöðum þar sem voveiflegur atburður gerðist fyrir nær tveimur öldum. Og auð- vitað skoðuðum við fugla og seli við Hvítserk. Í brimunum síðastliðinn vetur hefur orðið mikil breyting á að- stæðum við klettinn, sandur og annað laust efni sem safnast hafði saman á liðnum áratugum í fjörunni hafði sóp- ast í burtu. Fyrir vikið er ekki lengur unnt að vaða út að Hvítserk sem fugl- amir njóta góðs af en rita og teista eru farnar að verpa þar aftur. Kríuvarpið hefur aukist nokkuð.

Í æðarvarp í Höfnum

Þriðja daginn var ekið norður

Ytt úr vör á leið í fuglaskoðun í landi Hafna.

Einar Þorleifssyni fuglafræðingur með krú sem var illa brotin á væng við Illugastaði.

Sandlóuungarnir létu óvenju lítið á sér bera, drógu sig saman þétt upp við hver annan en foreldrarir vöppuðu út um víðan völl.

Rjúpa við Lómatjörn.

á Skaga fram hjá Blönduósi og Skagatrönd og allt að Höfnum sem er einn af nyrstu bæjunum í Austur-Húnavatnssýslu. Mikið og gott útsýni var yfir Húnaflóann og allt til fjallanna handan hans á Ströndum, Kaldbaks, Reykjahymu og allt til Drangajökuls. Frá fjör- unni í Höfnum vorum við ferjuð á bát í dálitla eyju sem vart verður talin vera öllu stærri en um hálfur hektari. Mjög áhugavert er hve Vignir bóndi og fjölskylda hans þar út við ysta haf hafa unnið við að efla viðgang æðarfugls. Um 2.000 hreiðurhýsi hafa þar verið reist. Um 20–25 kg æðardúns hafa þeir upp úr krafsinu og verður það að teljast góð hlunnindi jarðarinnar. En það krefst eðlilega mikillar vinnu. Auk æðarfugls er töluvert um lunda þar í eyjunni.

Á leiðinni til baka komum við í Kálfhamarsvík sem er sögustaður. Mjög fagurt er þar, einkum vegna stuðlabergsins og mikils útsýnis einkum til fjallanna í Strandasýslu.

Við gistum þrjár nætur á Brekkulæk og verður að segja sem er að öll þjónusta og viðurgerning- ur allur er með því allra besta sem vænta má í dag á ferðþjónustubæ- um. Og verðið verður að teljast mjög sanngjarnt.

Fjórdi og næstsíðasta daginn var ekið inn fyrir Hrútafjörðinn

Í eygni í landi Hafna eru um 2.000 svona lúxusfjölbýli fyrir æðarfuglinn.

og út Strandir allt til Hólmavíkur. Eftir miðdegishressingu þar var ekið um Arnkötluheidi sem nú nefnist Þröskuldur og vestur í Barðastrandarsýslu.

Reykhólasveit er eitt besta fuglaskoðunarsvæði landsins

Í Reykhólasveit gengum við góða stund og stunduðum fuglaskoðun sunnan við þorpið. Verður að segja sem er að þar er eitt besta fugla- skoðunarsvæði landsins sem ég hefi heimsótt sökum mikils fjölda einstakra tegunda. Var einstakt tækifæri að komast jafn nálægt fuglunum en unnið hefur verið að lagningu og merkingu göngustíga. Á einni tjörninni, Lómatjörn, taldi ég að þar mætti sjá að minnsta kosti tylft lóma. Þar voru allmargar há- vellur og óðinshnar sem í hóp gerðu aðsúg að hávellunum. Eigi veit ég hvernar ástæða þar er en oft gengur okkur mannfólkinu illa að skilja atferli fuglanna.

Síðasta daginn ókum við að kirkjubænum Stað, vestasta bæ Reykhólasveitar, en um hefur verið rætt að leggja veg þar og þvert yfir Þorskafljörð og áfram vestur um Barðastrandarsýslu. Það er ábyggi- lega mjög skynsöm leið enda yrði hún snjólettust af þeim leiðum sem til greina koma.

Við ókum til baka austur Barðastrandasýslu yfir brúna á Gilsfirði en sökum rigningar sást hvergi til konungs íslensku fugl- anna, hafarnarins. Áfram var haldið um þá sögufrægu Dalasýslu þar sem ýmis fróðleikur var rifjaður upp. Við lögðum lykkju á leið okkar um Haukadal, einn af fegurstu dölum Íslands, síðan um Bröttubrekku og Borgarfjörð. Í Borgarnesi áðum við í Landnámssetrinu og áfram ókum við til höfuðborgarsvæðisins.

Mjög ánægjuleg og góð ferð var að baki en Arinbjörn á Brekkulæk á yfir 40 ára reynslu að baki í þágu ferðapjónustu. Kvað hann þetta vera fyrstu ferðina sem hann hefur skipulagt fyrst og fremst sniðna að Íslendingum. Við vorum 9 ferða- langar sem sáum á þessum dögum um 50 tegundir íslenskra fugla.

Fuglaskoðunarferðir eru mjög ánægjulegar. Ekki þarf veður alltaf að vera tálmi góðs árangurs því oft kemur marga á óvart.

Guðjón Jensson, eldri borgari í Mosfellsbæ

BÖRN OG VÉL- KNÚIN ÖKUTÆKI

Bílar, dráttarvélar, vöruflutninga- eða mjólkurbílar ættu aldrei að nálgast leiksvæði barna.

Það er góð hugmynd að girða leikvelli tryggilega af og sjá til þess að vélknúin ökutæki þurfi ekki að snúa eða bakka í námunda við þá.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á **bondi.is**

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTADUR?

HITA KÚTAR
Amerísk gæða framleiðsla

30-450 lítrar

Umboðsmenn um land allt

RAFVÖRUR

DALVEGI 16c • 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 • RAFVORUR@RAFVORUR.IS

Svampur.is

Bjóðum uppá sérsniðnar svampdýnur og bólstrun fyrir:

- **Tjaldvagninn** • **Fellhýsið**
- **Húsbílinn** • **Bátinn**
- **Hjólhýsið** • **Sumarhúsið**
- **Heimilið o.m.fl!**

Fljót og góð þjónusta

Svampur.is • Vagnhöfða 14 Reykjavík
Símar 567 9550 og 858 0321

Meistarar að verki

- Viðhald fasteigna
- Eldhús og baðherbergi
- Múr- og steypuviðgerðir
- Málingarvinna inni/úti
- Gólfloðn parket/flísar
- Þak- og lekaviðgerðir
- Svalir og sólpallar
- Klæðningar

Vönduð vinna - Vanir menn

Fáðu Tilboð!
780 3344
mavarehf.is

MÁVAR
VERKTAKAR

Rafhitarar
í skip, hús og sumarhús

Ryðfrír neysluvatnshitara með 12 ára ábyrgð

Hitöld (element), hitastillar, hitastýringar og flest annað til rafhitunar

Við erum sérfræðingar í öllu sem viðkemur rafhitun.

Rafhitun

Kaplahrauni 19 • Hafnarfirði
Sími: 565 3265
rafhitun@rafhitun.is • www.rafhitun.is

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | **Netfang:** augl@bondi.is | **Veffang:** www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textaauglýsing kr. 2.350 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.800 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16.00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Óska eftir startsvæf í gamla Nalla DLD2. Hafið samband við mig, Pétur Kristinnsson í s. 869-7028.

Til sölu gestahús 22,5 fermetrar. Tilbúin til afhendingar. Uppl. í s. 894-3000 eða gudmundur@torf.is

Nýtt bjálkahús 14,9 fm til sölu. Fæst á góðu verði - tilboð. Húsið (Vöndarhús) er samsett og tilbúið til flutnings. Frekari upplýsingar í s. 894-3023.

Glussaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíl og vinnuvélar. Sjálfsogandi dælur í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klt. Einnig dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Innihrætur fyrir haugkjallara. Rafdrifnar (3 fasa) eða glussadrifnar. Vinnudýpt: 130 cm eða meira. Einnig hægt að fá hræurnar glussadrifnar með festingum fyrir gálga á liðléttingum. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is / www.hak.is

Kranzle þýskar háþrýstidælur í úrvali. Búvís. Uppl. í síma 465-1332.

Tiki grófukerra. 4,8 x 2,3 m. Burðargeta 2.381 kg. Verð kr. 772.000 án vsk. Búvís. Sími 465-1332.

Flaghefill, breidd 2,7 m. Verð kr. 267.000 með vsk. (kr. 216.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Flaghefill, breidd 3,0 m. Verð kr. 587.000 með vsk (kr. 474.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Vagnasmiðjan auglýsir: Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Veljum íslenskt. Vagnasmiðjan.is - Eldshöfða 21, Rvk. Sími 894-6000.

Honda rafstöðvar fyrir ferðavagna, sumarbústaði o.fl. Einnig mikið úrval bensín- eða díseldrifinna rafstöðva fyrir verktaka, bændur o.fl. Uppl. í síma 568-1500 og www.thor.is

Taðklær á lager. Breiddir: 1,2 m og 1,5 m. Eurofestingar og slöngur fylgja. Opnar raufar í baki. Sterk og vönduð smíð. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is - www.hak.is

Weckman 7 tónna sturtuvagn. Verð kr. 1.270.000 með vsk (kr. 1.025.000 án vsk). H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Viftur

Íshúsið

Úrval af viftum og þakblásurum í flestum stærðum og gerðum. Einnig úrval af stýringum. Ishúsið ehf. Sími 566-6000 - www.viftur.is

Samlokueiningar

**-Kælar
-Frystar
-Milliveggir**

Kristján G. Gíslason

Eigum til á lager úrripan-einingar fyrir kæla og frysta. Einnig hurðir og kerfi. Kristján G. Gíslason ehf. S.552-0000. www.kgg.is - kgg@kgg.is

Slöngubátar fyrir alhliða veiði, á lager. Litir: Woodland camo, Leaf camo. Lengd: 4,5 m. Breidd: 1,92 m. Álgólf, gúmmilistar undir túbum. Þyngd: 100 kg, burðargeta: 1.100 kg. Max stærð af mótör: 30 hö. CE vottaðir og merktir. 3 þóftur, 3 stangahaldarar, 3 stór geymsluhólf. Vindsegl að framan og geymsluhólf, hjól á afturgöfl o.fl. Nánari uppl. og myndir sendar eftir óskum. Verð kr. 348.000 m/vsk. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is

Til sölu ónotaðir stálbitar IPE 300, IPE 400, IPE 450 og IPE 600 ásamt öðrum stærðum, bitarnir eru í lengdum 8-12 m og fást á góðu verði. Uppl. í s. 896-1416.

Weckman sturtuvagnar. 9 tónna: verð kr. 1.490.000 með vsk (kr. 1.202.000 án vsk). 11 tónna: verð kr. 1.690.000 með vsk (kr. 1.363.000 án vsk). 13 tónna: verð kr. 1.970.000 með vsk (kr. 1.589.000 án vsk). H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Rafhjóla tilboði, 190.000 kr. Íhlutir frá gæða framleiðendum: Samsung batterí, Shimono girar, Tectro diskabremsur, Suntour demparar. Frí heimsending. Nánar á Toppbjóli.is - sími 661-1902.

YAMAHA

Aukahlutir fyrir fjórhjól

Dekk
Verð frá: **19.960 kr.**
15.879 kr. án vsk.

Stálfelgur
Verð frá: **15.900 kr.**
12.822 kr. án vsk.

Hlífar undir fjórhjól
Verð frá: **88.369 kr.**
71.265 kr. án vsk.

Brettataska
Verð frá: **19.900 kr.**
16.248 kr. án vsk.

Farangursbox
Verð frá: **54.900 kr.**
44.315 kr. án vsk.

Arctic Trucks

KLETTHÁLSI 3
110 REYKJAVÍK
S: 540 4900
yamaha.is

Yanmar SV18 smágrafa
1,95 tonn. Til á lager.

Yanmar Vio23-6 smágrafa
2,4 tonn. Til á lager.

Yanmar C08 beltavagn
800 kg burðargeta. Til á lager.

Volvo EW160 B hjólagrafa
Árg. 2006, S60 vökvahraðtengi,
7.500 vst. og ein tiltískófla.
Verð: 5.200.000 + vsk.

Liebherr R922 beltagrafa
Árg. 2015. Liebherr SW48 Likufix
hraðtengi. Ein gómskófla.
Verð: 13.000.000 + vsk.

Janmil malarvagn
Nýskráður 2019, ónotaður.
3ja öxla, fremsti öxlull lyftanlegur.
Eiginþyngd 6.600 kg,
burðargeta 36.600 kg.
Verð 5.200.000 + vsk.

Upplýsingar í síma 660-6051

MERKÚR
www.merkur.is

Faðmgreip fyrir stórar rúllur. Mesta
opnun er 212 cm. Lyftir rúllum sem
eru allt að 1.000 kg. Eigin þyngd: 190
kg. Ásoðnar Euro-festingar og slöng-
ur með kúplingum fylgja. Vönduð
og sterk smíð með þykkri dökkgrárrí
dufthúð (pólyhúð). Til á lager. Verð
kr. 149.000 +vsk. Hákonarson ehf.
hak@hak.is - s. 892-4163.

Lagerskúffur fyrir stóra og smá hluti.
Búvís ehf. Sími 465-1332.

Tiki AP-2600-DRB bílaflutninga-
kerra. Heildar burðargeta 2.750 kg.
Pallstærð 418 x 196 cm. Kr. 872.950
án vsk. Búvís ehf. S. 465-1332.

Volvo FM12, árg. 1999. Allur á lofti,
fellanlegt skjólborð og hliðarsturtur.
Nýskóðaður í góðu standi. Verð
1.550.000 +vsk. Uppl. í s. 663-2333.

Terex CBR 36H-4, byggingarkrani,
árg. 2007. Galvaniseruð bóma. Selst
úppsettur á kr. 2.400.000 +vsk.
Uppl. í s. 663-2333.

Crawford Diplomat bílskúrhúð
til sölu, ásamt Lift Master hurðar-
opnara, brautum og öllu því sem þarf
til að opna og loka bílskúrhúðinni.
Stærðin er: 220 x 500 cm (hæð x
breidd). Það sést ekki á hurðinni og
vildi ég selja allan pakkann saman.
Samkvæmt mínum upplýsingum
er hægt að mjókka hurðina. ÓSKA
EFTIR TILBOÐUM. Uppl. í síma
891-8822.

Háprýstipvottadælur fyrir allan
iðnað. Öflugar og vandaðar dælur
á frábæru verði frá Comet, www.
comet-spa.com. Aflgjafar; rafmagn,
Honda bensín, Yanmar dísil, aflúrtak
á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið
vatnsflæði og þrýstingur allt að 500
bar. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-
4163, hak@hak.is, www.hak.is

Til sölu gömul JCB traktorsgrafa.
Vél í góðu lagi nema snúningur á
gröfugálga. Tilboð óskast. Hafþór,
s. 864-2744.

Rafstöðvar með orginal Honda-vélum
og Yanmar dísil á lager. Stöðvarnar
eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.
elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar
stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóð-
um upp á allar gerðir af rafstöðvum.
Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf.
www.hak.is - s. 892-4163, netfang:
hak@hak.is

Smíðum allar stærðir og gerðir af
kapalplögum. Íslensk framleiðsla og
hönnun. Kíkið á Facebook-síðuna
okkar skofur.is. Merkið tryggir gæðin,
íslenskt - gjörðið svo vel.

Steypuhrærivélar til sölu, ýmsar
stærðir, framleiddar í Evrópu, bensín,
dísel eða rafmagns - Honda/Lombar-
dini-Kohler mótorar. Frekari upplýs-
ingar á www.partis.is

Til sölu Passat, árg. 2006, sjálfskipt-
ur, ekinn tæpa 210.000 km. Nýleg
tímareim, ný handbremsudæla. Ný
sumardekk, ársögmul vetrardekk.
Gott eintak. Vel við haldið í alla staði.
Uppl. í síma 865-4282.

Til sölu Deuts 4006. Gangfær. Verð
150.000 kr. Fyrstur kemur, fyrstur fær.
Hafþór, s. 864-2744.

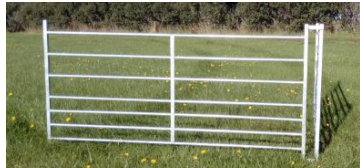
Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-
Watt), www.sogaenergyteam.com -
stærðir: 10,8 kW – 72 kW. Stöðvarnar
eru með eða án AVR (spennujafn-
ara). AVR tryggir örugga keyrslu á
viðkvæmum rafbúnaði t.d. mjólkur-
þjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsúð-
um o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í s.
892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Taðklær. Breidd 120 cm - verð kr.
195.000 m.vsk. Breidd 170 cm - verð
kr. 245.000 m. vsk. H. Hauksson ehf.
S. 588-1130.

Til sölu 4 síló, 3 hærri og 1 aflangt, öll
snigli í botni og mótór. Er á Akureyri.
Uppl. í síma 460-7200 (virka daga
kl. 8-16) eða pontun@laxa.is

Liprar og léttar fjárgrindur. Hægt að
krækja saman án aukahluta. Breidd
180 cm. Hæð 90 cm. Verð pr. stk. kr.
7.900 án vsk. Ef keyptar eru 10 grind-
ur eða fleiri, verð pr. stk. kr. 6.900
án vsk. Aurasel ehf. Pöntunarsímar
899-1776 og 669-1336.

Glussadrifnir jarðvegsborar. Á
traktora og allt að 60 tonna vinnuvélar.
Margar stærðir og gerðir af borum.
Margar festingar í boði. Hákonarson
ehf. S. 892-4163. Netfang:
hak@hak.is - www.hak.is.

Hljóðlátar rafstöðvar fyrir ferða-
vagna. Eigum á lager, japanskar
rafstöðvar með Subaru vélum.
Hljóðdempun er mjög góð, 56
dbA @ 7 m. Verð 189.000 kr. m/
vsk. Hákonarson ehf. S. 892-4163,
hak@hak.is - www.hak.is

Hvern vantar ekki lítið keyrðan bíl?
Til sölu Honda Jazz 2017, ekinn
21.000 km. Sjálfskiptur gullmoli.
Ásett verð 1.700.000 kr. Uppl. í
s. 664-1999.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum
útfærslum og stærðum á lag-
er. Sjálfsgandi dælur í mörgum
stærðum fyrir magndælingu á vatni,
skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir
vökvun og niðurbrot í haughúsum.
Slöngubúnaður með hraðkúplingum,
flatir barkar á frábæru verði, 2" – 3"
– 4". Allur búnaður fyrir vökvun á
ræktunarsvæðum. Haugdælur með
vacuum búnaði. Aðrir aflgjafar: raf-
magn, bensín/dísil, glussaknúnar
(mjög háprýstar). Við sérhæfum
okkur í öllu sem viðkemur dælum
fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig
við allar dælur. Hákonarson ehf.
Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is,
www.hak.is

Lemigo stígvél. Létt, stöðug og
slitsterk. Kr. 8.485 með vsk. Búvís
ehf. Sími 465-1332.

Gunnar Hippe norskar kerrur í úrvali.
Búvís, sími 465-1332.

Rúllugreip með ásoðnum Euro
festingum og slöngum. Verð kr.
179.000 með vsk (kr. 145.000 án
vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

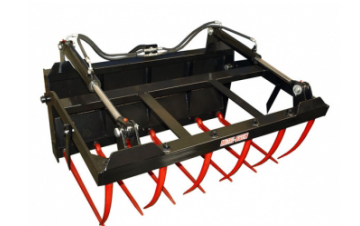
Brettagaflar með glussaopnun.
Burður 2.500 kg. Euro festingar.
Verð kr. 155.000 með vsk. (kr.
125.000 án vsk.) H. Hauksson ehf.
Sími 588-1130.

Álkassi á fjórhjóli, sleðann, bílinn
eða vinnuvélina. L73 cm B30 cm
H24cm. Ómissandi ferðafélagi á
afreittinn. Kr. 24.800. www.hardskafi.
is

Hnífatætari 230 cm kr. 535.000
+vsk. Kartöfluupptökuvél kr.
415.000 +vsk. Hagasláttuvél 175
cm með hliðarfærslu kr. 335.000
+vsk. Stauraborvél, bensín kr.
285.000 +vsk. Steypuhrærivél 300l
vökvadrifin f. vinnuvélar kr. 475.000
+vsk. Hagasláttuvél 120cm f. fjórhjól
kr. 345.000 +vsk. Trjáskurlarar
sem taka allt að 25cm sver tré.
www.hardskafi.is – s. 896-54846.

Taðklær. Breiddir 120 cm, 150 cm og
180 cm. Búvís ehf. Sími 465-1332.

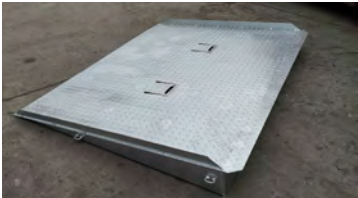

Haughræur galvaniseraðar með
eikarlegum. Búvís ehf. Sími 465-
1332.

www.bbl.is

**Næsta
Bændablað
kemur út
24. september**

Bændablaðið

Gámarampar á lager. Heitgalvan-
húðaðir. Burðargeta: 8.000 kg.
Stærð: 160 cm x 200 cm x 16 cm.
Lykkjur fyrir lyftaragaffla. Hákonar-
son ehf. hak@hak.is - s. 892-4163.

Háprýstidælur fyrir verktaka og
iðnaðarmenn. Margar stærðir með
bensín eða dísil. 500 Bar, flæði 21
L/mín. 700 Bar, flæði 15 L/mín.
Vatnshitara fyrir háprýstidælur.
Vandaður búnaður frá Comet - www.
comet-spa.com. Hákonarson ehf.
hak@hak.is - s. 89-24163.

Til sölu glæsilegur útskorinn skenkur
úr eik. Get sent myndir. Uppl.í síma
898-5449.

Til sölu Subaru Impreza GX 2.0 árg.
2001. Einn 223.000 km. Nýskoðað-
ur. Bill í toppstandi. Beinskiptur. Fjór-
hjóladrifinn. Sami eigandi frá 2006.
Bílnum hefur verið vel við haldið alla
tíð. Rúmgott skott. Álfelgur, ágæt
sumardekk. Negld vetrardekk á felg-
um fylgja. Til greina kemur að taka
vel ættað 1-2 vetra tryppi upp í verð.
Uppl. í s. 898-5449.

Landini Vision 105, árg. 2004 með
ámoksturstækjum og frambúnaði.
Notkun: 6.600 vst. Mikið endurnýjuð
vél í toppstandi. Verð 3.200.000 kr.
+vsk. Sturlaugur Jónsson & Co. S.
412-3000 og sala@sturlaugur.is

Vegristar 4 x 2,5 m. Verð kr. 297.500
+vsk. Sama verð og í fyrri! Bera alla
venjulega umferð, traktora, fulllest-
aða vörubíla. Flytjum á staðinn fyrir
hagstætt verð. Gönguhlið og veghlið,
ýmsar stærðir. Íslensk smíði. Uppl.
Facebook Sæblær ehf. S. 899-2202
og 862-1909.

Glussadrifnar gólfhræur. Vinnudýpt:
1,9 m. Stærð á skrífu: 48 cm. Rotor:
12 kW. Glussaflæði: 75 L/mín. 20 m
af glussaslöngum fylgja. Mesta hæð
frá gólfi: 2 m. Burðarvirki: Heitgalv.
/ SS stál. Hákonarson ehf. S. 892-
4163. Netfang: hak@hak.is

Mjög öflugar WC dælur með skera-
búnaði. Búnaðurinn dælir frá sal-
ernum upp í skolplagnir. Hentar fyrir
mörg WC. Blautpurkur, tíðabindi,
gólfuskur o.fl. engin fyrirstaða.
Video á www.zehnder-pumpen.de
(News). Umboðsaðili ZEHNDER á
Íslandi, Hákonarson ehf. S. 892-8812
/ 892-4163. Netfang: hak@hak.is

Fjárhúsmottur. Verð kr. 9.550 stk.
m/vsk. (kr. 7.770 án vsk). Tilboð =
Frír flutningur. H. Hauksson ehf.
S. 588-1130.

Girðingaefti. 5 str. túnnet kr. 10.850
rl. 6 str. túnnet kr. 12.800 rl. Iowa
gaddavír kr. 6.600 rl. Motto gaddavír
kr. 3.980 rl. Öll verð með vsk. H.
Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Notuð Samasz framsláttuvél, árg.
2013, kr. 590.000 án vsk. Búvís ehf.
Sími 465-1332.

Úrval af Tiki kerrum. Verð frá kr.
198.000 án vsk. Búvís, sími 465-1332.

Glansandi góður – Honda CRV
árg. 2005, einn 167.000 km í fínu
ástandi. Nýjar bremsur o.fl. Sami eig-
andi í langan tíma. Verð 650.000 kr.
Uppl. í s. 699-3210.

Glussadrifinn afrúllari. Festingar og
slöngur fylgja. Vandaður og öflugur
búnaður. Hákonarson ehf. Netfang:
hak@hak.is - s. 892-4163.

Kantskeri, ristir efra og neðralag. Kr.
75.000. Uppl. í s. 896-6655.

200 l eiturðæla með 2 slöngum og
byssum. Kr. 250.000. Uppl. í s. 896-
6655.

Skarðsstrandarrolla og Einræður
Steinólfs í Ytri-Fagradal. Skemmti-
efni. Menningarefni. Sölusími 861-
8993 - Finnþogi Hermannsson.

Valtarar, tvískiptur belgur 2,75 m.
Hægt að flytja á prítengi. Verð kr.
445.000 +vsk. Vallarbraut.is - sími
841-1200 & 841-7300.

Nýr járnrennibekkur til sölu, 1.000
mm milli odda, 2 patrónur, klóplan,
hraðskiptir með 4 höldurum. 2 ása
digital álestur. Verð kr. 1.000.000 +
vsk. Uppl.í s. 699-2744.

Backhoe fyrir dráttarvélar og
hjólaskóflur. Margar stærðir. Gröfudýpt: 1,3 - 4,2 metrar. Margar
stærðir af skóflum og öðrum
aukabúnaði. Hákonarson ehf. S.
892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Kjallaradælur fyrir klósett. Öflugur
hnifur. Mótoraðsettir fyrir utan
votrymi. Inntak fyrir vask, sturtu,
baðkar. Margar stærðir sem henta
fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði.
Mjög öflugur og vandaður búnaður.
Hákonarson ehf. S. 892-4163,
hak@hak.is

Til sölu

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása- og
drenmottur, útleiktæki, gúmmihellur og
gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum.
Netfang: jh@johannhelgi.is, s. 820-
8096.

Útsala! Dek dísel varaafslrafstöðv-
ar 400/230 V, 50 Hz, 15 kW. Verð
799.000 kr. +vsk. 30 kW, verð
799.000 +vsk. 5 kW dísel 284.000
kr. +vsk. Uppl. á Holt1.is og í s. 435-
6662 og 895-6662.

32 tommu flatskjár JVC. Nokkurra
ára, mjög skýr skjár. Selst á 15.000
kr. eða hæstbjóðanda. Uppl. í síma
663-2179. Er á höfuðborgarsvæðinu.

Gólfslípivélar fyrir timburgólf. Gólf-
slípivél kr. 250.000. Kantpússvél kr.
75.000. Möttunarevél kr. 75.000. Ef
allar vélar seljast saman er verðið
350.000 kr. Uppl. í síma 665-1247.

Dodge 4005 f3L 812. Framleiðslu-
nr. 7860-295, Dodge árg. 1968.
Flutt inn af Hamri. Fyrsti eigandi að
þessum traktor var Geir Gígja skor-
dýrafræðingur, Naustanesi. Einnig
International nr. 434, árg. 1970, nr.
TE 7G1. Keyptur af Guðmundi frá
Teigi í Höfnum. Uppl. gefur Brynjar Vil-
mundarson, 892-8352, 421-5852 og
Jónas Ingimundarson í s. 421-2446.

Til sölu tveir frystigámar 40 feta.
Annar hefur verið í notkun sem kæli-
gámur. Hinn sem geymslugámur.
Frekari upplýsingar í síma 665-
8095.

Til sölu Dynamix kjötsög. Nánari
upplýsingar í síma 895-1631.

Eigum til sölu tvo tvöfalda frysti-
skápa úr ryðfríu stáli í góðu lagi. Verð
kr. 250.000 +vsk. pr. stk. Skápunum
fylgja kælipressur. Uppl. í síma 892-
1031 og 896-3470. Bakarataekni.

Til sölu Liebherr byggingakrani 35K
árg. 1992 bömulengd 36 m. Kran-
inn er í ágætu lagi, er uppsettur og
í verkefni. Gott verð. Uppl. í síma
860-1700.

Keramikofn til sölu. Uppl. í síma
691-8144.

Econoline árg. 2011. 4x4 35" bensín
leyfisskoðaður fyrir 8, 5 aukastólar.
Fyrsta flokks viðhald. Ekin 190.000
km. Kr. 6.980 +vsk. Skipti á ódýrari.
Uppl. gegnum netfangið dui@
landmarkfilm.com og s. 691-2323.

Hey til sölu. Óáborið og áborið. Uppl.
í síma 616-1418.

Mjólkurtankur, 1500 l, árg. 2000,
með kælivél. Staðsettur undir Eyja-
fjöllum. Verð 200.000 kr. Uppl. í síma
866-7587.

Til sölu Bronco árg. '66. Ferguson
57 módel. IMT 567, henni fylgir
Claas rúlluvél. Bronco II '84. Benz
230 elegance árg. '96, verð 50.000
kr. Ford Explorer árg. '98. Uppl. í
s. 865-0436.

Jarðtætari Cosmo VH 90. Breidd
2.300 mm. Lítið notaður (um 400 m).
Verð kr. 832.000 m/vsk. H. Hauks-
son ehf. S. 588-1130.

Ýmis tæki og tól til bílaviðgerða:
SATA Spr. - Könnur og Boddy tjakk-
ar. Trilla f. gask. AGA gastæki o.fl.
Hljómtæki, hátalarar frá Kenwood
og Bose. Vínýlplötur. Reiðhjól,
harmonikkur (Honer), skíði, vídeó
m. miklu efni. Saumavél Pfaff, radí-
fónn Grundig, Ryksuga m. slípirokk.
Einnig varahl. í Nissan King Kap árg.
'92. S. 867-4777.

Til sölu Epoke SH4900 sand og
saltdreifari með pækiltanka og
skammtastýringu. Árgerð 2014. Allar
nánari uppl. í síma 892-1157.

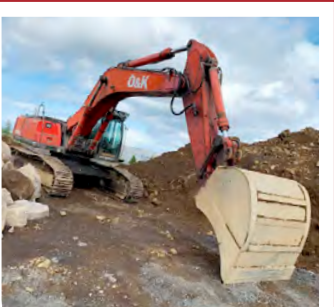
Til sölu sérsníðaður ellefu þrepa
stigi, tilboð óskast. Uppl. í s. 898-
1107 og 561-4207.

Óska eftir

Óska eftir oliuverki í 20 hpa
Kubota Nanny dísel bátavél.
Uppl. í síma 898-8314.

Kaupi alla hvarfakúta og sótsíur
undan bílum, flesta á 5.000 kr. stk.
Netfang: friddi84@visir.is Uppl. í
s. 785-1615, Friðþór.

Óska eftir gestahúsi/sumarhúsi til
flutnings. Helst með amk. 2 svefn-
rýmum og baðherbergi, en skoða
alla möguleika. Framtíðar staðsetn-
ing er í Skagafirði. Uppl. í síma 839-
7555 eða toroddur@gmail.com

O&K RH 16.5
Árgerð 2004. 10.650 vst.
Verð: 4.100.000 kr. + vsk.

Dumper. Thwaites.
Mini búkolla
Árgerð 1992.
Verð: 1.300.000 kr. + vsk.

Zeppelin hjólagrafa
Árgerð 2000. 9 tonn. 5.250 vst.
Verð: 1.500.000 kr. + vsk.

M. benz Actros 4144, 8x4
Árgerð 2005. Beinskiptur.
Einn 485.000 km. Næsta
skoðun 2021. Ný upptekinn
girkassi hjá Vík verkstæði.
Verð: 2.700.000 kr. + vsk.

Pallur á vörubíl til sölu
Verð: 250.000 kr. + vsk.

Borvagn, Atlas Copco
Árgerð 2001.
Verð: 7.300.000 kr. + vsk.

Urð og Grjót ehf.

Áhugasamir hafið samband í
síma 660-0040 eða sendið tölvupóst
á urdoggrjot@urdoggjrot.is

**Auglýsinga- og
áskriftarsími
er 563-0300**

Bændablaðið

Verð frá 10.000 krónur nóttin með morgunmat.

Frábært sumartilboð fyrir þá sem eiga erindi í borgina. Erum í næsta nágrenni Smáralindar, fjölda veitingastaða og annarrar fjölbreyttrar þjónustu. Aðgengi hótelsins er einstaklega þægilegt og frí bílastæði fyrir gesti.

201hotel.is - info@201hotel.is - S. 556-1100
Bókið með því fara heimasíðuna okkar og notið orðið "SumarBaendur" í Promocode.

201

HOTEL

Leitar þú nýrra tækifæra? Viltu breyta um lífstíl, byrja upp á nýtt?

Nú gefst þér tækifæri á að kaupa garðyrkjustöð í fullum rekstri sem er staðsett í "Þorpinu í skóginum" í Gullna hringnum. Garðyrkjustöðin er rótgróin blómaræk-tarstöð en nýr eigandi getur hæglega ræktað þar grænmeti eða eitthvað annað spennandi. Garðyrkjustöðinni fylgir m.a. rúmgttt íbúðarhús og ánægt og reynslu-mikið starfsfólk sem tekur vel á móti nýjum eiganda.

Upplýsingar í síma 893 4003.

Are you looking for a new opportunity? A change of lifestyle? A fresh start?
This is your chance to purchase a fully working greenhouse nursery situated in a forested village in the Golden circle. The greenhouses are well established for flower production but a new owner has the freedom to grow vegetables or anything else they please. The greenhouses come with a family home and happy, experienced workers who are ready to welcome you as the new boss.
More information: 893 4003.

Vil kaupa rör eða hólka sem hægt er að nota í brúargerð í ræsi. Lágmarks lengd 4 metrar. Uppl. í síma 892-0367.

Óska eftir að kaupa gamlar neftóbakspontur og bauka, einnig gömul frímerki á umslögum og afklippur – nýjustu verðgildin. Ólafur, s. 893-0878.

Vil kaupa 20 hpa Kubota Nanny dísel bátavél. Uppl. í síma 898-8314.

Óska eftir Singer þrjónavél. Má vera notuð. Uppl. í síma 568-1356 eða 894-1356.

Óska eftir 4-5 hesta kerru í góðu standi. Brynjar í s. 899-8755.

Óska eftir túnþökuskurðarvél. Karl, sími 893-0191.

Óska eftir skítadreifara (keðju-dreifara) í nothæfu standi. Einnig rúlluplöstunavél í nothæfu standi. Uppl. í síma 616-1418.

Leitum eftir gömlum mótörhólum til uppgerðar. Ástand skiptir ekki máli, sækjum hvert á land sem er www.bros-custom.com. Arnar s. 860-5994 eða Jói s. 770-0177.

Er Ford Bronco í hlöðunni hjá þér? Óska eftir að kaupa gamla Bronco á gott heimili. Má gjarnan vera í góðu standi eða þarfnast viðgerða. Skoða allt. Uppl. í síma 867-8797.

Óska eftir að kaupa Toyota pickup, árg. 1990-91 dísel eða sömu árg. af Nissan. Mega vera í lélegu ástandi. Upplýsingar í s. 892 2095.

Óskum eftir Caterpillar hjólaskóflum til útlutnings. Mjög hagstætt gengi til útlutnings. S. 847-6628.

Óska eftir felgum á Dodge Durango, árg. 2003. 16" x8, 6 gata, gatadeil-ing 114,3. Uppl. gefur Þorbjörn í s. 892-7030.

Vantar góða 5-6 hesta kerru. Uppl. í síma 892-7323.

Óska eftir framdriftskafti í Case 1494. S. 898-4414.

Atvinna

Landbúnaðarverkfræðingur leitar eftir vinnu í landbúnaðarstörfum. Tala smá íslensku og góða ensku. Hef góða reynslu í ræktun og vist-rækt, eitthvað unnið með dýrum. Upplýsingar gegnum taveru.05al-exis@gmail.com

Hæ,hæ, ég heiti Laufey. Mig langar að komast í sveit aftur. Ég elska að stússast í kringum þetta og þar sem börnin eru flogin úr hreiðrinu, langar mig að komast þar sem er fjárbýli. Er von því og var bóndi sjálf. Langar að prófa að auglýsa sem ráðskona, alla vega að prófa núna í haust því að það er nóg að gera núna. Uppl. í s. 859-8151. Bestu kveðjur, Laufey.

Vantar starfsmann eða par í vetur til Mjóafjarðar á áætlunarbát og ým-is störf til sjávar og sveita. Nánari uppl. veita Erna og Sævar í síma 849-4790 og 849-4797 eða genum netfangið saevare@simnet.is

Jarðir

Óska eftir grasgefnu landi sem hentar til haustbeitar fyrir hross, annaðhvort til kaups eða á langtímaleigu í S. eða N.-Þingeyjarsýslu. Bjarni Páll s. 892-4645 og netfang: bjarni@saltvik.is

Leita eftir litlum bóndabæ, gjarnan á Austurlandi. Má vera afskekktur og hús má vera gamalt. Ætla að byggja bæinn aftur upp. Uppl. í síma 845-7561.

Óska eftir 3ha landi nálægt Rauf-arhöfn Uppl. í síma 773-7188.

Þjónusta

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið sam-band í s. 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission Akureyri, net-fang: einar.g9@gmail.com, Einar G.

Tek að mér almenna girðingarvinnu og viðhald á girðingum. Hreinn s. 866-9588, Sveitadurgur ehf.

Einkamál

65 ára góðhjartaður karlmaður óskar eftir að kynnað góðri konu á svipuð-um aldri með vináttu í huga. Byrja á að spjalla og kannski eyða tíma saman. Trúnaður og heiðarleiki skil-yrði. Upplýsingar í síma 462-01176 eða 856-2269.

Húsnæði

Óska eftir að kaupa húsnæði í Borg-arfirði, Húnaþingi eða nærsveitum. Þarf að vera í kringum 100 fermetrar að stærð eða þar um bil. Má vera einfalt en með rafmagni, hita og sal-ernisaðstöðu. Er sveigjanlegur og er tilbúinn að skoða marga kosti. Vin-samlegast hafið samband við Hannes Jón í síma 848-6398 eða í netfangið hannesjon2002@yahoo.com

Smáauglýsinga-síminn er:

563 0300

Eldri blöð má finna hér á PDF:

Erum með varahluti og þjónustu fyrir allar JCB vélar

S: 527 2600

Vélavit

Sala - Þjónusta
www.velavit.is

LEITUM TIL FAGMANNA

Ætíð skal leita aðstoðar fagmanna við uppsetningu á rafbúnaði eða við breytingar á rafmagni í útihúsum.

Leikmenn eiga ekki að vinna við raf-magn – það er bæði ólöglegt og hættulegt.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTADUR?

Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVERFI

SOLIS dráttarvélar

eru einfaldar og hagkvæmar á einstaklega góðu verði í stærðunum 20-90 hð
Verðdæmi 75hð 4.300.000 + vsk án tækja
HATTAT T4110 er 113hð öflug og lipur vél.
Verð: 7.250.000 + vsk með tækjum og skóflu
Eigum til afhendingar Kane sturtuvagna 4,5t og 15,5t heildarþyngd. Verð: 888.000 og 1.920.000 + vsk

Eigum ávallt til nokkrar stærðir af öflugum NUGENT kerrunum á lager.

Gripa/hestakerra með milligólfi tekur 6 hesta.
Verð: 1.920.000 + vsk
3500kg sturtukerra Verð:1.210.000+vsk
Vélakerrur í mörgum stærðum
Verð frá 980.000+vsk

VALLARBRAUT EHF WWW.VALLARBRAUT.IS Trönuhrauni 5 Hafnarfirði S-8411200 & 8417300

Jónatan Garðarsson, formaður Skógræktarfélags Íslands, og Gunnar Egill Sigurðsson, framkvæmdastjóri verslunararviðs Samkaupa, við undirritun samningsins. Bak við fánana leynast Brynjólfur Jónsson og Hrefna Einarsdóttir frá Skógræktarfélagi Íslands.

Samkaup og Skógræktarfélag Íslands: Samstarfssamningur um Opna skóga

Samkaup og Skógræktarfélag Íslands hafa skrifað undir samstarfssamning um verkefnið Opinn skógur. Markmiðið með samstarfinu er að bæta aðstöðu og auka aðgengi á opnum skógræktarsvæðum í alfaraleið og miðla upplýsingum og fræðslu um lífríki, náttúru og sögu svo almenningur geti nýtt sér skógana til áningar, útivistar og heilsubóta.

Opnir skógar eru nú sautján talsins, staðsettir víðs vegar um landið og þar er boðið upp á góða útivistaraðstöðu. Unnið verður áfram að þróun og bættu aðgengi þannig að sem flestir landsmenn geti notið þeirra miklu gæða sem felast í skógunum og eru allir opnir.

Jónatan Garðarsson, formaður

Skógræktarfélags Íslands, segir að samningurinn við Samkaup skipti skógræktarfélagin gríðarlega miklu máli og tryggir rekstur þess fram á næsta ár. „Í framhaldinu munum

við kynna verkefnið enn frekar og hvetja landsmenn til að sækja í skógana enda er þar að finna frábæra aðstöðu til samkomuhalds og útivistar.“

/VH

Til leigu 2 herbergja íbúð

Glæný 66 fm íbúð í nýju fjölbýlishúsi miðsvæðis í Kópavogi, með staði í bílageymslu. Sérgeymsla og aðgengi að sameiginlegri hjóla og vagnageymslu. Íbúðin er laus strax.

Verð kr. 245.000 á mánuði með húsgjöldum.

Upplýsingar í síma 898-7820.

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA

Á BÍLSKÚRS- OG IÐNAÐARHUÐUM

ISHURÐIR

www.ishurdir.is

564-0013 | 865-1237

Þið hafið ekki fengið anda sem hneppir í þrældóm og leiðir aftur til hræðslu. Þið hafið fengið þann anda sem gerir mann að barni Guðs. Í þeim anda áköllum við:

„Abba, faðir.“

Róm.8:15
biblián.is

Næsta Bændablaðið kemur út

24. september

Bændablaðið

ÁSCO

BÍLARAFMAGN

OKKAR ÆR OG KÝR

— STARTARAR OG ALTERNATORAR —

Einnig á lager: Hjólmflutningstæki frá Alpine. Varahlutir í startara. Rafgeymar. Aðalljósaþerur. LED perur. Hátalarar. Tengir fyrir torgspil. Hleðslutæki. Útvarpsloftnet. Rafhlöður. Fjarlæsingar. Fjarstærkt í bíla. Ræðarvera. Startkaplar. Áhríðar 12V og 24V / 240V. Viðbótnemar fyrir rútur, vottmeistar, ampermeistar, spennufellur 24V / 12V, truflanabættar, loftnetsframleningar. Kenutenglar. Breytar fyrir 13P kerutengla. Öryggi. Sjálfvirk öryggi í bíla. Gleröryggi 20 og 32mm. Postulinsöryggi. Öryggiahöldur. Stór öryggi uppi 250A. Stofnuhljóð fyrir Landrover. Snúrusett fyrir bassakætur. Bassakætur. Öndubúur. Spennustíttlar. Dúkur. Rafgeymskúlar. Jarðsamband. Dúðubúur. Rafmáskur fyrir alternatora. Vagngeymskur. Startaðst. Lega í alternatora. Kot í alternatora. Vagnstærkt. Vagn 1200V. Vagn 1200V. Vagn 1200V.

ÁSCO

Glerárgata 34b við Hvannavelli • S 461 1092 • asco.is BÍLARAFMAGN

RÉTTUR

- Bílaréttingar
- Sprautun
- Tjónaviðgerðir

Hamarshöfði 10 - S. 587-6350

VÉLBODA mykjudreifarar!

Í fjórum útfærslum og mörgum stærðum

VÉLBODI

S: 565-1800
www.velbodi.is

BÝ TIL HVAÐ SEM ER - GERI VIÐ ALLT

Laghentur smiður ferðast um landið og tekur að sér verkefni.

- Kjarnaborun, allar stærðir af borum.
- Steypusögun, múrbrot. Fræsun fyrir gólfhita.
- Viðhald og viðgerðir á öllu, s.s. raftækjum.
- Geri við sumarbústaði, smíða hvað sem er inn í hús.

Drífandi ehf.
S. 777-8371 - Netfang: gunnariceman@gmail.com

EYJALIND

Gúmmíbelti

- Fyrir smágröfur

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma 510-3500 og 615-1020 eða á netfangið bjorgvin@eignatorg.is

Eignatorg

Skipholt 50b, 105 Reykjavík

Alternatorinn eða startarinn bilaður?

Viðgerðir og sala á alternatorum og startörum í flestar gerðir bíla, báta og vinnuvéla.

Hjólástillingar, úrval af ljósum á kerrur og eftirvagna, kerrutenglar, kaplar, perur og tengi.

Sendum um allt land.

www.pgs.is
pgs@pgs.is
S 586 1260

Viðarhöfði 1, 110 Reykjavík

PG Startþjónustan

Alternatorar & Startarar

NÚ ER TÍMINN TIL AÐ KALKA!

Hvers vegna þarf að kalka?

- Kölkun eykur endingu sáðgresis í túnum sem stuðlar að aukinni uppskeru og lystugra fóðri.
- Kölkun eykur aðgengi plantna að næringarefnum í jarðvegi og stuðlar að bættri frjósemi og góðri nýtingu næringarefna úr áburði.
- Kölkun eykur kalsíum innihald fóðurs og stuðlar að hagstæðum hlutföllum steinefna.

Frekari upplýsingar má finna á www.yara.is

Tryggðu þér gæða Dolomit Mg-kalk frá Franzefoss!

Árangurinn kemur strax í ljós!

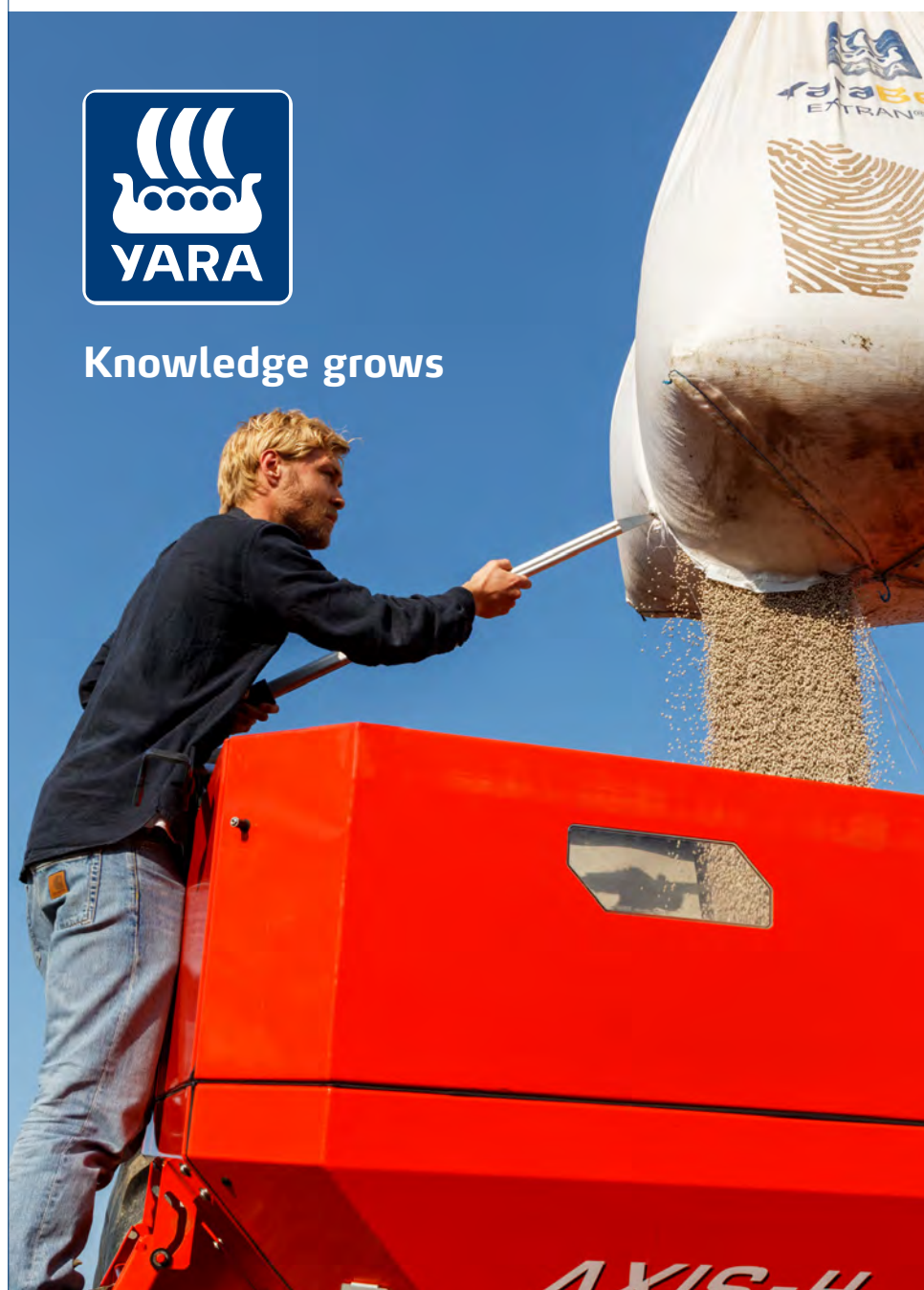
Þjóðum upp á faglega þjónustu - tókum jarðvegssýni og túlkum niðurstöður.

FRANZEFOS
MINERALS

Knowledge grows

Höfum hafið áburðarsölu! - Takmarkað magn -

Hin fullkomna pakkalausn!

- Allur áburður frá Yara er einkorna gæðaáburður.
- Hvert áburðarkorn inniheldur uppgefin næringarefni.
- Öll áburðarkornin eru einsleit sem er forsenda fyrir jafnri dreifingu.
- Með einkorna áburði fær hver planta sama aðgang að öllum áburðarefnum, sem gefur betri nýtingu næringarefna og betri uppskeru!

